

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
496/A/2 Vol.5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
496/A/2 Vol.5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
496/A/2 Vol.5

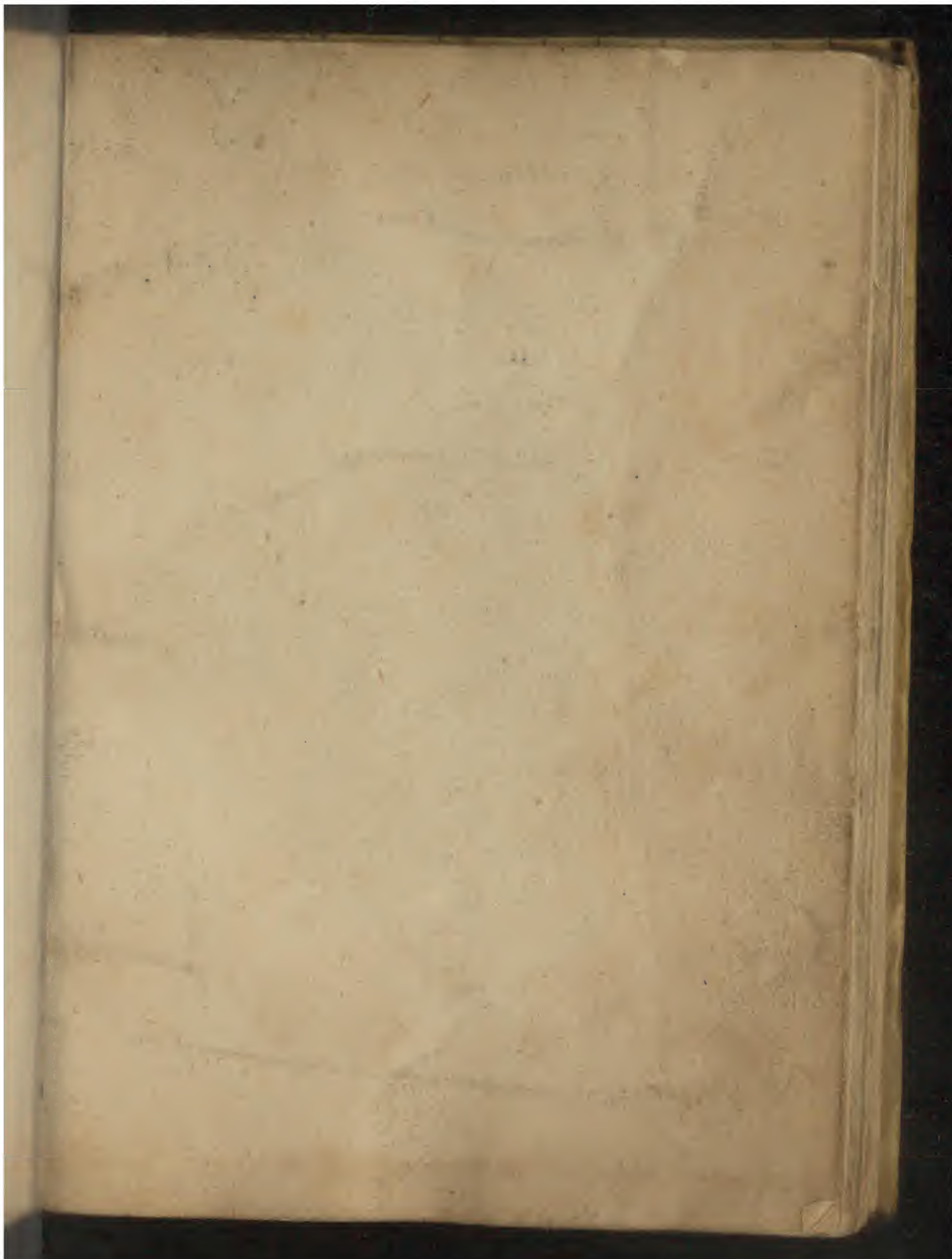
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
496/A/2 Vol.5

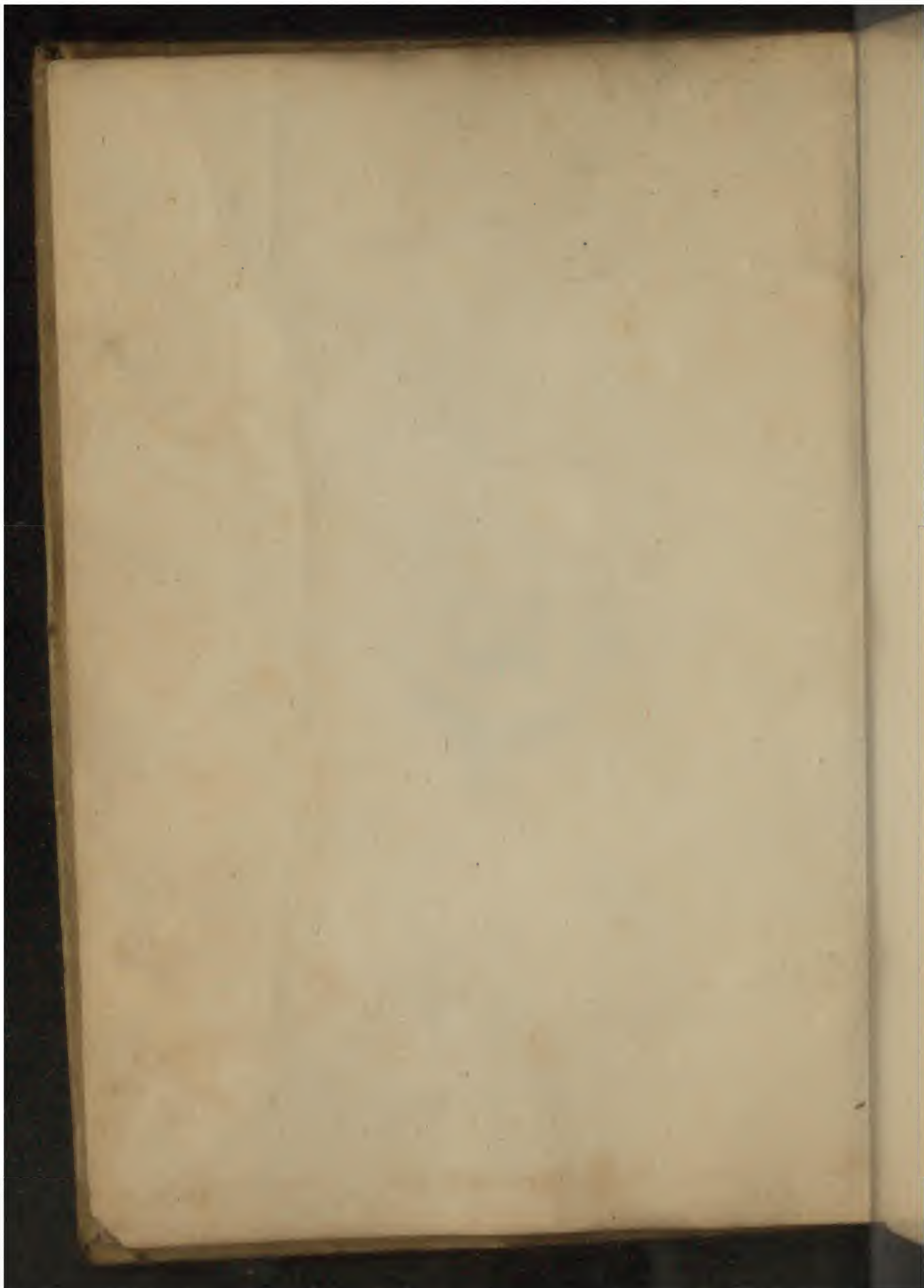
496/6
Aixc
1A 12 v. 5

EX BIBLIOTHECA

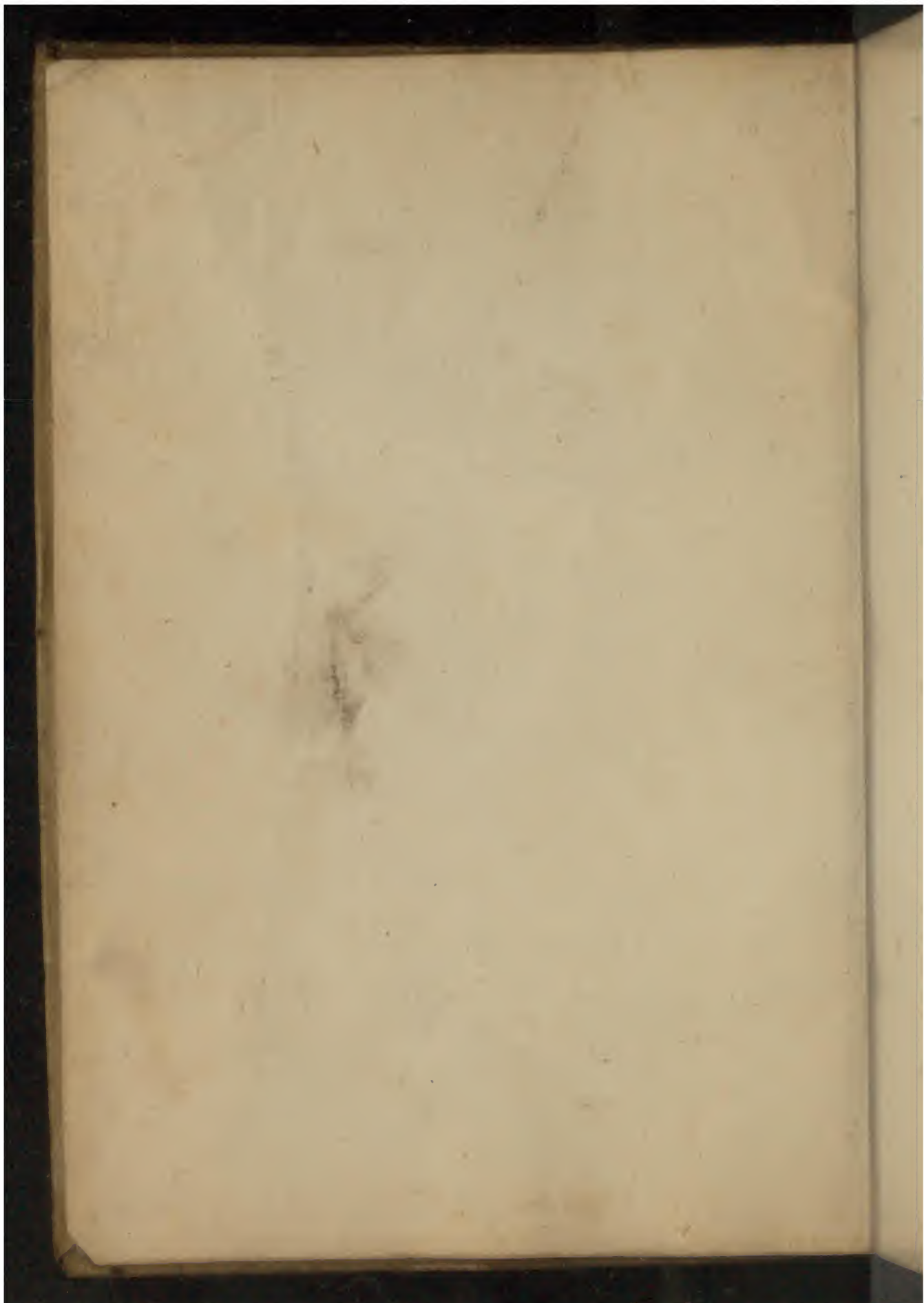

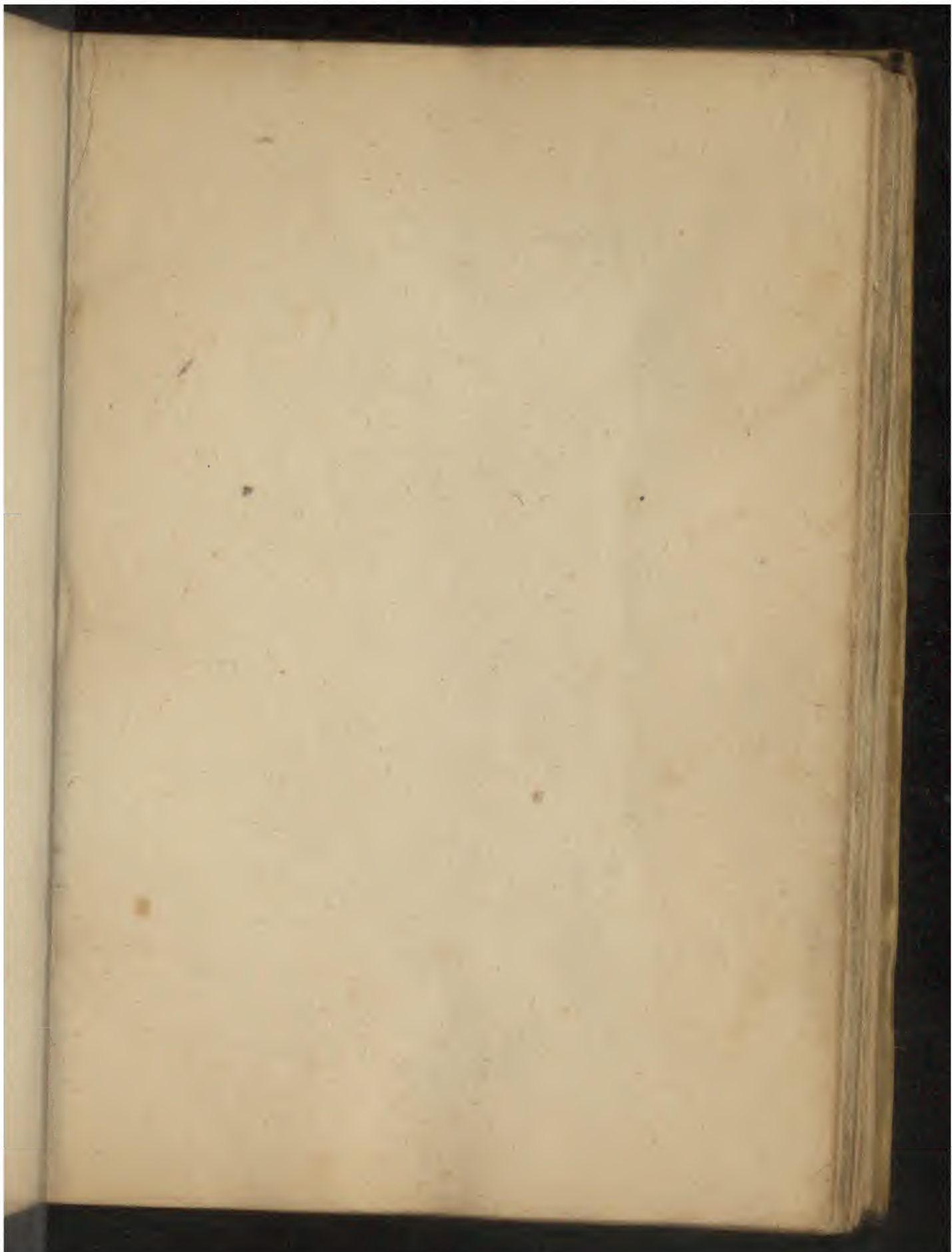
CAR. I. TABORIS.

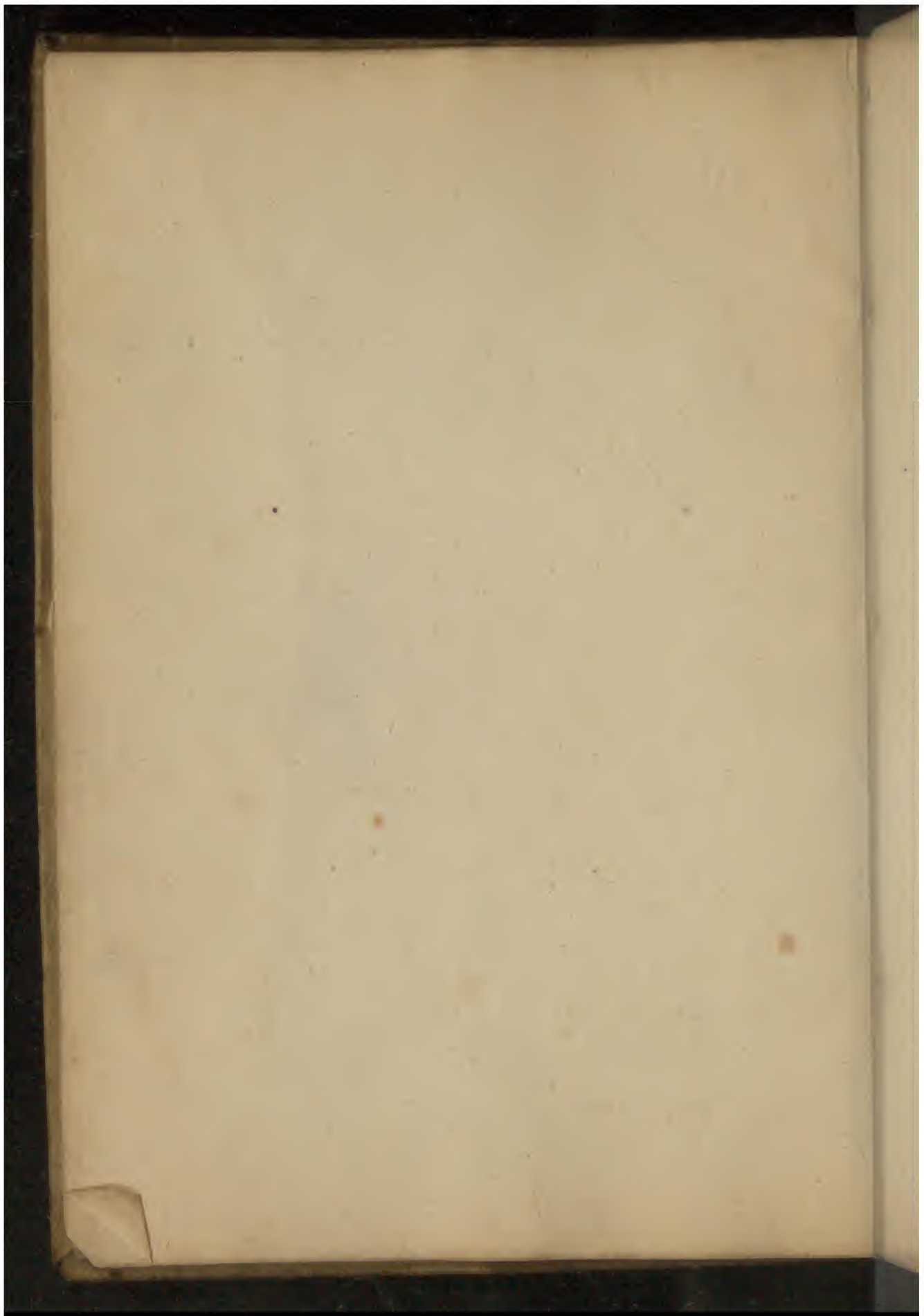

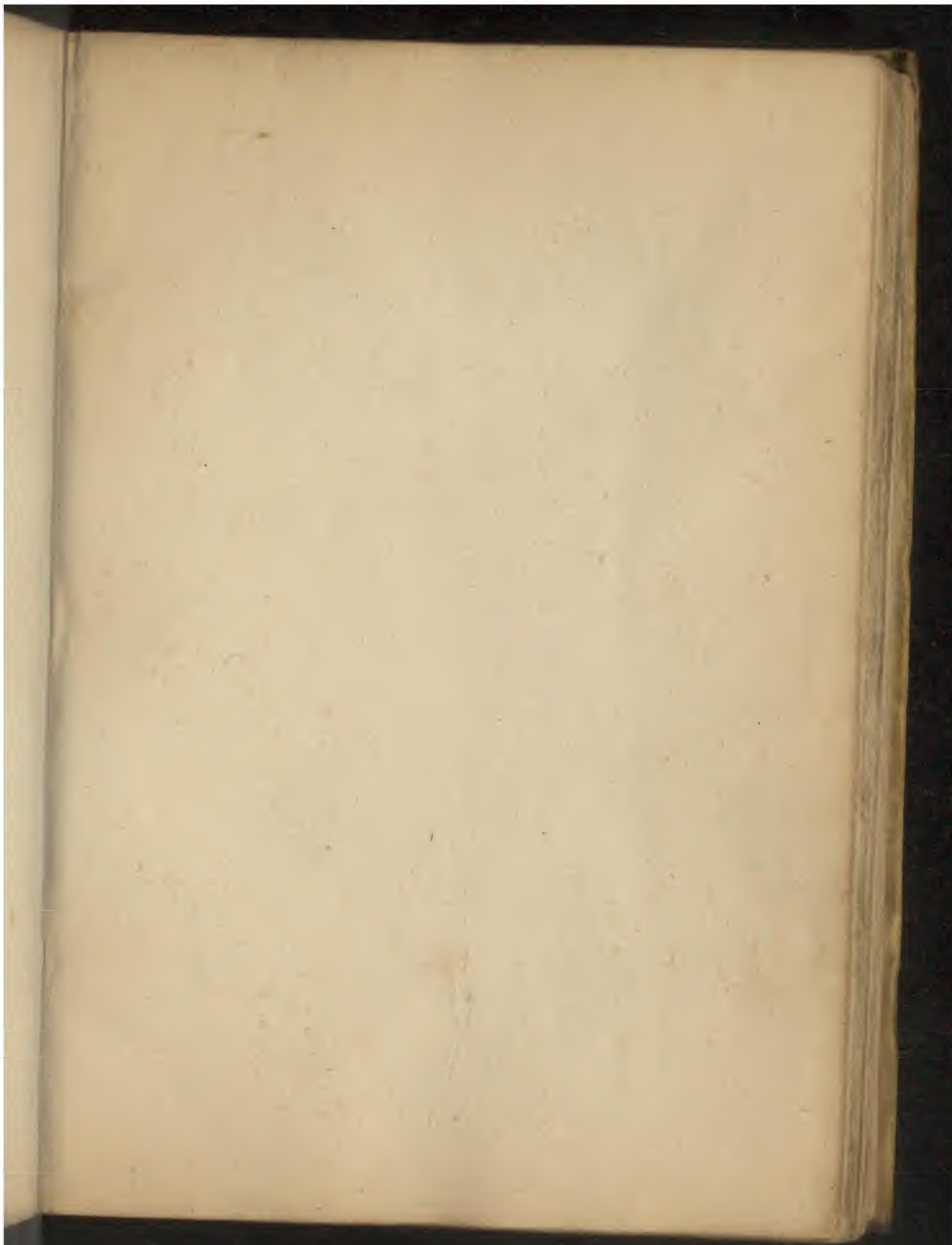

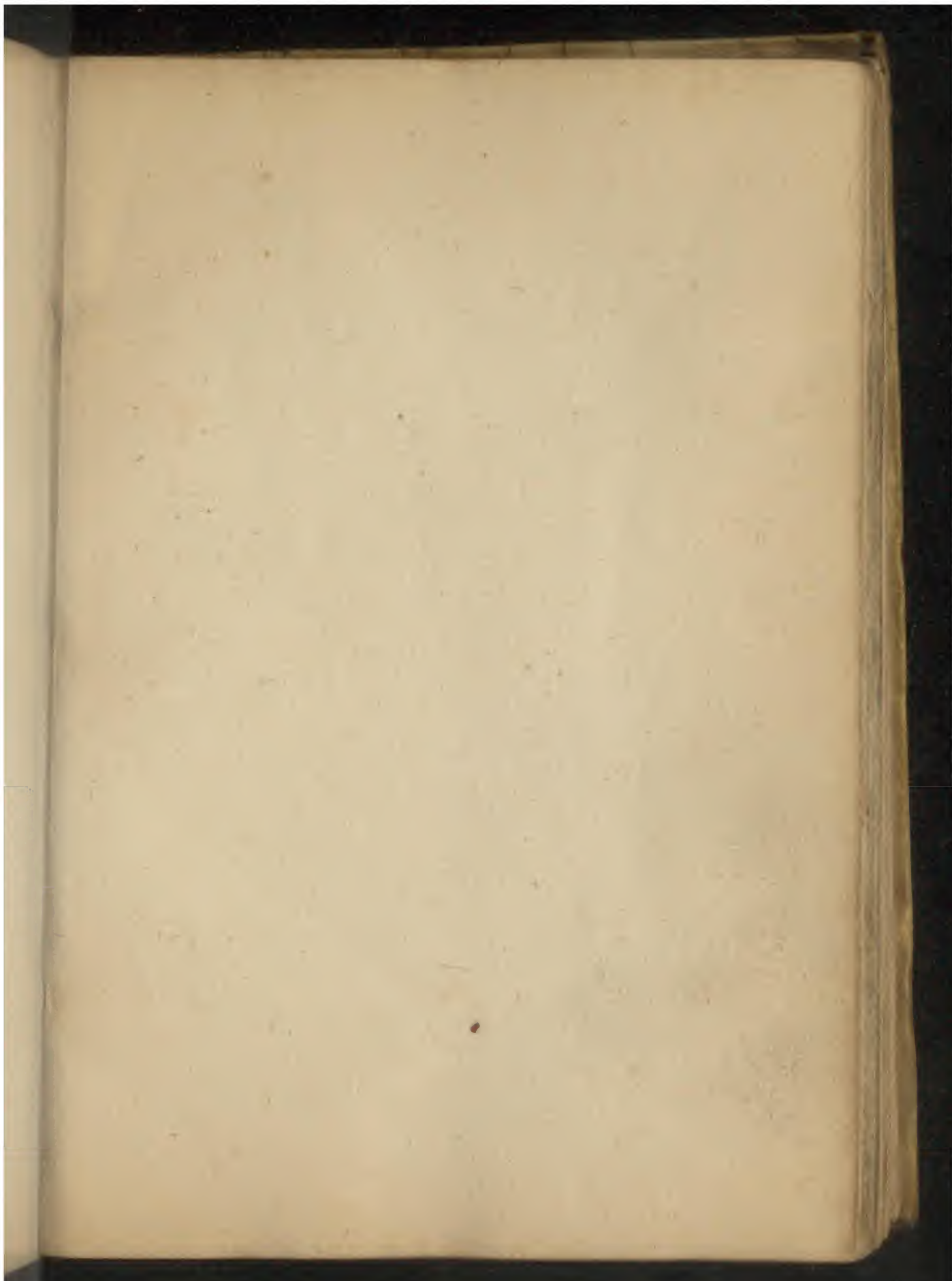
60316

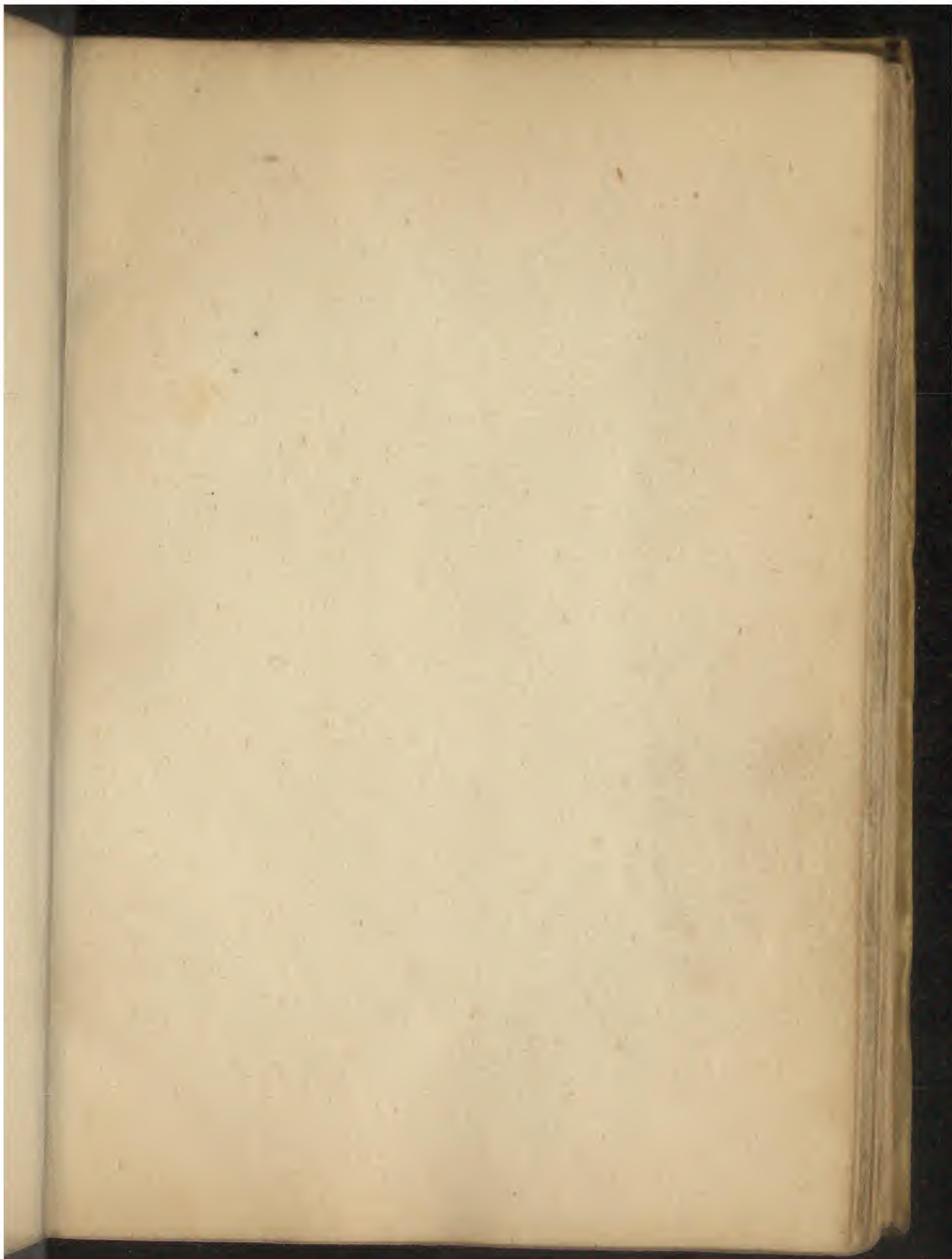

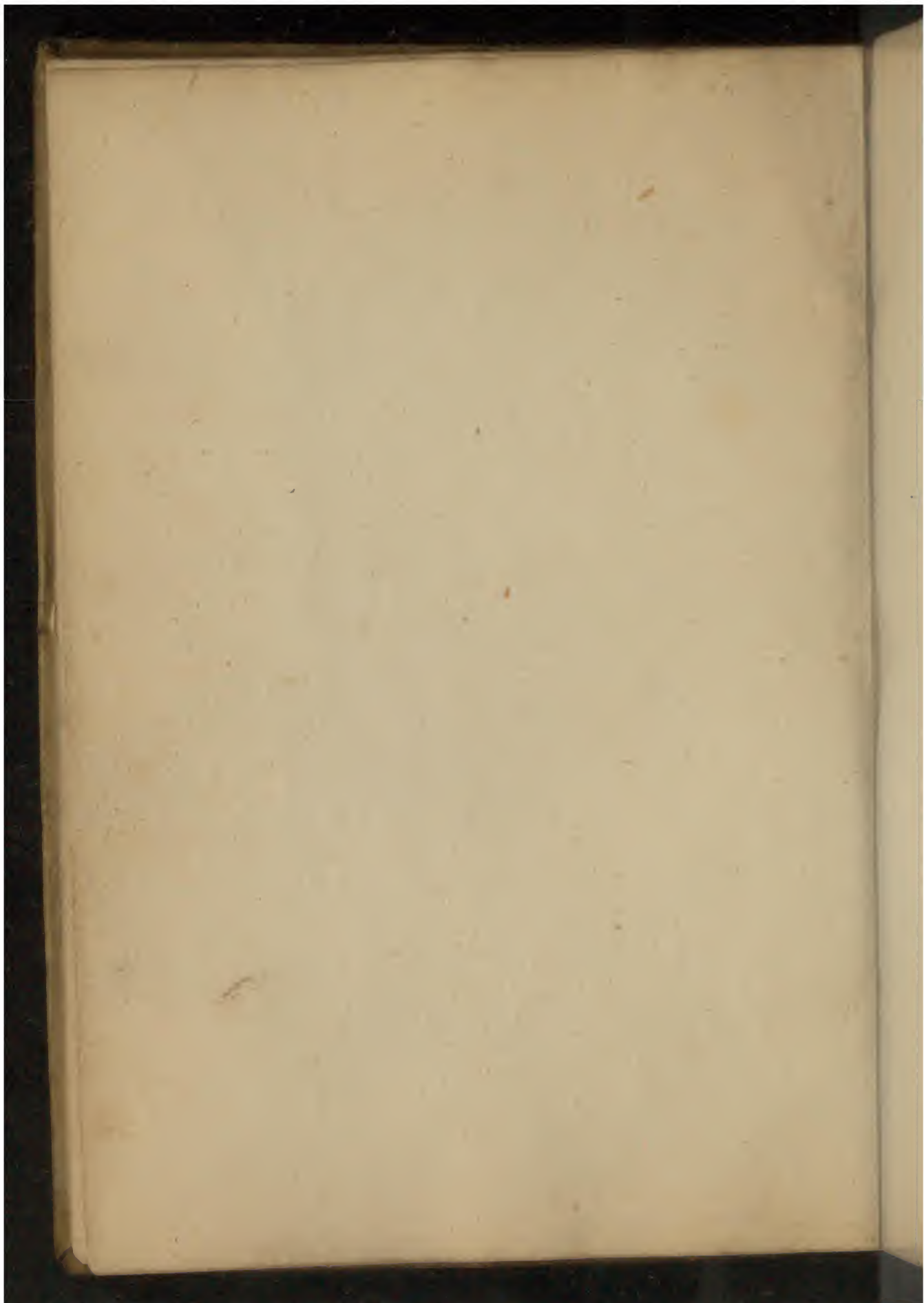

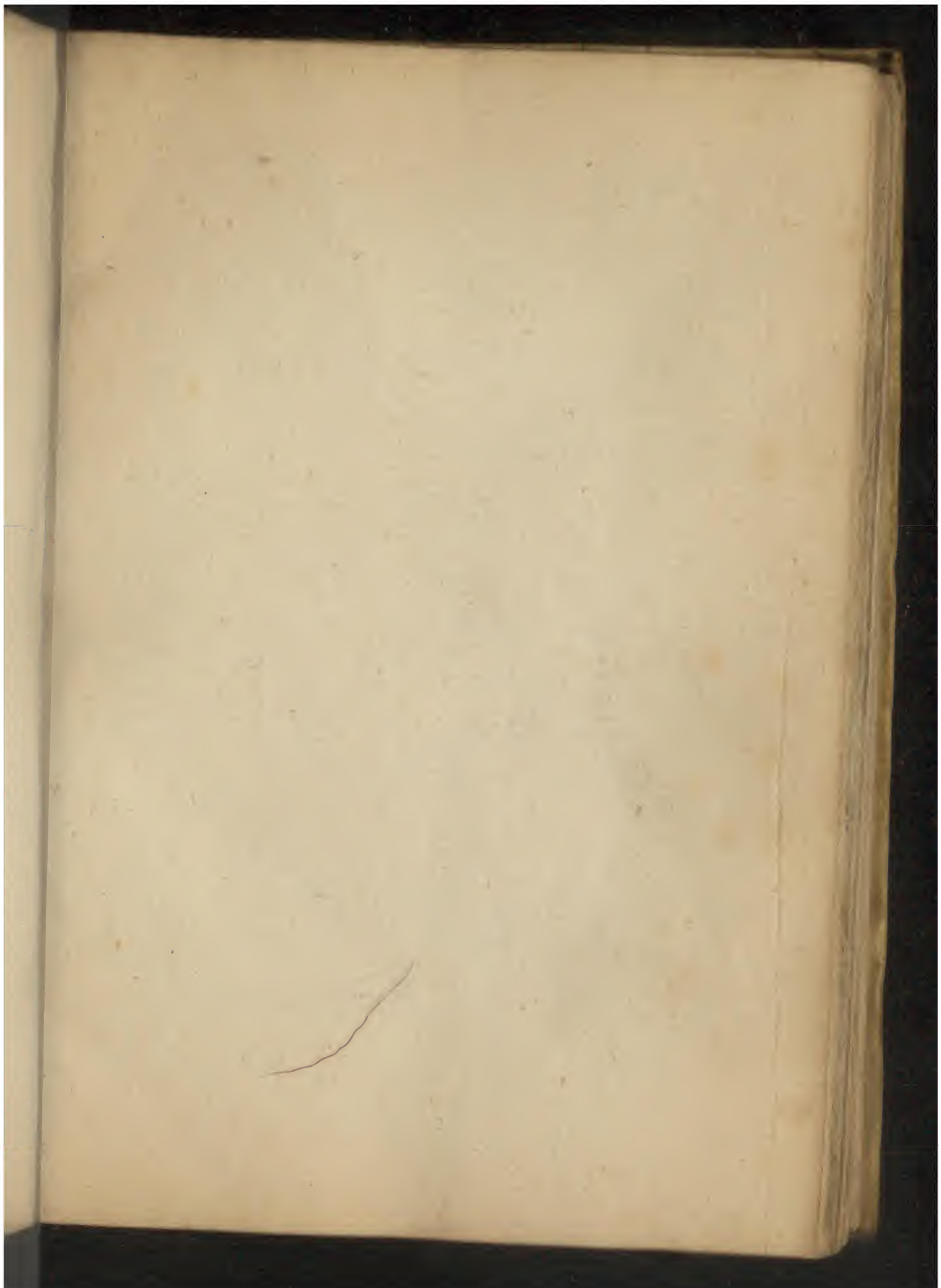

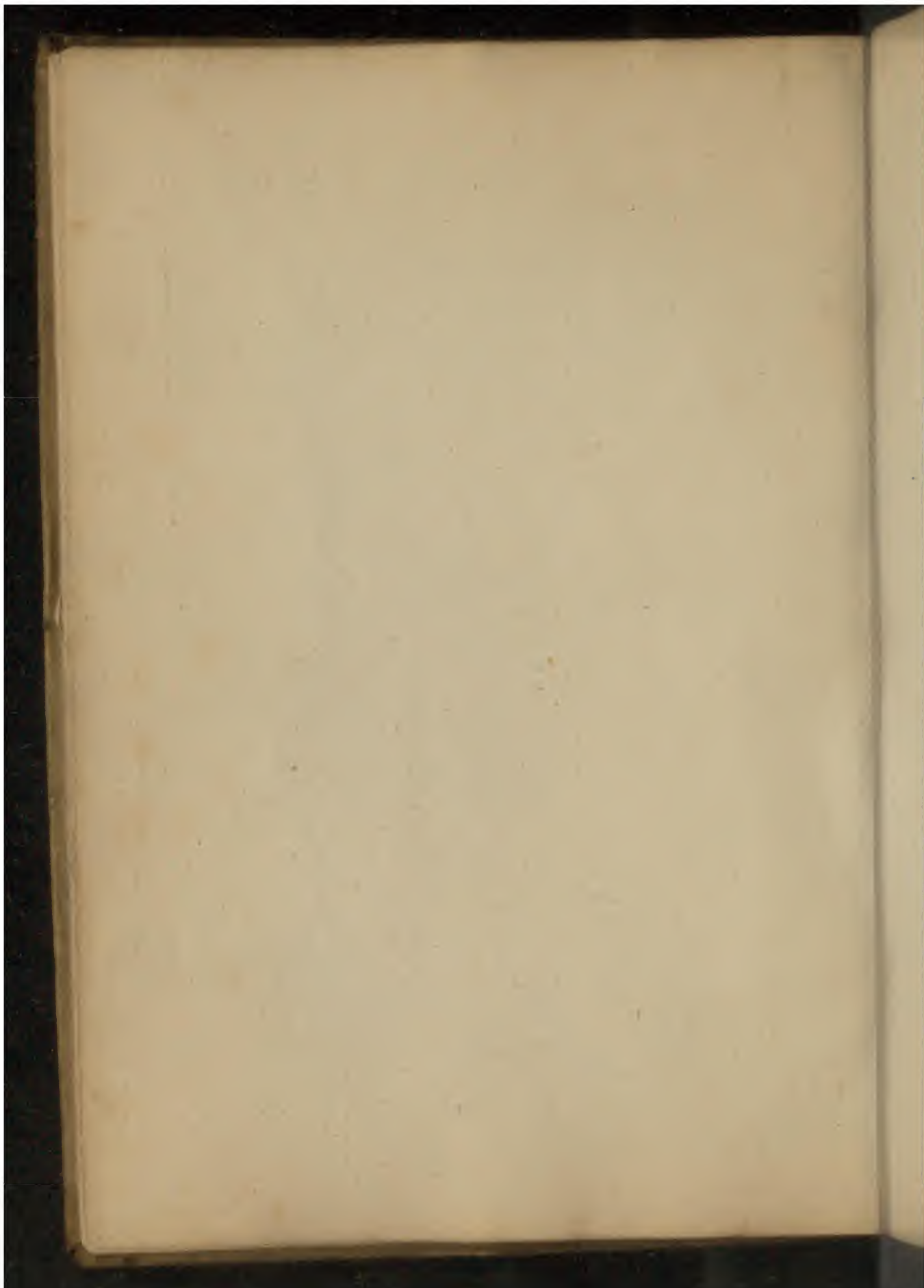

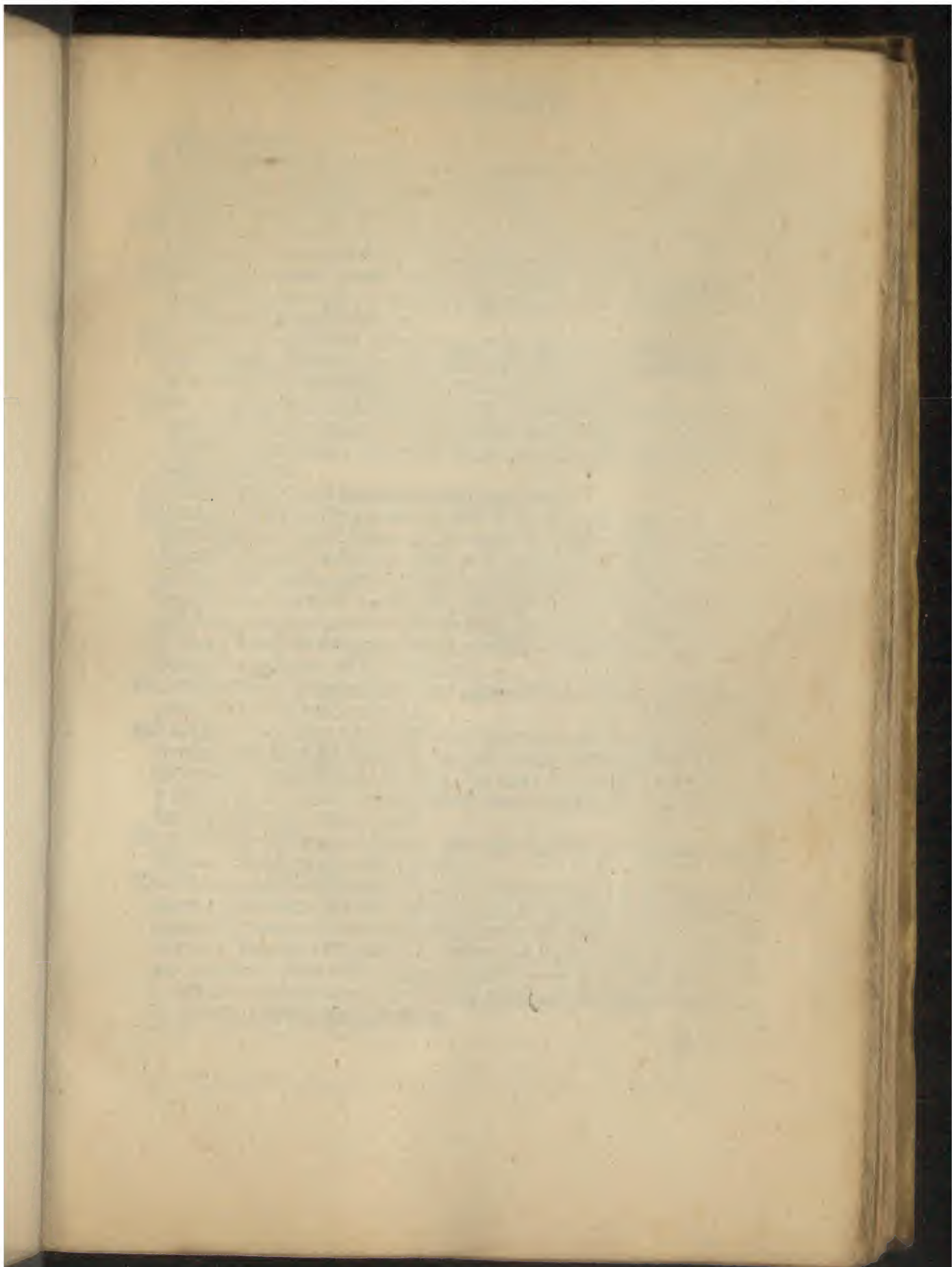

... ..

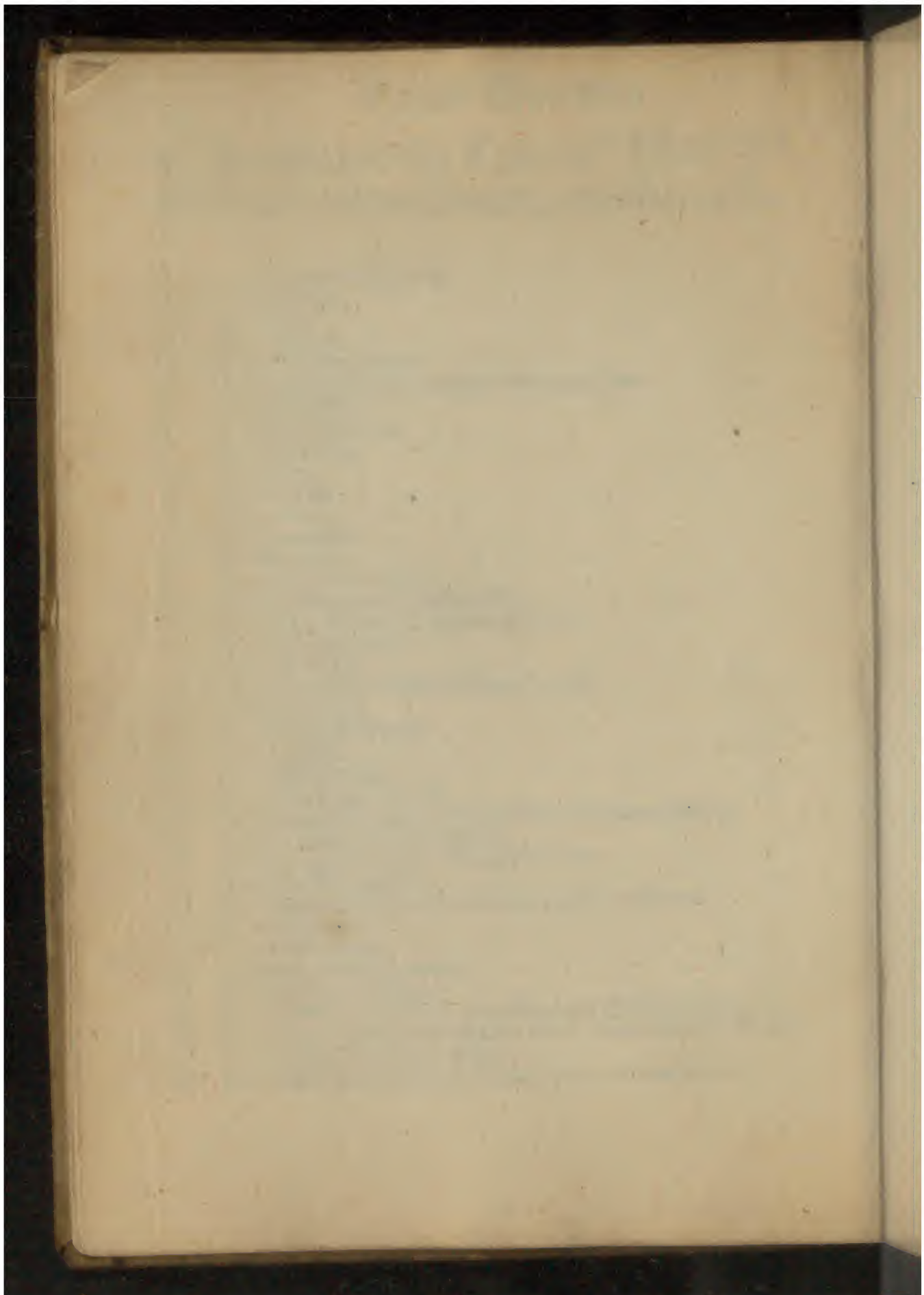
- dit et obturat: 29.
Et omne quod existit super visum et velat ipsum. Et quod denigrat in nobis ex preputto. Et quod claudit anum: et tussea: et latera: et tuifra: et non habens sexum manifestum: et ruptura ymbilici. 30.
Et vulnus quod contingit ex omni eo quod scindit vniuersaliter: cura cum sutura. Et omne membrum vulneratum consolidando. 31.
Omne corpus cauterizatur ad sistendum emorofagiam sanguinis a vena pulsati aut apertione vene magne fatigante medicum in sistendo fluxum sanguinis ab ea. 32.
Sit etiam in corporibus humidis ad exsiccandum ea et in carnibus laxis ad indurandum eas et ad calefaciendum corpora infrigidata: nec non ad tollendum humiditates egredientes a natura. 33.
Utinam quacumque perforatione ad extrahendum humiditatem nocivam sicut sansem quam sic extrahimus ab apostemate: et sanguinem alicubi corruptum: et aquam ab oculo vel grandinem: et aquam a capite: et nodum. 34.
Et sicut in hydrope et hernia aquosa et carnosa. 35.
Quicquid fit per operationem in osse est sicut in fractura aut dislocatione ipsius. Curabimus autem quatenus fracturam cum consolidatione ipsius et reductione ipsius fracture in osse donec inde ad proprium situm reducatur et ablatione cuiuscumque pugentis et mordicantis ipsum: et ligatura manu facte que laborem neque molestiam inferat. s. non minus forti aut debili. Inchoetur autem fasciatio in medio ipsius et fortificet stricтура super amplius et liget: et super addantur puluilli et desuper astelle contactim. 36.
Substitabimus quoque dietam eius a principio et in fine ingrostabimus eam quatenus bene restauret. 37.
Est autem cauendum a principio ne apostema calidum generetur diuertendo et attrahendo ad locum fracture quod infunditur ex sanguine toto posse: et prohibendo fluxum eius cum omni frigido competenti et prohibendo donec curatus fuerit motum patienti. Cura enim eius sine longa quiete non perficitur. 38.
Cura autem dislocationis est cum eo quod trahit ipsum os dislocatum donec ipsum ad locum proprium redire faciat. 39.
Postquam autem reductum fuerit sic ligetur stricte et siet sic quanto tempore dicemus. Et vescatur sripticis medicinis. Et comedat patientens cibos acetosos: donec fuerit securus ab apostemate: nec timeatur de collectione sanguinis. Continuetur autem cura ista ad minus per mensem unum et interdum amplius per .x. dies. Jam ego perferet curam omnium morborum. Et ex nunc abscondaz sermonem meum ex quo iam perfecti librum istum. 40.

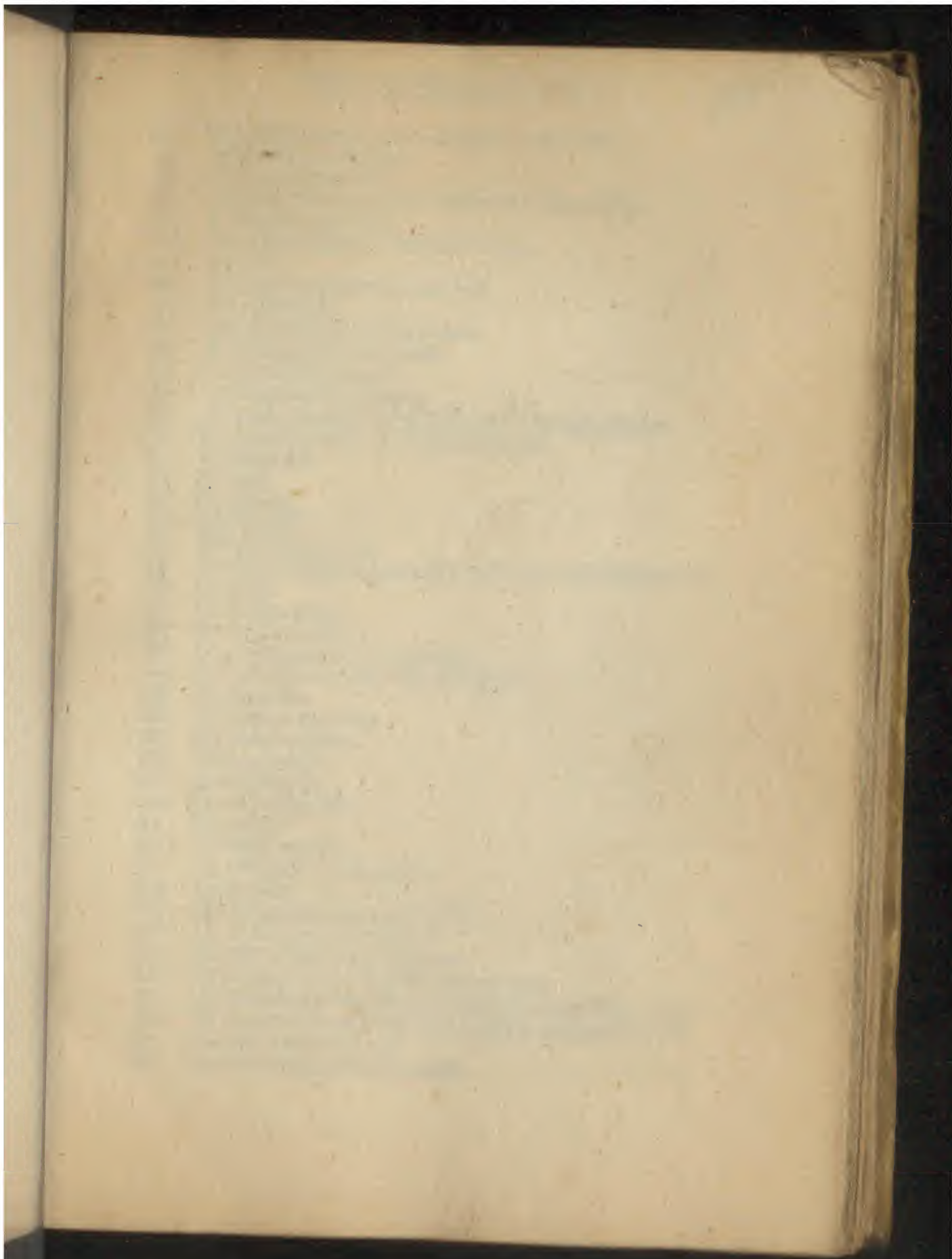
Tabula Tractatus

Incipit tabula Tractat⁹ Noni Al
máforis : nonagitaqñqz 2tinēs capla.

- 1 De cephalaea z emigranea.
- 2 De scorbutia.
- 3 De frenesi.
- 4 De apoplexia.
- 5 De graui dormitacione.
- 6 De stupidis qui semper habent oculos apertos.
- 7 De paralisi graui.
- 8 De stupore z tremore.
- 9 De tortura oris.
- 10 De spasmo.
- 11 De epilepsia.
- 12 De incubo.
- 13 De melancolia.
- 14 De catharro.
- 15 De oculorum obtalmis.
- 16 De vulneribus que fiunt in oculis.
- 17 De his que extrinsecus cadunt in oculis.
- 18 De macula oculorum.
- 19 De scabie z sebel.
- 20 De puritu qui fit in interiore angulo oculi.
- 21 De vngula oculi.
- 22 De rubedine oculorum.
- 23 De lachrymis.
- 24 De debilitate visus.
- 25 De tremore palpebrarum.
- 26 De pills palpebrarum qui curuati ingrediuntur oculum.
- 27 De aqua descendente in oculum.
- 28 De his qui post occasum solis nihil vident.
- 29 De dilatatione pupille.
- 30 De fistulis que fiunt in interioribus angulis oculorum.
- 31 De dolore auris.
- 32 De vulnere auris.
- 33 De sonitu z tinnitu aurium.
- 34 De grauedine auditus.
- 35 De vermibus aurium vel animalibus intrantibus aurem.
- 36 De his que in aurem extrinsecus cadunt vel que eam impediunt.
- 37 De sanguine fluente ex naribus.
- 38 De vulneribus que fiunt in interioribus partibus narium.

mi
apla.

Small, faint text visible along the right edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is arranged in a vertical column and is mostly illegible due to its size and fading.

- 39 De polipo narium z emorroydibus ipfarum.
- 40 De amissione olfatus.
- 41 De dolore dentium.
- 42 De extractiōe dentium z ipforum confractiōe.
- 43 De stupore dentium.
- 44 De dolore dentis ex tactu rei frigide.
- 45 De cola.
- 46 De fluxu sanguinis ex gingulis.
- 47 De casu vuule.
- 48 De sanguifugis que bibuntur.
- 49 De his que intrans gulam.
- 50 De grauedine lingue.
- 51 De magnitudine lingue.
- 52 De nodo qui sub lingua nascitur z vocatur ranula.
- 53 De apostematibus que fiunt in lingua.
- 54 De sinantia.
- 55 De tussi.
- 56 De asmate.
- 57 De pleuresi.
- 58 De peripneumonia.
- 59 De sputo sanguinis cum tussi vel vomitu vel rascatione.
- 60 De ptihi.
- 61 De pulsu cordis.
- 62 De colica passione.
- 63 De confortantibus stomachum.
- 64 De doloribus z nascentijs stomachi.
- 65 De singultu.
- 66 De canino appetitu.
- 67 De dolore hepatis.
- 68 De hysterica.
- 69 De hydropsi.
- 70 De dolore splenis.
- 71 De colica.
- 72 De fluxu ventris.
- 73 De difficultate mingen di.
- 74 De lapide.
- 75 De nascentijs renum vel vesices.
- 76 De ardore qui fit in mictu.
- 77 De mictu sanguinis vel puris.
- 78 De his qui non possunt retinere urinam.
- 79 De lumbricis z vermibus qui nascuntur in ventre z ano.
- 80 De emorroydibus z fistulis z ragadijs que fiunt in ano.
- 81 De extu matricis z ani.
- 82 De constrictione mensruorum.

Tractatus Nonus

- 83 De prouocatione menstruorum.
- 84 De fissuris que fiunt in matrice.
- 85 De plaga et cancro que fiunt in matrice.
- 86 De nascentijs que fiunt in matrice vel vulua.
- 87 De prouocatione matricis.
- 88 De mola.
- 89 De ruptura inguinis.
- 90 De podagra et fetatice.
- 91 De gibbositate.
- 92 De varicibus.
- 93 De elephantia.
- 94 De vulneribus lumborum.
- 95 De doloribus exteriorum membrorum.

Finis tabule tractat⁹ noni **Almā**
loris.

Incipit tractatus nonus **Almāso.**

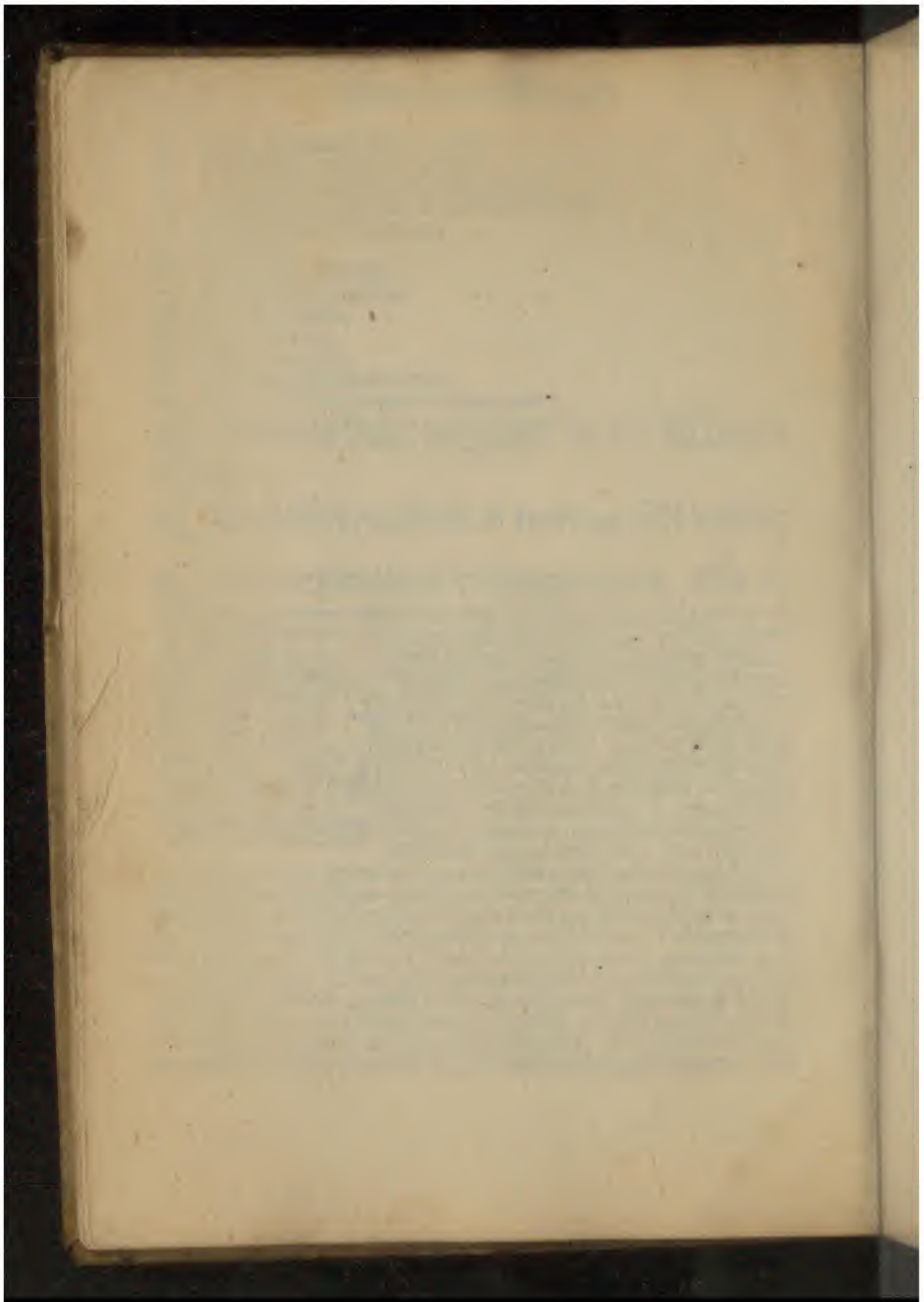
De cephalica et emigranea. **Ca. j.**

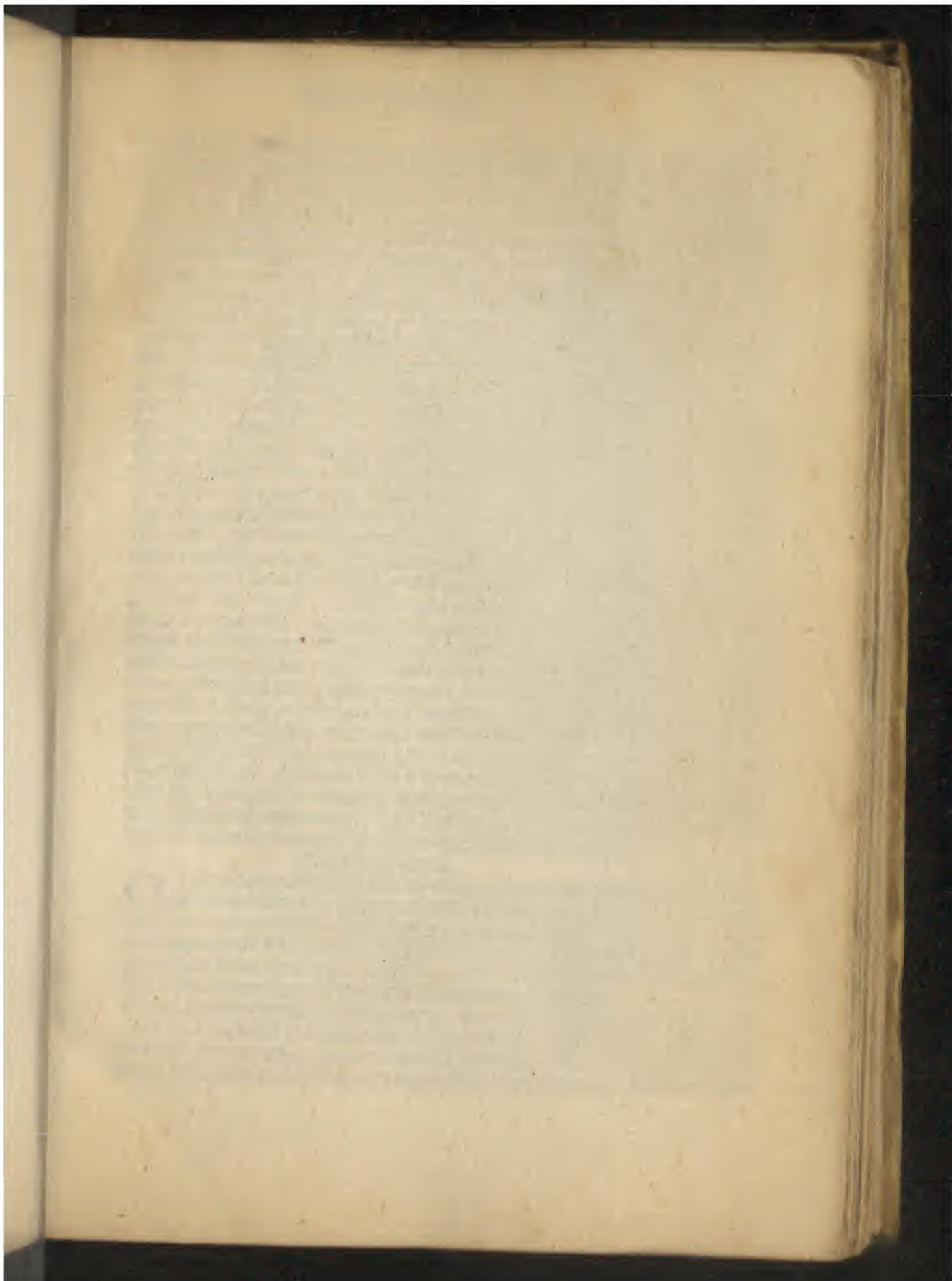

Quando rubedo et tensio et grauedo in facie et oculis cum istis affuerint et tactus calidus sentit⁹ pulsus fuerit magnus ex cephalica minutio et tēda ē in pte in q̄ est dolor vel in q̄ dolor magis isestat. Et deinde aqua rosarum et oleum rosarum et acetum sumantur et sibi mixta agitentur donec inspissentur: et super niuem refrigerata super caput fundantur. Eger vero a carne abstineat et vino: et comedat adesias citrinā et taphil et olera frigida ac fructus frigidos. Veter autem soluat ex mirabolans citrinis et prunis ac tamarinis et zuccaro albisimo: quod si ista non sufficiunt semina inualuat. Et in aceto posita agitentur quousque ad spissitudinem perueniant ex quibus emplastrum capiti supponatur: ex psillo quoque et aceto emplastrum fieri utile est. Si autem cum istis fuerit in pulsu velocitas et in tactu sentit caliditas: sed neque in facie neque in oculis fuerit rubedo neque tensio: in principio soluat veter: deinde fiat ea que diximus. Nasibus autem inieciatur oleum violarum aut oleum cucurbitae dulcis: aut nenufaris oleum: aut oleum de floribus salicis: quorum quolibet super niuem refrigeratum capiti superfundatur et nutriatur ut praediximus. Eger quoque odoret caphoram et aquam rosarum et salices et violas et his silia. Quod si egritudo multum inualescat: sumatur opium et caphora vniuscuiusque quatuor ponderat duo granis: quae dissoluta in oleo de salicibus mittantur in nares et aures. Quod

na

no

si cū soda nō fuerit aliqd eoz que diximus de rubedie in facie: fueritq3
 egritudo antiqua: in pncipio vter cū pillulis cochis soluat: quas ego
 feci. **P**illule cochie. **R.** pulueris ptgre. 3. x. colloqnti de. 3. iij. 7. tertia:
 scamonee. 3. ij. 7. 5. turbiti sticados. añ. 3. v. fiat pillule ex istis: 7. sūt do-
 ses. x. **P**ostq̄ vō vter solutus fuerit infundat caput ex oleo sambaci
 no 7. oleo de ben: 7. mittat in aures. **P** Eger quoq3 odoriet algaria 7. isuf-
 fles muscus in narib⁹. **Q**d si egritudo multū ifestauerit: sumat eufor-
 bij 7. castorei amboz. añ. sexta ps. 3. 1. 7. dissoluta in pauco oleo sambaci
 no mittant in nares 7. aures. **I**n cephalea vō calida emplm hoc frōtē
 7. tñporib⁹ ē iponēdū. **E**mplm in cephalea calida. **R.** semis lactucaruz
 sies memithe sandalū rubeū 7. albū faufel rosas opiu: fiat ex eis emplm
 postq̄ aceto 7. aq̄ ro. p̄spersa fuerint: 7. frōtē iponat sup qd mittat p̄n⁹
 aceto 7. aq̄ ro. ifusus. **Q**uī cū tepefactus fuerit itez infundat 7. desuppo-
 nat. **L**inumētū vō cephalee frigidē. **R.** castoreū euforbiū p̄sp̄ sinaplm
 storacē rufā marubliū: q̄ siccata 7. puluerizata 7. ē triconizata misceat
 7. p̄spergantur vno veteri ex quibus fiant troisci 7. desiccant. **L**ūq3 ne-
 cessē fuerit ex vno in vno veteri: aut oleo costino vel camomellino disso-
 luto: frons multotiens linat. **H**oc enim linimentū omni antque cepha-
 lee confert nō solum suppositū: sed etiam auri iniectuz que sequit illud
 tēpus postq̄ in aliquo de predictis oleis resolutuz fuerit. **E**gro verovi-
 num vetus 7. forte dandū est. **L**ū aut cephalea per hebdomadā vnam
 perseuerauerit eger in balneū mittēdus est atq3 super caput ipsius aq̄
 in qua camomilla 7. sansucus 7. sticados arabicus 7. nemen cocta fuerit
 simul aut sigillatim infundēda est. **Q**d si cephalea quotidie ante co-
 mestionem inuadat 7. post comestionem recedat succurrendum est in-
 firmo ante horā qua ventre p̄suevit dando eis bucellas panis in succo
 granati: aut vine acerbe: aut hoz similitū infusas. **S**i aut cephalea cō-
 tingat p̄pter multā in sole morā sufficte ex oleo ro. 7. aceto in frigidā
 tis curari poterit: que tamē si ex hoc nō q̄seuerit: ex alijs in frigidanti-
 bus curāda erit. **S**i aut soda adhuc perseuerauerit 7. fortis fiat neq3
 vllō mō remoueat 7. timeatur ne eger visum amittat 7. aqua ad oculos
 descēdat: tñporum arterie sunt incidende 7. extrahende. **H**oc tñ quod
 nunc loquimur est p̄ter nostrā intentionem in hoc libro.

De scythonia.

Cap. 21

Quam aliquis illud qd ante eū est circulariter moueri viderit: 7. ocu-
 li tenebescunt 7. cadere voluerit. 7. facies 7. oculi rubuerint in ca-
 dē hora: vene quoq3 que sunt post aures grosse appuerint: ex ipsius ve-
 nis facienda est sctotomia. **E**t vōtose in collo 7. tibijs sūt ponēde. **Q**d
 si predictē vene non apparuerint 7. facies fuerit rubea: sanguis ex basi-
 lica erit m̄nuendus: 7. ventose in tibijs erunt ponende.

In hac p̄terea scythoniae specte 7. in ea quā ante diximus caput ex
 oleo ro. 7. aceto est infundendū. **E**ger quoq3 calida cibaria vitare dē.
Venter vero ex apozimate mirabol. citrinorū qd in ca. de cephalea dixi-
 mus soluendus est. **L**ū aut neq3 in facie rubeo neq3 sebitis cum sco-

Tractatus Nonus

tomia fuerit: attendēdū est an sit stomachi subuersio ⁊ nausea: que si af fuerint prius vomere cogēdus est: deinde de pillulis cochleis dosi vna sumat: ⁊ a frigidis abstineat cibis. ⁊ Si autē neq; antine subuersio neq; nausea fuerint: neq; caliditatis signa apparuerint: vter ex pillulis cochleis multoties soluat. Libaria quoq; frigida omnino viter. Et gargarismus fiat quo slegma deponat: ⁊ In naribus quoq; post illud ponatur aliqd de his que nominauimus quo caput calefiat.

¶ De frenesi.

Caplm. 3.

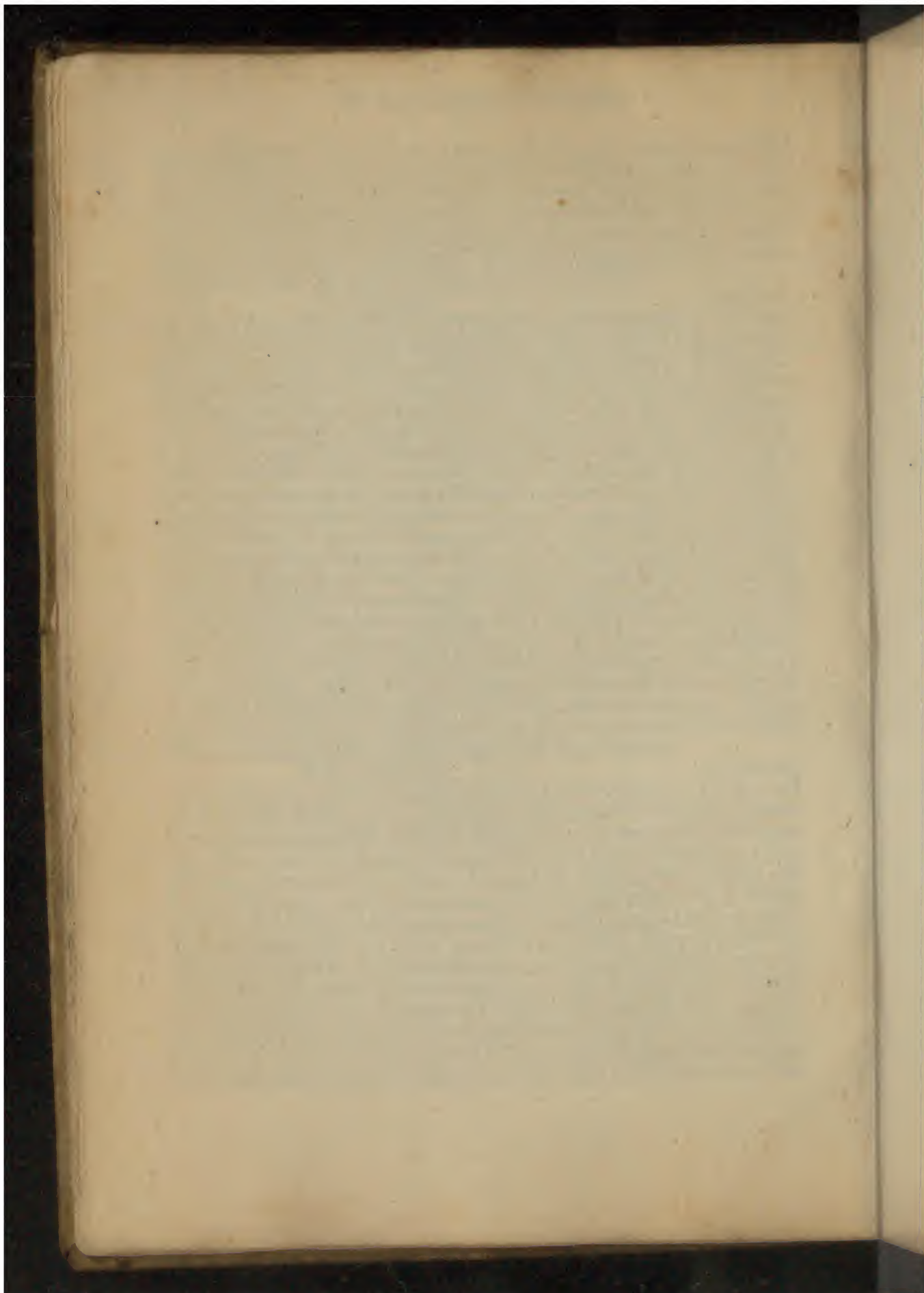
Quando aliquē febris ꝑclusa inuaserit cū forti capitis ⁊ oculorum grauedine: ⁊ in facie atq; in oculis vehemēs fuerit rubedo ⁊ capitis dolor ⁊ honor luminis affuerint ⁊ in pulsu velocitas ⁊ frequentie supfluitas inuentant: signa frenesis certissima indicabuntur. Qd si lingua nigra aut citrina fiat: ⁊ p̄misceat intellectus: ⁊ multū fuerit alienatus: ⁊ vigilauerit multuz: iam frenesis perfecta erit. ⁊ Egro igit anteq̄ predicta compleant accūta est subueniēdū ex sanguinis detractione ⁊ ventris solutiōe cū succo fructuū. Nutrimētū vero eius sit aqua ordei semel aut bis in die sumpta s; cōsuetudineꝝ quaz in tpe sanitatis hūit. Caput autē oxire dno infundēdū erit. ⁊ Qd si multe affuerit vigilie sumatur violaz siccaꝝ corticū papaueris albi ordei ex corticati seminis lactucarum radicuz mandragore oium. añ. ℞. i. Que oia in cucuma plena aqua tādū coquant donec aqua rubea fiat. Deinde aq; illa dum est tepida ab alto super caput fundat ⁊ sit caput super cūmīle in quo aq; colligat: q̄ i cucuma posita itez sup caput fundat. ⁊ Hoc aut omni die multoties fieri conuenit. ⁊ Caput ꝑterea ex oleo violato multebul lacti ammixto inungendū erit: qd etiā in coto positiū est supponendū. ⁊ Luz autē eger in principio huius egritudinis in virtuz fortitudine pmanere inuentus fuerit: flobotomādus erit nisi sup infirmū timuerit. ⁊ Post q̄ vero eius egritudo minui cepit nequaꝝ flobotomet. Qd si etiā dī soluta est virtus: ex alto preseruet regimine donec euadat.

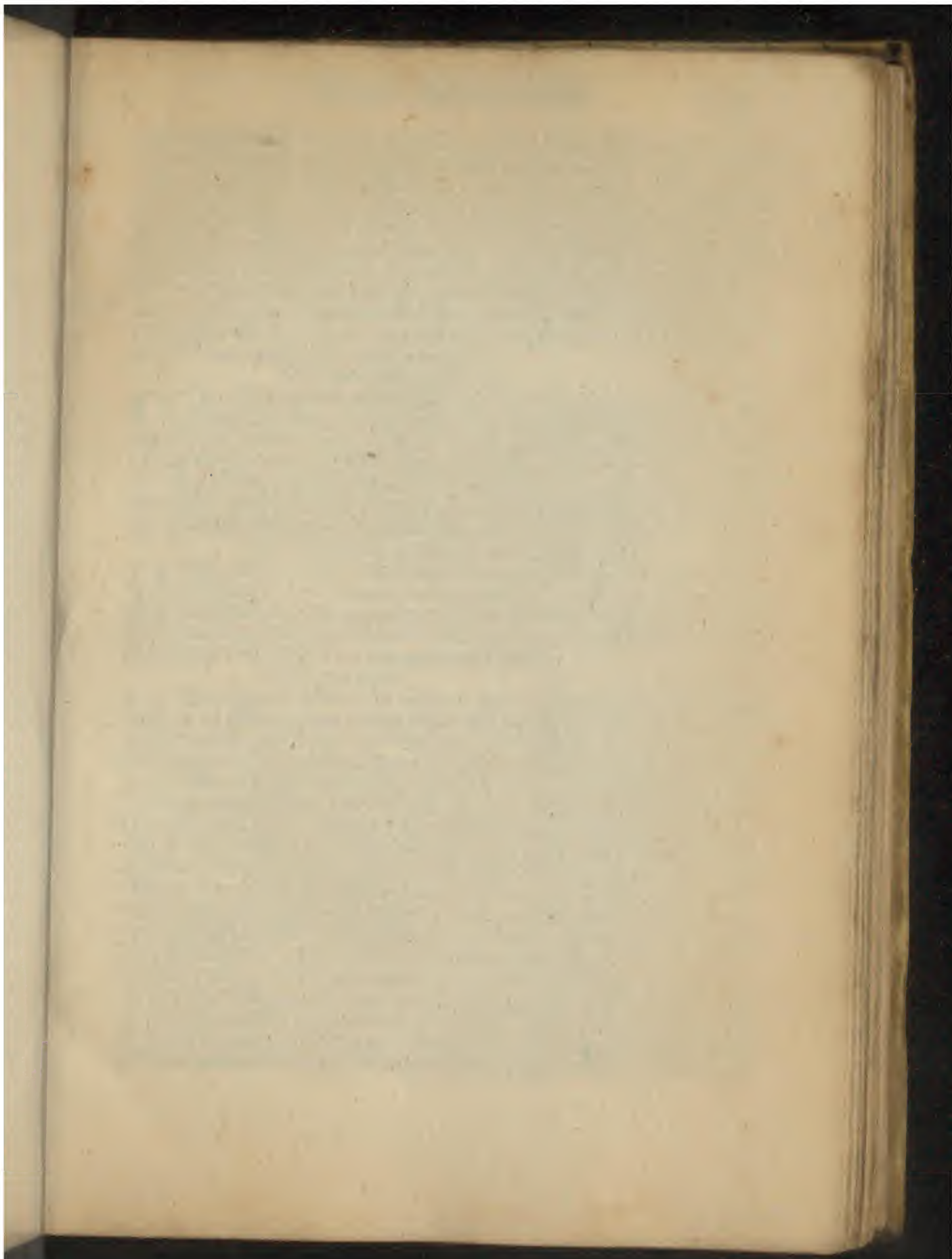
¶ De apoplexia.

Caplm. 4.

Quam aliquis quasi dormiens iacet: ⁊ sine somno stertit: ⁊ cū p̄cip̄ nō sentit: ⁊ tūc iā patit apoplexiaz. ⁊ Est aut huius egritudinis ꝑritas: s; in q; fortiter aut debilliter stertit. Si tñ spuma ab ore exierit: nō ē ei medicandū. Cū autē pax stertit egritudo ē leuor. ⁊ Hec qdē passio aut cito iterficat: aut in paralyz trāsit. ⁊ Cū ergo ista visa fuerit: attendēdū erit an patētis factes multū rubere: aut denigrari: aut viridis fieri videat. quēadmodū ꝑtingit cū sanguis in aliquo mēbro ex coartatiōe retinet. Tūc. n. sanguis illico ex duab; guidegi extrahēdus ē: aut ex duab; cephalicis. ⁊ Qd si ita nō fuerit imo cum aerē attrahit: audiat in pectore ozgmo: ex hoc clysteri erit clysterizādus. ⁊ Qd. ℞. colloquiti de botho marien cētauree innozis arthante ellebori albi oiuꝝ. añ. ℞. i. Loquatur oia in. iij. libi. aq; donec ad vnā redeat. Deinde colent. Et ex medīa libia huius apozymatis fiat enema: qd si cito exierit fiat itez donec humor multitudo sit cū eo exeat. ⁊ Narib; quoq; cōditi ⁊ elleborus albus sua

Vertical text on the left edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is faint and difficult to decipher but appears to be organized in columns.

Handwritten text in a medieval script, likely Gothic or similar, running vertically along the right edge of the page. The text is partially obscured and difficult to decipher due to the angle and resolution of the image.

uiter insufflent. Et est ingentia dū vt anacardinū cū idromelle per os ad stomachū multoties descēdere cogat quaqz die semel: ex quo vnus aures pōdus in potu sumēdū est. Cuius descriptio est in caplo de palyfi. ¶ Sartago p̄terea ferrea calefaciēda est z capiti multotiens a deo victi nāda: vt patiētis capilli adurant. ¶ Qd si hoc mō nō sanat in medicādo plus laborabimus: caput nāqz rademus z ex sinapi trito z castoreo z fortissimo aceto liniemus. ¶ In prima aut huius passiōis specie post slobotomiā stringemus fortiter ad tūtoria ligādo supius par sub cōiunctione ipsorū cum spatulis z stringemus tibias sifr. ¶ Capiti quoqz superfunden dū est oleum roseuz z acetū vni: z slobotomia factenda p̄us in pedibus: z postea in nasi extremitate.

De graui dormitione.

Capit. 5.

¶ **Q**um aliquis quasi dormit iacet: z tñ sentit z mouet sed oculos s̄m p̄lz hz clausos: quos tñ dū vocat cū clamor ap̄t: lz itez statz claudat: iā patit subeth q̄ cuz clysterib⁹ acutis q̄ paulo ante noiāuimus: curā dū est. In os quoqz ipsi⁹ mitemus idromel z laborabim⁹ vt descēdat. Ip̄z. n. nutritiū existit ei⁹. ¶ Caput p̄terea vsqz ad otitū p̄mū oxirodino isundemus. Post tertiu⁹ dō diē sternutatōez puocabimus ex his q̄ noiāuim⁹: z radem⁹ caput: z s̄ntem⁹ ex sinapi: z castoreo: z aceto.

De stupidis qui semp hñt oculos aptos.

Cap. 6.

¶ **Q**um aliquis quasi dormit iacet: z non mouet: z lz oculi sint apti palpebras tñ nō mouet: cōgelatus est siue rigidus. ¶ Curā dū est ex medicinis subeth: hoc tamen addito vt oleum sambactinū sup caput fundat in omni libra cuius sit vncia euforbij. ¶ Ipsuz quoqz caput ex castoreo z euforbio z oleo sambactino lntatur.

De paralyfi.

Capit. 7.

¶ **Q**um aliquis se mouere nō valz: aut vnū vel plura ex mēbris mouere nō pōt: atqz eorū sensuz amittit: sp̄z paralyfi illi⁹ mēbris: aut mēbroz icurrisse p̄nūciā. Cui⁹ curā icipiem⁹ pillulas fetidas q̄s ego cōposui dādoqz. ℞. pulueris ptgre. 3. r. colloq̄n. steriois. 3. v. euforbij. 3. ij. z. 5. castorei pipis asse serapint oppopōaci fetraragi i di sinapis oiuz. 7. añ. 3. l. cētauree mio. elactery amboz. añ. 3. v. gūme in succo ruthe disoluant: z alia ex eis p̄ficiant z fiat pillule z fiat ex eis decem potiones. Quaz vnā postq̄ eger sumpserit: p̄ tres dies gescat. Et nutriat tūc cuz aq̄ cicoris z oleo z sinapi. Et deide bibat aliā. ¶ Qd postq̄ ter fecerit: p̄ aliquot dies gescat. Et nutriat carne frustatz icisa z i sartagine frixa: z mutagenat: in quibus sint specie calide vt piper z his similia. In potu dō sumat idromel. ¶ Membra quoqz etus ex oleo costino inugatur. Qd. ℞. costi vñc. l. piperis piretri euforbij: oiū trium. añ. tertiaz vñc. l. castorei vñc. 5. dissoluant oia in. 5. lib. olet de chetrit: aut de narcisco: z vtere eo. ¶ Diebus vero qbus gescit: quaqz die dande sunt due. 3. de anacardino: qd. ℞. zinziberis: piretri: nigelle: costi: melanopsperis: macropsperis: oggi: oiuz. añ. 3. xx. nutrithe ruthe sicce asse aristologie bacca rū lauri castorei fetraragi i di sinapis gētiane oiū. añ. 3. v. mellis ana-

Tractatus Bonus

car. 3. v. vngant ex oleo nucū: & cū melle cocto ꝑficiant. Hoc enīz me-
dicamē valde ꝑfert paralyſi apoplexte torture & tremorū albaras morſi-
bus ſcorpionis: & oibꝫ paſſiōibꝫ frigidis: & ſpasmō humido. Cū autē ſumi-
tur: illico ꝑuocat ſudorē: & iſert febrē. ꝫ Qd ſi ſumptū nō affert ſanta-
tes: eger ab omni medicamēte ꝑ decē dies abſtineat excepta diēta: deinde
ad ipſiꝫ curā redeūdū ē. C Qd ſi palyſis ex ꝑcuſſiōe: aut caſu euenerit:
& acciderit ſubſito: taliter ꝑmanebit. Nūqꝫ. n. ſanabit. ꝫ Qd ſi nō repēte
ex ꝑdicitis ſz paulatim & molliter iuaſerit: loco ꝑcuſſiōis emplm hoc ap-
ponēdū erit: qd. ꝫ. ſarīnā ſenugrece: ſemē ben: ſemē maalep: ſemē reſin:
bdelliū: amoniacū: adſꝑē anatiſ: cerā: oleū de liuo: ex hīs fiat emplaſtrū
& ſupponatur.

C De ſupore & tremore.

Cap. 8.

Qum aliqꝫ ſentit aliqꝫ ſuoz mēbroꝝ ſicut ē diſpoſitio pedis cū ſit
ſtupidus: dicimꝫ i illo mēbro ſupore eē: quapp eiꝫ cura nō ē diſſe-
rēda. Q n. n. ꝑlogat tꝑs huiꝫ egritu dints ꝑducit ad paralyſim. Curat
autē hec paſſio ex aliqꝫ pte medicinaz palyſis & cū diēta & vnctiōe ex oleo
coſtino. Qd ſi iueter auerit paſſio: eger ex pillulis ſetidīs purgādꝫ erit: &
ꝑplexio equāda cū anacar dino & diēta. ꝫ Tremor autē ex eiſdē curat ex
qꝫbus ſanat ſupor. Sz ſi ex ſupſui vini potu euenerit: eger ab ipſo erit
abſtinēdus. Si ſi aquā qꝫ ex niue diſſoluit bibēdo hanc incurrerit paſ-
ſionē ab ipſa abſtineat: & balneū calidiſſimū igrediat: in quo rādū mo-
raz faciat donec ſudet: a quo cū egreſſus fuerit in ſole aſſidue moret.

C De tortura oris.

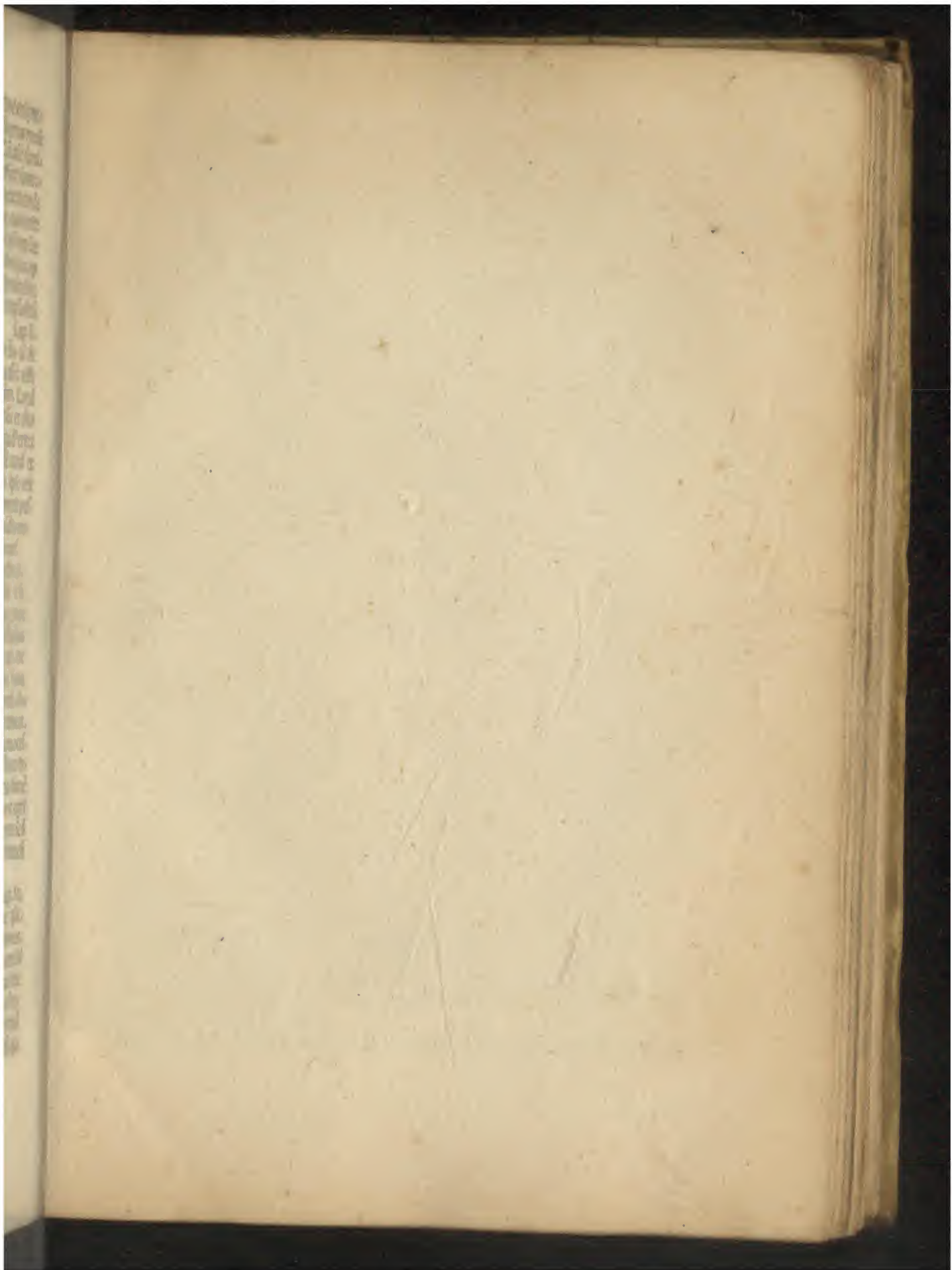
Cap. 9.

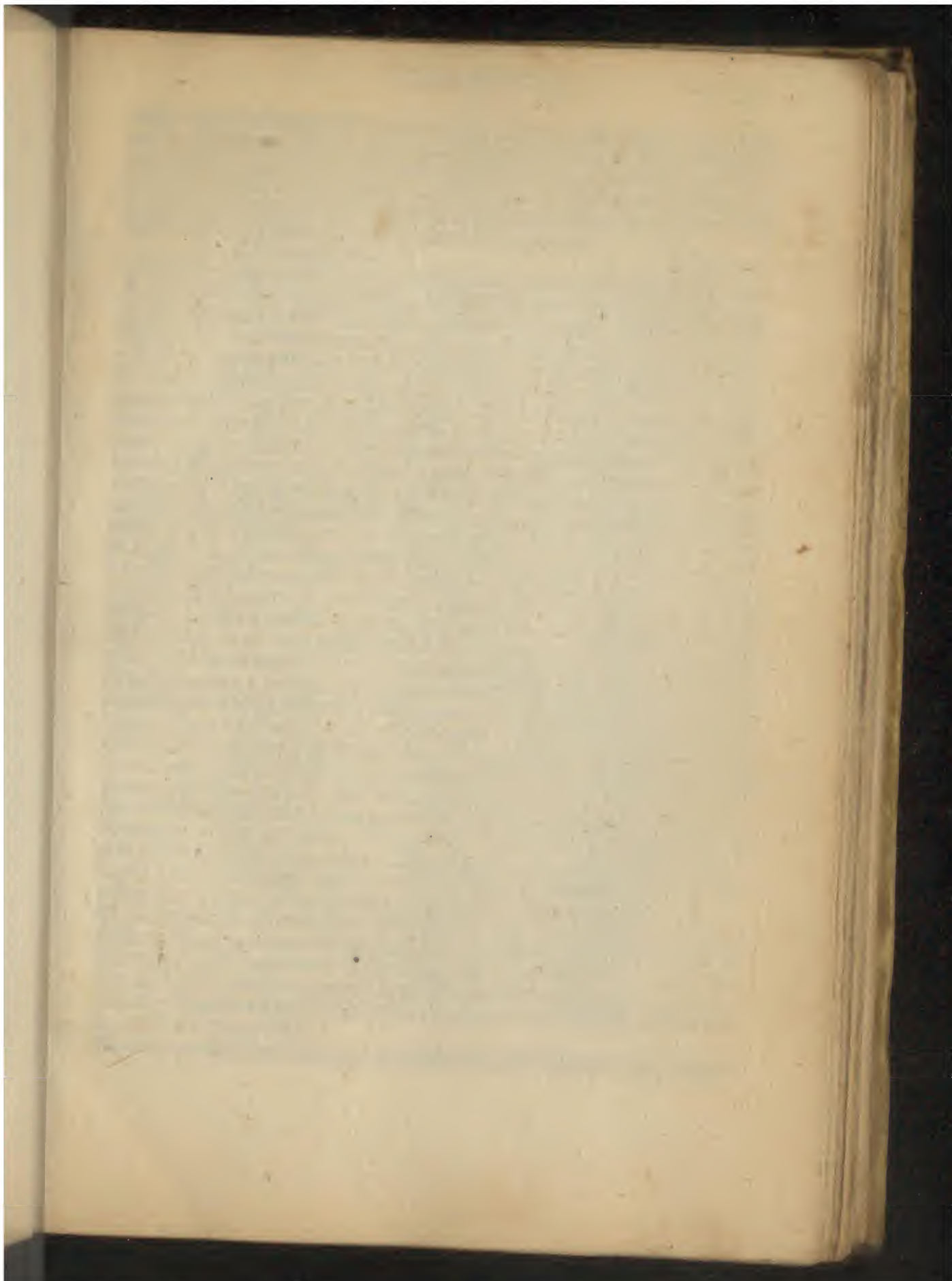
Qum hois os ꝑtorquet & vnū de oculis ſuis claudere nō valet & ſi
ꝑcipit ei vt ſufflet: ſtatus ab vna tātū pte extre vꝫ: ipm tunc ꝑtor-
ſionē pati dicimus. Cuiꝫ curā incipiemus cū ſolone ventris ex ꝑſſulis
ſetidīs. Nutrimētū vꝫ eius atqꝫ ipſius potū ordinabimus: vt in cap. de
paralyſi diximus. ꝫ Egrū ꝑterea quottidie in mane aſqꝫ comedat ſina-
ꝑſz cū ſirupo acetoso gargarizare faciemus & mittemus eū in domū ob-
ſcurā: & ꝑceptemus vt vnā nucēz muſcatā in parte oris qꝫ torta eſt teneat.
ꝫ Naribus quoqꝫ tunc inſuflabimus conditi vt ſternutatio ꝑuocet.
C Spondiles quoqꝫ colli eius & faciem eius & frontē ex oleo coſtino in-
ungere ꝑuenit. Eſt quottidie de anacar dino vnus aurei pondus ſumē-
dus. Et ſi paſſio hoc mō ſoluta non fuerit: ad ventris ſolutionem & egrū
ꝑſeruationem redeūdum eſt. ꝫ De tortura vero que non repente ſed
paulatim accidit non loquimur: ipſa nāqꝫ non contingit niſi in frenēſi
perniſtoſa morte iam imminente & eſt ex ſiccitate.

C De ſpasmō.

Cap. 10.

Qum aliqꝫ mēbrū alicuius ꝑtrahit & ad ſuā redit originē aut ꝑle-
raqꝫ ex mēbris ſic diſponunt: ipſa ſpasmata eſſe ꝑnunciabimus.
ꝫ Spasmus autē ſubſito aut paulatiz iua dicit. Sz ſpasmō ſubſito eueniētē
eadē preparāda ē cura quā paralyſi ꝑferre diximꝫ. In eo tñ fricatione
manuū & inuſtione ex oleo coſtino plus vtimur. ꝫ Spasmus vꝫ qꝫ nō re-
pēte ſz ſuauiſter accidit poſt febrē: aut poſt multa vētris ſolone: aut mul-
tū vomitū: aut ſanguinis fluxū malus ē & vix curabilis. Quicqd. tñ ac-

THE HISTORY OF THE

et dicit et mederi incipiemus. Egro naq; ordet aquam z fura vinctuosa z mollia administrabimus: z in aqua dulcem tepida ipm mittemus: z in ungemus ex oleo vio. tepido: z oleo de seminibus cucurbite: z precipue ueruoꝝ radices in qbus spasmus existit. In tina quoq; diu moretur z ex oleo viol. inungatur. De vino bibat patiens parum: qd tamen multu habeat aque admixtum: z cibus nutratur humidis.

C De epilepsia.

Caplm. 11.

Q Um aliq; cadit in terra z torquet z comouet z intellectū amittit: dicim⁹ ipm epilepticū fore. Quia si spuma exiit p os aut se comin- git aut sperma egredit^r aut e zesto: passio tūc ē grauior z uehemētior. Si aut eger añ accessionez sentit: qsi aliqd ex aliquo suoꝝ mebroꝝ eleuari z ascēdēdo caput petere: z dein de sincopizaf z cadit: tūc oz in hora q̄ sen- tit illud añ q̄ illd accidat: mebrū qd̄ pdiximus a quo pcedit fortiter liga- re: phibeat naq; hoc accessione venire. In tpe vō getis corpus multo- tens erit cūandū cū pillulis cochijis. Et loc⁹ a quo exiit passio ex si- napi z pipe z euforbio ac melle anacar di erit episthmadus: z episthma dimittēdū est donec loc⁹ vesicet z vesice rūpanf: z aq̄ q̄ in eis ē collecta effluat. Ipse quoq; nō cito sūt p solidāde quimo dimitte de vt qd̄ in eis colligit emanet deide p solidēf. Hoc. n. oino hut⁹ egritudis certa salus existit. Et vltimū ē vt ose cū pua scarificatiōe superponere vtile est. Eger vō si añ accessione nauſea aut tristitia aut cordis tremorē sentit: z deide egritudis accessio seqt: cogēdus ē multoties vomere ex aliquo vomitu. Deide pigra in potu sepe accipe puenit. Stomacho quoq; epiz ex spica z roſis z mastice z cortice thuris cū vino odorifico ponēdū est. Nutrimētū vō ei⁹ totū taliter statuēdū ē vt paucaz sit supfluitatū: sicut caro fritta in sartagine: z caro cocta in gazol z cib⁹ q̄ sit de aue q̄ daz q̄ hz in palato dētes z vocaf taguid z caro de volatilibus z edna. Quia si cū epilepsia sensuū affuerit debilitas: nec aliq̄ de pdictis significatiōib⁹ inuentaf: egro pillule cochle multoties sūt tribuēde. Et eius pseruatio subtiliada z cibaria q̄ diximus dāda. Bargarismus quoq; fieri dz. Et sternutatio ex hīs q̄ diximus puocāda: ac narib⁹ peonie puluis subtilif- simus q̄ sit filis alcohol insusflādus. Stgs aut cū epilepsia i facie z ocu- lis rubedine habuerit: z venaz grossitez: floboromadus erit a saphēa. Sanguis autē ex carnositate tibiaz cum ventosis erit extrahendus. Ca- piti preterea oleum ro. z acetum superfundatur. Et abstineat a vino z a- ceptis z alleis ac sinapi z poris z apio z fabis. Et cauebit postremo ab oibus sumū caput ascendentem z repletionem generantibus.

C Electuarium qd̄ omni speciei epilepsie remedium affert. R. ptretri- fiseleos stca dos oium. añ. 3. x. agaric. 3. v. cordumeni recētis z acuti as- se optime aristologie rotunde oimtu. añ. 3. l. 5. deinde extrahatur suc- cus ex squilla mixtus cum pari quantitate mellis: coquatur z conficla- tur ex eo specles z fiat electuarium ex quo patiens quotidie sumat z ca- ueat sibi a cibus grossis.

C Electuarium hoc omnibus epilepsie speciebus excepta vna sanguis-

Canticorū Auicenne

nea quā Baſ. nominauit: z nos etiam iam fecimus mentionē: opſtulat: cul dixit conferre ſtobotomiā ex ſaphena prius z poſtea ex baſilica: deinde culus regimē ſit ex hijs que ſanguinē in corpore minuūt z ipſi iſfrigidant. ¶ Et carne preterea z vino abſtineat z bibat rob acetosoꝝ fruſtuum: capiti quoq; ſupponantur ea que ipſum iſfrigidant.

¶ De incubo.

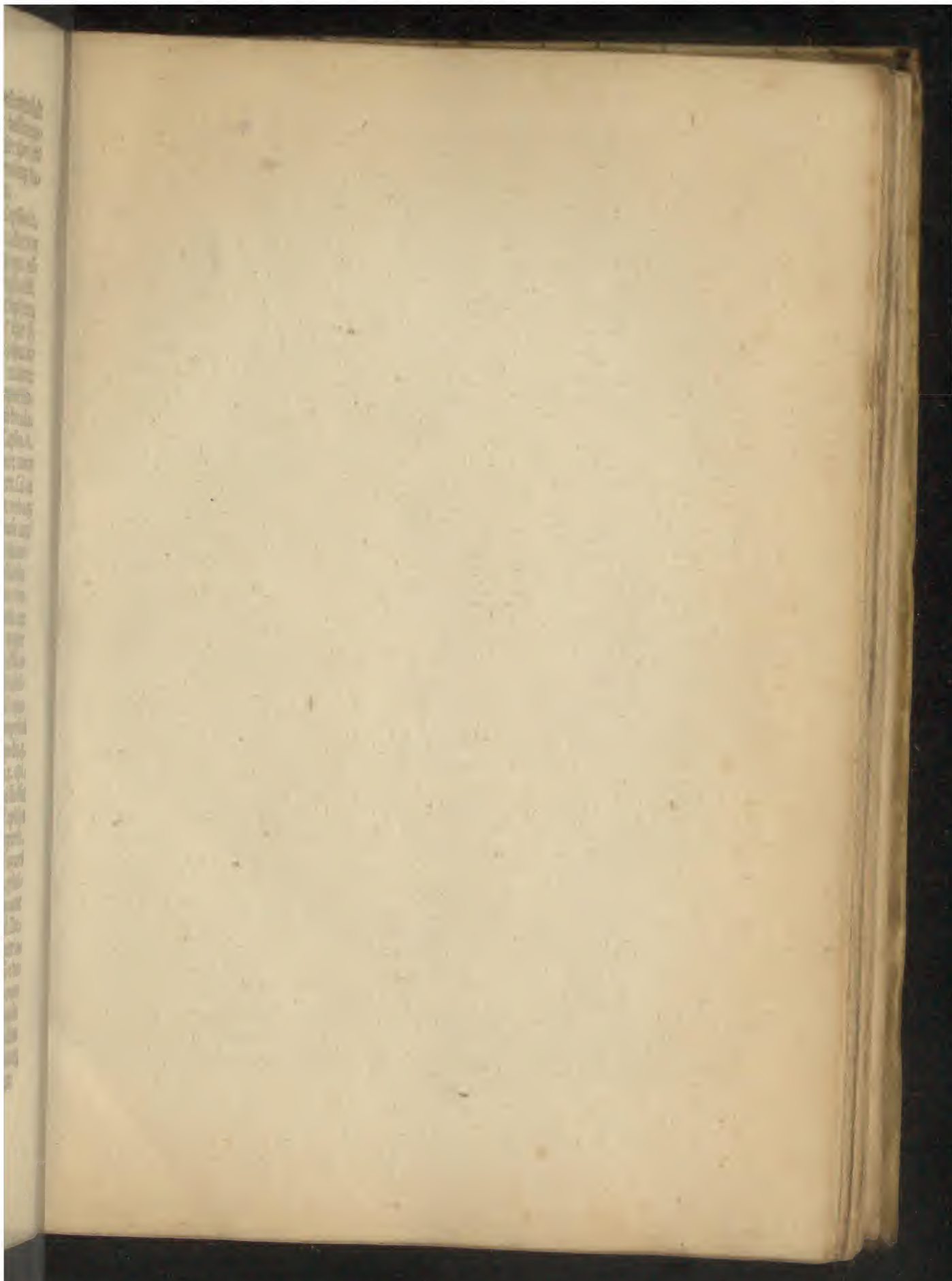
Capit. 12.

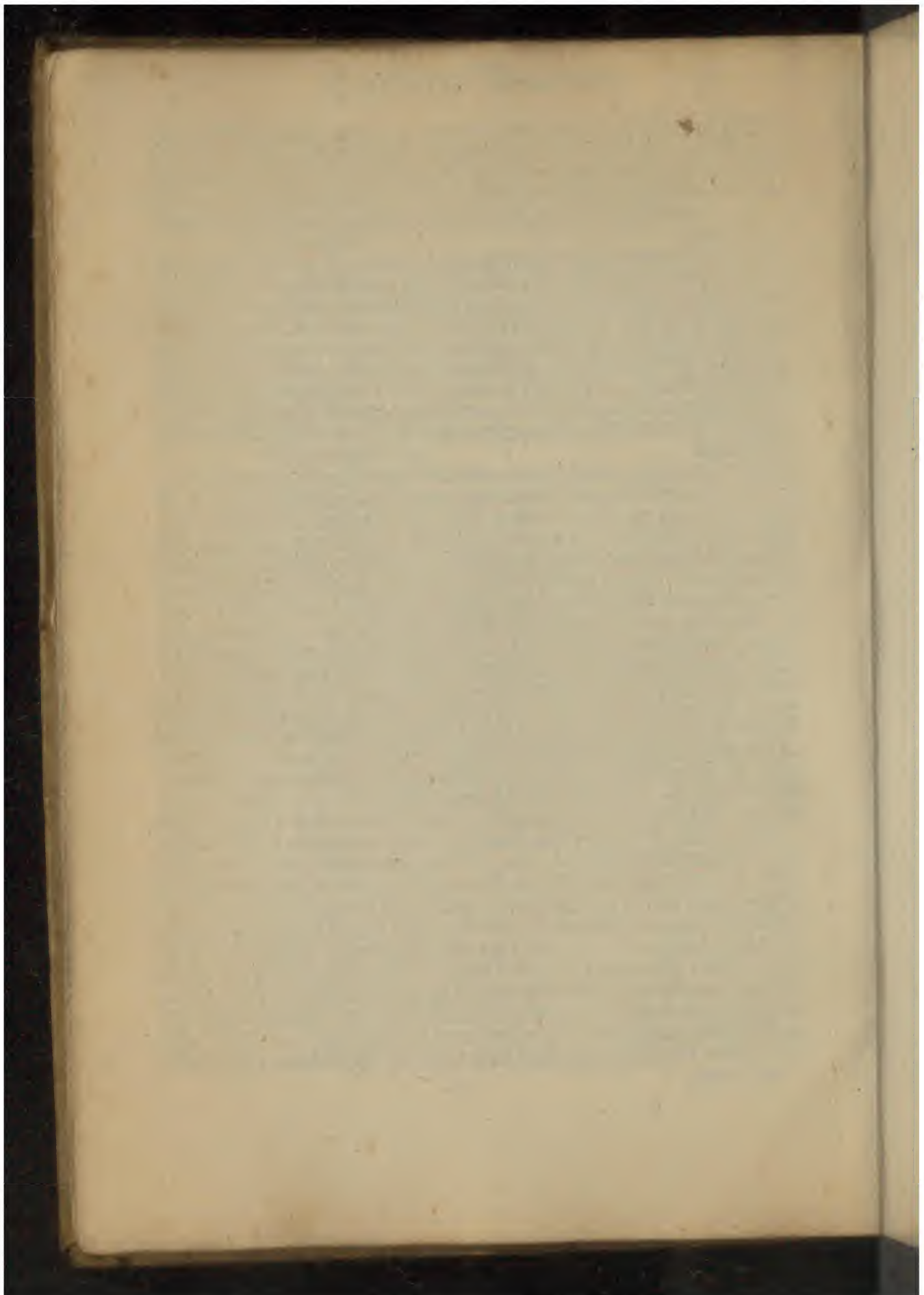
Quam quis in ſomno quaſi rem grauez aliquid ſuper ſe cadere ſenſerit: incubum pati denuncian- dus eſt. ¶ In ipſius itaq; cura nō eſt tardandum: ipſe enim epilepſie pꝛambulans eſt: ipſas quoq; pꝛcedit. ¶ Eger ergo ſi in colore rubeo fuerit z uenas hūerit plenas ex ſaphena erit minuendus: z ventroſe in carnoſitate tibiarū ponēde ſūt. ¶ Eger pꝛterea a potu uini: z rerū dulcium comēſtione abſtinēdus erit: z pꝛcipue ab omni re que multū generat ſanguinē. ¶ Quod ſi huic pꝛtrariū acciderit: uenter ex pillulis cochij multotiens erit ſoluēdus: z eius regimē ſubtilian- dū: exercitio quoq; utendum erit: z mēbra inferiora erūt fricāda.

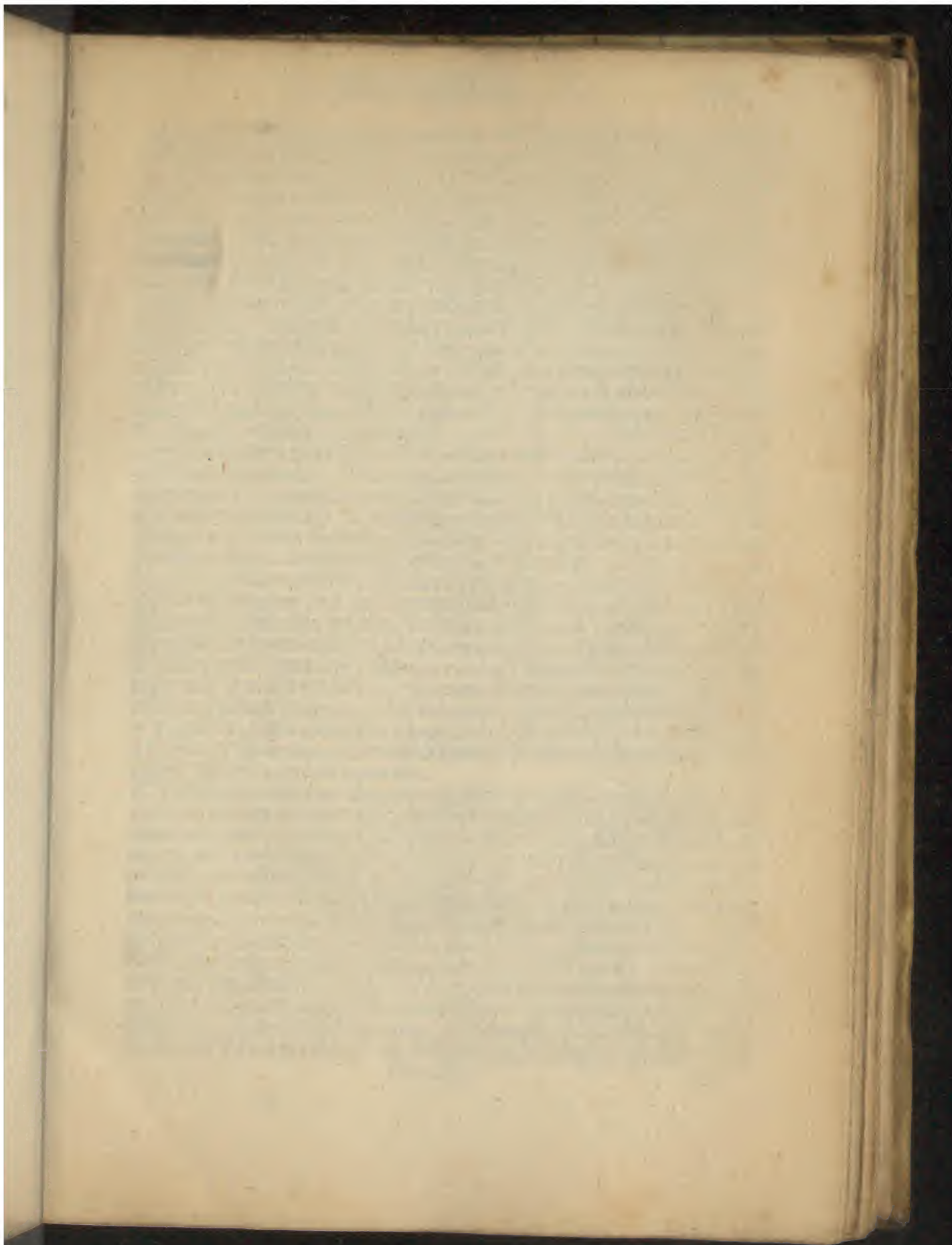
¶ De melancolla.

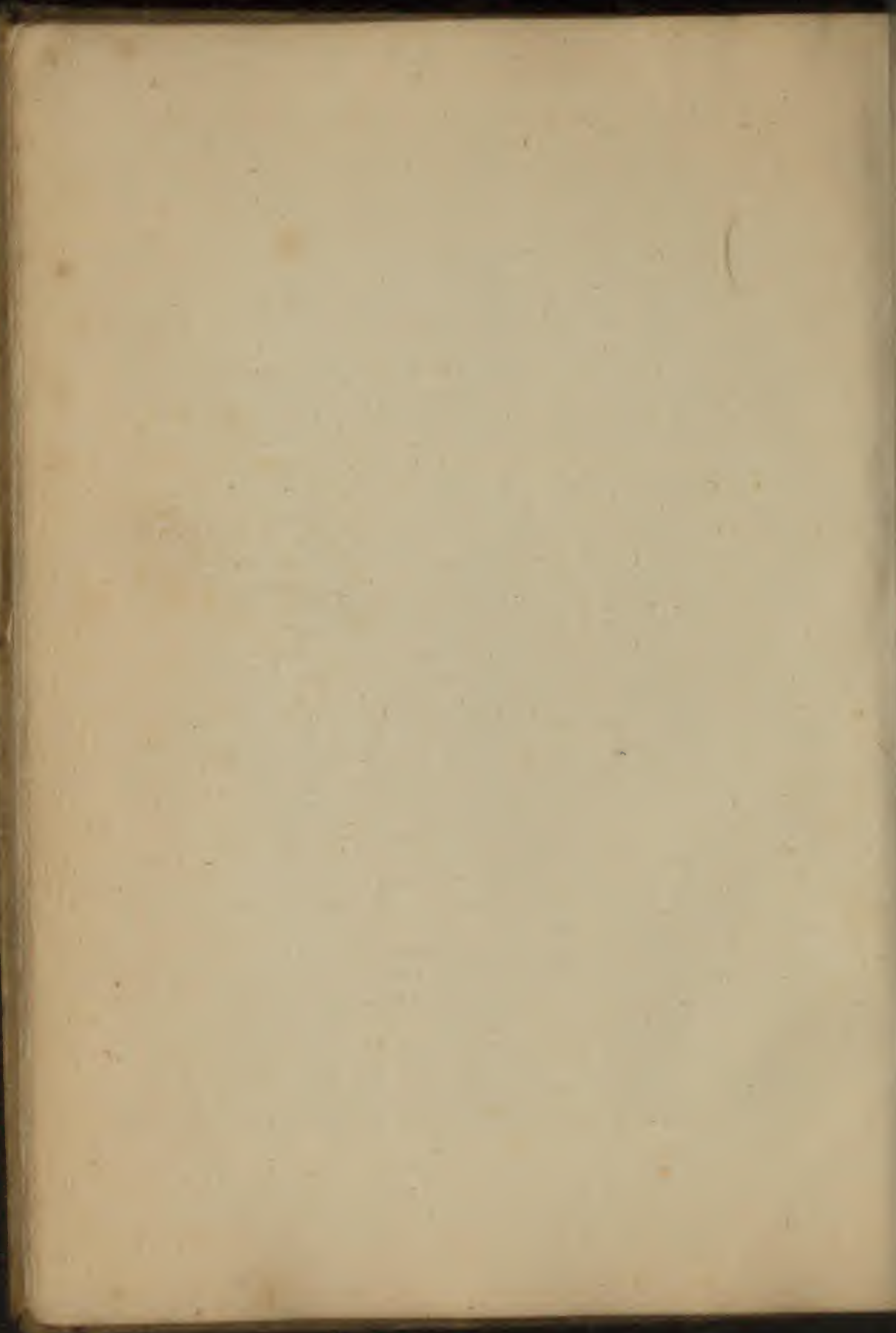
Capit. 13.

Quam alieut cogitationes male ſine cā manifeſta acciderint: z timor z triſtitia in eo pꝛualuerint: melancolie pꝛincipiū in eo erit. Cū autē rez res ad hoc deuenierit: ut et ea que cogitare cepit ore pꝛimat: uerbaq; ſua atq; actus pꝛmiſceat: iā melancolla pꝛfecta ē. ¶ Cui ergo hec male cogitationes z triſtitia z tribulatio accidunt anteqꝫ pꝛualere incipiāt: ſuccurrendū eſt. Quia ſi pꝛualuerint: cura erit difficilis. Quod ſi cum melancolla fuerit dolor uētris z inflatio: z malus color: z digeſtōis corruptio: z uentrius acetofus: z excretionū multitudo: incipiēda ē cura cū ſōmnia ex baſilica: aut ſaluatella ſiniſtre manus. Et ſi ſanguis uisus fuerit niger dimittat egredi in qꝛitate multa. Subtilis autē z rubeo ſi fuerit: illico reſtringēdus erit. ¶ Eger uero ex rebꝫ lentētibꝫ eſt nutritus: ut ſūt aleſi fidabegi qꝫ ſūt ex carne edina z artetina: z mittēdus eſt in balneū i quo nō diu morēſ. ¶ Poſt hec autē decoctio de epiſthimo quā ego compoſui utaq; z hec ē decoctio de epiſthimo. ꝑ. mirabol. Indoz. 3. x. poli podij. 3. 5. ſene. 3. vij. turbit. 3. iij. ſitca dos. 3. x. paſſularū enucleatarū. 3. x. epiſthimi cretēſis. 3. x. Dia excepto epiſthimo in tribꝫ libris aqꝫ coquēda ſūt donec ad unā librā z mediā redeat. Cūq; hoc factū fuerit: addat epiſthimum z illico ab igne remoueat z dimittat donec iſfrigidari ceperit. Cūq; iſfrigidata fuerint: manibꝫ fricata colent. Deinde ſumat agari- ci due terre. vnc. 1. aloes. 3. 1. ſalis indi. 3. 5. ellebori nigri qꝫta. 1. 3. ꝑfici- ant cū melle aut cum tuleb z fiat ex eis pillule que per tres horas ante decoctionis acceptionē ſumende erūt. Poſtea ſumat decoctionē. De- inde tribꝫ diebus quietſcat. In hijs autē diebus quibus quietſcit: nutria- tur ex hijs que pꝛediximus: z in potu ſumat uinum ſubtile z clarū z bene odoriferum. Poſt hec quoq; iterum ſoluēdus eſt ut prius. Hoc uero ſta ut pꝛediximus tertio iterandum eſt. Quarta quoq; portio ei danda eſt. ¶ Eger uero ab omnibus que coleram generant nigraz: abſtinēdus eſt: ut ſunt carnes ſilueſtres oēs: z caro uaccinā: z porcina: z magnarū caprarū

caprarum ⁊ fabe: ⁊ caro salita: ⁊ caseus vet⁹ ⁊ proprie lentes. ⁊ oia olera nisi humefacientia. Uitet p̄terea uinum grossum ⁊ labore ⁊ uigillas: ne q̄ patiatuꝛ fame neq̄ sitis. Uino uero subtili in potu utatur. Et p̄cipitē duz ei ut dormiat: ⁊ studendū in splenis curatione: ex his que in sequentibus in ca. de splenis curatōe q̄ augmētat dicturi sum⁹. Os quoq̄ stoma- ch̄i cōfortandū est: ⁊ proprie ex medicinis quaz mentionem in sequenti- bus facturi sumus cū egritudines stomachi nominabim⁹. ¶ Si autē cū melancolia ea que nominauim⁹ non fuerint: accideritq̄ post frenesim: aut longam morā sub sole: aut p̄cussionem in capite: in principio ex ce- p̄halica s̄obotom̄sa est facienda: ⁊ capiti studiuꝛ adhibendū: ⁊ reliquo regimine q̄ diximus proprie. ¶ Alqua p̄terea tepida ab alio loco sup caput fundenda est: deinde oleum roscum cum aceto uini capiti infun- datur: ⁊ lac muliebre desuper mulgeat. ¶ Naribus ēt oleum de semine cucurbite dulcis: ⁊ lac muliebre inficiant. ¶ In balneū quoq̄ sepe mit- tendus est: ⁊ multuz ex aqua tepida capiti est supfundendū. Eger etiam omnia odorifera que frīgida sunt odoret. ¶ Si autem cuz melancolia nihil fuerit eoruz que diximus: in principio mat̄ix uena dextri brachij aperienda erit ⁊ sanguis erit p̄siderandus: ⁊ ut p̄diximus faciendū: ⁊ regendū ut diximus. ¶ Et postq̄ hoc regimen infirmo adhibueris: per aliquot dies quiescere dimittendus est: deinde ut pilus in cura eius inci- piendum: donec sanitatis fiat restitutio. ¶ Studium uero totum quod erga melancolicos est obseruandū: est ut impinguent ⁊ carnosi fiant. Ex quo enim pingues ⁊ carnosi fuerint: illico sanantur. ¶ Libi autē q̄ illis congruunt sunt caro artetina ⁊ edina ⁊ gallinacea ⁊ panis de simila. Opirus autē panis nullo modo est eis congruus. Uinum quoq̄ subri- le ⁊ clarum eis p̄ueniēs est. Uinum uero grossum nō est eis bonum neq̄ nigrum. ¶ Lac autē recenter ab uerbis extractū dum adhuc calet eis confert: ⁊ pisces recentes ⁊ sisami de zuccaro facti ⁊ oleuz amigdalinu. ¶ P̄terea audire cātlenas ⁊ gaudere ⁊ habere ante se res delitiosas ⁊ dormire plurimum confert eis. Econtrario uero cogitare: ⁊ solus mo- rari: ⁊ uigilare maxime nocet eis.

¶ Pillule que coleram nigram expellunt ex quibus dat̄ his qui deco- ctionem sumere nequeunt. R. epithimi cretensis. ʒ. xx. polipodij agari- ci amboruz. añ. ʒ. x. ellebori nigri salis indi amboruz. añ. ʒ. ʒ. sicados. ʒ. vij. pulueris hyerepigre. ʒ. xv. bibat ex eis. ʒ. iij. ¶ In diebus uero quibus quiescit eger debet sumere ex electuario q̄ uocatur serificans: quod. R. mellisse: corticū citri: gartofiloꝝ: galli temu scate: mastice: croci oretalis: cīnamomi: nucie muscate: cardamomi: neheremisch: been albi ⁊ rubei: zedoarie. dorontici: seminis ozimi maioris: seminis ozimi gartofilati: om- nium. añ. partes equales: musci quātum est decima partis unius. Bein- de sumant chebuli. xx. ⁊ embl. xx. ⁊ terantur: ⁊ in tribus libris aque co- quantur donec ad unam redeant: ⁊ colentur. In colatura uero mittat mellis lib. i. Bein de bulliant donec aq̄ cōsumpta sit. Post ex hoc melle conficiant p̄dicte species q̄ tamē in pondere sit tripluz ad species: de-

Articella

mm

Tractatus Nonus

quo cuius necesse fuerit ad magnitudinē auellane sumēdum est: hoc enim me discamen letitiam et coloris pulchritudinem et digestionis bonitates operatur et retardat canos.

¶ De catarro.

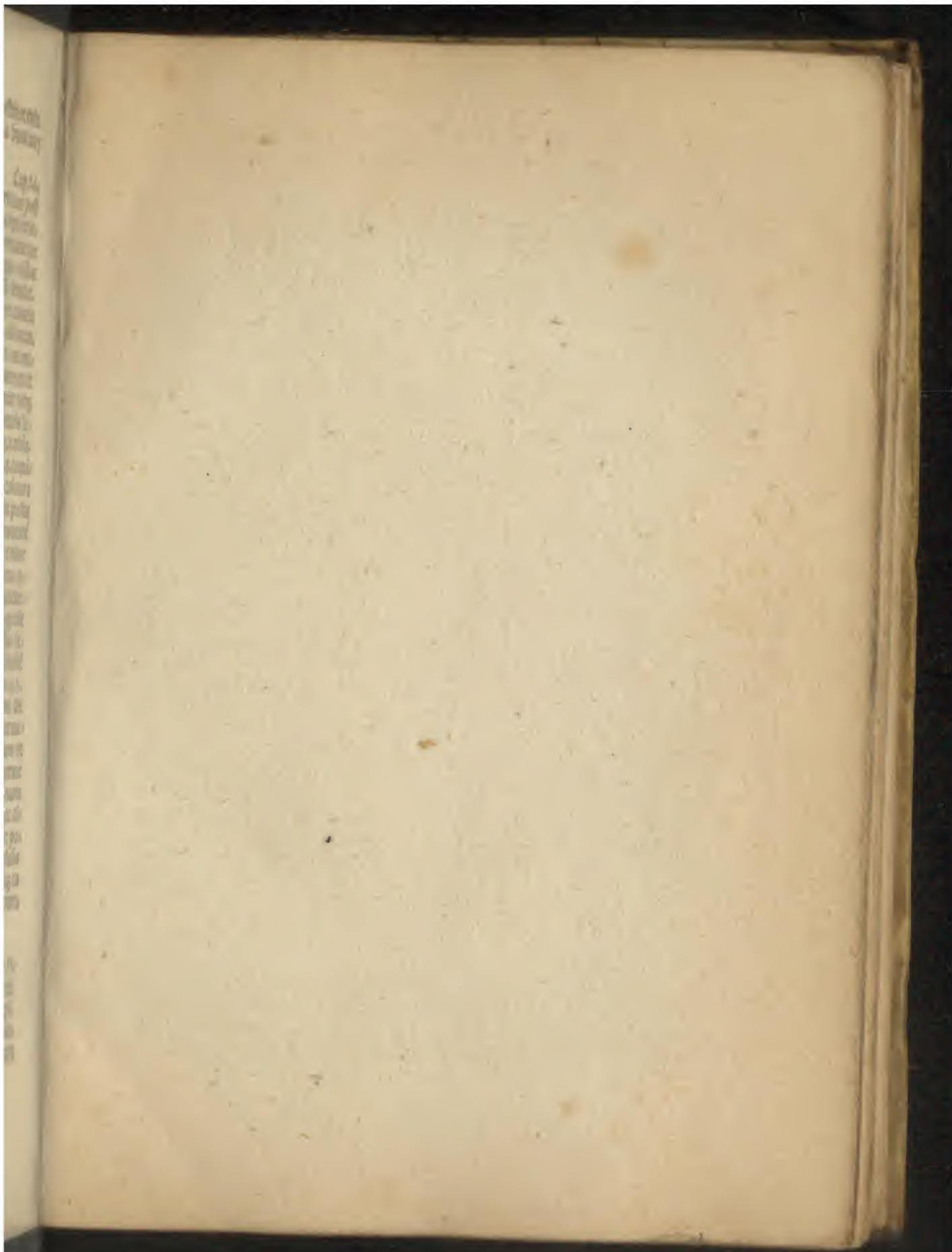
Cap. 14.

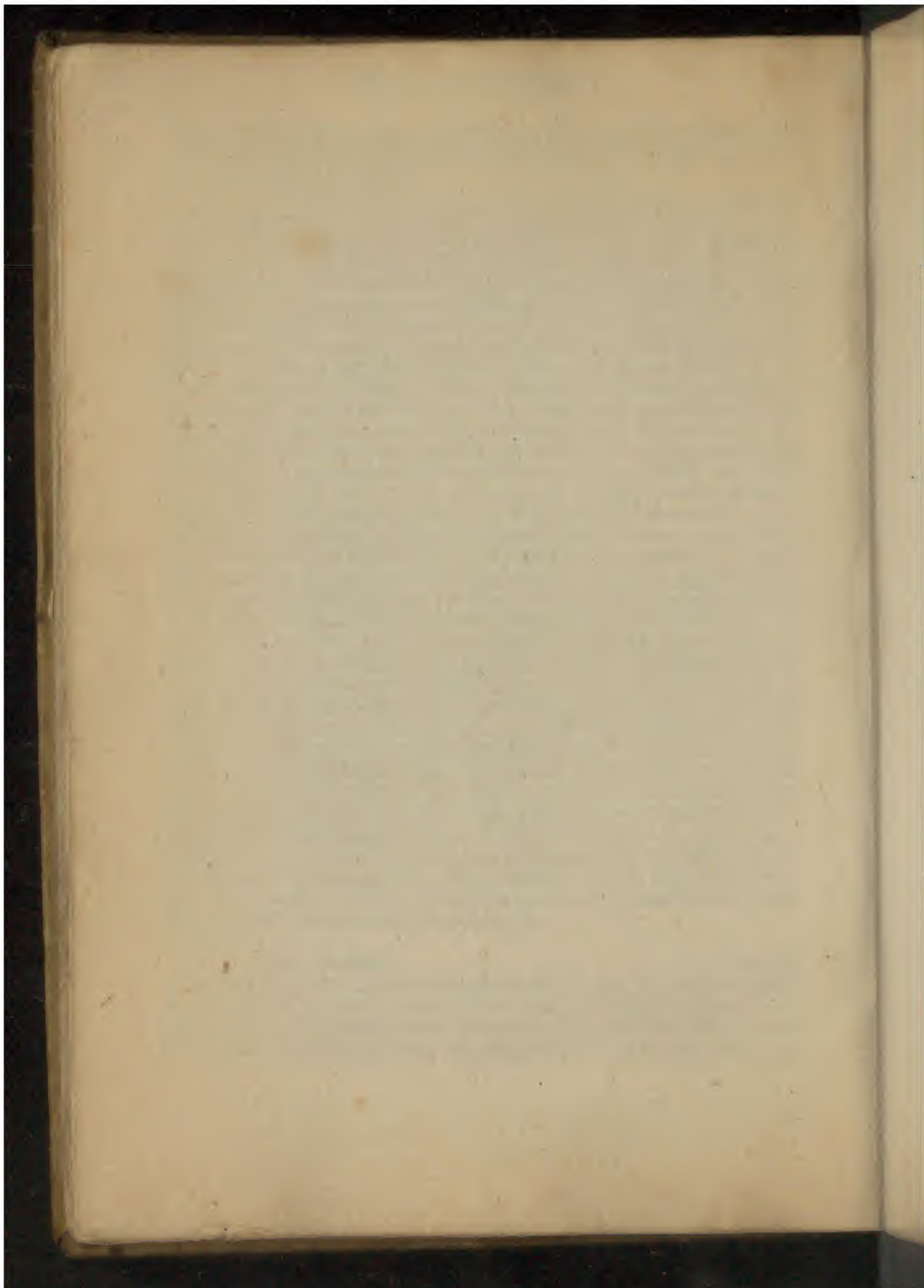
QUam caput alicuius in egressiōe balnei discoopertū fuerit: aut post exercitium: aut post aliquid fueritque aer frigidus et vetus septētrionalis et acciderit iude naribus et palato pruritus et commotio et sternutatio: pannus tunc calefaciendus erit: et capiti superponendus: in quo tādū inoretur donec eger calorem in capitis profunditate penetrasse sentiat. Deinde nigellam odorare incipiat: et prouocetur sternutatio: et caueat ne supinus iaceat: et comedat parum. A vino quoque omnino abstineat. Quod si passio ex appositione panni calidi alleuitata nō fuerit nec minuitur per ipsum fiat slobotomia ex cephalica: et soluaturs natura ex rebus que non exasperant sicut hec decoctio quam in potu sumere debet qui tussim patitur et in pectore asperitatem habet: et indiget ventris solutione que. ℞. iutubas. xx. sebestē. xxx. passularū enucleatarū. 3. x. violarum siccarū. 3. iij. radicis liquiritie fricate. 3. v. ficus citrinas. x. coquantur in tribus libris aque donec redeant ad. 1. et colentur et in colatura dissoluant cassiā. 3. vij. terentiabī. 3. x. ¶ Quod si neque slobotomia profuerit neque ventris solutio et materia ad pectus descenderit: et commoueat tussis et sebis: illico fiat slobotomia: et patiens a carne abstineat et vino: et in potu sumat aquam ordei et murabā violatū: quādū calor fixus perseverauerit: et tussis fuerit sicca et aspera. ¶ Sed postquam calor quietuerit et tussis mollificata fuerit: et screeare inceperit: hec decoctio quoque oleum cum murabā violato danda erit: donec pectus mūdificetur et tussis sedetur: et vox clara reddatur: que. ℞. ficus citrinas. v. iuiubas. x. sebestē xx. passularum albarum et enucleatarum. 3. x. liquiritie excorticate. 3. 5. coquantur vsque ad dissolutionem et colentur: et dentur ex hoc omni die vñ. iij. in potu cum murabā violato. 3. 5. ¶ Si vero tussis inueterauerit ac diu permanserit: tunc ostendemus qualiter curanda sit: cum de tussis cura tractabimus. ¶ Quod si cursus in naribus diu perseverauerit: et non fuerit calor: fluxus erit restringendus suffumigando nares per trajectorium. ¶ Et si quod per nares effluit subtile: et acutum ac ceterinum fuerit: suffumigatio fiat ex sulfure infuso prius in aceto: et postea siccato: aut ex fabis: aut ordeo excorticate: et in aceto prius infusis et post siccatis: aut ex zuccharo albo et sandalo albo. ¶ Quod si neque calor neque rubedo in facie fuerint: suffumigatio fiat ex costo aut thure. Nec naque suffumigatio fluxum restringit.

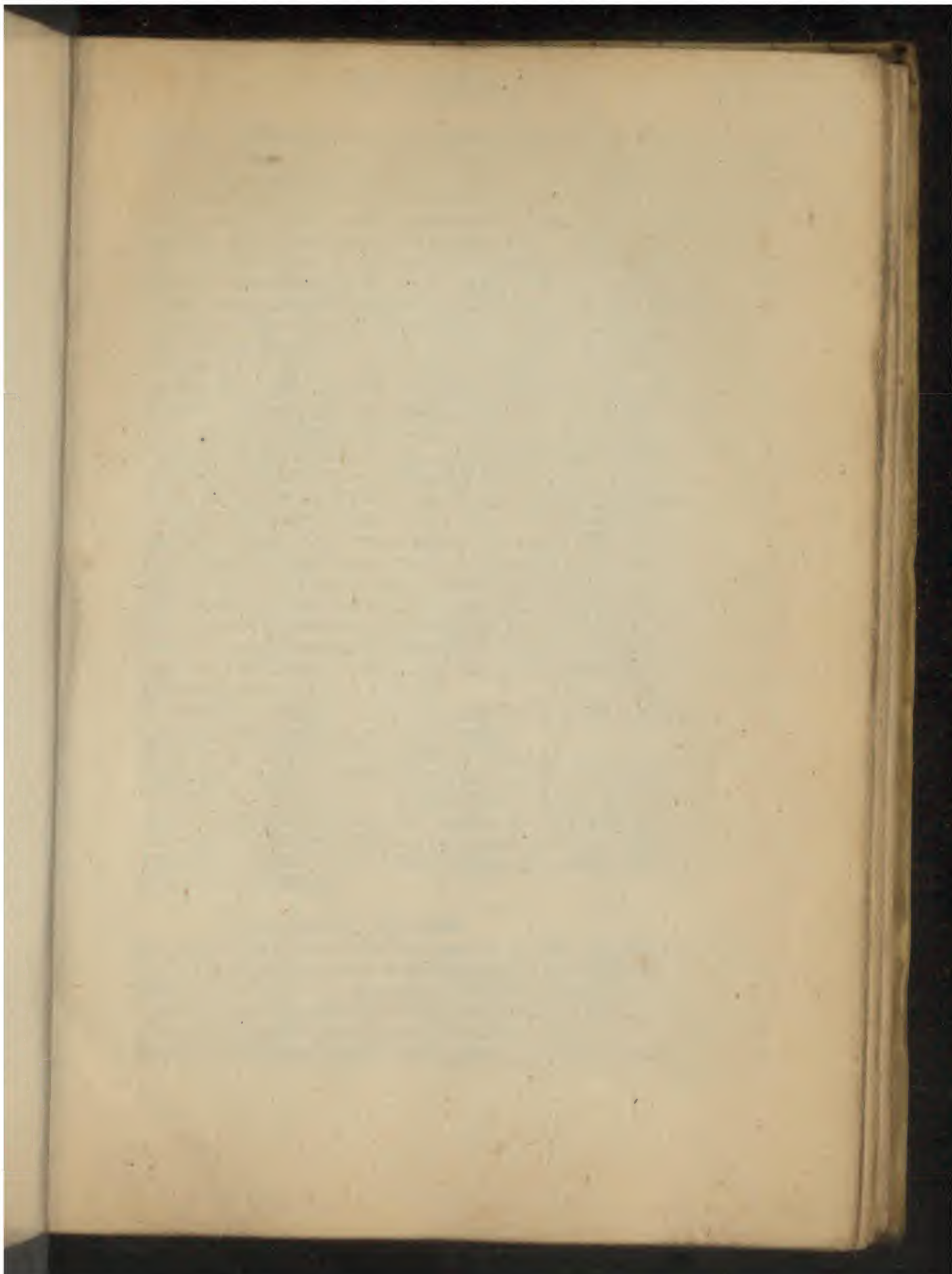
¶ De obtalmia.

Cap. 15.

QUam ea que in oculis alba sunt: in rubeōnem mutata fuerint: fluxerintque lachryme: et in angulis oculorum lachrymalibus lippitudo collecta fuerit: dicemus tunc egrum pati obtalmiam: et quanto plus sint symptomatum vehemensia aut ipsorum affuerit minoratio: tanto erit

LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST
100, GOWER STREET, LONDON, W.C.1

Obthalmie fortitudo aut eius debilitas. ¶ Deterior autem obthalmia est: cum alba oculorum videntur inflata & adeo eleuata vt oculorum coope- riant nigredinem & palpebre inuersentur. ¶ In principio vero curatio nis obthalmie: cephalica est slobotomanda: ex manu vel brachio partis contrarie in qua est oculus infirmus nisi leuis fuerit obthalmia. ¶ Et quanto fortior fuerit obthalmia: tanto plus est minuendum ex sangui- ne. Deinde venter ex mirabolanis citrins: & terentabin: & sueco fru- ctuum soluendus est. ¶ Et eger a carne & vino & a rebus dulcibus ab- stinere debet & cibum mtnuere. Quod si ista non suffecerint: sief album in lacte puellam lactentis fricandum & in oculo distillandum. Et si lip- pitudinis multitudo in oculo collecta fuerit: radus coto inuoluatur & madesiat in aqua: & cum eo oculus ab illa lippa mundetur. Deinde puluis albus aspergatur: & superponendo oculis aliquid suauiter su- stentet: & ligetur: & eger in domum tenebrosam mittatur: & ingensandum est quantum possibile est vt somnus prouocetur. Caueat tamen ne sup- oculum infirmum dormiat & ne caput depressum sit sed superius eleua- tum: neq; vestimentorum capitia sint stricta: neq; in faciem se diu projiciat. ¶ Si autem oculus leuor fiat: & dolor sedetur ac lachryme minua- tur: slobotomia iam facta & ventre soluto balneuz multotiens & frequē- ter ingreditur. Ex hoc enim passionis reliquie dissoluentur. ¶ Quod si in oculo humorositas & grauedo remanserit: puluis citrinus erit im- mittendus. ¶ Ex his autem que habent obthalmiam multum conferūt est: vt frons & palpebre ex hoc linsantur epithimate: quod. R. sief memi- the rosarum aloes licij sandali rubei faufel croci orientalis omnium an. partes equales: fiant ex his pillule. Cūq; necesse fuerit resoluatur vna ex eis in succo cortandri aut in succo endiute aut cuz aqua rosata: & liniatur cum eo si deus voluerit.

¶ Sief album. R. ceruse ablute. 3. x. sarcocolle grosse. 3. ij. diagagatl. 3. i. opij. 3. 5. fiant ex his forme lenti similes.

¶ Puluis citrinus. R. sarcocolle. 3. x. aloes. 3. ij. croci. 3. ij. myrrhe. 3. i. licij. 3. ij. ex eis optime trita imittat puluis cum opus fuerit.

¶ Puluis albus. R. sarcocollam albam & pinguem que mittatur in lac mulieris qd meli⁹ erit cū alteu⁹ iuuēcule fuerit: & dimittat i vmbra vo- nec sicetur: & teratur optime: & omnibus. 3. x. ipsius addantur de sief memithe. 3. ij. que iterum optime trita reponantur: & cum opus fuerit in oculum mittantur.

De vlcibus oculorum.

Cap. 16.

Qum in oculo forte dolor & punctio nocua ac pulsus sentiuntur: & lachrymarum fluit multitudo: cum palpebre eleuantur & oculi aperiant: loca q̄ sunt in albis ipsorū inueniunt rubea: & si totum fuerit rubeū: & vnus locus magis rubere inuenit: aut in nigredine loc⁹ alq; albus apper: pustula tam in oculo exorta ē. ¶ Ad hāc vero curādū pas- sionem necessarius est medicus in curis oculorū valde instruct⁹. Nostis

m m 2

Tractatus Monus

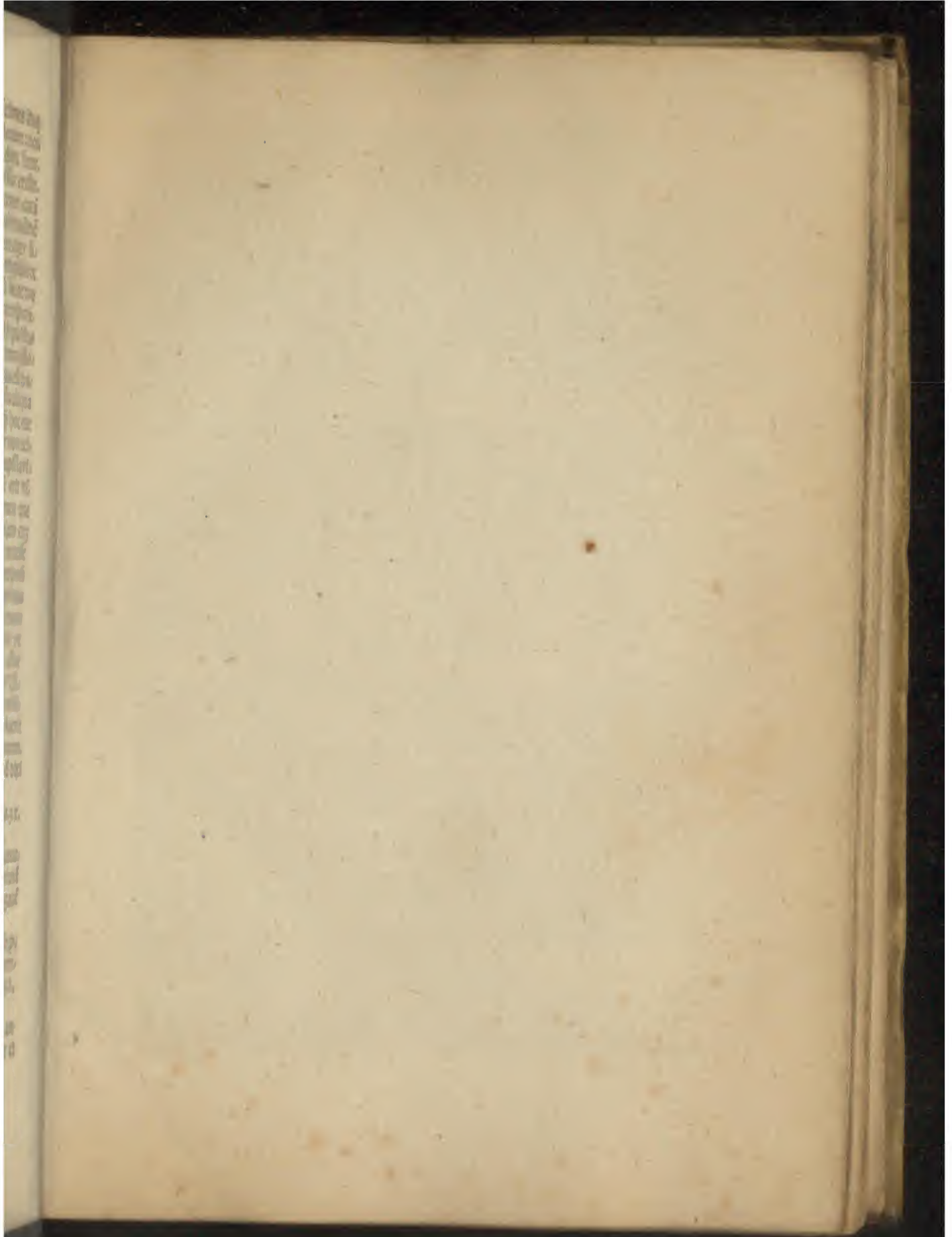
curatlonis ipsius summas et aggregatlonones dicemus. ¶ **V**icimus itaqz qd vlcera que in conunctua nascuntur hoc est in albis oculorum: non a deo sunt tsmenda vt ea que in cornea hoc est in oculi nigredine fiunt. **D**eterius vero vlcerum est illud quod in nigredine sub pupilla existit. **E**minentia namqz ad istud est velocior. ¶ **H**orum autem vlcerum cura cum slobotomia incipere debemus: et sanguinis extrahere multitudinē sūm qd possibile fuerit. **C**onsequenter autem venter soluendus: et eger sibi cauere debet a carne et vino dulci: et esse contentus herbis frigidis: et in potu sola aqua vti. ¶ **I**n oculo vero in initio sicut album cum lacte multiteris est mittendum: et si pulsus iam alleuari et sedari videntur: sperandum est qd egritudo soluetur sine saniei collectione. ¶ **Q**uod si pulsus post sanguinis extractionem et ventris solutiones ac sicut albi immisso nem quiescere non videtur: parua si ducta in hoc quod diximus est habenda. **E**t itaqz tunc sicut de olibano mittendum in oculum: et pila aliqua oculo superponenda et cum ligatura stringenda. **A**n te vero qd hoc eueniat: oculus suaviter est ligandus: et sine superpositione pile. **E**t non cesses in oculum de sicut de thure sepe distillare donec sanies in pupillam deatur. **E**x quo entz hoc visum fuerit: sicut de plumbo vti necesse erit vsquequo profunditas fiat plana: et tota caro generetur. ¶ **E**a tamen que diximus: tūc sunt faciendā: cum pustula non est magna. **Q**uoniam cum magna fuerit: fueritqz iuxta pupillam: aut inferius ea: erit tunc necesse vt cum elefscir medietur: ne oculus emineat. **A**d pile quoqz superpositionem: et ligaturam erit redeundum. ¶ **E**ger preterea semper supinus iacere debet: et a forti motu abstinere. **C**um autem caro in loco vlcerum perfecte generata fuerit vel vlcus apostematis carne repletus fuerit remanebit ibi in oculo albedo. ¶ **Q**uod si vlcus fuerit profundum: albedo erit grossa: et si in superficie tantum corneae fuerit erit subtilis. ¶ **U**lcus quoqz si a pupilla fuerit remotum: et steterit separatim per se: vestigium illud qd remanet nihil mali faciet. **S**i autē iuxta pupillam fuerit quāqz post vlceris curatlonē vestigium remanens prohibebit visionem. **Q**uapropter tunc est utendum medicinis quibus vestigium quod diximus abstergi et deleri possit.

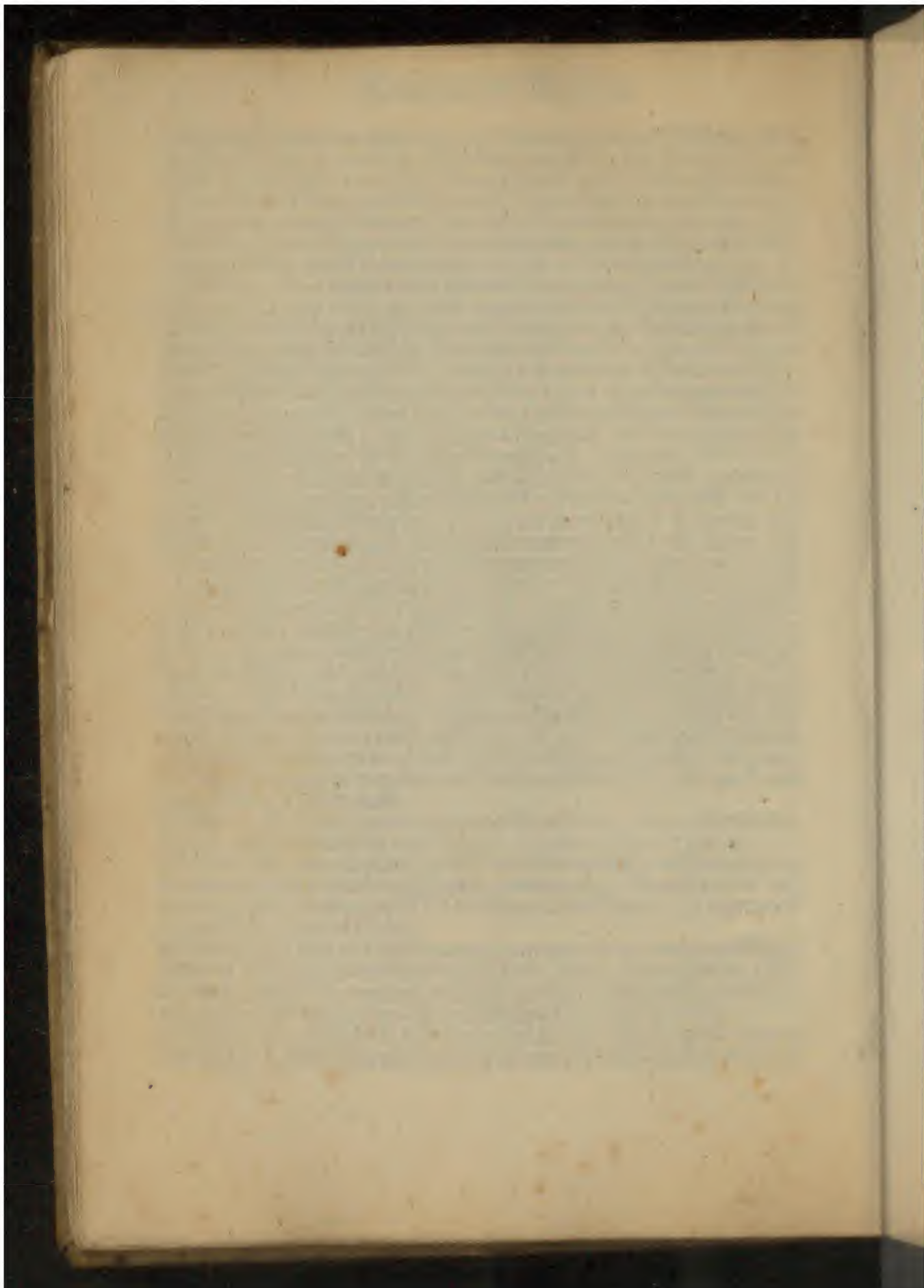
¶ **S**icut de thure. ℞. armoniaci sarcocolle amborum. an. 3. v. thuris. 3. x. croci. 3. ij. conficiantur ex mucillagine fenugreci: et fiant ex eis sicut.

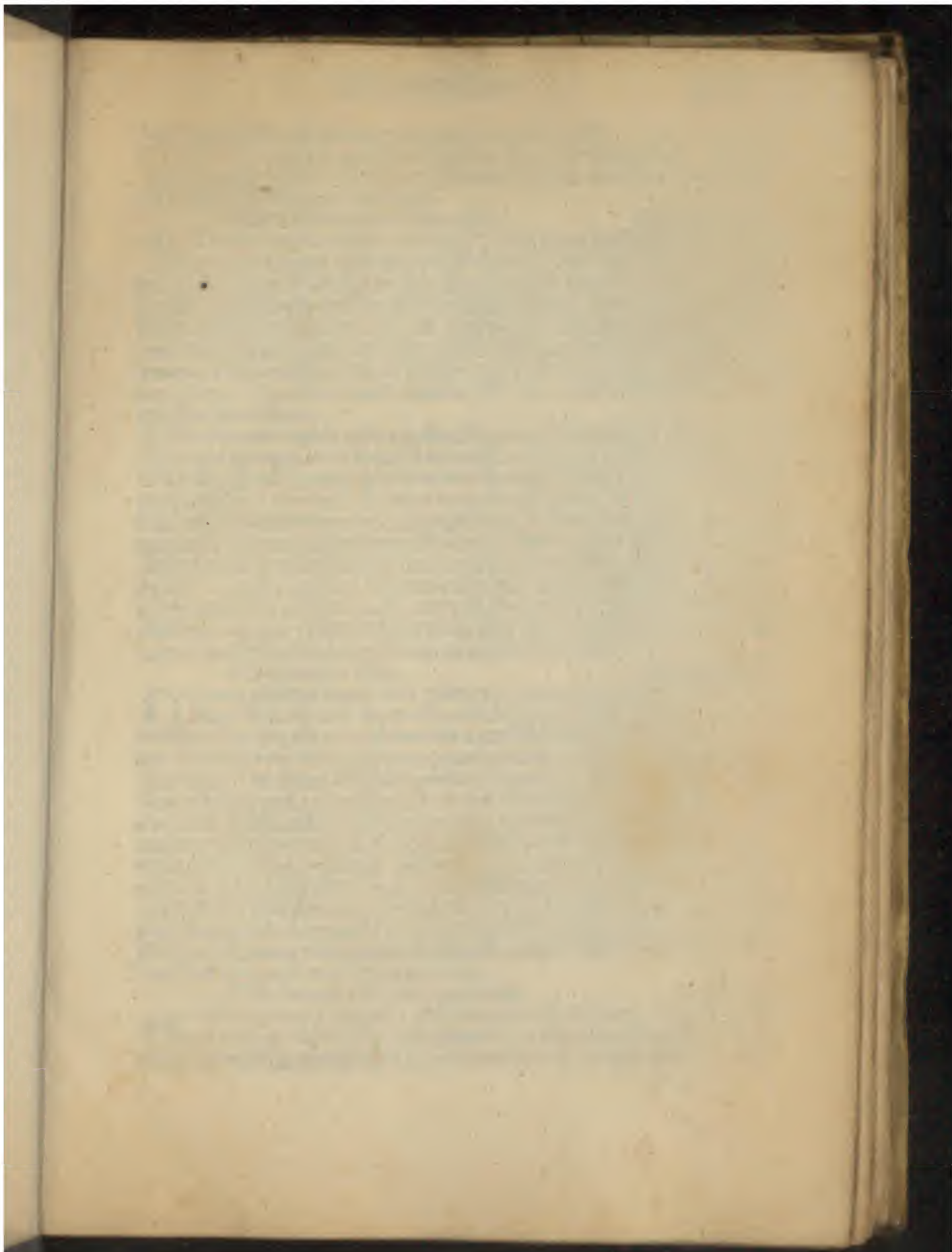
¶ **S**icut de plumbo. ℞. plumbi adusti: antimony: thutis ablute: calceum: menon: gummi arabici: dragaganti: omnium. an. 3. vij. opij. 3. 5. terantur et cum panno sericino qui sit subtilissimus cribellentur et conspergantur ex pluviali: et fiant ex eis sicut.

¶ **S**icut ex quo caro in vlceribus oculorum generatur et vix egresso prohibetur et vestigium subtiliatur. ℞. clumie ablute thutis ablute ceruse antimony thuris omnium. an. 3. ij. myrrhe. 3. l. sarcocolle grosse. 3. l. et 5. sanguinis draco. aloes opij omnium. an. 3. l. fiant ex eis sicut.

¶ **E**lefcir quo est vtedū cum timefne ex vlcere vix sequat egressio. ℞. antimony emathitis amborum. an. 3. x. acatle. 3. ij. aloes. 3. l. terantur et

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF HISTORY AND
ETHNOLOGY
UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

fiant ex eis sief z administrentur apud necessitatem.

C De hys q̄ in oculis cadūt siue sit pilus siue palea siue aliud. Ca. 17.

S Umatur resina idest gūma pini. z per oculum trahatur z extrahit illud quod in oculo cecidit.

C De albedine que fit in oculo.

Capitulum. 18.

A lbedo que in oculo contingit: est vestigium post vlcera curatio, nem remanens quando consolidantur. Que cum in oculis puerorum fit: leuor: est ad curandum q̄ euz accidit annosis: ad sanandum fortasse impossibilis existit: nisi subtilissima fuerit. Hec autem passio ex hys medicaminibus curanda est: postq̄ eger balneum egressus fuerit aut faciem super vaporem aque calide vsquequo rubea fit tenuerit. Si tamen ex hoc medicamine in venis oculi rubedo z dolor prouenerint per aliquot dies: ab eo quiescendum est: donec oculus quiescat: et post ad id redeundum.

C Medicamen valde vtile ad albedinem remouendam z cito eradica dam. ego quoq; non vidi quod eo melius aut equale esset ad albedine z delendaz. **R.** masacume spume maris stercoris magni lacerti baurach succari higeri omnium añ. partes equales. Beinde sumantur acori ce lidonte seni ambouum. ana. 3. x. coquantur in libra aque donec ad quartam redeat: z colentur: z ex hac aqua imbiantur species quas pre diximus: ita q̄ conficiantur ex ea: z siccant in ymbria: deinde interim terantur z conspergantur vt prius z siccetur. Qd postq̄ quater factū fuerit: siccant z terant: z in oculo mittant. Hoc entz medicamē nulli vt pre diximus compar existit in remotione albedinis. Remouet. n. hoc medicamen grossam albedinem etiam ex oculis animalū.

C De scabie z sebel.

Capitulum. 19.

Q um palpebra inuersatur z interius appareat rubea z aspera: scabies adest. Et cum super alba oculorum ac super nigredine videat similitudo p̄nticuli ex ventis rubens z grossis texti: adest passio que vocatur sebel. De vero due passiones graues sunt z cronice z vix curabiles. Patiens tñ dū sanus est: si obotomia ex brachio z fronte z ventris solutione vbi debz: z in comestione vitet dactilos z sisamos de melle z vitet ebrietatē. Et quando nō est plenus: sepe ingredi balneū est ei vtile: z frequenter imittere oculo sief rubeū similiter confert. **C** Sief rubeum. **R.** emathitis colcotar cōbusti amboz. añ. 3. ij. eris vsti. 3. ij. myrthe croci amboz. añ. 3. i. psperis longi. 3. 5. conspergantur ex vino veteri: z fiant ex eis sief. **P** his preterea egritudinibus viride confert sief culus descripto in capitulo de vngula continetur. Qd si passiones iste veruste fiant scabtes fricatione indigebit: z sebel collectione. Nō tamen mensure huius libri congruit vt de eis tractemus.

C De lachrymalibus cū purfunt.

Capitulum. 20.

M adula tenera sumatur z conteratur z fiant ex ea magdaleones parui: z ex oleo violato inungant: z oculis superponant: z in hora dormiendi ligentur: rosatus tamen melius est: z citius cōfert. **P** Et si

m m 3

Tractatus Nonus

hoc nō suffecerit: lentes absq; corticibus ⁊ sumach: ⁊ rose rubee: ⁊ grana-
nati carnositas sumantur: ⁊ contrita ex careno conspergantur ⁊ more
emplastri superponantur. ¶ Quod si non suffecerit ex cephalica pil-
us slobotinetur patiens. Desinde ex vena frontis: ⁊ ex venis que sunt
in angulis lachrymalibus. Venter quoq; frequenter soluat: ⁊ bal-
neum multotiens ingrediatur.

De vngula.

Capitulum. 21.

Qum aliquod panniculo simile ex angulo qui est a parte naris ori-
ari videtur: ⁊ albi oculi cooperire ⁊ peruenit vsq; ad nigredinez:
generatur passio que vngula dicit. Cuius nocumentum tunc solum est
peius: cū peruenit ad nigredinis partes que est iuxta pupillaz. Nec igitur
passio dum subtilis est cū sies viridi ⁊ sies de calcantho est medican-
da. Si aut̄ vetusta fiat ⁊ grossa cū ferro est expolianda.

¶ Sies viride quod confert sebel ⁊ scabiei ⁊ vngule ⁊ albedini. ꝑ. 3. i.
niar. 3. iij. colcotar vsu. 3. vi. arsenici rubei baurach spume maris oiuꝝ.
ana. 3. l. salis armoniaci. 3. s. armoniaci. 3. ij. armoniacum in succo ru-
the dissoluantur ⁊ species ex eo conspergant ⁊ fiant ex eis sies: est enim
mirabile.

¶ Sies de calcantho quod confert vngule. ꝑ. erts vsu calcanthi am-
boum. ana. 3. v. ziniar. 3. ij. salis armoniaci baurach arsenici sulmatis
omnium. ana. 3. l. terantur ⁊ per hebdomadam vnā dimittantur: de-
inde fiant ex eis sies ⁊ fricetur vngula cum eis.

De macula rubea ex percussione vel alta re. Capitulum. 22.

Qum in oculo ex percussione aut ex re alia punctum rubereum fieri
contingit: sanguis qui ibi est dissoluen- dus est. Postq̄ estuatio ge-
uerit sumantur igitur arsenici rubei olibani mirrhe armoniaci omnium
partes equales ⁊ fiant ex eis sies. Quia in succo couandri fricentur ⁊ in
oculum distillentur tamdiu quamdiu tamen dolor perseverat: albugo
qui sumenda est ⁊ oleo roseo miscenda: ⁊ cotum ex eis inuolutum: ocu-
lo est superponendum.

De lachrymis.

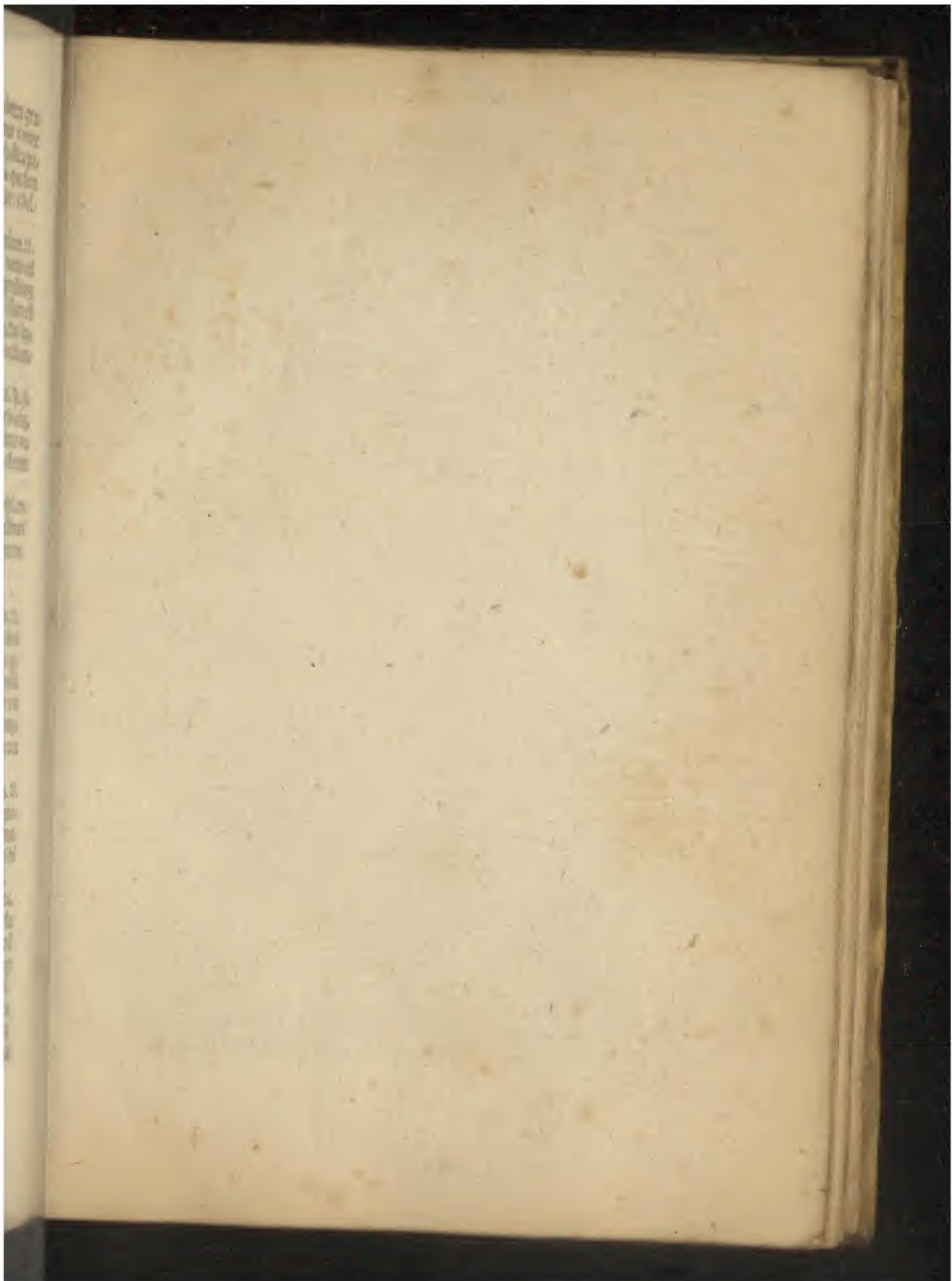
Capitulum. 23.

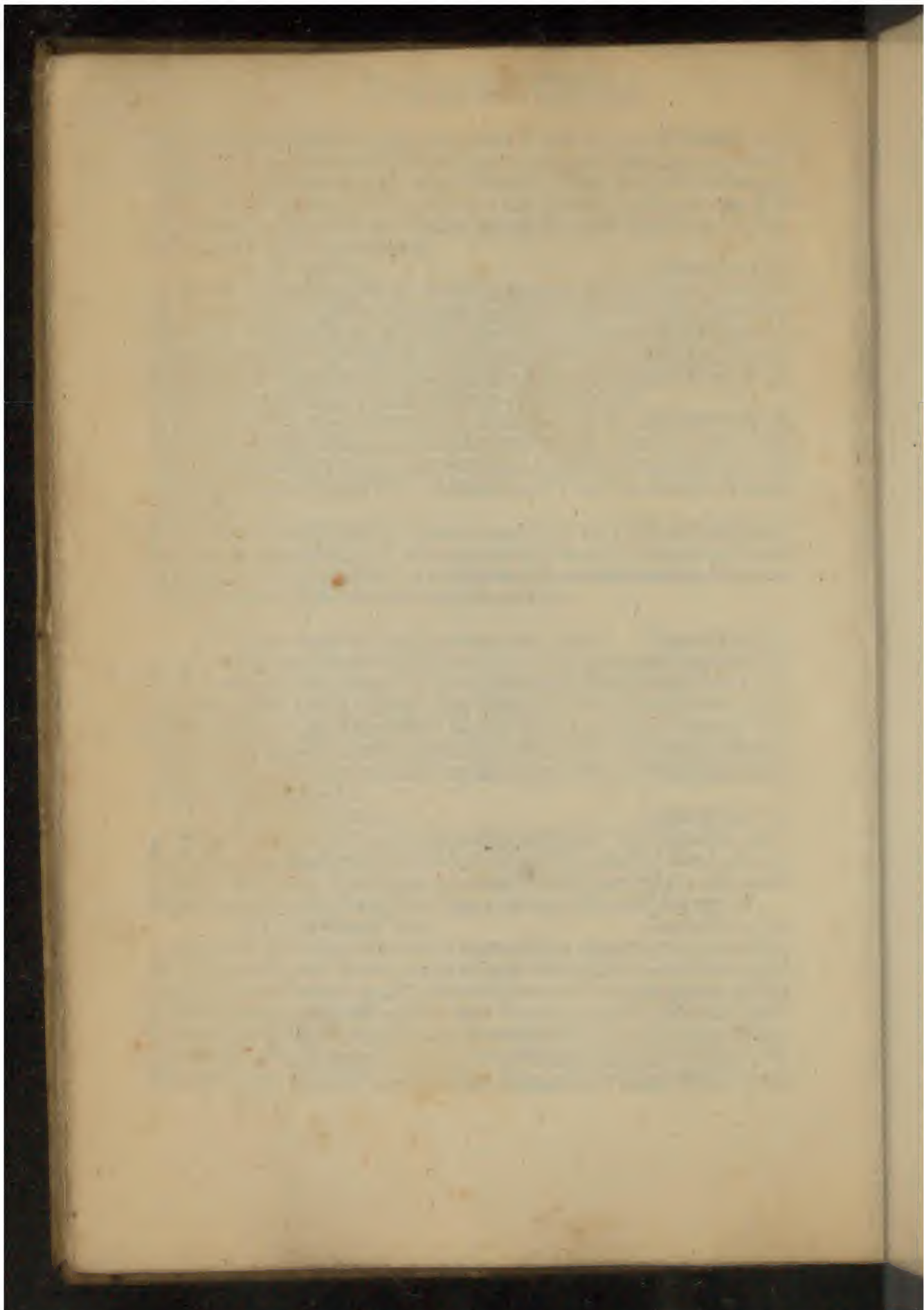
Qum lachrymales oculorum anguli semp̄ hūidi vident: patiens quo-
ndie ieiunus balneū ingrediatur ⁊ in oculis alcohol istud mittat.
¶ Istud aut̄ alcohol. ꝑ. thutse. 3. x. coralli rubei mirabolani citrini fri-
cati aloes oiuꝝ. añ. 3. ij. pipis. 3. s. fiat ex his puluis q̄ assidue mittat.

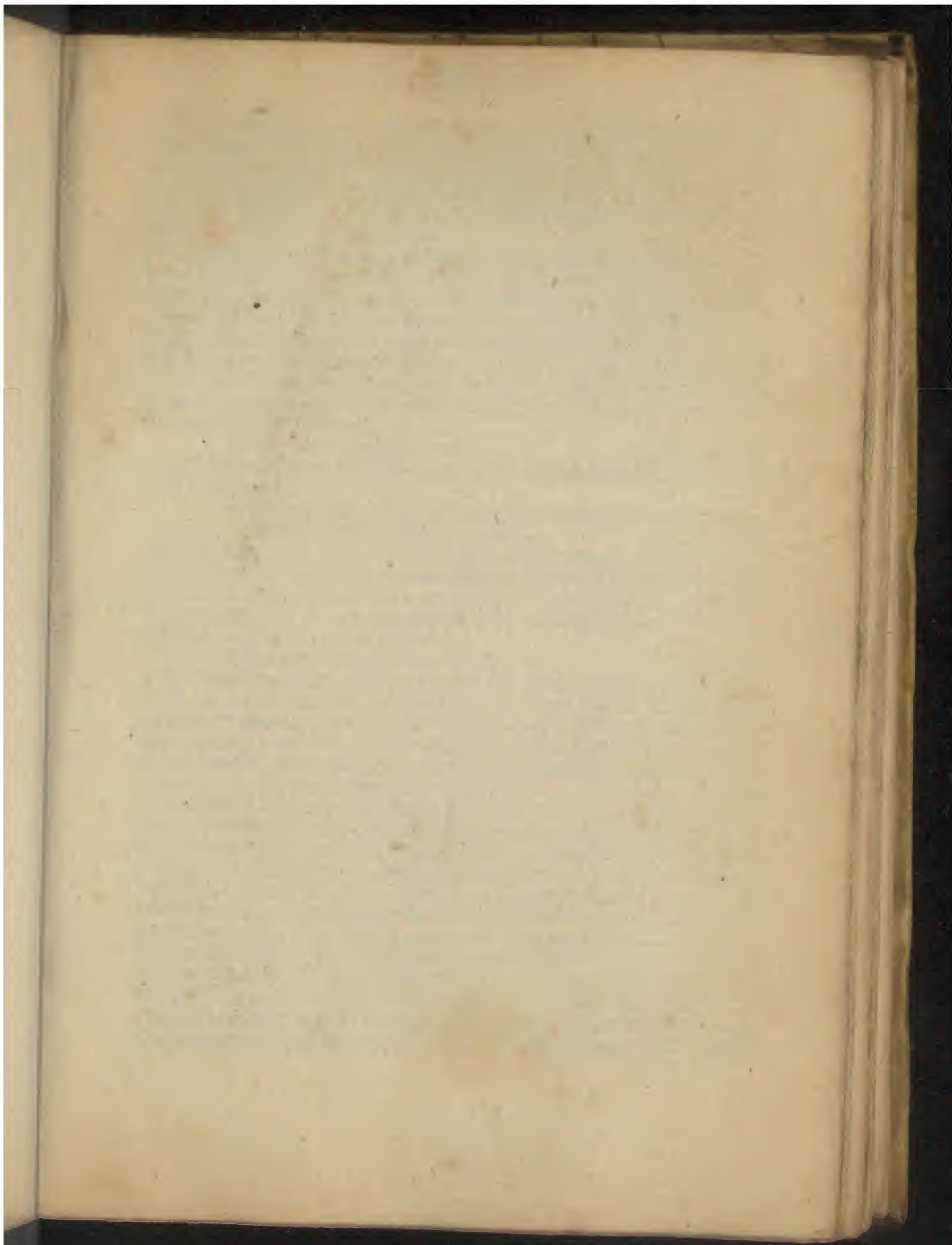
De debilitate visus.

Capitulum. 24.

Si cum debilitate visus humiditatis signa apparuerint manifesta
que in tempore famis ⁊ exercitij parumper dissolui videantur: pil-
lule cochle multotiens erunt assidue tribuende. Nutrimentum quoq;
patientis desiccatum esse debet: ⁊ eger sepe vomere cogendus est: pul-
neres etiam desiccatus oculis sunt immittendi. Quod si cum predicta
egritudine affuerit siccitas ⁊ corporis obscuratio nutrimentū erit aug-
mentandum: ⁊ vnum in potu tribuendum: ac super caput ipsius aqua

tepidā fundenda: & incuruatio super eam facienda. Balneum præterea
ingrediatur: in quo tamen non multum sudet. & Naribus quoq; oleū
de amigdalīs dulcibus atq; auribus est immittēdū. & Oculis vero lac
multeris adoleſcētis quaq; die est inij. iendū. Quod etiam frequenter fieri
conuenit. Hec quoq; debilitatis viſus species fortior fit in tempore ſa-
mle: & dum venter vacuus fuerit.

Confectio alcohol quod valde acuit viſum quiſ cauſa humoris debi-
litatur. **R.** thutie ablute & ſiccate. ʒ. xx. deſinde extrahatur ſuccus ſanſu-
ci viridis & per noctem vnam reſidere dimittatur & coletur: ex quo tu-
tia conſperſa dimittatur quouſq; ſiccetur: poſtea terantur. Deſinde ſu-
mantur ſinſiberis piſperis nigri macropiſperis celidonic omnium. an.
ʒ. ij. ſalis armoniaci. ʒ. i. cum thutie. ʒ. xx. poſt hec omnia terantur & ex
ſucco teneri ſenſculi conſpergantur: & ſiccata ſterum terantur: & repo-
nantur: & cum neceſſe fuerit oculis immittatur. Ad hoc præterea val-
de conſert hieſ de fellibus.

CDe tumore palpebrarum.

Capitulum. 25.

Apprehimetur ex epithimate quod in capitulo de obtulimſa nomi-
nauimus.

CDe conuerſio pillis qui naſcuntur in palpebris magis inte-
rius q̄ debent & p̄gunt oculū.

Capitulum. 26.

Si pillus fuerit vnus aut duo: alius palpebrarum pillis cum maſti-
ce aut oleo ſceni ſunt annexendū: aut radicibus euellantur: & loca
a quibus euulſi ſunt cum ferro acuto vt acus adurantur. Si aut multa
fuerint neceſſe eſt vt caro palpebre incidatur. Loqui tamen de hoc no-
ſtri libri meſuram prætergreditur.

CDe aqua deſcendente in oculum.

Capitulum. 27.

Quandoq; alicui videt quod ante ſe habeat clinices aut alia par-
ua corpora ſubtilia & radiosa. Quod aliquando cā ſtomachi ali-
quando ex proprio nocimento ipſi oculi p̄tingit. Ideoq; differentiam
inter hec duo conſideranda eſt: neq; p̄ paruo eſt habendū cū hoc acci-
dens euenerit. Ex eo nāq; qd cauſa ſtomachi accidit: non eſt multū ti-
mendū qd oculo nocentū inferat. Ex eouero qd ex proprio vitio o-
culi contingit valde timendū eſt: hec aut paſſio dū recens eſt vt in princi-
pio: cum medicina curabilis eſt. Sed cum tam ad perfectionem uene-
rit ſanari non poteſt niſi cū incifione: & fortiaſſe etiam incifio prodeſſe
non poterit. Quapropter differentia inter hec duo prædicta diligēter e-
inueſtiganda que eſt prout dicemus. & Quando imaginatioes que
videntur vtriq; apparent oculo eſtimandū eſt contingere hoc ex vitio
ſtomachi: & eouerſo. & Et cū imaginatioes in hora ſaſtidij & in hora ma-
le digeſtiōis plures ſolitovident: in hora aut ſaſtis & laboris pauciores
appent: eſtimandū eſt eſt hoc ex ſtōaco eē. & Et ſi ex quo iſte imaginatioes
acciderūt duo præterterſit mēſes aut plures: & in pupilla nō fuerit viſa
p̄turbatio: eſtimandū eſt eſt hoc eſſe ex ſtomacho. & Quando aut iſte eſti-
mationes tibi aggregate fuerint: pillas cochias in potu tribue: & ſi paſ-

m m 4

Tractatus Nonus

Ro omnino remouet: iam estimationes predictae certificate fuerunt. ¶ Si autem vni tantum oculo apparuerint: et vno modo in omnibus horis permanerint estimandum est vitium aque adesse: praecipue cum in pupilla non fuerit obfuscatio. ¶ Obfuscatio namque si fuerit in pupilla dubitatio iam tunc erit sublata. ¶ Cum autem passio hec in oculo propria fuerit prohibendum est infirmo ne cum ventosis minuatur sanguine: neque ex brachio: neque comedat pisces: nec omnia que humectare possunt. Veter vero frequenter soluendus est ex pillulis cochij: et eger ex calefactis: et desiccatis nutriendus est. Idromel praeterea in potu ei tribuendum: et in oculis sief de fellibus mistendum.

¶ Sief de fellibus quod proficit aequae a principio et dilatationi pupillae: et eis qui post occasum solis non vident: et tenebrositati visus que est ex humore. Re. fellis gruis fellis sapor fellis hyrcini fellis accipitris fellis aequale fellis perditis omnium siccorum vnus aut plura. Sumas quoque pro omnibus 3. r. Istorum siccorum euforbij colloquintide serapini omnium an. 3. l. trita aggregentur ex succo sent. teneri et mistantur in oculo:

¶ De noctilopia. i. g. post solis occasum non vident. Cap. 28.

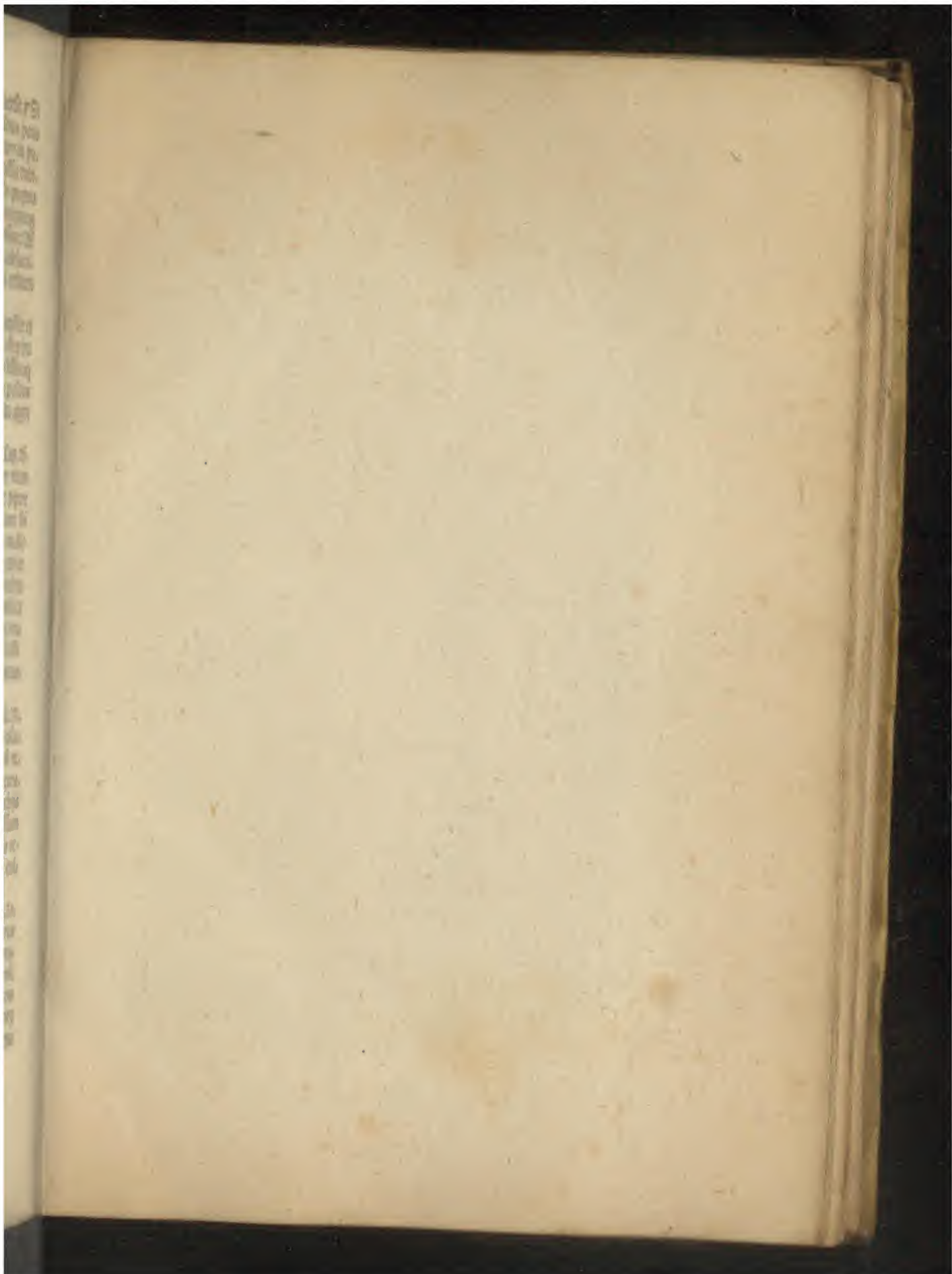
A hoc vitium existit epae caprinum scindere et ponere super vnam sectionem pipere longum: et cooperire ipsam ex alia sectione pipere longo in medio existente: deinde ponere ipsum in furno: et dimittere ibi donec assetur et non desiccetur: quo perfecto pipere longum quod in medio erat sumatur: et bene teratur cum pauco musco: deinde ex liquore qui ex epate assato expressus fuerit conspergatur et siccet: et in oculum mittatur. Aut fel caprinum cum melle mixtum in cucuma super ignem miscetur: deinde radius in eo stillit: imittatur oculo. Quod autem ad hoc magis valet: est vt sief de fellibus in oculo mittatur. Si autem hoc non suffecerit veter soluat: et sanguis ex duabus cephalicis et ex fronte minuat: et regimen subtilsetur.

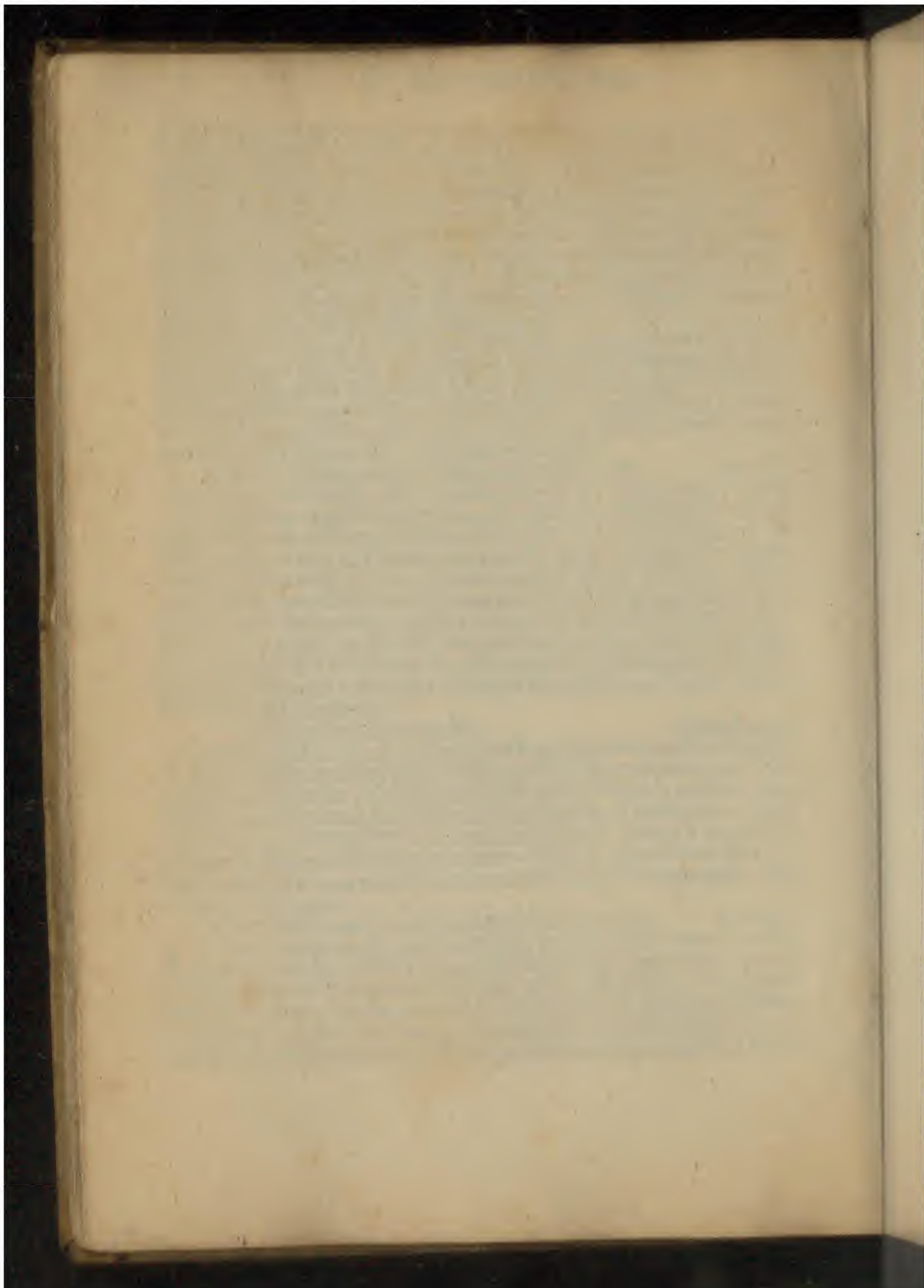
¶ De dilatatione pupillae. Capitulū. 29.

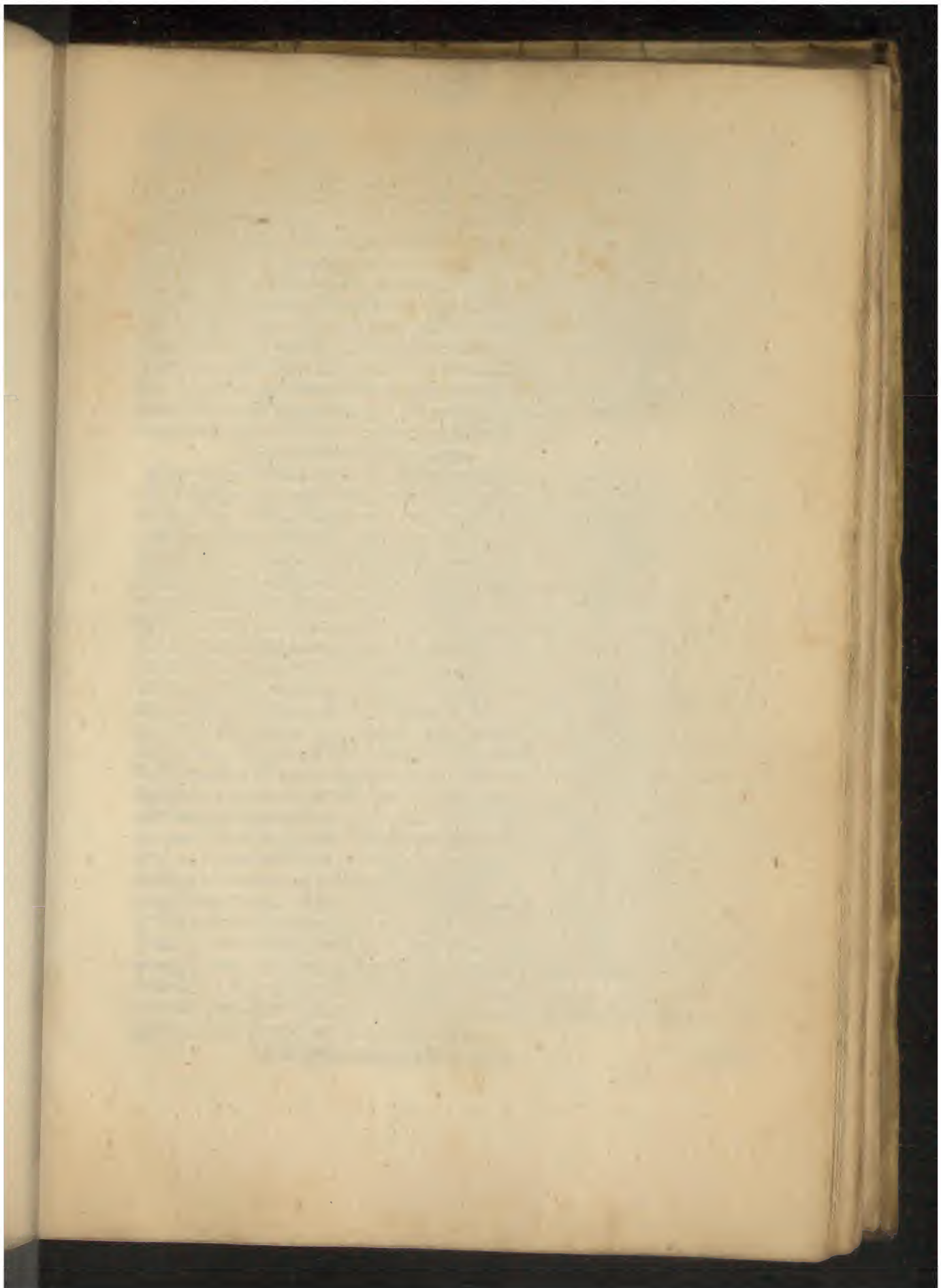
Quam pupilla hoc est foramen quod est in nigredine oculi a deo dilatari videtur: vt vndeque pertingat ad albedinem fueritque post vehementem cephalice dolorem parua: habenda est si ducta in eius cura. Sed si dilatatio parua fuerit: tunc assidua solutio ventris ex cochij multotiens: et sief de fellibus in oculo mittendum. Quod si pupillam post percussione dilatari contingat: non est in de terminandum: quia remouebitur. Fiat itaque emplastrum ex farina fabarum et camomilla et eulisco cum vino et aqua.

¶ De fistulis que in angulis lachrymalibus fiunt. Cap. 30.

Quam angulus lachrymalis resudat: et cum premittur sanies et virus ab eo egreditur: fistulam pati intelligitur: que cum cauterio curatur. De hoc tamen loqui plus est: quam huic nostro attinet libro. Nos tamen tunc adtingimus medicamen: quod si adhibitum fuerit: ipsa per multos menses a deo tardare facit: vt eger sanus videat. ¶ Ad medicamen autem illud. Re. aloes thuris sarcocolle sanguinis draconis balauistic antimio

ni aluminis: omnium partes equales 3 in lar quantum est quinta pars
vnius fiant ex eis fiet. Cūq; necesse fuerit: fistula in tantum prematur:
vt quicquid saniet in ea continetur egredatur. Beinde infirmus super
latus in quo non est fistula faceat: de predicto fiet aliquid dissoluatur in
aqua de quo in angulo lachrymalis tres gutte aut quattuor inquitat
zetur: magno existente interstitio inter projectionem vnus gutte & al
terius. Quo facto eger p tres sic faceat horas. ¶ In mane quoq; sequen
ti die similiter fistula bene prematur: & fiat eadem cura. Qd per hebdo
madam vnam fieri cōuenit: & etiam tādū donec nihil a fistula egredia
tur compimitur. Ex hac nāq; cura: locus multis mensibus siccus per
manebit. ¶ De curis oculorum quantum huic loco necessarium esse pu
tauimus: iam satis dictum eē credimus. Alia vero q; sunt de curis que
per ferrum exercentur dīstramus: quia multis indigent medicamēti
bus. Sunt tamen quedam ex eis que in locis in quibus de decoratione
tractauimus & sanitatis custodia continentur.

¶ De dolore qui fit in aure.

Cap. 31.

Sicum dolore qui fit in aure fuerit in facie inflammatio & pulsatio
sanguis ex cephalica erit inueniendus: & oleum roseum aut oleum
de floribus salicis tepidum cum pauco aceto imittendus: lac quoq; ita
calidum vt ex mammilla egreditur multotiens distillandus erit. Venter
preterea ex mirabolanis cistrinis & scamē & aloē vehementer soluatur.
Qd hoc modo fiet: mirabolanzorum cistrinorum. 3. xx. sumantur & pulue
rizati in duabus libris aque coquantur donec ad duas vntus lib. ter
tias redeant & colentur. Post hec sumatur aloes. 3. i. scamē sexta pars
5. i. aggregentur cum rob de cironijs: & fiant ex eis pillule: que p duas
horas ante decoctiones sumantur: deinde bibatur decoctio. ¶ Quod si
dolor non quiescerit: parum opij in oleo roseo resoluti in aurem mitta
tur. Et si pulsatio redierit & tribus diebus perseverauerit: oleum sisami
num in quo anatis aut galline adeps fuerit resolutus in aurem sepe
mittatur. Ibi namq; est pustula que maturatione indiget. ¶ Cum autē
dolor quiescerit putredo iam tunc collecta erit. Ideoq; pus subito ex
insperato de aure egredietur. ¶ Cum autem dolor in aure fit post fasti
diosam satietatem: aut post ventos frigidus: oleum in quo ruta aut ce
pe cocte fuerint in aure distilletur. Aut oleum de lilio sumatur: & cuiq;
vnc. ex eo commisceat euforbij recentis. 3. i. & castorei. 3. i. Sed si h non
suffecerit: venter ex pill. cochys soluatur. Patiens quoq; balneum in
grediatur in quo etiam sudet. Vnum quoq; vetus & forte ei tribuatur.
¶ Si autem cū dolore auris fuerint sonitus & tinnitus atq; v̄tositas:
panicum siue milium in sartagine torrefactum calidum: multotiens su
perponatur. Et auris quoq; super vaporem aque in qua sunt cocta mē
tastrum & sticados arabicus & sansucus teneatur: de castoreo preterea &
euforbio in oleo sambacino dissolutis: quorum vnumquodq; quattuor
grana ordet ponderet: in aurem mittat.

¶ De plere quod fit in aure.

Cap. 32.

Tractatus Bonus

Quampus ab aure egreditur: idromel tepidum multotiens in vna die in aure est distillandum. Deinde hoc medicamen optime faciens ad hoc est immittendum: qd. R. sarcocollam aloez & sanguinem draconis thus squamam ferri zinzar. Ex eo in aceto dissoluatur: & in aure mittatur: & licet melle illius in predictis intingatur: & sic imittatur: patiens itaq; ex hoc medicamine & ydromelle medicef donec sanus sit.

De sonitu & tinnitu.

Caplm. 33.

Ratasse quandoq; contingit ex subtilitate sensus auditus & eius claritate. Cuius signum est quod in tempore famis augetur: & in hora ebrietatis & satietatis minuitur. Quod propria non indiget cura nisi superfluitatem obtineat. Tunc enim de opio dissoluto in oleo immittendus est in aure quantum duo ordet grana ponderant. Si autem hec cum grauedine capitis & auditus debilitate affuerint: oleum de semine raphani & oleum de amigdalis amaris & oleum roseum in quo castoreum fuit resolutum: sunt immittenda. Auris quoq; super vapores aque in qua sansuc sticados arabicum absinthium mentastrum ouiganum cocta sint ponenda sunt. Et venter multotiens ex pillulis cochys est soluendus: & cibaria minuenda & vinum dimittendum.

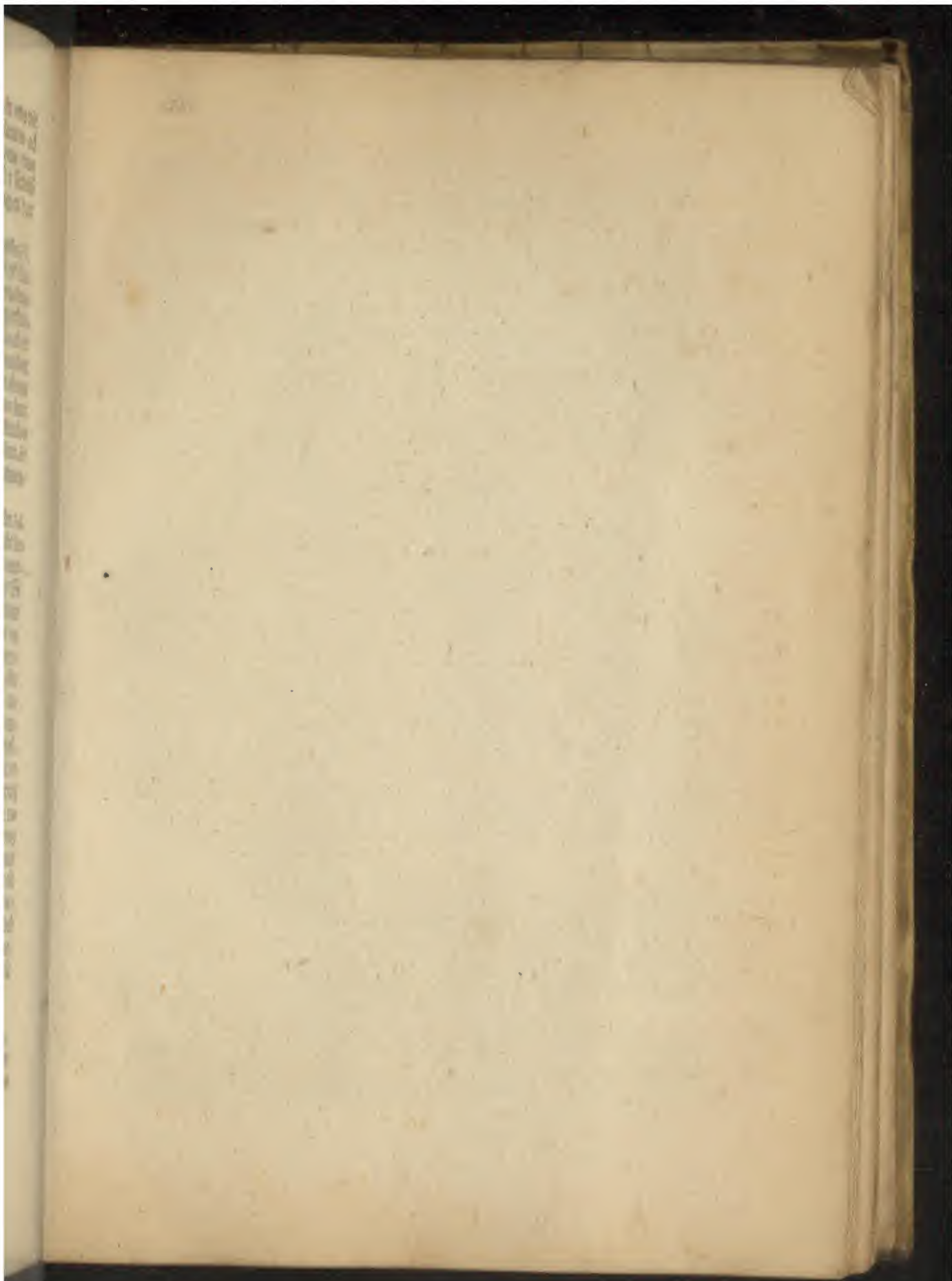
De grauedine auditus.

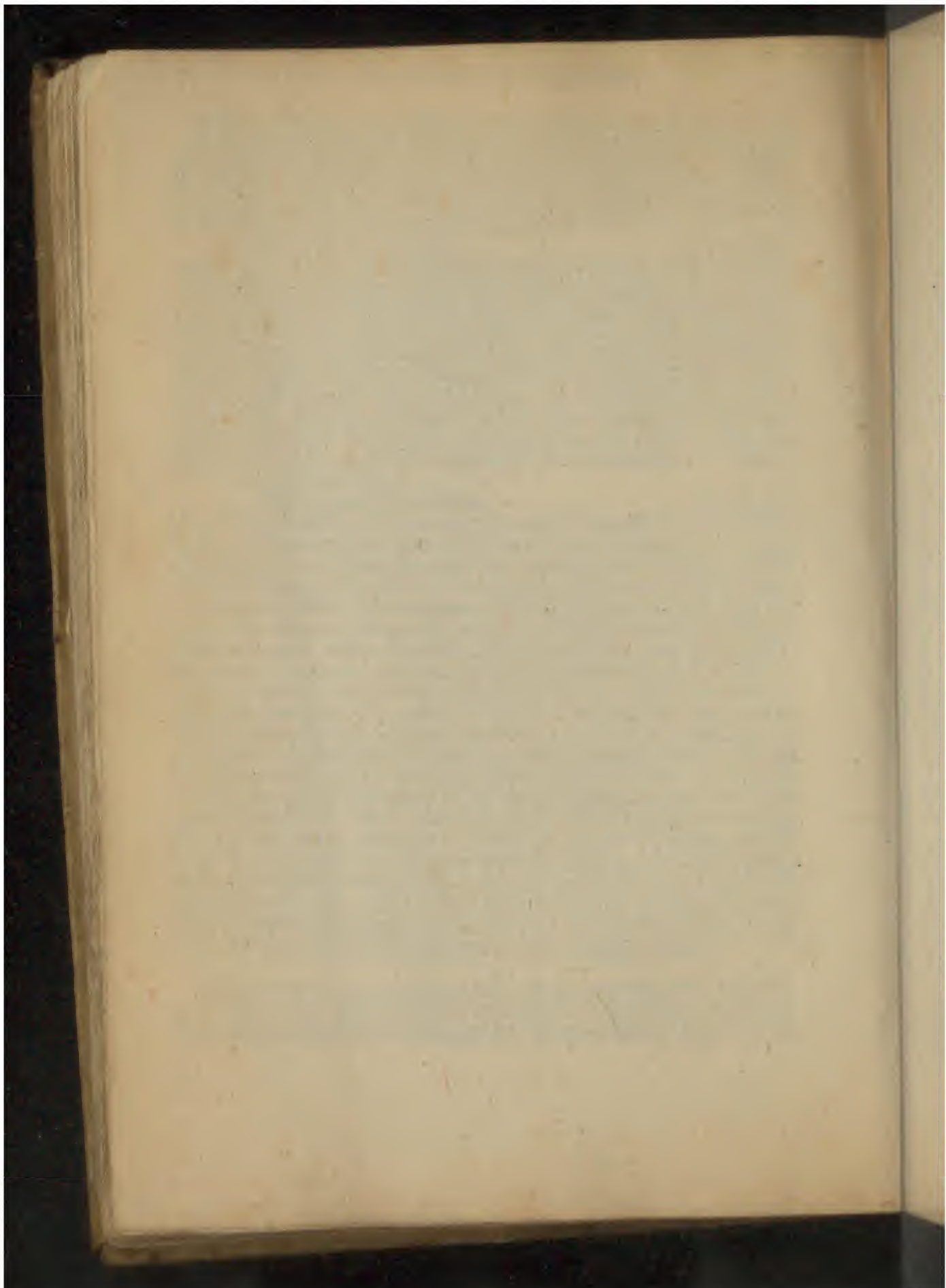
Caplm. 34.

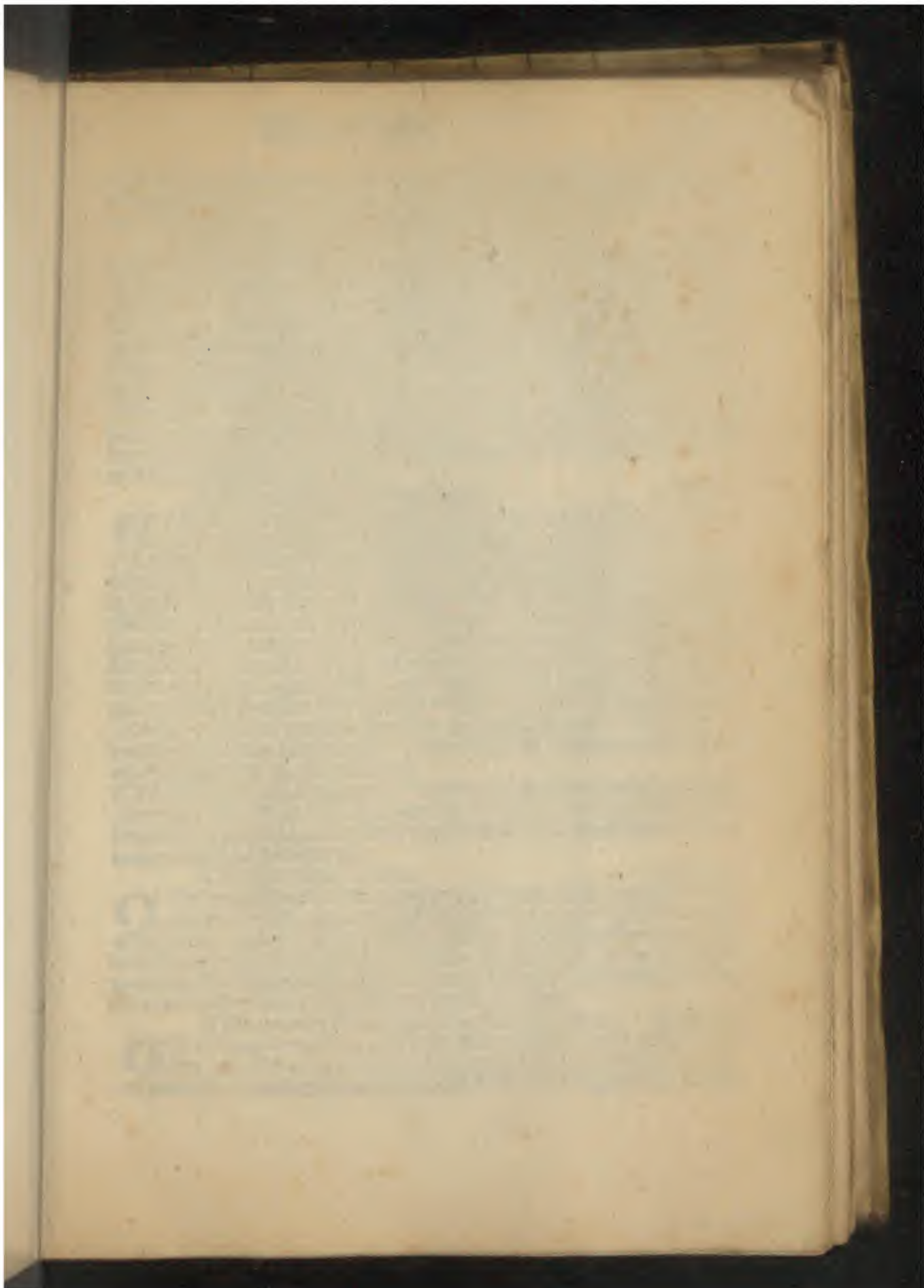
Quam in auditu contingit grauitas considerandum est: an sit ibi sordides que vocatur cera que fit in aure: que si inueterauerit munitur: aut cum medicinis sicut quod diximus: aut cum cura manet. Si autem sordes non affuerint & euenerit hoc post satietatem fastidiosam que eam precessit: aut egritudine acutam: auris ponenda est super vaporem aque in qua ea que predictimus cocta fuerunt tralectorio interposito vsquequo vapor ascendit. Quod hoc modo fieri conuenit. Res iste in cucuma habente os acutum coquantur: deinde tralectorium ori cucume superponatur: & ne vapor egredi possit: panus obuoluatur: & auris super os tralectorij ponatur. Istud preterea sicut in aure mittatur. Qd. R. colloquintida. 3. l. baurach tertiam. 3. l. castorei aristologie rotunde succi absinthij. omnium. an. 3. 5. costi quartam. 3. l. euforbij sextam. 3. l. sellis vaccini quantum sufficit ad predicta conficienda. Fiant ex eis sicut. Cuius necesse fuerit: vnum in oleo de amigdalis amaris resolutus auri immittatur. Hoc enim valde vtile existit dolori flegmatico & vento sitati ac sonitui & tinnitui: qui ex grosso vento fuerit & surditati que est ex grossis humoribus. Si autem debilitas auditus contingit post tinnitum & aut vigilas: fueritq; facies extenuata: & oculi concaui: eger balneus sepe ingrediatur & largiori cibo ac potu vtatur: & in somno fiat profundior: super caput quoq; aquam tepidam cum oleo fundat donec sanetur. Quod si post frenesim contingat: ex medicinis primis curef.

De vermibus auris & paruis animalibus ipsarum ingredientibus. Cap. 35.

Quam in aure fuerit tinnitatio & pruritus & dolor: deinde acciderint vermes ab aure: immittantur auri succus metastris. Aut de solys

TO THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

perficor. Aut oleum de nucleis ipsorum. Aut aloes in aqua dissoluat & immittatur. Hec enim vermes auris & pua animalia ingrediētia ipsam quando erunt in aure & in vlceribus nascuntur interficiunt.

¶ De eo quod in aure figit ab exteriorib⁹ ingressum. Cap. 36.

Qum aliquid figitur in aure: oleum tepidum est immittendum: & patiens balneum ingrediens ibi moram faciat donec corpus eius mollicetur. Deinde naribus insuffletur conditum: & teneatur anhelitus donec sternutatio sequatur. Forsitan enim sic egredietur. ¶ Si autem fuerit difficile & non exierit erit necesse ut euz ferro auri immisso extrahatur. ¶ Quod etiam in naribus est faciendum siquid eas ingressum fuerit quod extrahi non possit. ¶ Quod si aqua intraverit capite ad partem auris illius inclinato saliat eger: & si non exierit puocet sternutatio ut diximus: deinde tepidum multoties immittatur. Neque hoc paruo est habendum: & precipue si res malam habens qualitatem ingressa fuerit: ex ea namque grauis sequetur dolor.

¶ De sanguine ex naribus fluente. Cap. 37.

Quis que sanguinis ex naribus fluxum retinent: est succus albedarugi cum camphora fuerit in eo dissoluta naribus immittitur. ¶ Confert enim ei qui hanc passionem incurrere solitus est ante eam iniectionus. Aut in hora egestionis. Aut sumatur gipsum cinis carte de panis galle sanguinis draconis cahozegi & puluerizata naribus insuffletur. Aut licinium in eis intinctum mittatur in nares. Aut alumen salini puluerizatum: ut alcohol cum amilo eiusdem quantitatibus naribus insuffletur. ¶ Quod si adhuc vehementer manuerit: superiores ad iutoriorum partes apud ascillas cum instita: & coxe apud inguina ligentur: & testiculi similiter sunt ligandi. ¶ Si vero passio inualuerit: flobotometur cephalica eiusdem partis de qua fluit sanguis. ¶ Si autem nec hoc modo strictus fuerit: magne ventose cum igne superponatur ventris ab ea parte de qua fluit sanguis.

¶ Medicamen quod vehementer valet ad sanguinem constringendum. Sumatur calx alba & leuis qua vtuntur aurifices & sepe naribus insuffletur sine interpollatione: & licinium albumine oui diluatum ea inuoluitur & naribus immittatur.

¶ De vlceribus narium. Cap. 38.

Qum in naribus fuerint escare cera & oleum ac a depe gallinaceus eis immittantur: & aquam calidam naribus in mane multoties per aliquot dies odoriet. ¶ Cumque pustule egredi ceperint: licinium aceto fortius infusum in quo sal positum sit naribus immittatur: ac super eas similiter ponatur. Seccabunt enim ex hoc & non prolongabit eorum mora. ¶ Quod si vlcera ibi affuerint: ex vnguento de cerusa curentur.

¶ De emoroidibus que nascuntur in naribus. Cap. 39.

Qum intus in naribus caro superflua mollis & quasi dissoluta ru-bea aut alba exorta fuerit: & nares ingrossari ceperint: ac ex carne predicta repleti: cephalica prius erit flobotomanda. Deinde licinium

Tractatus Nonus

ex unguento viridi quod in capitulo de corrodentibus carnem nominatum
mus: linendum et naribus erit imittendum. ¶ Si vero istud non suffe-
cerit: medicamen acutum quod sibi descripsimus apponatur: donec ex toto
mundificetur. ¶ Hec preterea passio quicquid cum ferro curatur radicibus
omnino incidendo. ¶ Medici tamen quicquid in hoc errant: nam ex eorum cura
eger maximum incurrit nocendum. In hoc namque loco cancer plerumque
exortitur. Verum cancer qui in hoc nascitur loco: neque acutas tolerat me-
dicinas neque incisionem que fit cum ferro. Inimmo indiget ut suaviter
tractetur: et medicaminibus lenientibus: et sibiotomia et ventris solu-
tione curetur. ¶ Cognoscitur autem an illud accidens sit cancer: quod est durus
pertingens quicquid usque ad palatum. Sed cum nares sicce sint et dure: nec sit
in eis humiditas aliqua: summopere cauendum est ne hec egritudo aut
ei similis ferro aut acuto medicamine tangatur. Sinautem quod in naribus
exortitur caro mollis est fluxerintque ex eis humores: et cum nares stringun-
tur inveniuntur molles: et cum tanguntur tactus non sentitur solidus: non est ti-
mendum quoniam ex medicaminibus acutis et ferro mederi possint.

¶ De amissione odoratus.

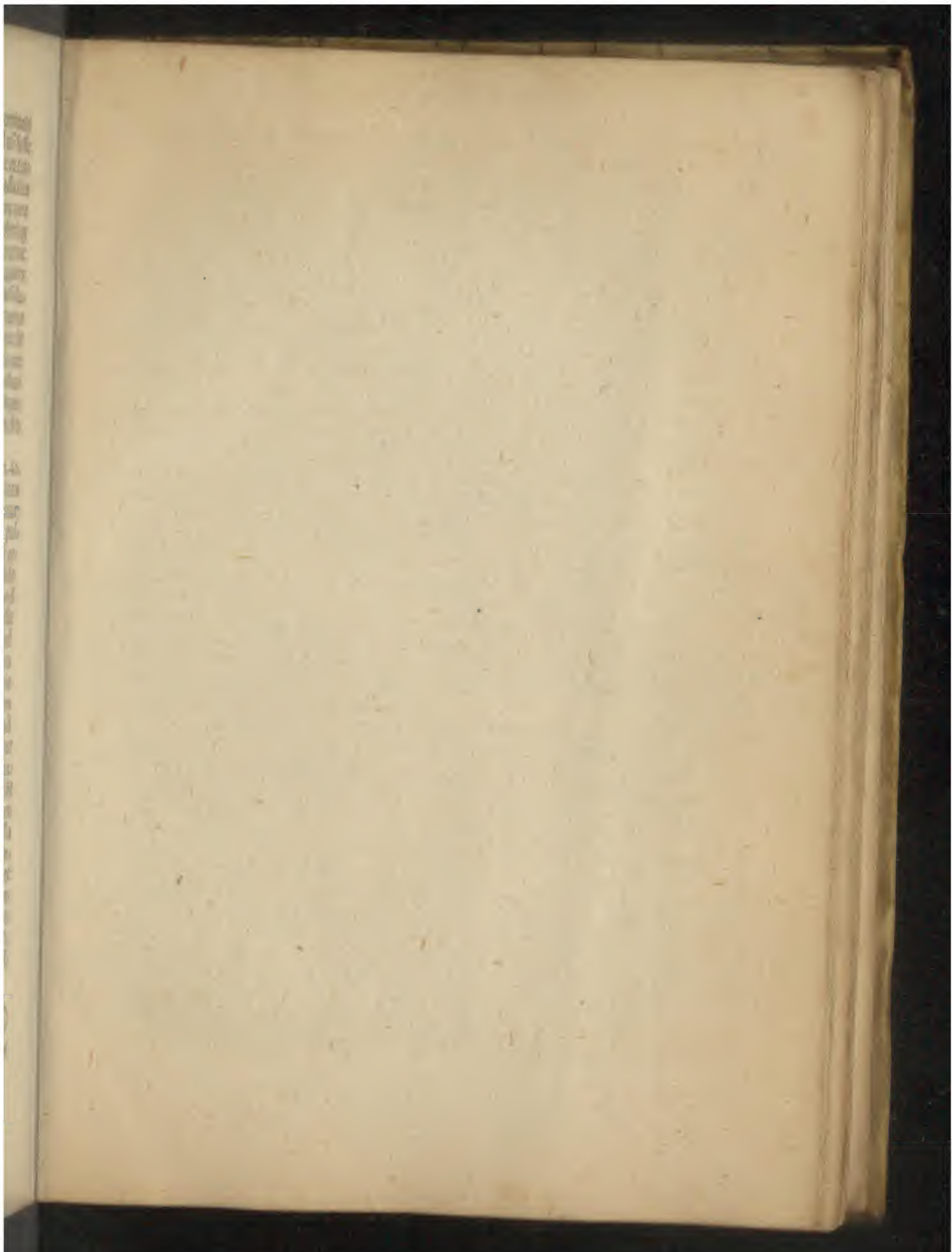
Capitulum. 40.

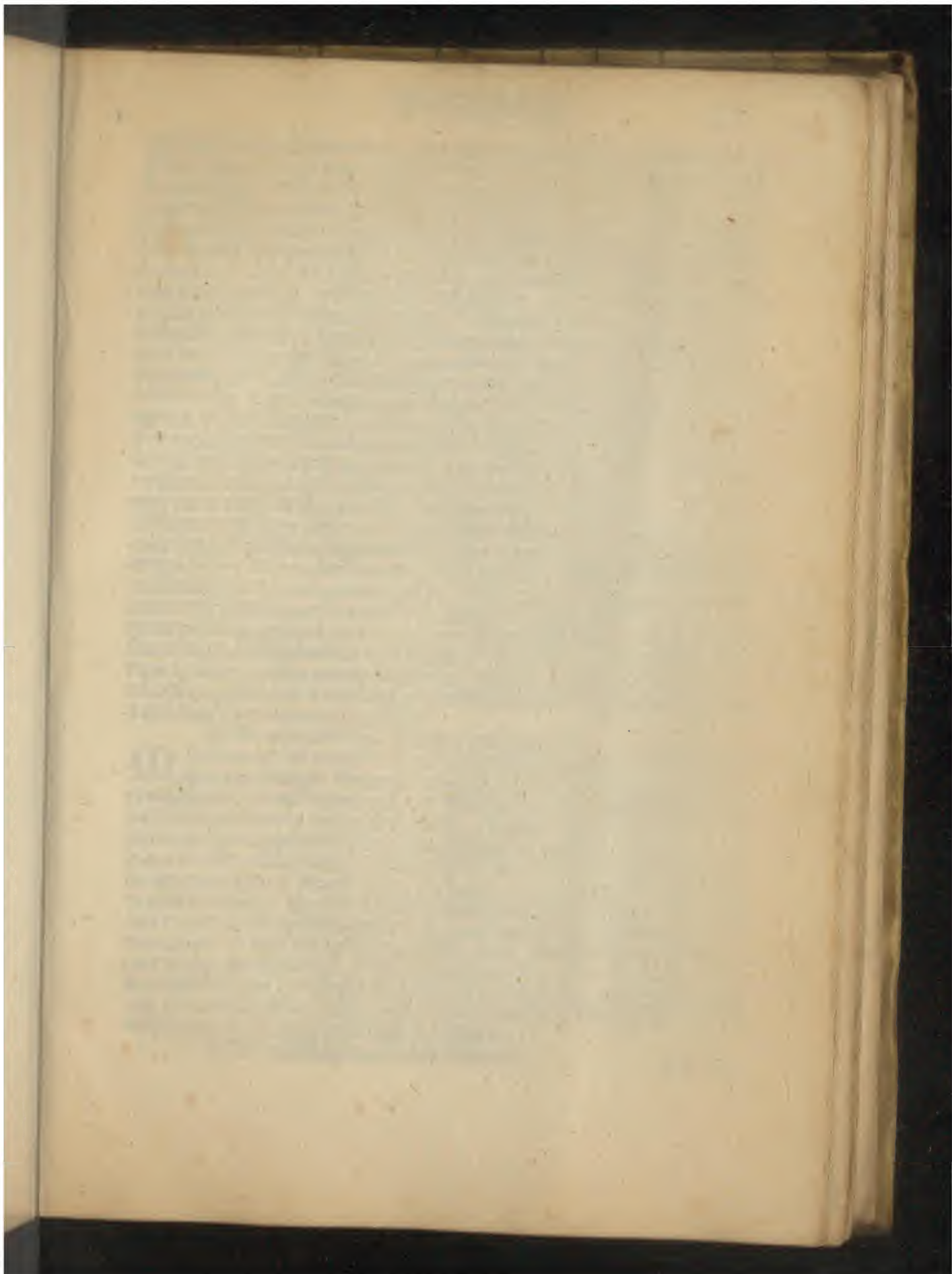
Qum sensus quo odoranda precipiuntur amissus fuerit: neque in na-
ribus caro superflua creuerit: et aer ita leuiter ut pus attrahitur:
et occultus sensus naturaliter existunt: naribus erit insufflandus pul-
uis adeo subtilis ut alcohol: qui fiat ex conditi et arthanisa et sale ar-
moniaco. ¶ Egro quoque precipiatur ut nares vaporum ex aceto calido
procedenti multotiens apponat. ¶ Si autem hoc non suffecerit: quod
nominabimus naribus insuffletur. Locus descriptio hec est. R. nigelle
sellis gruis colloquintide ellebori albi omniumque ana partes equales. Pul-
uerizentur et ponantur in vine camelli arabici quantitate tanta que ea
cooperte possit: et ponantur ad solem donec siccantur. Deinde fiant ex eis
sief. Cumque necesse fuerit: unum ex eis lentis habens magnitudinem
in oleo sanficino intinctum naribus immittatur. Optimum enim ad
hoc existit. ¶ Si autem ex hoc quod naribus immittitur fortis sequatur
dolor: oleum de semine cucurbitae eis immittatur: et aqua calida super ca-
put fundatur: et sorbeat calida ea que humectant ut ptisana: et quod fit
de aqua sursuris: et de farina et similia. Et hoc quidem est medicamen-
ad emissionem odoratus probatissimum: quod sic conficitur. Nigella
puluerizetur: donec fiat ut puluis: et misceatur cum oleo veteri. Dein-
de ager implens os suum aqua reclinet caput retro quanto plus pote-
rit: et tunc ex predicto medicamine aliquante gutte naribus distillen-
tur. ¶ Egro quoque precipiatur ut quantum ei possibile est aere extrin-
secum interius attrahere nitatur. Quod in tribus diebus tribus vicibus
fieri conuenit. Si autem mordicatio superuenerit: fiat hoc quod
nominabimus.

¶ De dolore dentium.

Capitulum. 41.

Singulus cum dolore dentium fuerit sanguinolentus: et aposte-
mosa et rubra: fueritque apostematio cum pulsatione: extrahatur san-

LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST
111, Euston Road, London, N1 2TA
TEL: 020 7611 5555
WWW.WELLCOME-TRUST.CO.UK

guis cum ventosis flobotomta ex cephalica prius facta. ¶ Dein de hora aliqua diu acetum ⁊ oleum roseum teneat: quod postq̄ eiecerit: idem iterum faciat. ¶ Post hoc oleum roseum in ore teneat: ⁊ si ex hoc non euaserit fueritq; pulsatio uehementis ⁊ cum inflammatione: camphora ⁊ ptretrum terantur: ⁊ in radicibus dentium ponantur. Cumq; dissoluta fuerint iterū mittant. Lotum quoq; oleo roseo illinitum desuper ponatur. ¶ Quod si dolor aliquando augmentatur ⁊ uehementior fiat: opij sexta pars. 3. i. in oleo roseo dissoluatur. Ex quo eorum illinitum radici dolentis dentis adhibeatur. ¶ Si autem nec dum sedetur: locus scalpellandus est: ⁊ sanguisuge superponende sunt. ¶ Singula uero si non fuerit sanguinolenta neq; apostemosa neq; dolor est cum pulsatione: neq; in facie fuerit inflammatio aut dolor acciderit post fastidium ⁊ satietatem ⁊ post cenam comeditq; ex cibo frigido multum: uenter egri ex pillulis cochijis soluendus erit: ⁊ dolentium dentium radices ex hoc medicamine fricande: quod sic fit. ¶ Sumat ptretrum sinapis scetiaragi in di baurac piper zinziber: ⁊ ex eis puluerizatis dentium radices. Lotū quoq; eis illinitum super dentium radices ponat: postq̄ eger os ex aceto in quo ptretru ⁊ metastru atq; organum cocta fuerint colluerit. ¶ Al fons preterea panicum siue milium in sartagine torrefactum super maxillam est ponendum. ¶ Aut ex piperts puluere mellis comixto dens ⁊ eius radix fricent. ¶ Et si hoc non suffecerit: in dentium radicibus hec tyrtaca ponat que. ꝑ. castorei asse piperts zinziberis storacis opij omnium partes equales. Confiat ⁊ admixtref. ¶ Eger preterea per aliquantulum temporis a comessione abstinat maneatq; fame licus: ingrediat balneū: et utat motu. ¶ Si autem nec sic quiescat: ferum ignitum radice dentis multotiens apponat: aut eradicet. Si uero deo corrosus fuerit: repleat ex medicaminibus que nominabimus: ⁊ que sunt corrosiua: aut extrahat.

De extrahētib⁹ dentes ⁊ pfringētib⁹.

Cap. 42.

Medicamen qd̄ in dente corrosio ponitur: ipsius sedat dolorem: ac ipsuz confringit. Sumant kebikegi ⁊ piper ⁊ rita ex alcatranos: conspergant ⁊ impleantur ex eo. ¶ Medicamen qd̄ dentes debiles ac dolentes qui sunt extrahendi eradicat. ¶ Cortices radicū mori: ⁊ radicū cappariorū: ⁊ ptretrū: ⁊ lactimali: atq; lac anabule: ⁊ arsenicū rubrum: ⁊ radice colloquintide: sumantur: ⁊ trita: ex tanto aceto qd̄ eis sufficiat conspergant. Acetū quoq; per hebdomadam ynam semel in die ut prius addatur. Post hoc dentes in circuitu scalpellentur ⁊ ex predictis decies in die epithimentur: donec ad mouendum sint faciles: ⁊ sic extrahant. ¶ Aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per multos dies: ⁊ postea extrahantur. ¶ Aut rane fluitales in oleo coquantur donec dissoluantur. ¶ Cūq; necesse fuerit: dentium radices scalpellentur: ⁊ ex oleo multotiens inungantur: donec facile moueri possint: postea cū instrumento extrahendi dentes euellant.

De dentium congelatione ⁊ stupore.

Cap. 43.

Tractatus Nonus

Portulaca ⁊ amigdale amare mastigentur: aut his similia. Aut fiat fricatio cum sale ⁊ mastigetur cera.

C De dentib⁹ qui dolent eū a re frigida tangūtur. **Cap. 44.**

Oleum calefactum in panno desuper est ponendum. ⁊ Aut vitellus out assatus calidus multotiens mastigetur. ⁊ Aut calidum panes multotiens mordeat. ⁊ Aut fiat fricatio ex balsamo. ⁊ Aut ex oleo de lillo siluestri.

C De cola.

Capitulum. 45.

Si pustule fuerint rubee sumantur antere amissi spodij lentium ex corticatay seminis portulace coriandri sicci seminis sene de mecha omnium ass. partes equales camphore par: ex his puluerizatis fiat fricatio ⁊ cū aceto mixta ⁊ oleo roseo ⁊ aqua rosata in ore teneant ⁊ sanguis minutio cū vëtosio fiat. ⁊ Albe vero si fuerint pustule: cū sale ⁊ melle fricentur: ⁊ sirup⁹ acetosus in ore teneat: aut almuri.

C De gingiuis sanguinolentis.

Capitulum. 46.

Quam ex gingiuis sanguis subtilis assidue manauerit: vtriusq; arsenici scilicet rubei ⁊ citrini calcis gallarum aluminis omniū partes sumantur equales: ex quibus puluerizatis ⁊ cum aceto mixtis parui formentur trocisci. Cūq; necesse fuerit ex eis puluerizatis sumatur quantum est sexta pars. 3. 1. ⁊ fricentur gingiue ex eo optime: ⁊ permaneat sic parum. Deinde teneat oleum roseuz in ore. Est enim hoc mirabile ad hanc egritudinem curadam ⁊ putredinem: ⁊ herpetem estio: menium qui est in ore.

C De casu vuule.

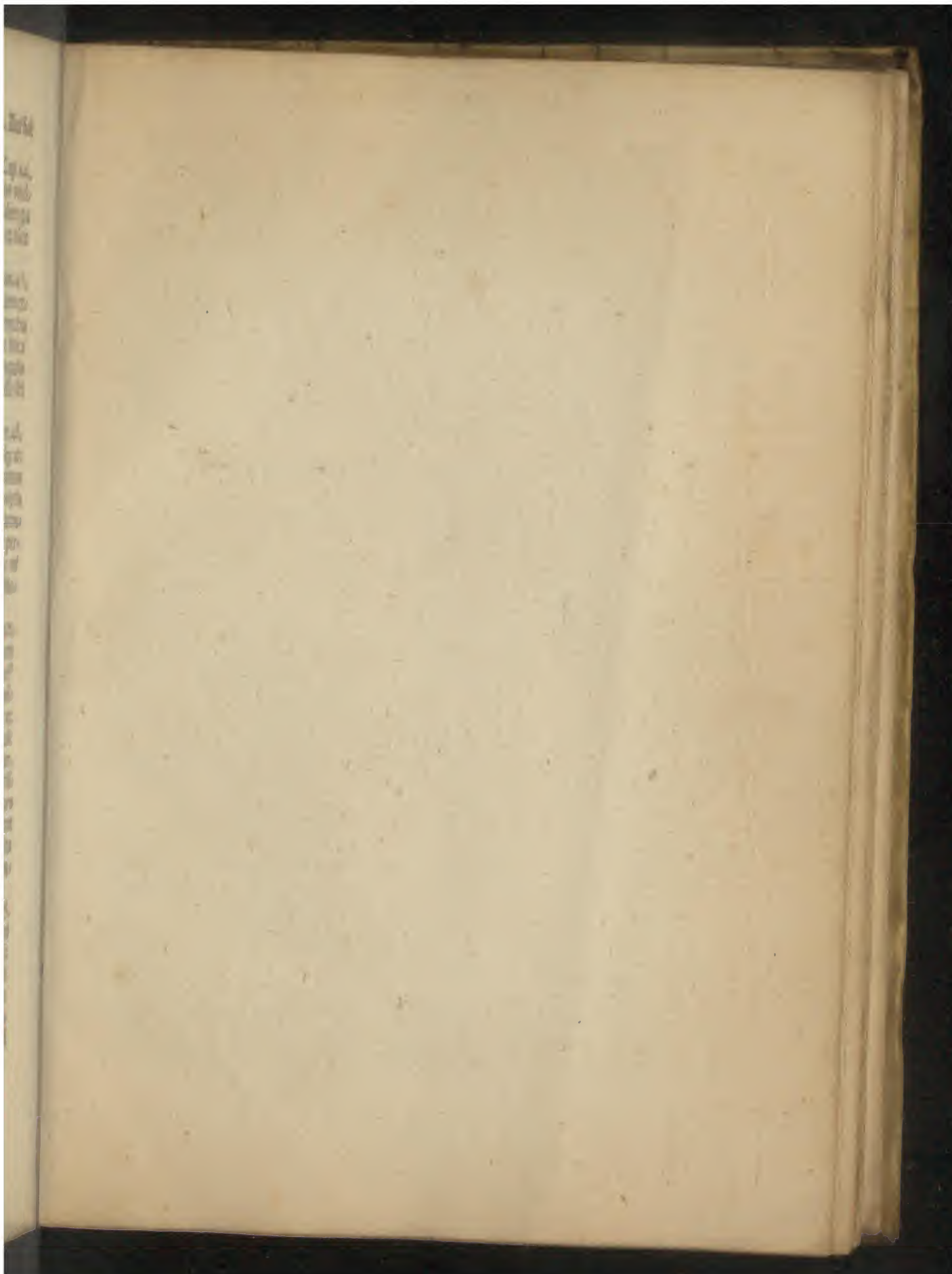
Capitulum. 47.

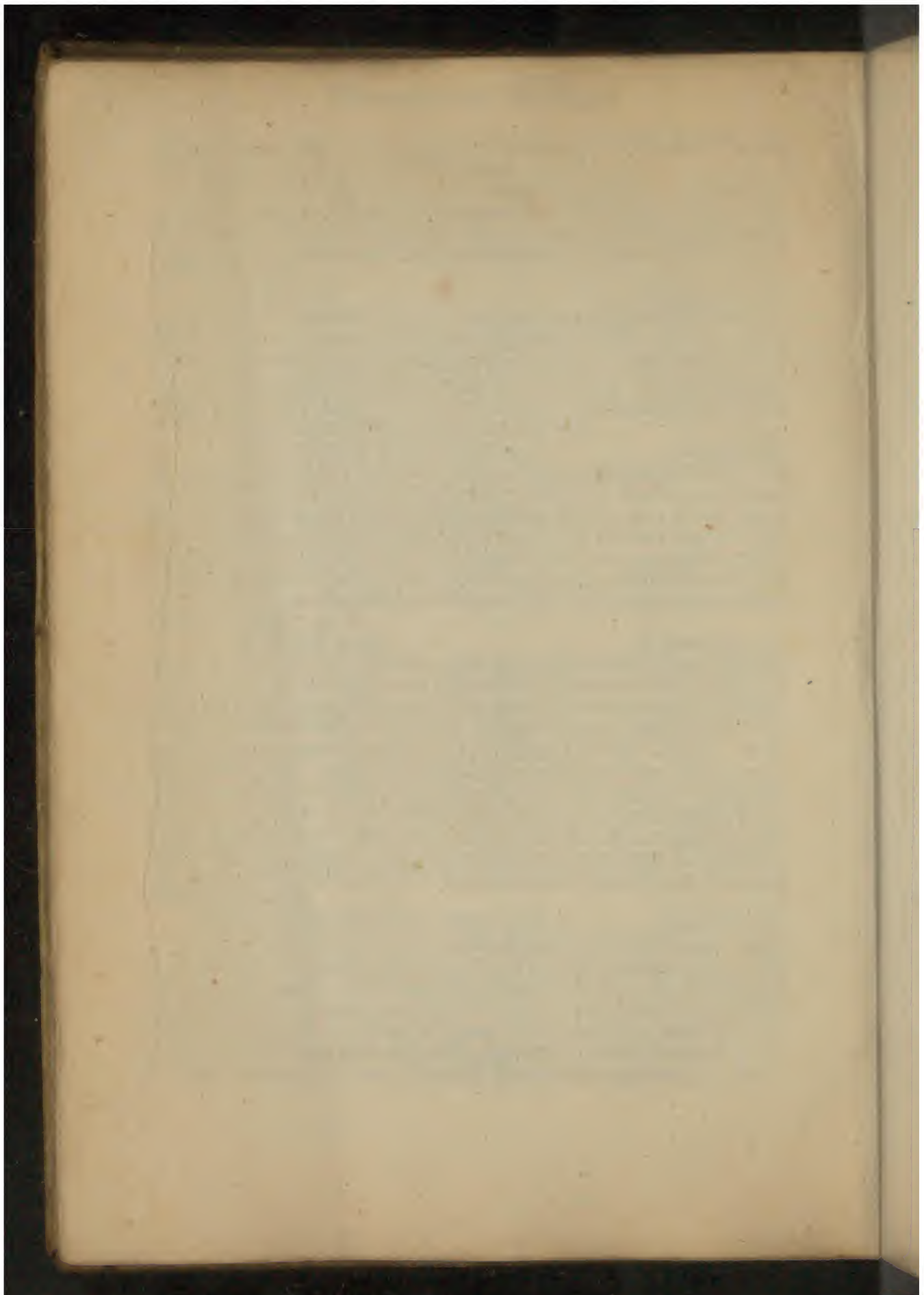
Quam eger senserit aliquid radici lingue sue insistere: aut guttur: ⁊ cum iubetur aperire os ⁊ extrahere linguam: videtur vuula eius esse fluxa ⁊ elongata: ramech ⁊ sal armoniacus sumant: ⁊ bene puluerizata cum instrumento insufflan di super vuulam insufflentur: ⁊ ex eis in summitate predicti instrumenti aliquid ponatur ⁊ radici vuule cum eo dirigatur: ⁊ ipsa cum instrumento paruz exterius extrahatur. Aut granatum acetosum cum pulpa sua teratur: ⁊ fiat ex eo gargarismus. ⁊ Quod si diu permanserit taliter ⁊ elongata fuerit: eiusq; pars superior subtilata et caput eius rotundum fuerit: tunc radicitus erit incidenda. Lauendum tamen est ne anteq̄ ita vt diximus sit disposita incidatur. Ex hoc enim sequitur quandoq; sanguinis fluxus qui constringi non potest.

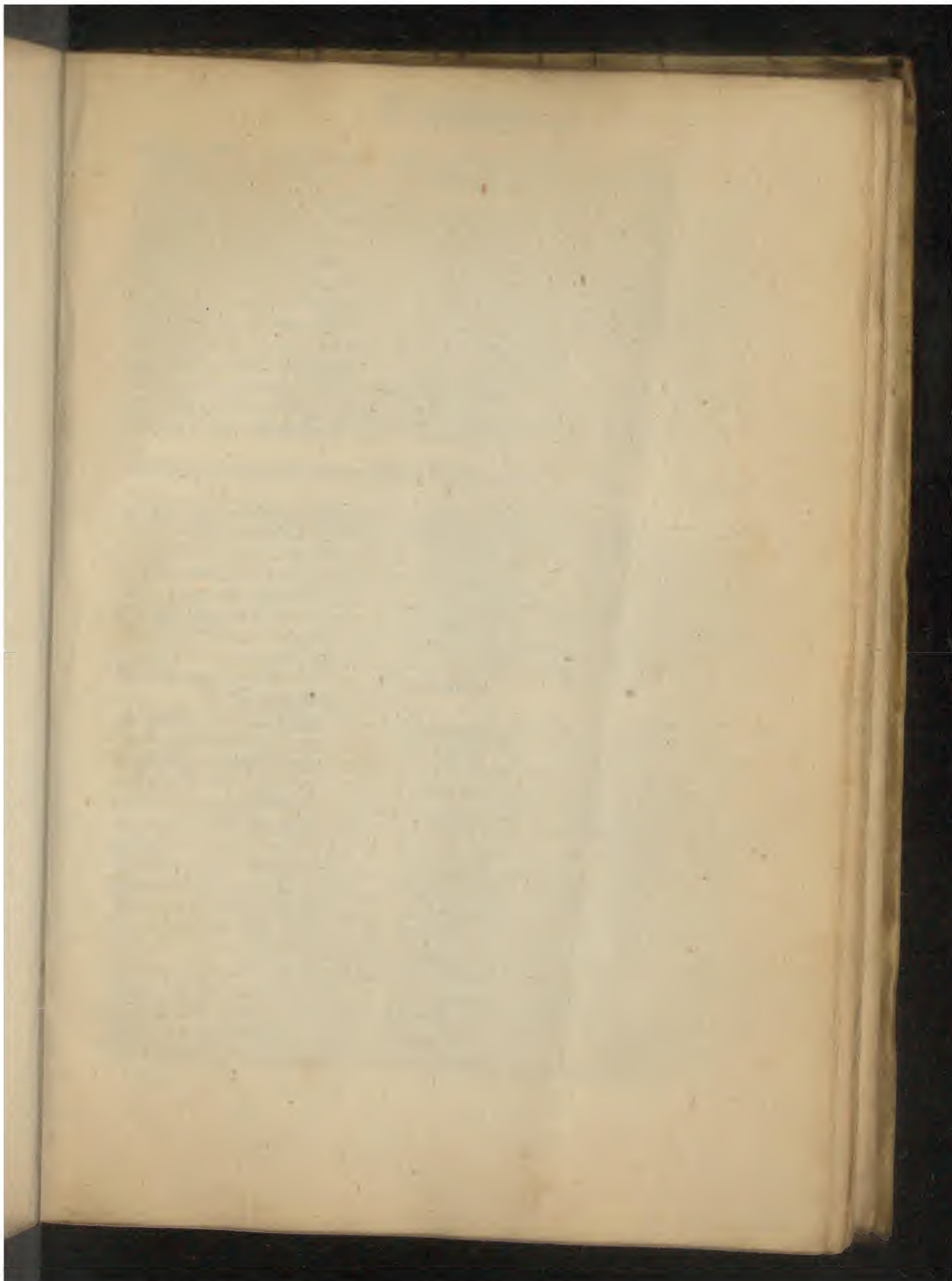
C De sanguisugis que ingrediunt guttur.

Capitulum. 48.

Quam aliquis in gutture suo titillationem senserit: ⁊ sanguis subtilis inde manauerit: extirmandum est tunc sanguisugam in ore eē: ⁊ precipue si aquā loci quo sanguisuge fuerint biberit. ⁊ Os igitur egrit est apertendum: ⁊ lingua extrahenda ⁊ inferius premenda ⁊ guttur in sole est inspiciendum: ⁊ si sanguisuga in loco propinquo pendere viderit: cum forficibus quibus sagitte educuntur extrahenda erit. Quod hoc modo fiet: caput a quo pendet est stringendum ⁊ sic extrahatur.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Quod si non fuerit manifesta eger multotiens gargarizet sinapim cum aceto: quia de loco in quo est mouebitur. ¶ Aut fiat gargarismus ex aceto et assa: aut ex aceto et sale.

Nigella preterea et sinapis trita insufflentur gutturi: fiat etiam gargarismus ex succo cepe. ¶ Si autem post eius casum remanserit eger sanguinis resudatto: fiat gargarismus ex apozmate in quo cortices granati: et balauustie et sumach cocta fuerint: et gutturi insuffletur puluis de balauustijs et thure et sanguisue draconis et amido. ¶ Si autem sanguisuga stomacho annexa fuerit: medicamina quibus vermes expelluntur sumantur in potu. ¶ Ex his etiam que sanguisugam extirpe faciunt: est ut eger balneum ingrediatur et moxetur in eo donec magnam patatur sitim: et tunc aquam in nite infrigidatam frigidissimam scilicet in ore aliquandiu teneat. Lūq̄ ceperit tepere eam expellat: et aliam sumat. Sanguisuga enim quandoq̄ venit ad os frigiditatem querendo.

De his que guttur ingrediuntur siue sint ipse siue os. Cap. 49.

Quam illud quod guttur ingrediuntur et infigitur in eo aut meris: fuerit bolus magnus aut eius simile: de his que non habent frusta scissa contenta in eis aut acuta confert plerūq̄ percutere egrum in collo. Postertus multotiens et aquam sepe trahere. Fortasse enim descendet inferus. Eger quoq̄ balneum ingrediatur et oleum multotiens trahat: quod postquam factum fuerit magnos deglutat bolos. ¶ Quod si non descendit: instrumentum quo huic simile inferus ducti consuevit: in os mittatur. Est autem instrumentum illud de plumbo: quod cum sit reti simile: est longum gibbositate in se habens.

De grauedine lingue.

Cap. 50.

Quam lingua absque alijs membris grauedine passa fuerit: et eger neque febre neque acutaz incurrerit egritudine sal armoniacum et piper et zinziber et sinapis alba ac piperum et staphisagria et baurach atque ouganum et sal indum et nigella et sansucus siccus sumantur et in aqua coquantur et fiat ex eis gargarismus. Laueat tamen partes ne ex eo aliquid trahat aut eger ieiunus multis diebus gargarizet almuri nabati aut fiat gargarismus ex aceto et piperis. ¶ Postquam vero gargarizare cessauerit sumantur sal armoniaci piperis sinapis osium partes ceteras: et ex eis bene puluerizatis lingua diuini fricet. ¶ Quod si cum lingue grauedine auditus ac reliquorum sensuum grauitas foris affuerit: fiat egrum curatio secundum doctrinam qua paralysis curat. Si autem loquela in acutis febribus aggravata fuerit et videris ipsam cum grauitate in loquela extenuatam et abbreviatam et spasmatam: aqua calida ab alto super spaldas colli et auris precipua fundat et cum oleo fricent. Eger quoque oleum tepidum in ore tenere debet. Et si diu est ex quo loquela minui non cessauerit vel etiam semper considerandum est an ligamentum quo inferius lingua connectitur maius sit quam debeat. Quod si ita fuerit ex eo parum est incidendum et zeger puluerizatum immittendum.

Tractatus Nonus

De lingua que adeo tumescit vt os egrediatur. Cap. 51.

Qum contingit linguam adeo inflari vt pre magnitudine os egrediatur: fricanda est ex cepis aut ex citri acetositate: aut cum ribes: aut ex granato acetoso donec salua multa ab ea pfluat. Hoc naq; modo detumescet et ad primam redibit mensuram. Si autem non sufficit fiat fricatio ex sale et aceto. Et si necdum sufficit fiat minutio ex vtriusq; cephalicis pitus et postea ex venis que sunt sub lingua.

De glandula que sub lingua nodat et vocat ranula. Cap. 52.

Qum sub lingua glandula nociua fuerit: in principio ex sale armoniaco et gallis fricanda est. Si autem vetusta fiat: ex medicamine gingiue sanguinolente fricanda est quod est medicamen acutum. Eger autem acetum et salem in ore teneat.

De apostematibus accidentibus in lingua. Cap. 53.

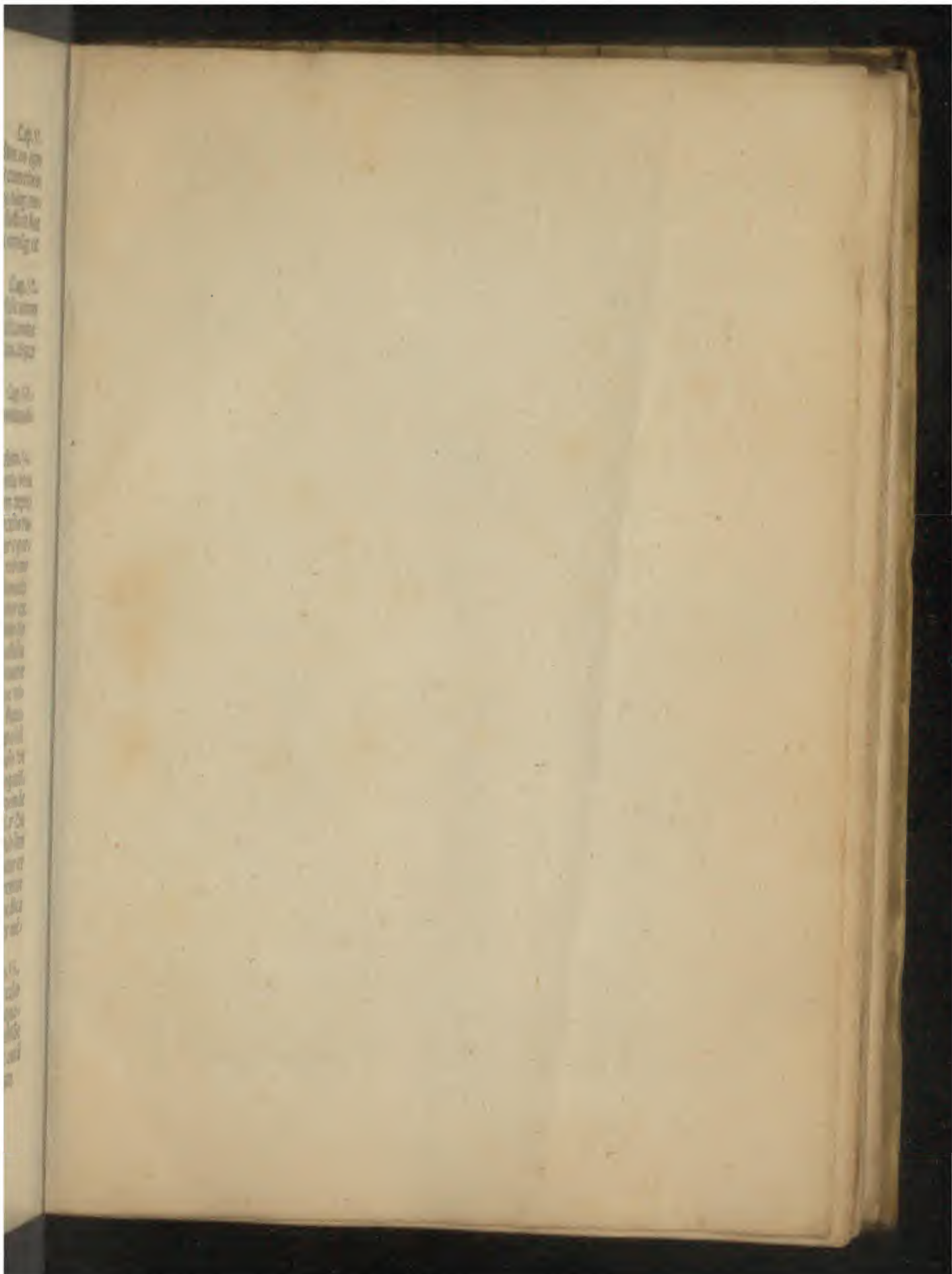
Ista eisdem sunt curanda: ex quibus cola quas supra nominauimus et sinantia sanantur.

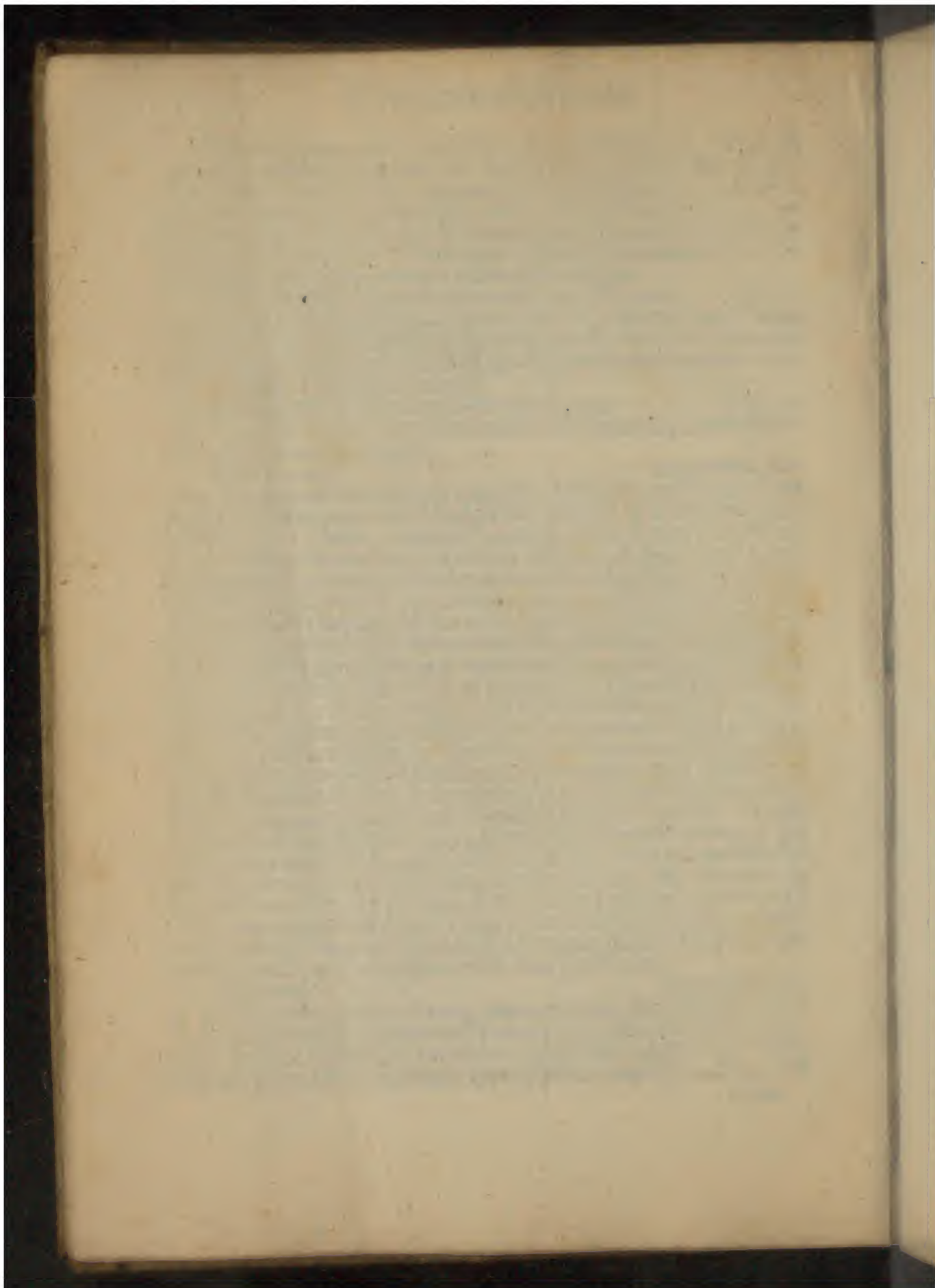
De sinantia. Capitulum. 54.

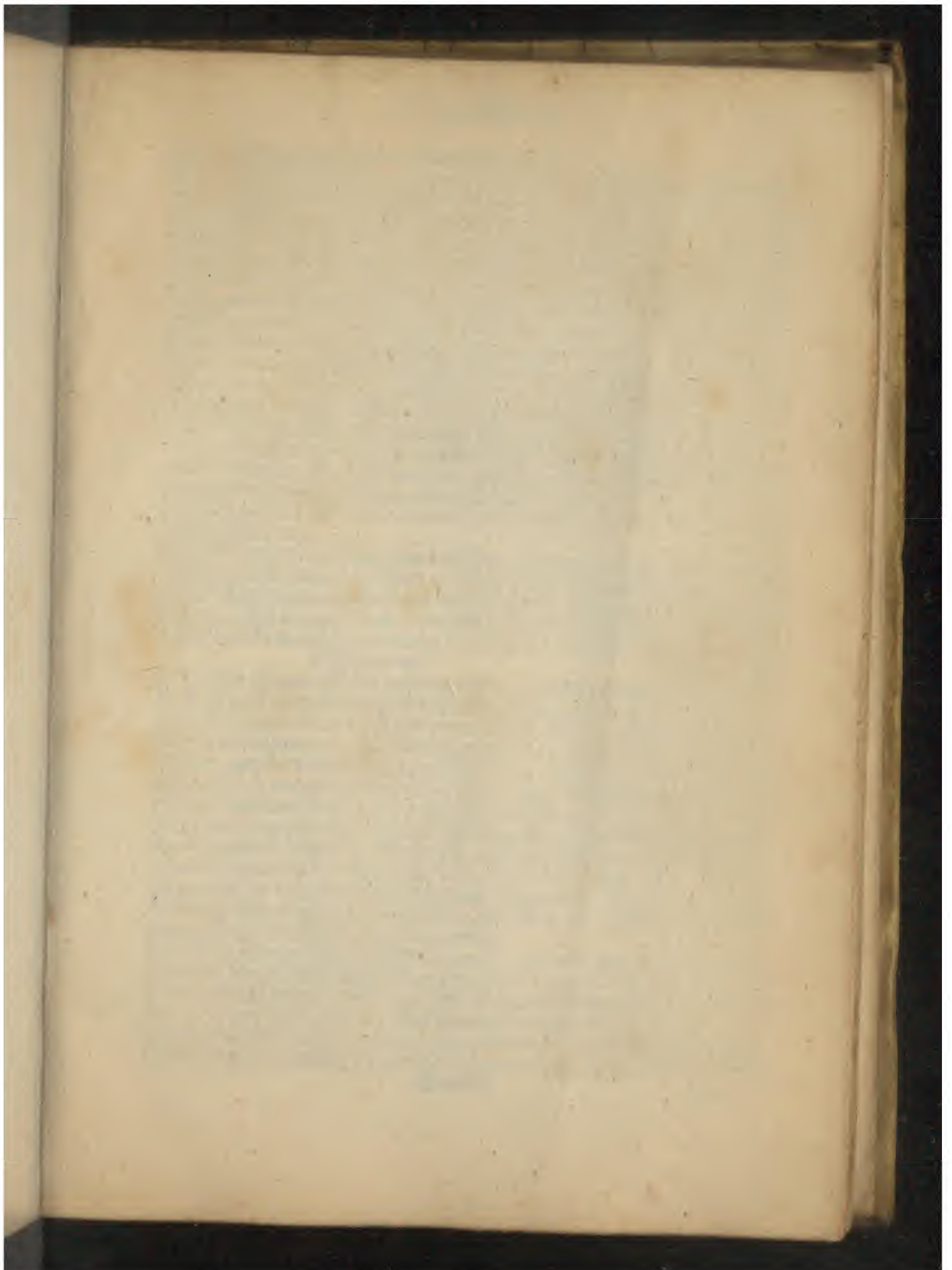
Qum in glutendo sentitur angustia adest passio que sinantia vocatur. Lius grauitas vel leuitas sive angustie quantitatem deprehendi potest. Cumq; trajecendi angustia fuerit in facie et oculis rubedo et repletio: in principio curationis cephalica sicut botometur et gargarismus ex succo granati inusi cum carnositate sua fiat: aut ex rob mori de sent. Et post hoc fiat gargarismus cum aqua rosata in qua sumach fuerit infusum. Quod postquam per tres dies sic factum fuerit et venter ex succo fructuum sicut prunorum tamarindi cassie fistule et terentabini solutus fuerit: fiat gargarismus ex apozimate ficuum citrinarum et passularum: aut ex medulla cassie fistule cum ydromelle. Quod si passio inueterauerit: ex gargarismis et insufflatione fortium medicaminum que dicitur sumus curanda erit. Si autem in facie non fuerit rubedo fluxeritq; ab ore saluae multitudo et eger fuerit humectatus: in principio soluat venter ex cochis et fiat enema ex clystere acuto quod in capitulo de apoplexia nominauimus. Cum tamen passio inceperit fiat gargarismus ex sirupo acetoso: aut cum ydromelle et pipere et oximelle et deinde ex almur nabati. Fiat etiam gargarismus ex ydromelle et sinapi. De his preterea que male sinante conferunt: est vt ex venis que sunt sub lingua fiat minutio: et vt ventose absque scarificatione in collo ponantur et epithimetur collis ex melle anacardino donec vesice in eo generentur et fiat gargarismus cum sinapi et gutturi fiat insufflatio ex hoc medicamine quod sic fit. Sinapis sal armoniacum ptretrum nitrum assa piper mentastrum: sumas et ex eis cum ydromelle fiat gargarismus.

De tussi. Capitulum. 55.

Qum tussis acciderit: fueritq; aspera et sicca: et cum rubedine et calore: egro inuroba violarum et prisa tribuenda erunt: fabas quoque excorticatas et spinachia cum oleo de amigdalis dulcibus in comestione accipiat. In ore vero semper tenere debet pillulas bishichias, Aque autem quam

LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST
11, BEAUFORT SQUARE, LONDON, W.1P 2AQ
TEL: 020 7611 8800
WWW.WELLCOME-TRUST.CO.UK

quã bilit̃ siropus violatus est admiscendus.

Confectio pillularũ bichtchiarũ. ꝛ succi liquiritie zucchari albi am-
borũ. añ. 3. x. amidũ dragaganti amidalarũ dulcius ex corticatũ oĩũ
añ. 3. 5. ex eis cum mucillagine seminis citonij conspersis informentur
pillule. ꝛ Quod si cũ tussi multum affuerit sputũ qđ cũ expuendo ex-
pellit non potest: nocumentum infert: sed neq; febris neq; vehemẽs ven-
tris solutio ipsam comstantur: ex hĩs trociscis dandum erit infirmo: q
ꝛ. seminis fensculi: seminis apij succi liquiritie capilli veneris amidala-
rarum omnium partes equales: ex hĩs cum mucillagie seminis lĩnt cõ-
speris informentur trocisci: ex quibus. 3. iij. tribuantur. ꝛ Decoctionẽ
autem qua in hac egritudine vtendum est: in capitulo de catarro iã de-
scripsimus: cui tamen. 3. 5. capilli veneris sunt addẽde. ꝛ Quod si tussis
antiqua z nociua fuerit adeo vt egrum in nocte dormire non p̃mit-
tat: pillule storacine sunt dãde: que. ꝛ. myrrhe storacis opij omnĩũ par-
tes equales: informentur ex eis pillule ad luptinorum similitudinem: ex
quibus vna aut due patienti tribuant. In potu vero sumat siropus de
papauere: z comedat semen albi papaueris cum zuccharo. ꝛ Qui hãc
pieterea patitur egritudinem vitet in comestione acetosa salsa pontica
acris atq; amara.

Cuffumigtum ad antiquam tussim z sputum fetidum: qđ. ꝛ. aristol-
ogte myrrhe storacis galbani omnium partes equales: arsenici rubel
ad pondus omnium: omnia puluertizata ex butyro vacino conspergã-
tur: ex quibus magdaleones ad pile parue similitudinem informentur:
z cum necesse fuerit in ieiunio ex vno eoz per trajectorium suffumiget.

CDe asmate.

Capitulum. 66.

Qum aliquis assidue patitur tussim: z aerem attrahit quẽ admodũ
fit post cursum: aut post vehementem motum: z cum iacet sup̃nũ
est ei deterius: sed cum sedet est ei melius: decoctio ei danda est: que. ꝛ.
ficum citrinarum. 3. x. dactilorum maiorem humiditatem habentium
seminis apij seminis fensculi capilli veneris liquiritie yfopi prassij om-
nium. añ. 3. 5. coquantur in tribus libris aque dulcis donec redeant ad
vnam z colentur. De hac vero decoctione tribus diebus egro in potu
tribuat cum pondere duorum aureorum huius confectio: que. ꝛ.
succo liquiritie yfopi capilli veneris omnium. añ. 3. x. cordumeni p̃spe-
ris amidalarum amaraz aristologte rotunde seminis vitice omnium
añ. 3. 5. mellis dispumati quod sufficit. ꝛ Hec enim confectio superflui-
tates que sunt in pectore mirabiliter expellit: z est optima. Danda est
itaq; per hebdomadam vnam continuo.

CDeinde eger postq̃ comederit sinapim z mel: vomere cogẽdus est: z
venter ex hĩs pillulis soluedus q̃ recipiunt agarici ordet grana. xvij.
colloquinti de inferioris grana ordet. vi. elacterij grana. liij. succi liqui-
ritie. 3. 5. fiant ex eis pillule: z sufficiunt ad dosim vnaz. Post hoc quo-
q; iterum redeat ad bibendum confectio z decoctione sumendũ:
z postremo ad vomitũ z ventris solutionem vt prius. Hoc faciendum

Articella

nn

Tractatus Nonus

est donec eger sanitati restituatur. Interz tamen a cibis grossis z sispit
cis z acetosis abstineat.

C De pleuresi.

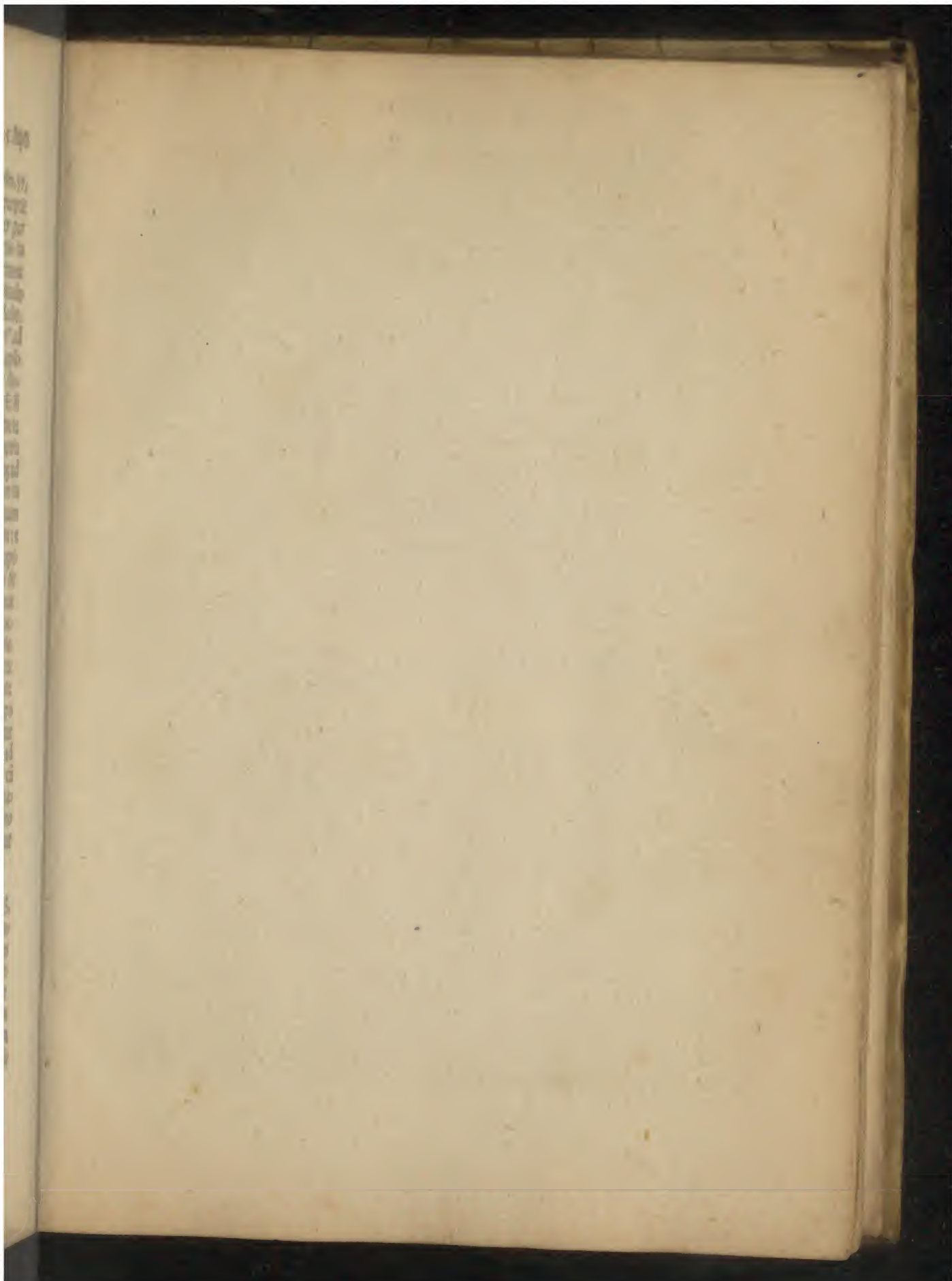
Caplm. 57.

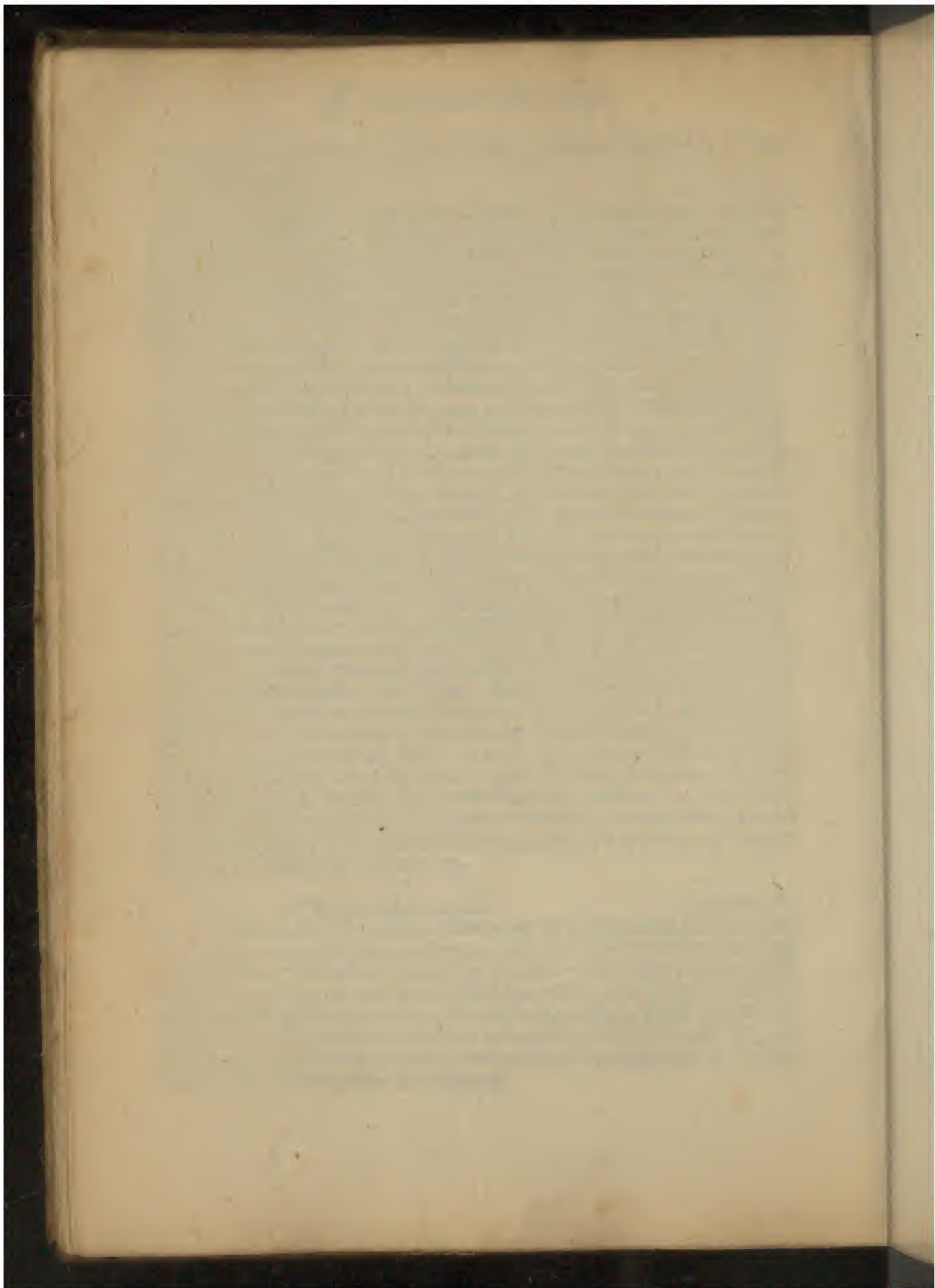
Quam aliquis sub costis suis dolorem sentit pungituum: z proprie
quando siccam patit tussim: z febrim: expedit vt si dolor super par
tem costarum z furculam tendit fiat minutio ex basilica eius partis in
qua est dolor: nisi totum corpus multo sanguine repletum fuerit: tunc
enim ex latere contrario sanguinis detractio facienda est. ¶ Egritudo
quoq; si iam per aliquot dies a sui principio infestauerit egrum: sibo
tomia similiter a parte dolente facienda est. ¶ Quod si dolor inferi⁹ ad
partem costarū posteriorum tendit: venter ex decoctioe quam in caplo
de reumatismo descripsimus est soluendus. Aditus tamen est vt flo
bor omnia fiat: deinde aqua ordet cum zuccharo assidue tribuat. ¶ Et si
videris tussim eius vehementis siccitatis: da ei in diluculo omni die tu
lep: deinde da ei in potu aquam ordet. ¶ Et si eger fuerit debilis nutria
tur cuz pane z ex zuccharo. ¶ Si autez fortis fuerit: aqua ordet vsq; ad
diem quartum sufficet. ¶ Liq; scire ceperit: decoctionem quam in
capitulo de reumatismo nominauim⁹ quotidie sumat antequā aquam
ordet bibat donec sanetur. ¶ Si autem febris z acuitas persuerent: z
eger in excreatione difficultatē patlatur: detur decoctio quam in capt
tulo de asmate nominauimus: qđ similiter est faciendum cum sanet fit
excreatio. ¶ Qđ si in principio passionis qđ excreatur nigerrimum: aut
valde citrinū apparet: z sic permanserit z febris non quieuerit neq; ca
lo: vsq; ad diem septimum timorosum est. ¶ Et si cum hoc toto aeris
tractio non alleuietur: z in pectore fuerit oregmō aut in maxillis ru
bedo: z in oculis stupor: mortis est propinquus. ¶ Si aut exterius in late
re apparuerit rubedo aut apostematio: z cum premitur locus dolet: po
natur desuper ventosa aut emplastruz ex sinapi z ficubus: z dimittatur
ibi donec locus vlceretur. ¶ Be his vero que ex errore stolidorum ad
augmentū nocementi accidunt: hanc egritudinem patientibus est: qđ cū
dolor in principio sentitur sub costis estimant grossam fore ventosita
tem: ideoq; electuarū diamuscuz aut ei similla egro tribuūt: eūq; oīno
interficiunt. Hec passio vocatur birsen: cuius ca est apostema qđ oritur
interius in costis hypocūdrionum.

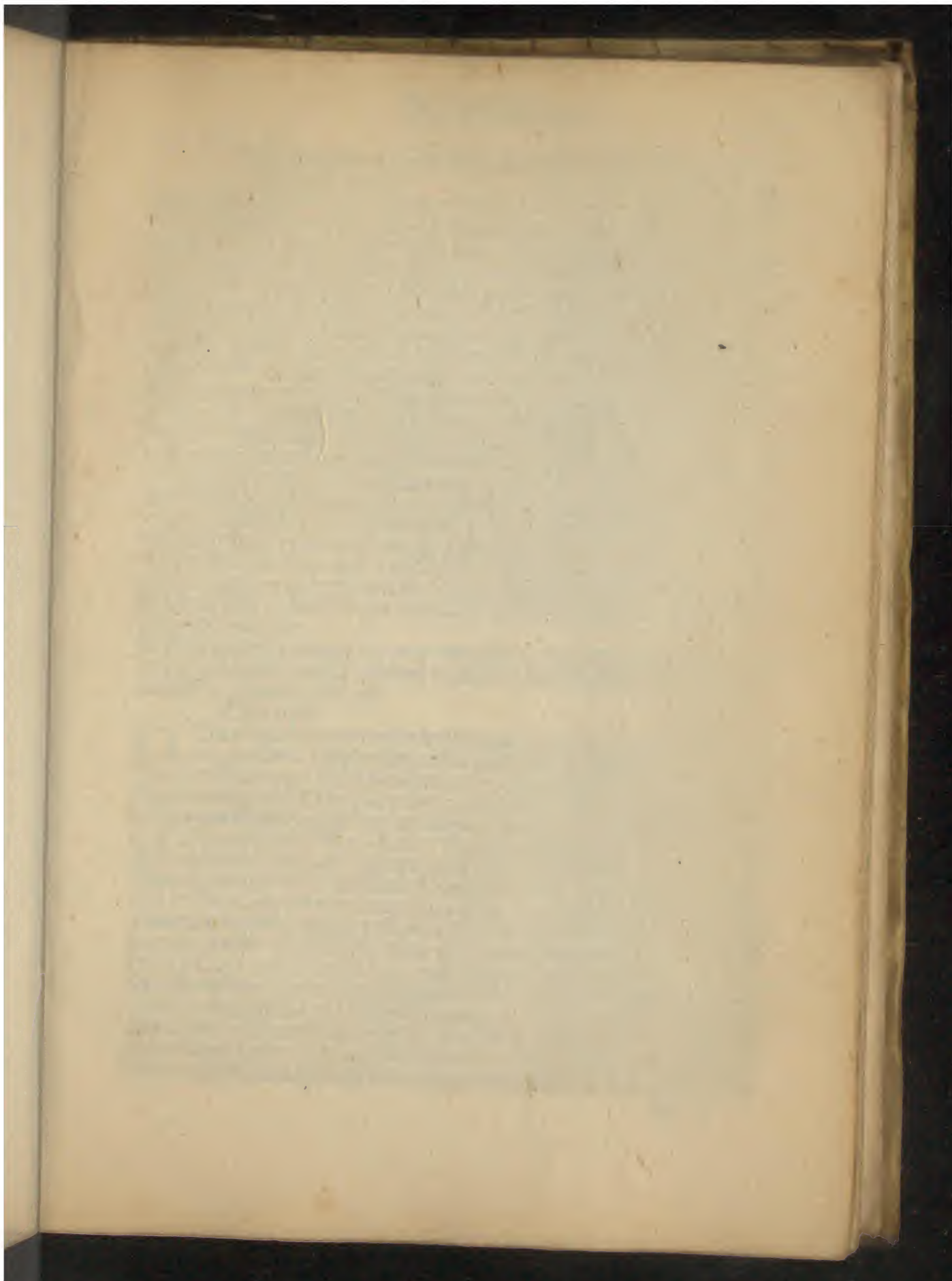
C De peripleumonia.

Caplm. 58.

Quam homini superuenerit febris z in anhelitu tantū patitur con
strictionez vt se prefocari putet: z in maxillis ita vehemens fit ru
bedo vt tincte videantur: z anterior pectoris pars dolet z tussis adest:
z qđ cum excreatione emittitur existit spumosum: z in pectore sentitur
grauitas sine punctioe z sine calore: cui omnia hec accidunt acutum in
pulmone patit apostema: z vocatur hec passio peripleumonia. In prin
ciplo igit curationis eius basilica minuenda est: deinde eger ex cis qui
bus medicatur pleuresis curandus est.

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

U Be sanguinis protectione cum sputo sine vomitu & sine rescatone per os.

Caplin. 59.

Q Um sanguis cum rascatione aut paruo sonitu qui fit sine tussi egreditur: non est egro inde timendum. Poterit enim sanari gargizando ea que in capitulo de sinanisa nominauimus: & regimen subtiliando. ¶ Cum vomitu quoq; si exierit sanguis non magnu affert timorem. Curatur naq; hoc slobotomando egrum & si comederit siptica sicut sumach & succus vne acerbe. In potu preterea sumat ex boli arment gummi arabici balaustie sanguinis draconis thuris omniu partib; equalib; dentur ex eo. 3. ij. cu rob simplicis de citonijs. ¶ Quibusdam autem solet accidere sanguinis exitus cum interpollatione: ex quo nullum sentiunt nocumentum: immo remedium: ideoq; sic est dimittendus. ¶ Quod si cum russi superueniat sanguinis egressio: est timorosum. Est tamen incipiendum in curatione egri cum slobotomata ex basilica. Beinde ex trociscis istis in potu tribuendus: que. R. thuris sanguinis draconis: amboz. añ. 3. ij. & tertiam. charabe. 3. v. emathitis terre sigillate: amboz. añ. 3. x. aluminis. 3. ij. & 5. balaustie. 3. ij. opij. 3. ij. raueris. 3. ij. ex his omnibus fiant trocisci. x. de quibus quottidie vnus in potu sumat cum succo esimi maioris aut portulace. ¶ Et si egritudo vehemens fuerit: alius circa noctem dandus est. ¶ Adiuutorioz quoq; ac coxaruz partes superiores sunt ligande & extremitates fricande. ¶ Pect; etiaz precipue si in eo fuerit locus dolens ex trociscis predictis cum aceto & aqua epithimerur.

¶ Eius preterea cibaria succum vne acerbe & sumach & eis similia admixta habeant: & paties supinus faciens: de terra sigillata aliquid post aliquid paulatim comedat.

¶ Be ptisi.

Caplin. 60.

Q Um aliquis carniuum diminationem pati videtur post tuissimam cronica passione & sputo sanguinis aut saniet procedente lac asininu in potu tribuatur. ¶ Qd si inueniri non poterit: caprinu cum pauco zupharo dandum est. Cum quo etiam panem sepe comedat: ipsumq; quatuor plus potest: loco aque in potu sumat. Vnum tamen subtile & temperatu aliquando est tribuendum. ¶ Nutrimentum autem egri sit ex carnis auium & edina. ¶ Eger preterea ante comestionem & post balneum ingrediatur qd non sit calidum sed tepidum: & in semicupto moram faciat. ¶ Summopere vero cauendum est ne venter soluat. Lut tamen si solutus fuerit: ex huius pulueris bibitione succurrendu est: que. R. gummi arabici spodij boli armeni seminis mirrini: omniu. añ. 3. 1. fiat ex eis puluis de quo in die. 3. ij. cum sirupo de papauere albo aut rob mirrino dentur: huius quoq; pulueris bibitio omnib; ventris constrictione indigentibus qui tuissim patiuntur remedium affert. Lut plerumq; adduntur xilocaracte de syria & bdellium de mecca. ¶ Quod si lac egro febrem generauerit auferendum est et lac: & ptyssana quousq; sebito recedit danda. Beinde lac ei denuo tribuendum. Et si febris iteru

nn 2

Tractatus Nonus

redierit remoto lacte prisana est danda. Post cuius recessionem ut pit^o
ad lac est redeundum. Hoc autem semper est faciendum cum necessitas
urget et summopere custodiendus ne soluatur.

De tremore cordis.

Capitulum. 61.

Sicut cum cordis tremore fuerit pulsus velocitas et febris: eger ex basi
lica est minuendus: et trocisci camphorati cum succo malorum ace-
tosorum in potu sunt tribuendi que. R. spodij seminis cucumeris citrul-
li endive lactuce portulace rosarum sandali albi omnium partes equa-
les: et pro unoquoque pondere aurei unius ex eis sumatur camphore tritu-
granorum ordet pondus: ex quibus cum succo mactanorum confectis
fiant trocisci: de quibus in potu quotidie unius aurei pondus quoque die
tribuatur quod per duas hebdomadas fieri conuenit. ¶ Si autem hec
non suffecerint lac de quo butyrum sit extractum ad bibendum des. Ipse
vero nutriat ex pullis cum aceto et succo vire acerbe et ex acetoso. Syru-
pum preterea acetosum de succaro factum bibat.

Si autem cum cordis tremore non fuerit febris: trocisci muscati in po-
tu sumantur: qui. R. masticis spice xilaloos cinamomi gariofilorum gal-
lie muscate nucis muscate cubebe cardamomi maioris et beloe corti-
cis citri omniumque ann. pondus unius aurei: musci sexta. 3. 1. ex his omni-
bus cum vino redolente conspersis fiant trocisci. Hi autem trocisci con-
ferunt sincopi et tremori cordis.

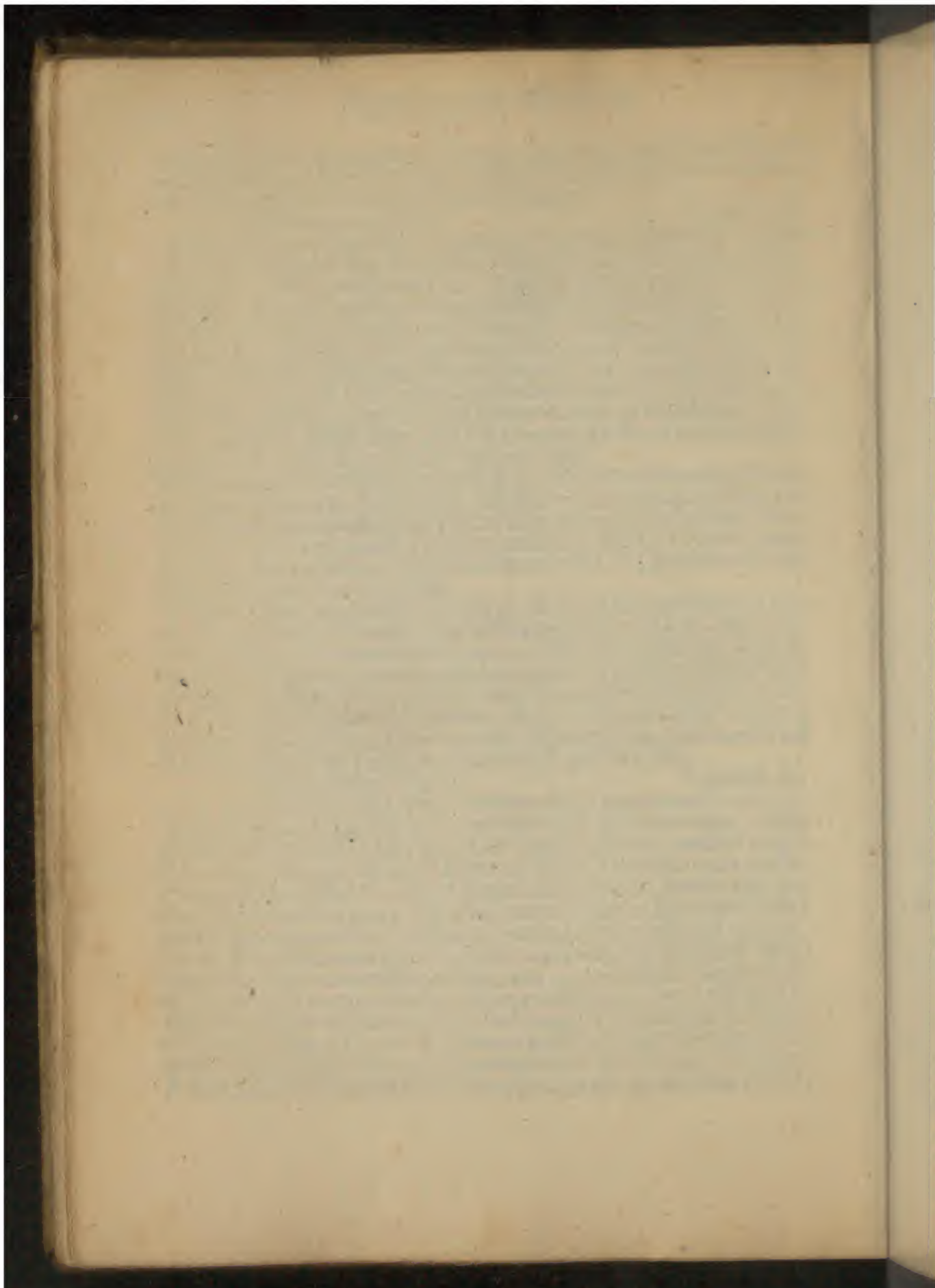
Electuarium dyamuscum procosum quod ad sincopiam et tristitiam et cor-
dis tremore et tedulitate faciens. R. masticis cinamomi seminis ozimi ma-
stiche seminis ozimi gariofilati seminis mellisse seminis sisimbrij seminis
sancti macropiperis: omnium partes equales: ex quibus omnibus pul-
uerizatis. 3. x. sumant margaritarum minutarum coralli rubri charabe sete
crude been albi et rubri folij: omniumque ann. 3. x. musci tubaprici corconij
puri. 3. 5. consistant cum melle de muraba chebulorum. Hoc. n. electuarium ad
frigiditatem stomachi et digestiue egritudinem optimum existit.

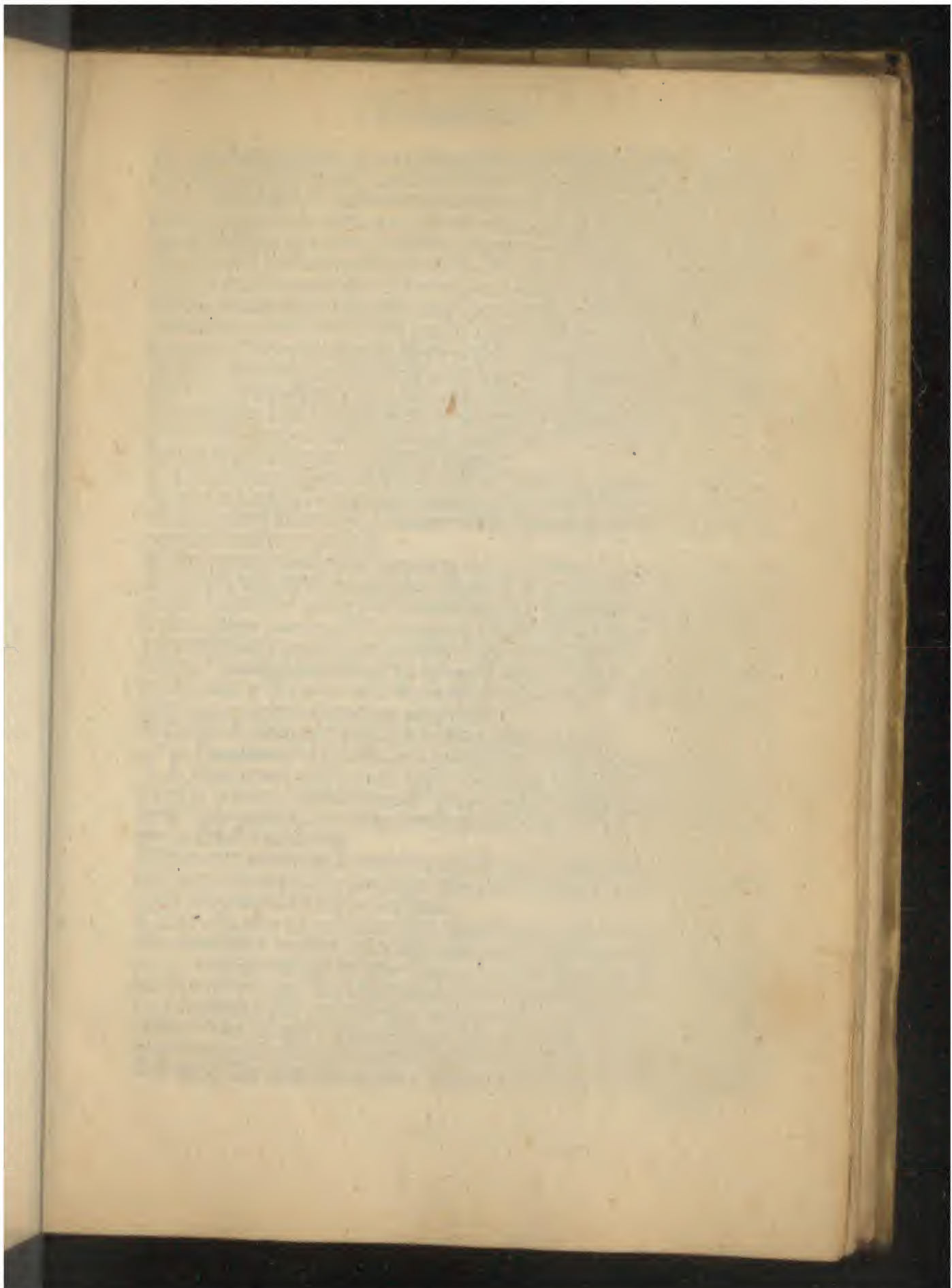
De passione colerica.

Capitulum. 62.

Quia parvus dolor punctionis et tristitia alicui superuenerit affuerit
multoties continue in potu tribuat. Et si adhuc perseverauerint vomit-
us et ventris fluxus: aqua calida iterum detur: sedabitur enim passio.
¶ Cum autem egritudo quietuerit eger balneum ingrediat: in quo per
unius hore spatium morietur. Egressus autem de balneo leuiter alatur nutri-
mento deinde dormiat. ¶ Sed licet vomitus et ventris fluxus vehemen-
tes fuerint et symptomata terrefactentia superuenerint non tamen est ti-
mendum: immo cum medicamentis que ego nominabo succurrendum.
In principio itaque trocisci de olibano cum aqua et nitro et rob grana-
torum dentur semel qui item etiam sunt dandi si vomitus non cessaue-
rit. Duoque adiutoria et coxe in supremis partibus ligentur et aqua in hi-
ue infrigidata super crura et pedes fundat et in ipsametiam mittantur.
¶ Venter quoque ex sandalis ros. camphora gallia aqua rosata consper-

INSTITUTIONS FROM 1800 TO 1850

LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST
1, Euston Road, London, N1 2TA
TEL: 020 7611 8800
WWW.WELLCOME-TRUST.CO.UK

his epithimē & pānus aqua rosata in niue infrigidata infusus desuper
ponat: qui postq̄ tepefactus fuerit est remouēdus: & alius vt prius de
super mittendus. ¶ Ad potandū aut paulatim tribuat vinū vetus tem
peratū cum rob granatorū: & quando vomuerit iterū tribuat. ¶ Panes
quoq; in succo granatorū infusum cogendus est sumere cū vino & come
dere. Quē si vomuerit: iterū dandus est donec quietescat. ¶ Quod si sin
copis supuenerit muscus cū vino dare cōuentēs est: vīm inferendo. Et
succus carnis edine & pulline cū pauco citoniorū succo in vino mixtus
in potu est tribuēdus. Pulli preterea sunt assandi & ante nares ipsi^o di
scerpendi. Thus etiam dandū est vt spm mastice & paulatim traiciat.
Et postremo bolū corascenū cū camphora cōditū tribuat. ¶ Quicquid
aut de huius passionis cura nūc vsq; diximus donec vomitus sedetur
& stomachus cibū recipiat fieri conuenit. Postq̄ vero stomach^o ipsi^o re
cipere cibū poterit: nutriendus est eger: & parū vini veteris bene redo
lentus in potu sumat & dormire incipiat.

¶ Trocisci de olibano ad vomitū dicti. ℞. boli corasceni thuris ambo
rū. añ. 3. x. cucube cardamomi amboꝝ. añ. 3. ij. z. 5. camphore gallie ga
riofilo. omniū añ. sextam. 3. l. fiant trocisci pondere aurei vni^o. Hi enim
vomitū multum conferūt.

¶ Rob de granatis: succ^o granatorū acetosorū sumat: & per noctem vnā
aut ampl^o dimittat: donec qđ grossum est in fundo resideat. Deinde co
quat & dispumet donec iulep similitudinē habeat: in quo ab igne de
posito adhuc tamen calido mente viridis supstes mittant & in ipso ma
nere dimittant quousq; infrigidet. Cūq; infrigidatū fuerit extrahant
Ad cui^o similitudinē sirup^o de cytonijs & sirup^o de malis maclanis fie
ri conuenit. ¶ Si aut vomit^o hora aliqua nimis inualuerit & superflue
rit: magna ventosa stomacho supponat.

¶ De his q̄ p̄fortant stomachū & ciborū p̄ficiūt digōnē. Capl. 63.
¶ Cum stomachi debilitas cū pauca sit: & tarda cibi a stomacho de
scensione: & acido ructu fuerit: fuerintq; omnia accidēta hec par
ua neq; fuerint vetusta: stomach^o cū trociscis de rosis erit curādus. De
quib^o eger quotidie in mane pondus aurei vni^o & 5. cū vnc. l. decoctio
nis de seminibus sumat.

¶ Decoctio autem de seminib^o hec est: sumat ciminū nabati & ameos e t
bulliant in miua donec aqua fiat rubea: de qua preterea cū trociscis de
rosis vt predictū est in potu tribuat.

¶ Trocisci vero de rosis sunt: qui. ℞. pulueris rosarū rubeorum. 3. liij.
kiloaloes spice mastice xilocassie squināti cynamomi absynthij omniū
añ. 3. l. conspergantur ex vino veteri & informentur trocisci. ¶ Nutria
tur vero ex his que cito digeruntur & paucorum sint humorū ac pauca
rum superfluitatum: que etiaz ex redolentibus & seminibus sint condi
ta sicut sunt calagie & mutagenat. ¶ Ipse quoq; ante comestionē multo
vtatur exercitio & aqua minus solito bibat & post comestionez multū
dormiat: ¶ De vino quoq; veteri & puro parū bibat: totamq; nutrita

Tractatus Bonus

tionem insinat. ¶ Quod si hec accidentia vetusta fuerint electuarium diacimni: electuarium diabolibani: amboꝝ: añ vnus aurei pondus cū vnē. vna veteris vini puri in potu sumat. Regimen aut eius sit vt pre diximus.

Electuarium diacimni. ꝛ. cimini carmeni. 3. c. 3inziberis. 3. xx. pleris. 3. x. folioꝝ ruthe baurach panis amboꝝ. añ. 3. x. Hec omnia cum melle dispumato conficiant ꝛ de hoc electuario si venter strictus fuerit. Quod si solutus fuerit venter electuarium diabolibanuz est dandū. Lusus descriptio in capitulo de ventris solutione continet. Si autem non suffecerit squama ferri cū vino tribuat.

Scoria autē ferri hec est. ꝛ. seminis apij seminis feniculi anisi cimini ameos anidē ortgani chesum carui seminis corlandri melanopiperis macropiperis cinamomi thuris spice garosilorum nucleis muscate cipert 3inziberis omnium. añ pondus aurei vnus sco:te aureos. x. omnibus sexcuplum vini addatur ꝛ coquat donec ad medietatem redeat ꝛ coletur: deinde eger de hoc sirupo postq̄ colabit pondus. 3. xxx. quotidie bibat ꝛ nutritionem alleuet qd̄ per tres hebdomadas faciens caueat sibi ab acetosis ꝛ a fructibus recentibus ꝛ ab aqua frigida: vinū vero mensurate bibat.

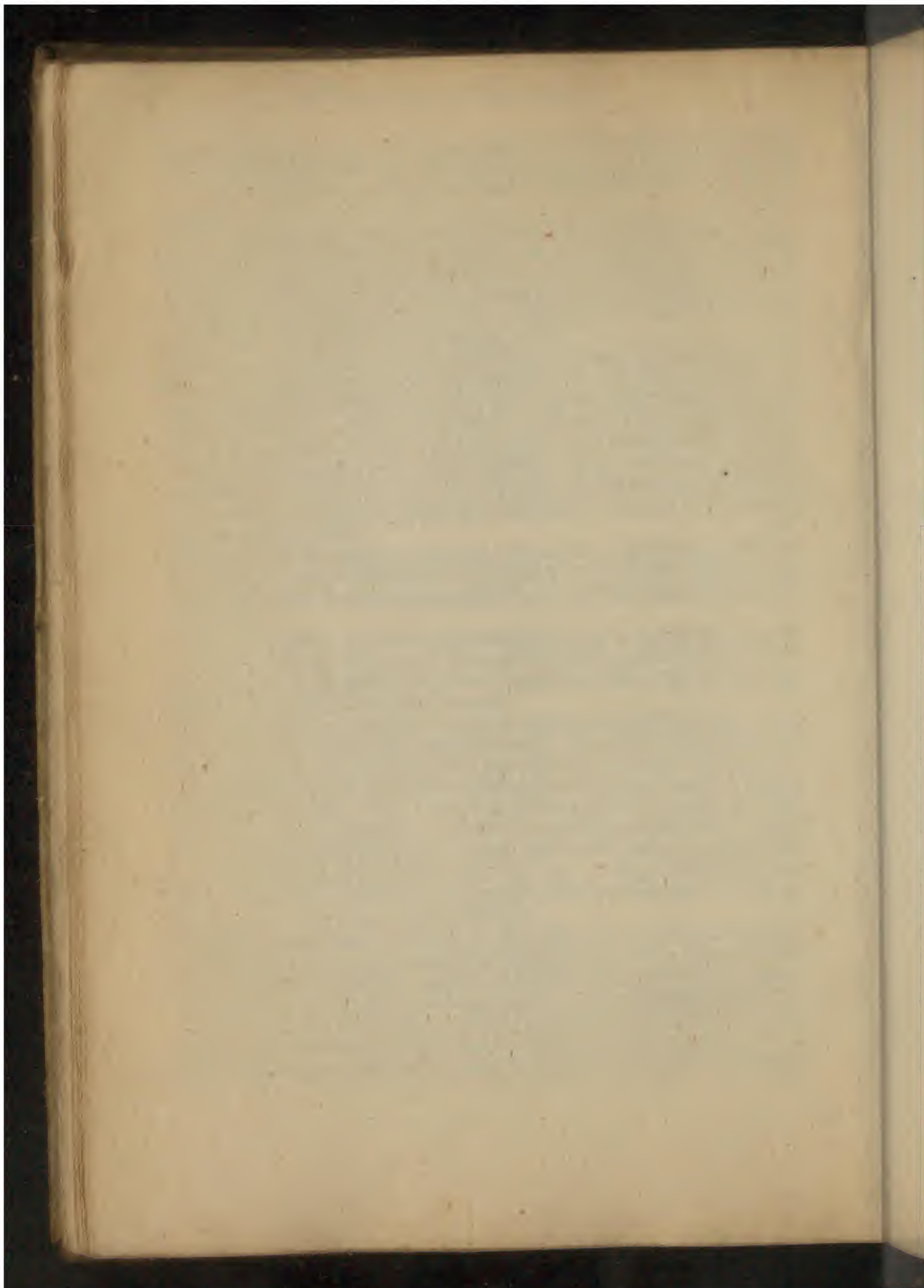
Emplastrū stomachū confortans ꝛ calefactens. ꝛ. storacem spicam squinantum absynthiū calamum aromaticum masticem. Ex his cum vino veteri ꝛ succo citoniorū conspersis emplastrum super stomachū ponatur.

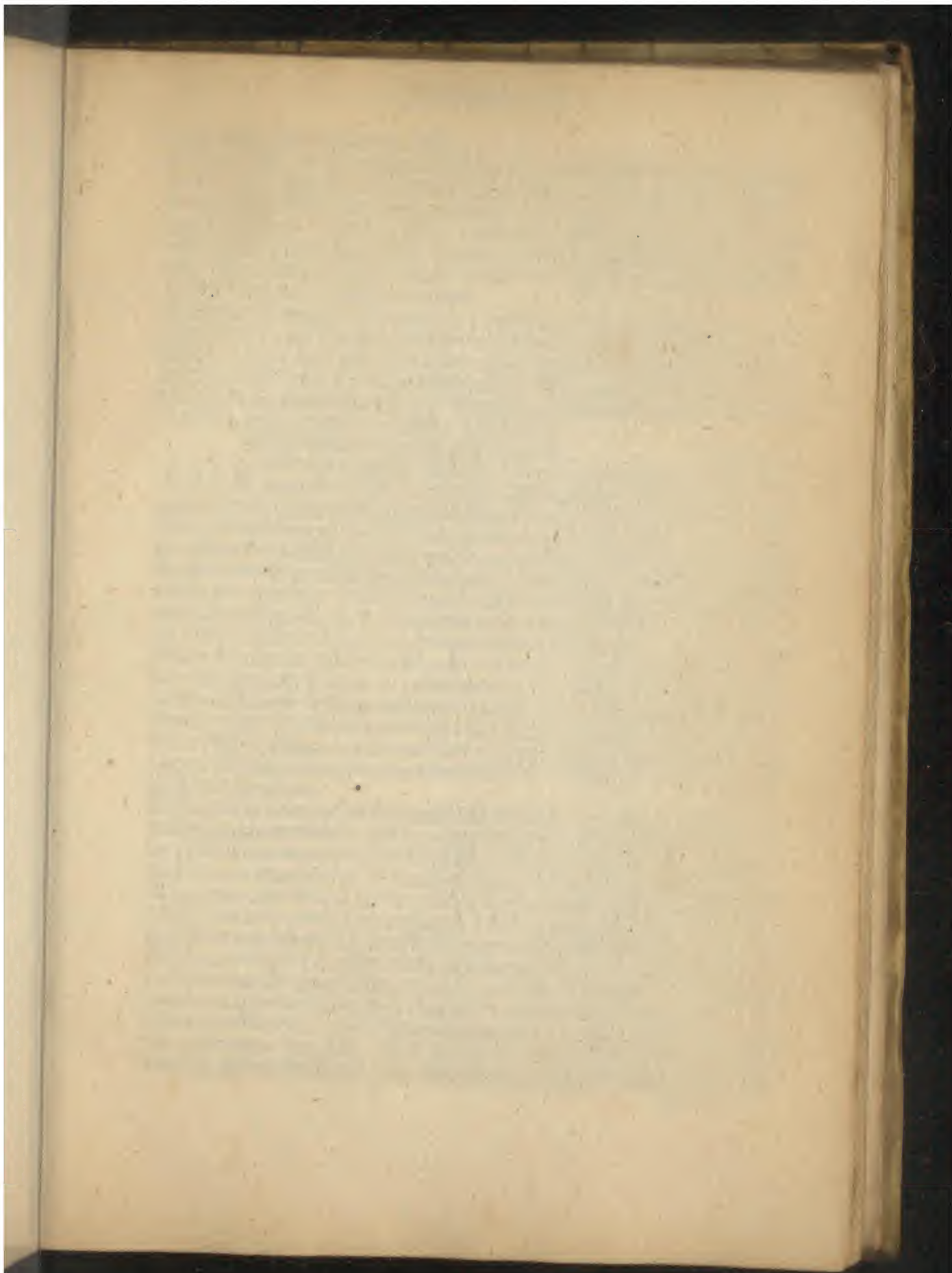
Ad hoc preterea confert: vt stomachus fricando inūgat ex oleo qd̄ fit de spica nardi ꝛ cipro ꝛ vt lana carminata in predicto oleo calefacto inuoluta super stomachū ponat ꝛ cū panno liget. Eger quoq̄ vinū vetus bibat: aut miuam: aut idromel.

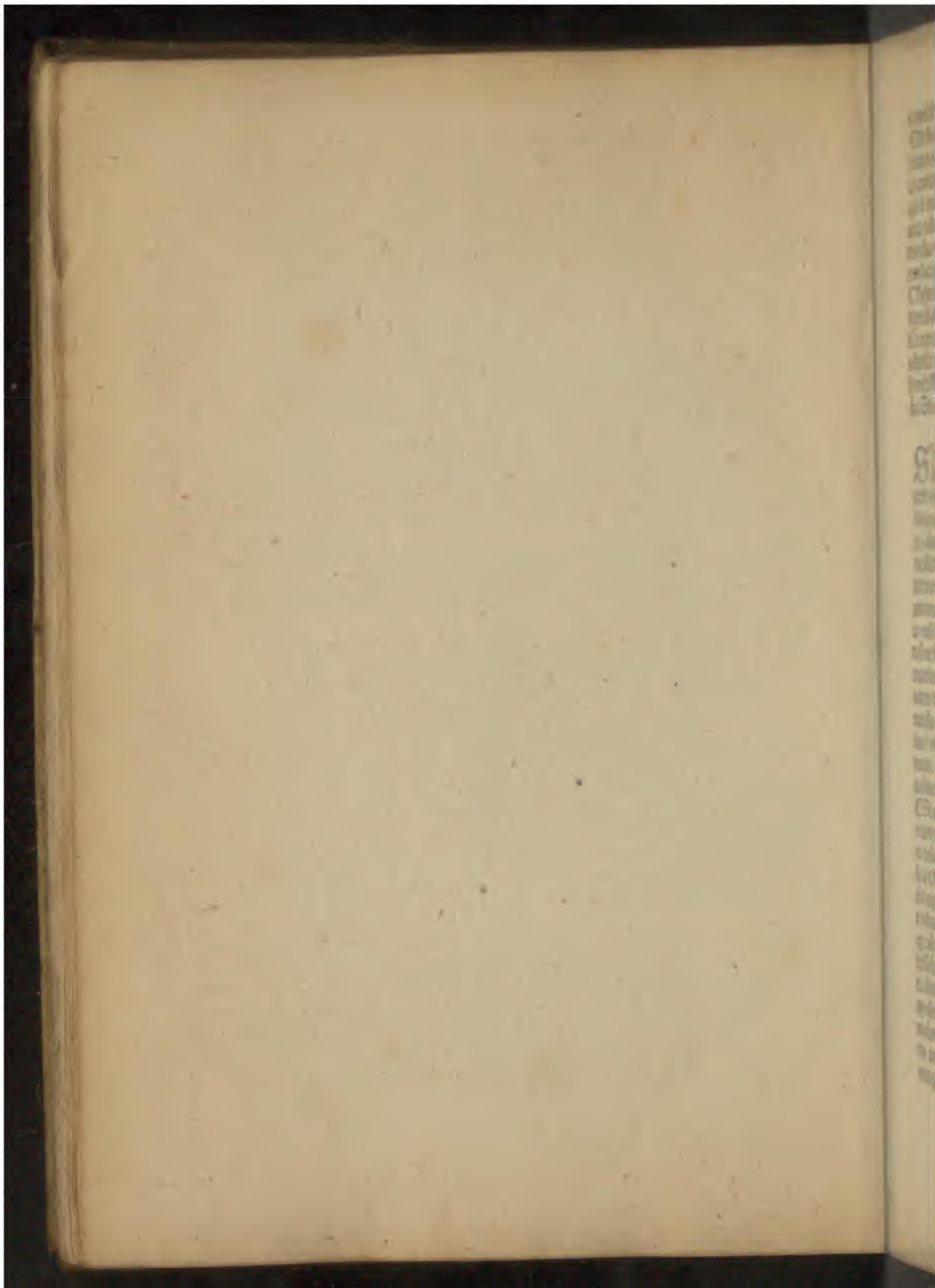
Astua aut hoc modo fiat: succus citoniorū muzoꝝ sumat ꝛ per dies ꝛ noctem vt residere possit dimittat ꝛ colet. Deinde eius qd̄ clarum est partes due sumant: zucchari pars vna: vini veteris vna ꝛ incipiat coquit suauiter ꝛ dispumari donec in iulep similitudineꝝ transeat: postea pro vnaquaq̄ libra ex toto sumant 3inziberis spice cinamomi gariosi. omnium. añ. 3. l. masticis. 3. ij. omnia hec puluerizata in panno ligent ꝛ intus dum calidus est mittant ꝛ cum infrigidari ceperit pannus extrahatur ꝛ exprimat deinde sirupus recodat. ¶ Quod si digestiue debilitas fuerit cum multa siti ꝛ paucorum ciborum appetitu ꝛ fetido rectu sirupus acetosus de citonijs bibatur.

Sirupus acetosus de citonijs. ꝛ. iucci citoniorū acetosoꝝ partē vnā zucchari albi partem vnāꝝ aceti clari q̄rtaz partes vnus coquant omnia simul donec inspissent. Est aut sirupus iste stomachi confortatiuus ꝛ ad suas peragendaꝝ actiones suuatiuus ꝛ vehemētiaz inflāmatiōis ꝛ incensionis q̄ in eo est sedat. ¶ Egri vero nutritio sit res in q̄ simul congregant acetositas ꝛ stipticitas vt est caro cum succo vne acerbe cocta ꝛ cū malis macianis similiter cocta ꝛ cū ribes ꝛ frigida ex albulem

REPRODUCED BY THE WELLCOME TRUST

z amososi z illis similia ex cibus.

CDe isto p̄terea def puluere plures vt transglutiat: qu. ꝑ. rosarū ru-
bearum. 3. x. spodij. 3. ij. seminis coriandri. 3. 5. dosis eius. 3. ij. cum suc-
co granati muzi z cum sirupo acetoso de citronijs. ꝑ. Si autem cuz hoc
quod diximus fuerit in corpore extenuatio z inflammatio: egro lac z
aqua ordei danda sunt. ꝑ. Ipse quoq; ex herbis humectantibus est nu-
triendus vt sunt lactuce malue cucurbite citrulli carnes edoru z agno-
rum lactantium z pisces recentes.

CBalneū p̄terea anteq̄ comedat z postq̄ comederit z t̄nam quotidie
ingrediat z vinū clarū valde tēperatū bibat: z assidue vtat gete: z mo-
tū z exercitiū viter: sitq; totū eius regimē vt eius q; corporis grossittem
aspiciat desiderat. Et si cū hac dispositōe inflamatio fuerit z incētio ve-
hemētissima: stomachus ex rebꝫ frigidis erit l̄ntendus z aq̄ ordei dan-
da. Sitq; eius regimen vt ethicam habentis.

CDe dolore z apostemate stomachi.

Cap. 64.

Si cuz dolore stomachi adsunt tribulatio z nausea: egro aqua tēpi-
da in potu est tribuēda: z vt vomat precipiēdū. Et si hoc nō suffe-
cerit v̄ter ex h̄iera pigra soluat: q. ꝑ. pulueris rosarū rubeaz spice ma-
sticis xilobalsami carobalsami cinamomi xilocassie assari omniū. añ.
3. 5. aloes scorrentis duplum omnium quod bene tritū cū alijs misceat
medicinis tritis: z cum panno sericino subtilissimo cribellatis: quaruz
trituration cum aloe secundo iteret. Lutus dosis sit a pondere duorum
aureorum vsq; ad. 3. ij. ꝑ. Egro quoq; quotidie def panis in vino z suc-
co mali granati infusus: z in sirupo acetoso de citronijs. ꝑ. Quod si cuz
dolore fuerint ructuum multitudo z extensio atq; singultus: egro ele-
ctuarium diaciminum: z de calamento z alie confectiones que ventosi-
tatem dissoluere consueuerūt que in capitulo de colica nominabimus
danda erunt. ꝑ. Libaria vero eius sint calagie z mutagenat cū semina-
bus: vini veteris puri parum bibat z vtatur motu z ingrediat bal-
neum. Stomachus quoq; ex oleo de neriden vt diximus in panno in-
uoluto vaporetur.

CSi autem cum dolore stomachi fuerit febris z apostema manifestuz
z cum tangitur sentitur calidus: eger prius ex basilica s̄obotomez z lo-
co dolenti duo superponant sandali z rose z camphora cum aqua ro-
sata z succo citroniorum. ꝑ. Nutrimētum vero eius non sit nisi sola or-
dei aqua: z custodia a carne z vino z confectionibꝫ que de melle sunt
z bibat succum granatorum muzoz z rob de fructibus frigidis. ꝑ. Cū
q; caloris vehementia sedata fuerit: egro casta fistula in succo endiue
dissoluta z bullita ac dispumata ad bibendū detur. ꝑ. Cum autem egru-
tudinis dies elongati fuerint: z calor omnino quieuerit si remanserit
apostema cum duritie: ex hoc emplastro epithimetur locus: quod. ꝑ.
violarum siccarum. 3. x. rosarum rubeorum. 3. 5. spice odorifere masti-
cis amborum. ana. 3. ij. ciperi squinanti calami aromatici omnium.
ana. 3. ij. farine senugreci. 3. xx. florum camomille: seminis maluauiscl

Tractatus Nonus

albi farinæ ordet omnium. añ. 3. x. conspergantur omnia ex mucillagine
seminis lini. Deinde locus ex oleo de neriden tepefacto inunctus em-
plastratur ex predictis per quatuor horas anteq̃ comedat. Et postq̃ ci-
bus fuerit digestus: et stomachus fuerit euacuatus: ex oleo de neriden
cum lana vt diximus vaporetur.

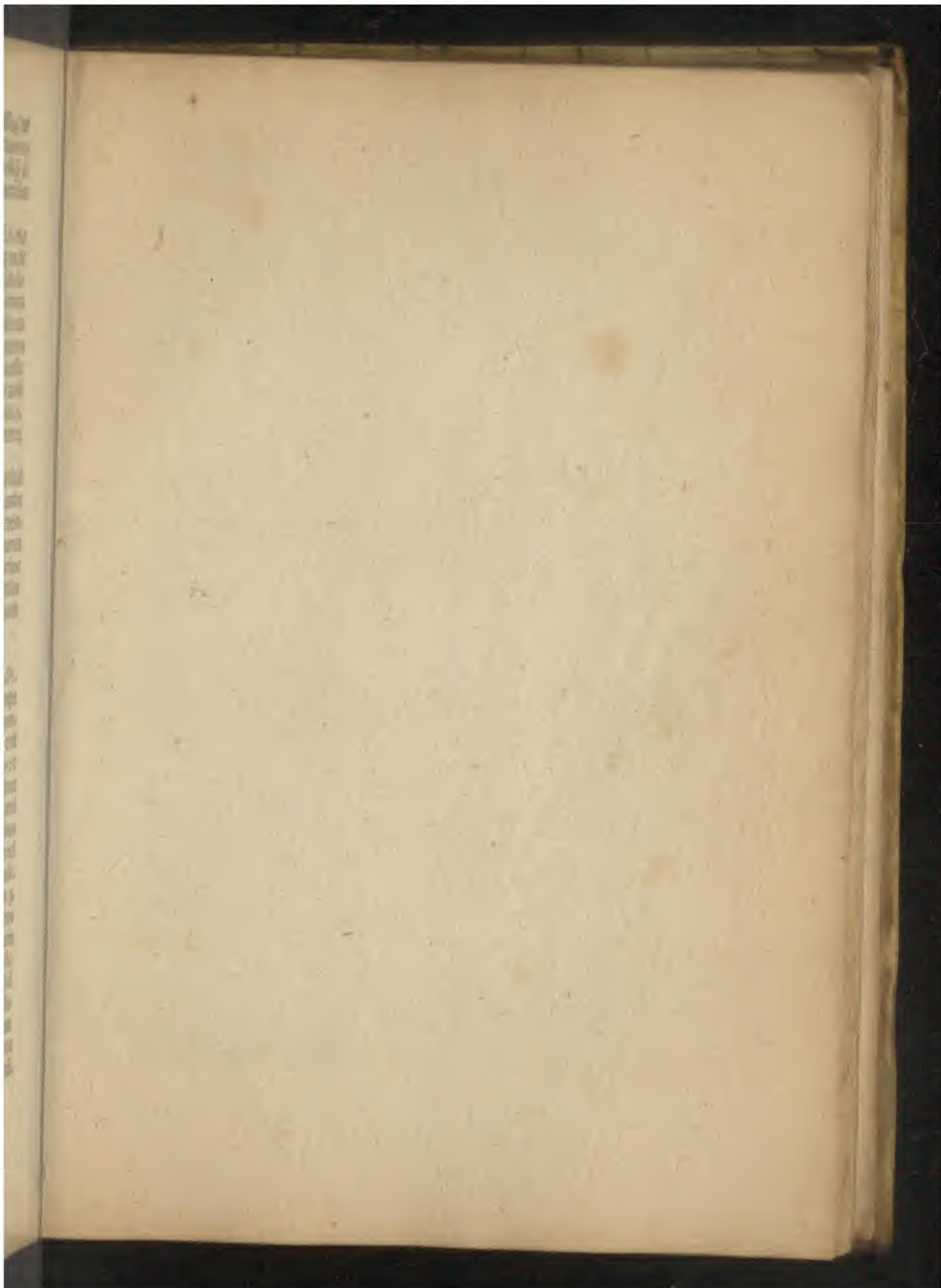
Cōfectio olei nardini simplicis. ℞. olei de ben. lib. 1. spice. vñc. 5. ma-
sticis costi ciperi squinanti calami aromatici omnium. añ. octauaz vñc
vñtus. omnia hec puluerizata in predicto oleo posita ad soles p̃ hebdo-
madam vnaz vasis ore clauso dmittatur: deinde colentur et expriman-
tur feces: et scophe que in manibus remanserint emplastris admiscean-
tur. optime enim erunt. **C**um autem apostema in stomacho inuetera-
uerit: trocisci de splea erunt dandi: qui. ℞. florum squinanti xilocasse
rauerseni calami aromatici spice omnium. añ. 3. iij. croci myrrhe anisi
costi piperis omnium. añ. 3. 1. bdelij varij. 3. iij. masticis. 3. ij. armoniaci. 3.
1. Informentur trocisci: quorum vnusquisq̃ vnuz ponderet aureum: ex
quibus vnus quotidie cum vino cocto detur.

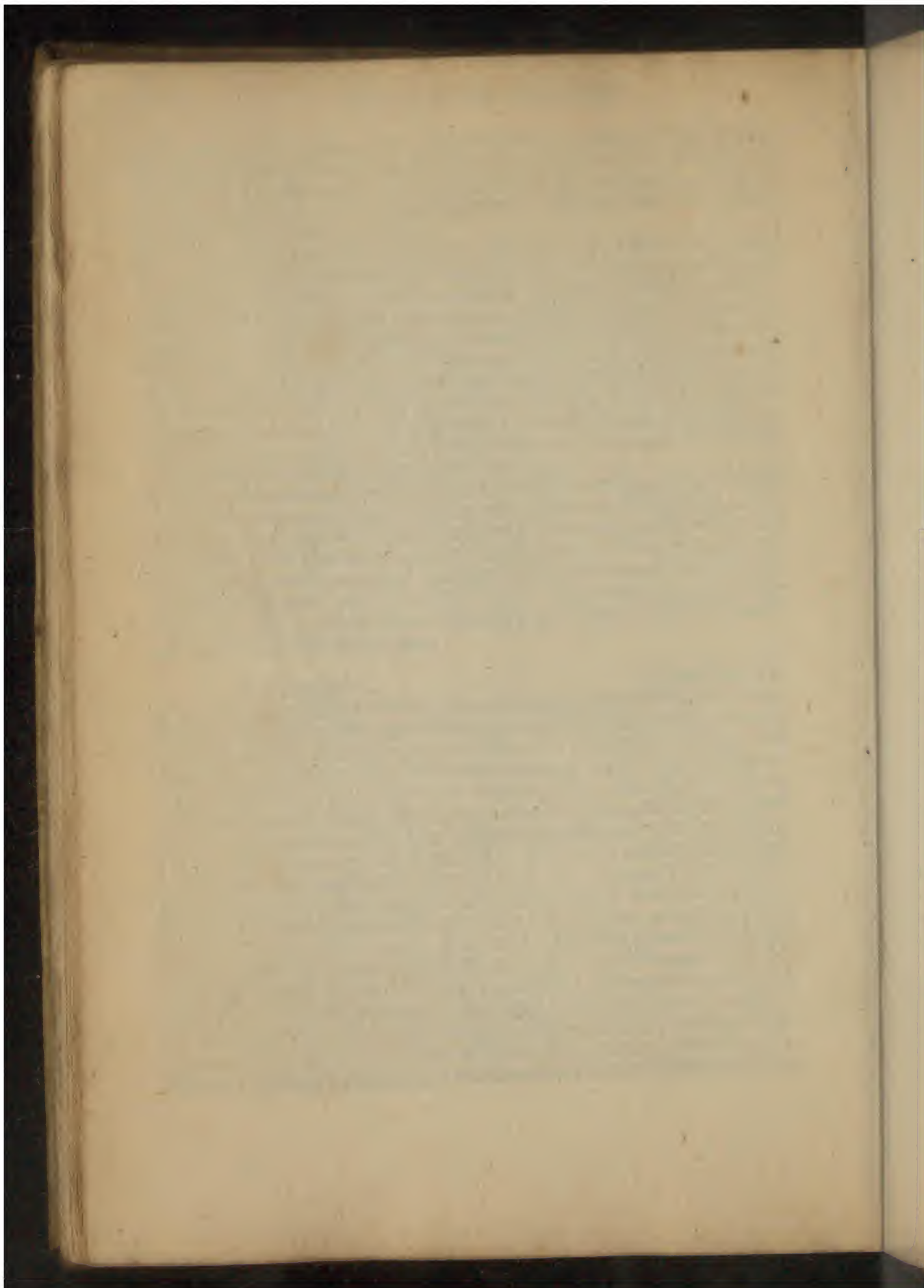
Cemplastrum quoq̃ istud fiat: quod. ℞. bdelij mollis. 3. x. armoniaci
3. v. seminis ben seminis apy amboz. añ. 3. x. spice masticis nigri: ambo-
ru. añ. 3. v. cere. 3. iij. olei de neriden. 3. xv. gūme i vino dissoluant: dein-
de omnia coniungantur et fiat ex eis emplastrum. **P** Ad dolores tamen
stomachi et epatis curandum medicus valde eruditus est necessarius:
qui ipsorum diligenter attendat dispositiones. Nos tamen aggregatiōes
et summas ad hoc conferentes iam diximus: 13 inquantū potuimus in
hoc abbreviauimus sermonem.

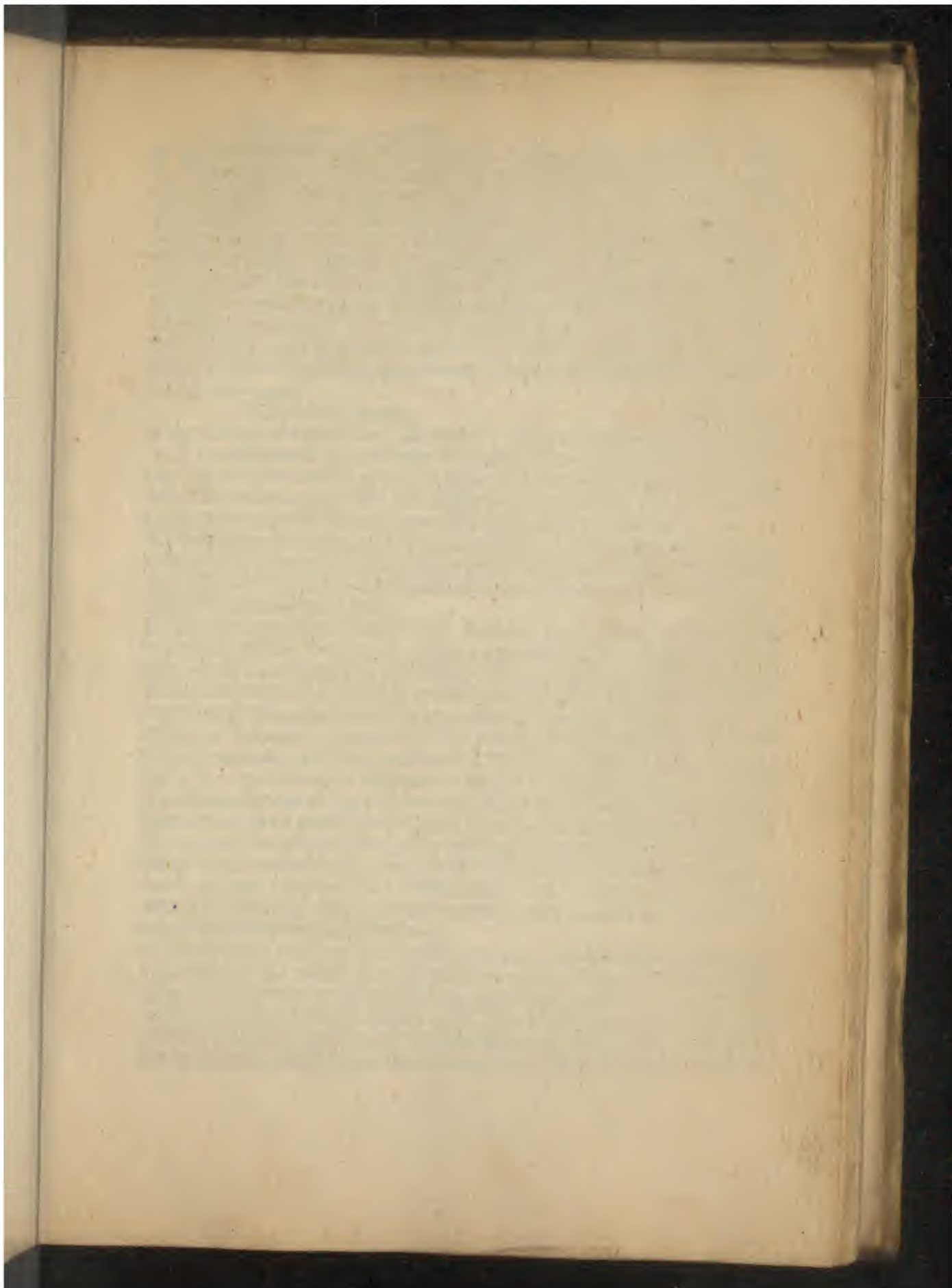
C De singultu.

Capitulum. 65.

Qum singultus post grossi cibi comestione: aut vini valde tempe-
rata et mentastrum et parum thuris bullierint: multotiens in potu erit
sumenda: et ego vt dormiat est precipiendum: et venter vaporandus: et
seiuandū est ei. **P** Cum autem per multos dies a comestione abstinue-
rit tubendus est balneum sepe ingredi. Deinde pauca cibis desiccanti-
bus tamen est alendus sicut sunt calagie et mutagenae cum seminibus
et vini puri parum in potu tribuendū. **P** Et si hec non suffecerint: troc-
isci isti dandi sunt qui dicuntur trocisci de thure: et. ℞. thuris. 3. 5. enule.
3. iij. mentastris foliorum rute sicce ambo: um. añ. 3. ij. seminis nemen. 3.
iij. et. 5. Informentur ex his trocisci pondere vnus aurei: ex quibus vnus
in die cum apozimate cimint tribuatur. **P** Quod si singultus post febrem
accederit: fueritq̃ cum eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut in ore sic-
citas: aqua calida ego multotiens danda erit: non tamen repente sed
paulatim. **P** Et si sedatus non fuerit: aqua ordet cum oleo de amigda-
lis dulcibus detur. Spondiles quoq̃ colli et dorsi ex oleo tepido inun-
gantur et fricentur: et mucillago psily cū iulep et succo granati in potu
tribuat. **P** Singultus preterea et sternutatio confert retinere anhelitū.

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
ANTHROPOLOGY
AND
ETHNOLOGY
OF THE
SMITHSONIAN INSTITUTION
WASHINGTON, D.C.

De canino appetitu.

Capitulum. 66.

Quam aliquis famez assidue patit: et cibus post comestionem adeo grauat eum: ut aut vomere aut per inferiorem regionem ipsum tunc cogatur: rizi dandum est: quod dum coquatur ex liquore qui fluit ab agno qui in furno assat impinguatur et cauda et ei similia: necnon ex omni cibo quod vinctuosus est. Et vinum vetus purum dandum est: de quo quantum poterit bibat. Deinde precipiendum ei est ut euomat: et hoc regimine conseruandus est donec sanetur. ¶ Quod si neque cibus eum grauat neque ipsum euomit neque per secessum expellit: carnes vacine sunt dande et frumentum coctum ut puls et rizi cum lacte: et aquam frigidam in potu sumat: et in aere frigidus morietur. ¶ Hac autem egritudine laborans nil acetosum et stipticum neque acutum comedat: sed dulcibus et vinctuosis solum utatur.

De colere epatis.

Capitulum. 67.

Quam quis male fuerit coloratus et cum hoc malam habuerit foris: habueritque dolorem in dextro latere apud costas posteriores: et fuerit eius malus color citrinus: et fuerit cum hoc in ore siccitas: et sitis vehemens: aqua ordet et succi herbarum ut endiuie et solatri et cuscute cum sirupo acetoso ex zuecharo albo facto in potu tribuantur.

Emplastrum quoque ex duobus sandalis et rosas et camphora et aqua rosata: cum panno lino loco superponatur. Quod hoc modo fiat: pannus in predictis inuolutus superponatur: cumque tepere ceperit remoueat: et alius loco eius apponatur.

In potu preterea sumat granatorum succum et robur qui in frigiditate consueuerunt. ¶ Hic quoque a vino et a confectionibus que de melle sunt sibi caueat et a cibis calefacientibus: et sumat trociscos de berberis: qui. R. succi berberis. 3. x. seminis endiuie citrulli seminis portulace seminis omnium. an. 3. ij. rosarum. 3. ij. rauetfent. 3. l. spice. 3. 5. In formam trocisci pondere aures vnus: ex quibus dentur vnus cum sirupo acetoso de zuecharo aut cum succo granati. ¶ Uenter quoque si necesse fuerit cum succo fructuum soluat: ut sunt pruna et tamarindi: et zuecharo albo. ¶ Quod si malus color qui est cum dolore capitis fuerit albus medius videlicet inter eum qui est cum fluxibilitate et cum qui est cum tumore: fuerintque cum euentris solutio et palpebrarum atque extremitatum tumor: trocisci de rauetfent cum sirupo acetoso de melle in potu dandi sunt: qui. R. mastice succi eupatorii succi absynthy seminis feniculi: anisi omnium ana. 3. ij. ranet. 3. x. In formam trocisci pondere aures vni: ex quibus vnus in potu omni die tribuatur.

Sumantur preterea spice mastice esperum squinantum calamus aromaticus crocus mirra: deinde mirra et mastice in vino dissoluta cum alijs misceantur: et ex eis emplastrum epati superponatur. ¶ Eger vero a cibis grossis et frigidis abstineat. ¶ Si autem hec non suffecerint: trocisci de lacca cum apozimate de radicibus sunt dandi. Trocisci autem de lacca sunt qui. R. lacce rauetfent amborum. an. 3. ij. spice seminis apij

Tractatus Nonus

ameos mastice squinanti seminis iuniperi amigdalarū amararū costi
amari rubee succi eupatorij assari aristologie rotunde gentiane omnium
añ. 3. l. 7. 5. Informetur ex his trocisci pondere vnus auret.

C Apozima de radicibus. ꝛ. corticeis radicū apij feniculi amborum. añ.
3. x. seminis apij seminis feniculi floris squinati ameos omnium añ. 3. 5.
rosarum rubearum spice odorifere amborum añ. 3. ij. coquantur in lib.
l. aque donec ad tertiam redeat: et detur in potu cum predictis trociscis.
¶ Si autem apostemata in epate fiant: eorum cura erit vt apostematus
que in stomacho generantur.

C De icteritia.

Capitulum 68.

S I cum icteritia fuerit febris: succus endiuie et solatri et aqua ordeli
egro in potu tribuatur. Ipse quoque ex cucurbita et crisolocanna et
citrullis et his similibus herbis frigiditatis attinentibus nutriendus est
et sirupū acetosum ex fortissimo aceto in potu sumat. ¶ Epatis preterea
emplastrū ex duobus sandalis est superponendum: et venter ex succo pu
norum et zuccaro soluendus. Que si non suffecerint: trocisci de capho
ra cum succo granatorū dandi sunt.

C Trocisci de camphora. ꝛ. zuccari spodij rosarum rubearū omnium
añ. 3. ij. seminis endiuie seminis citrullorum cucurbitae lactuce portu
lace seminum ex omnibus sandali rubet omnium añ. 3. l. Informentur
ex his trocisci pondere. 3. ij. ex quibus quotidie vnus cum sexta. 3. vnus de
camphora detur. ¶ Si autem eger venas habuerit plenas fueritque diu
ex quo minutus non fuit slobotometur. ¶ Quod si icteritia fuerit sine fe
bre: venter ex his pillulis soluat: que. ꝛ. aloes. 3. l. scamonee quarta
3. l. agarici partes duas. 3. vnus: succi eupatorij tertia. 3. l. ex his cum suc
co endiuie confectis: fiant pillule: sufficient ad dosim vnam. Deinde de
tur trocisci de lacca cum apozimate de radicibus. ¶ Si autem icteritia
in oculis remanserit: eger fortissimum acetum paulatim olfaciat et bal
neum ingrediatur. ¶ Eius quoque oculis qui icteritam cum febre patitur
aqua rosata immittenda est. ¶ Ictericis preterea valde confert: vt eger
per tres hebdomadas serum bibat.

C De ydropisi.

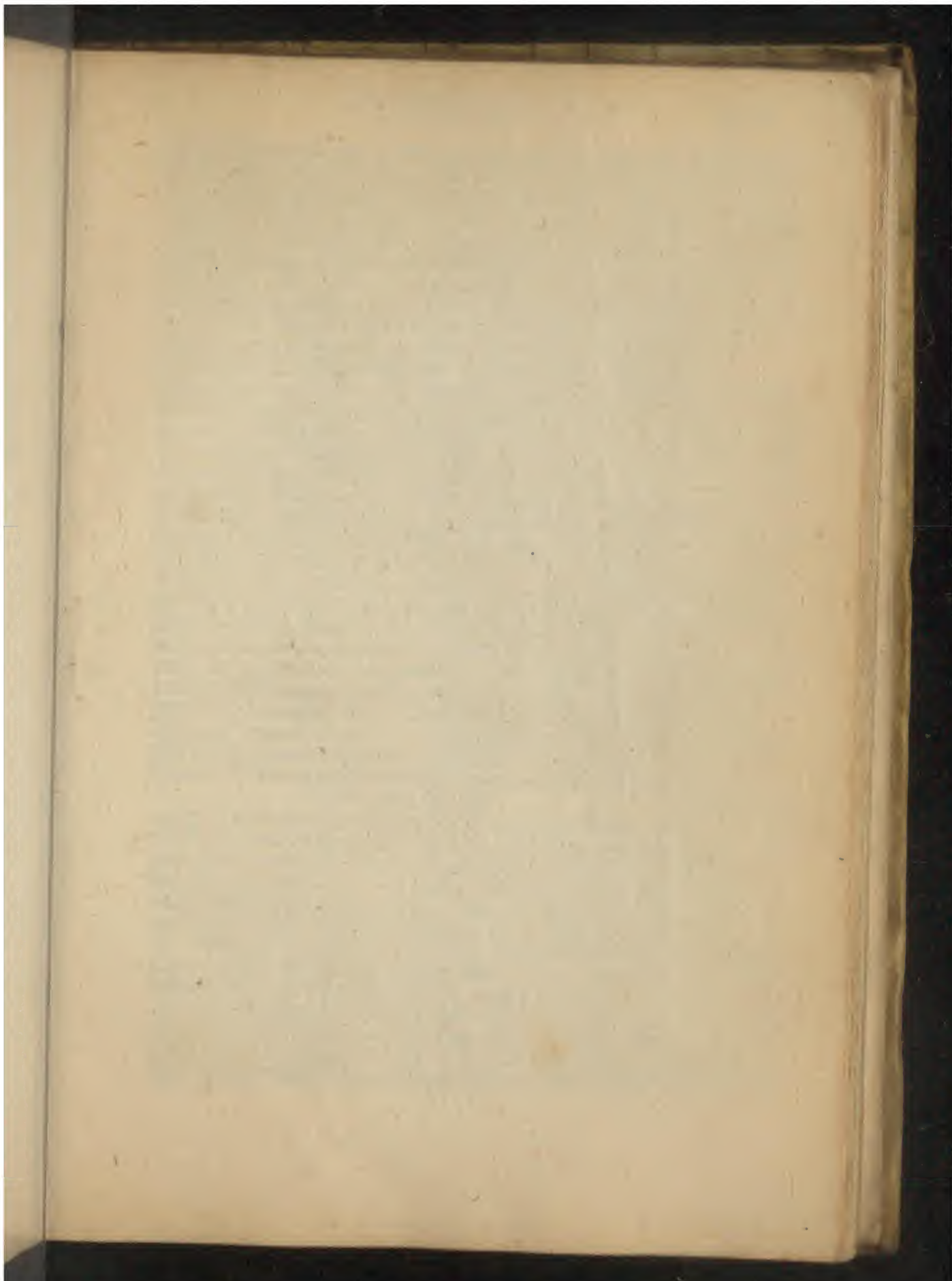
Capitulum 69.

Q Uam venter post epatis dolores et febres augmentari ceperit: et quod
est ab umbilico vsque ad femur extensus prominuerit: et cutis que ibi
est subtiliari et albere visa fuerit: et cum venter mouetur auditur sonitus
quasi aque in vase non pleno mote. Et si cum his vrina fuerit rubea par
ua habenda est si ducta: et prope si virtutis non affuerit fortitudo. His ta
men si virtus fuerit fortis: et venter vehementer siccus pillule de rauet
que recipiunt mezereon sunt dande.

C Pillule autem de rauet sunt que. ꝛ. rauetseni succi eupatorij seminis
endiuie: omnium añ. 3. ij. agarici. 3. v. mezereon. 3. x. fiant ex his pillule
quarum dosis sit. 3. ij. 5. ex quibus quaque hebdomada dosis vna sumat.

C Quod si virtus debilis fuerit: trocisci de mezereon sunt dandi: qui. ꝛ.
seminis endiuie. 3. x. mezereon. 3. l. et duas tertias: agarici succi eupato

IN THE YEAR 1550

Vertical text on the right edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is faint and difficult to decipher but appears to be a list or index of entries.

ri: similiter tantūdem rosarū seminis citrulloꝝ amboꝝ. añ. 3. ij. 2. 5. ex his omnibus fiant trocisci. x. de quib⁹ vnus in die cum syrupo acetoso de zuccharo dandus est. ¶ Si autem venter fuerit solutus: dentur trocisci de berberis cuz syrupo acetoso. ¶ Eger quoq; nutriatur ex cibis regi z bibat syrupum acetosum de citronis. Et si ventris solutio vehemens fuerit: citronioꝝ rob solum dandum est. ¶ Si autem cum hac passione non fuerit vrina rubea neq; calor: pillule iste dande sunt que. ꝑ. meze reon serapint amboꝝ. añ. 3. 5. salts indi simi colubini amboꝝ. añ. sexta 3. 1. Pillule entz iste aquā vehemēter expellūt: z descendere faciūt. Trocisci preterea de lacca cū apozimate de radiceb⁹ dandi sunt.

¶ Emplastrū asclitē conueniens. ꝑ. farine ordei cypert stercoꝝ ouini veteris baurach boliarment omnium partes equales. Ex his omnibus tritis fiat epithima super ventrem. Hulus nāq; proprietās est: aque magna partem exteccare. ¶ Qd si in palpebris z extremitatib⁹ fuerit apostema molle: z testiculi apostemantur faciesq; ac totum corpus mollicie quadam teneatur: erit tūc hydroptis species que hypofarcha nominatur. Egro itaq; hac laborant: trocisci de lacca cum apozimate de radicebus sunt tribuendi: z venter quaq; hebdomada ex pillulis de reu barbaro est soluendus: z patiens in arena calida sepeliendus. Et preterea est precipiendum vt exercitio vtatur: z famem ac sitim sepe patiat. ¶ Si vero venter inflatus ac tensus fuerit: z cum percutitur sonitum reddit vt tympanum: idroptis species a desse significabitur: que tympanites dicitur. Quam qui patitur a comestione oleruz abstinere debz atq; eorum omnium que ventositatis sunt generatiua. Venter quoq; omni die ex panico est vaporandus: z ventose super ventrem ponende: medicamina tumorem dissoluentia danda sunt: vt dyactimnū electuarium de baccls lauri qd in capitulo de yliaca nominabimus. Eger preterea exercitio vti assuescat: z famez pati: z ex collirijs que ventositates dissolunt: quorum faciemus mentionem sibi subijctat. Venter quoq; cū mandit donec incipiat rubere: frices: z ex oleo rutaceo clysterizet.

¶ De dolore splenis.

Caplm. 70.

S cum dolore splenis fuerit calor z vrine rubedo z sebis: eger ex his trociscis sumat. Trocisci de agno casto. ꝑ. seminis agni casti tamarisci seminis amboꝝ. añ. 3. x. seminis endiuse seminis portulace: amboꝝ. añ. 3. v. ex his fiant trocisci: de quibus quottdie detur vnus cum syrupo acetoso de zuccharo: cui⁹ pondus sit. 3. ij. ¶ Eger vero si repletus fuerit ex frusto filtri aceto calido infusi embrocetur z obseruetur a rebus dulcibus z cibis grossis. ¶ Qd si cum predicta egritudine non fuerit calor: egro trocisci de capparis dandi sunt: qui. ꝑ. corticis radicū capparis seminis agni casti amboꝝ. añ. 3. x. scolopen dris. 3. vij. aristologie longe folioꝝ ruthe seminis nasturtii acori nigelle omnium. añ. 3. ij. armoniac. 3. ij. armoniacū i aceto dissoluatur: ex quo cetera conficiant: z infouent ex eis trocisci ponderantes. 3. ij. ex

Tractatus Nonus

quibus vnus cum sirupo acetoso de melle: et apozimate de radicibus in potu sumatur. ¶ Si autem splen tensus fuerit: et cum premitur auditur sub eo rugitus: et predictis trociscis cum apozimate de radicibus est dandum: et vinum vetus bibendum: et potus aque minoretur quantum plus possibile fuerit

¶ Emplastrum ad duricem et ventositatem que est sub splene. ℞. folioꝝ ruthe. ʒ. x. baurach mentastri sicci amboꝝ. añ. ʒ. iij. armoniaci. ʒ. viij. ar. montacu in veteri vino dissoluat ex quo cetera conficiant: et fiat ex eis emplastrum quod loco superponat.

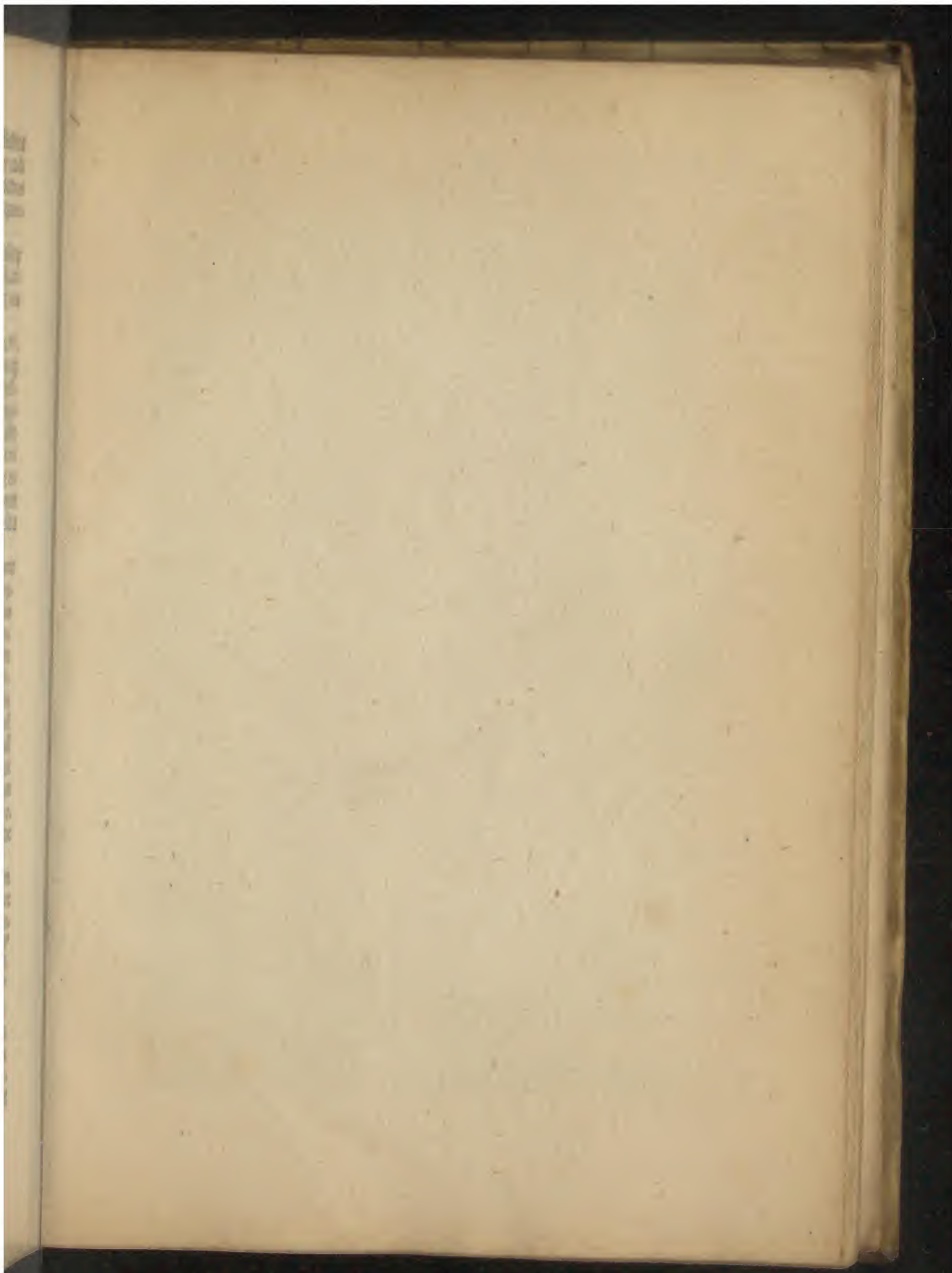
¶ De colica.

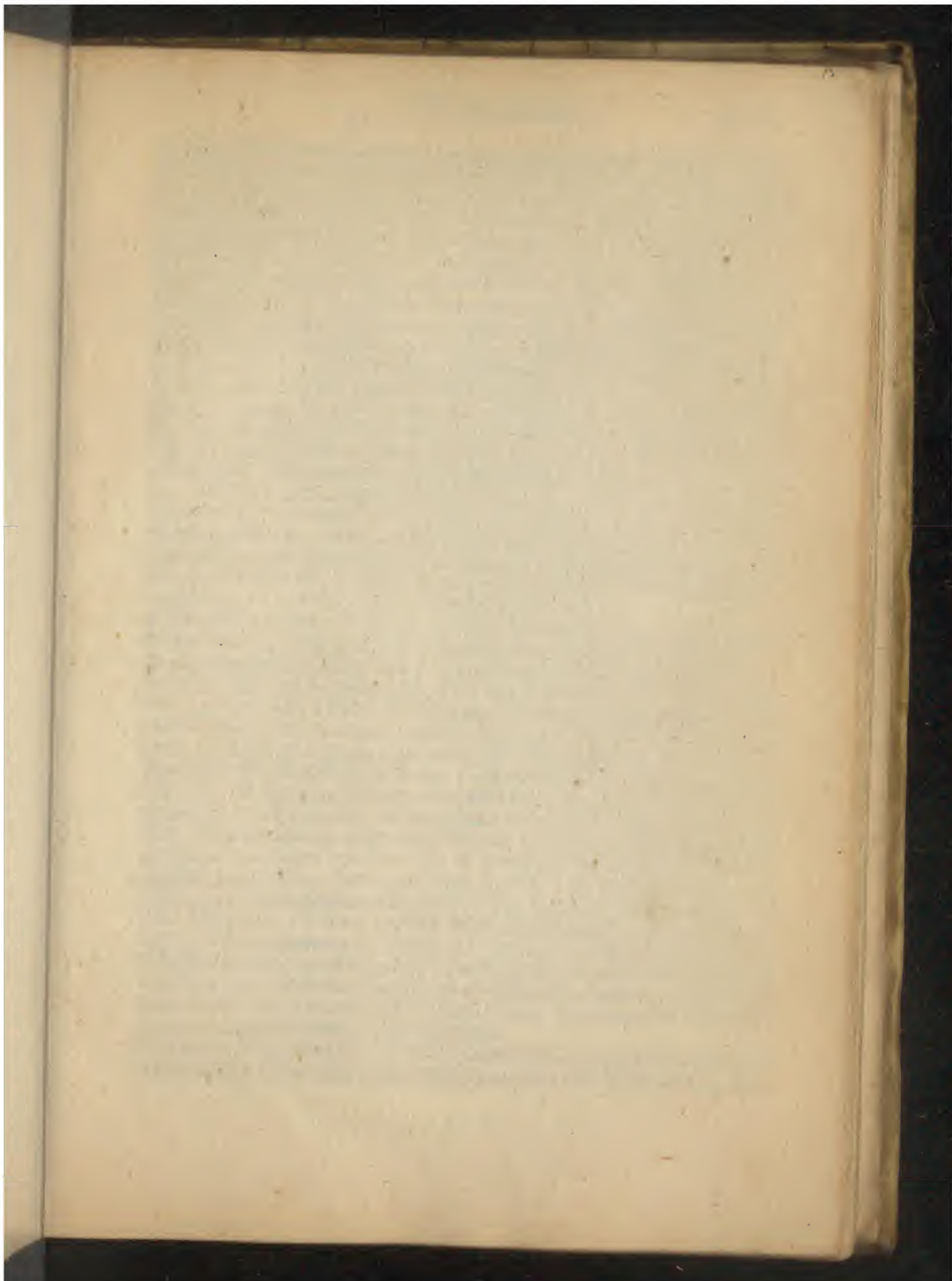
Capitulum 71.

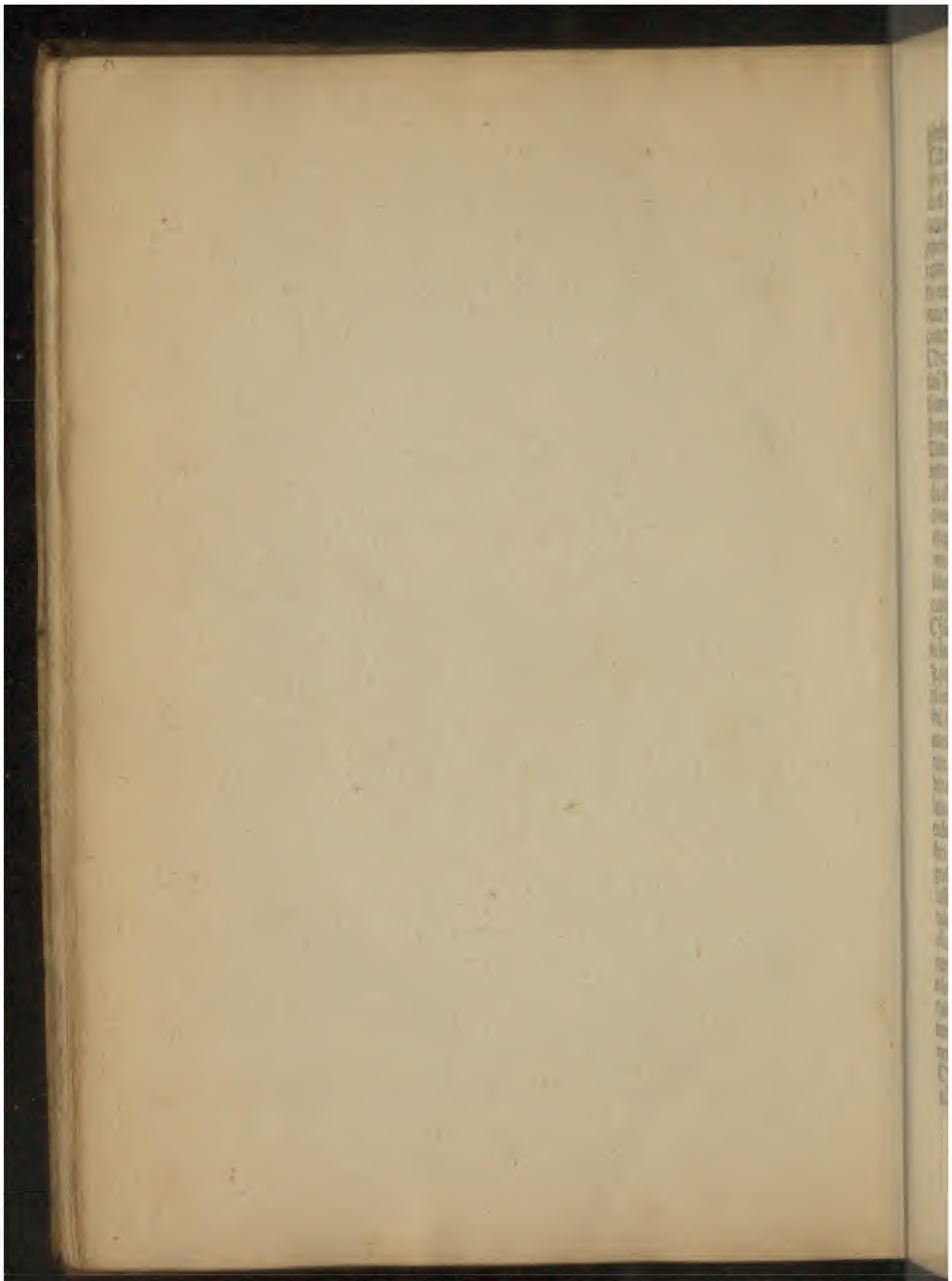
¶ Si cum dolore ventris fuerit ipsius constrictio et nausea: sed neque calor affuerit: ea egro danda sunt que ventrem sine vomendi desiderio soluant: ut est electuarium de gallia: quod. ℞. mastice gariofil. ʒ. iij. berb. melanopiperis macropiperis cinamomi nucis muscate gallice omnium añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. x. postea exprimantur cytonia acetosa et recentia: et succus eorum cum eiusdem quantitate melle misceatur et coquatur usque ad spissitudinem paulatim: et conficiatur ex eo medicamentum quod tamen eiusdem sit quantitatis cuius species sunt: cuius dosis sit a duabus. ʒ. usque ad. ij. ʒ. ʒ.

¶ Quod si nausae vehementia non fuerit: neque eger medicinas vomerit: pillule istatice sunt dande: que. ℞. colloquintide serapini: amboꝝ. añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. iij. et tertiam. Informentur pillule: de quibus vnus aurei pondus est dandum. Velociter enim passionem dissoluit istam. ¶ Si autem passio ista difficilis fuerit neque medicamina ventris solutiva ei contulerint: hoc suppone collirium: quod. ℞. salis panis. ʒ. x. colloquintide interioris scamonee amboꝝ. añ. ʒ. ij. ʒ. ʒ. fiant ex eis colliria longa et supponatur. ¶ Et si non contulerit: ex enemate leui clysterizet quod. ℞. ficus citrinas quinque fursuris quantum manu vna capi potest maluausci. ʒ. i. hec in panno ligata: et sicca solta. x. in duabus libris aque coquantur donec ad vnam redeant: deinde colet et ponatur super eam baurach pondus aurei vnus: olei sisamini vnc. i. et fiat clystere ex eo. Si quis autem fortius et acutius facere voluerit: pondus aurei vni de collirio quod prius diximus admisceat.

¶ Clystere vehementer soluens quo tunc utendum est cum medicamina non conferunt: neque venter soluit. ℞. colloquintide interioris. ʒ. x. centauree ʒ. v. burchomarise arthasita amboꝝ. añ. ʒ. ij. mentastri ruthe origani omnium añ. ʒ. i. omnia in tribus libris aque donec ad duas tertias libere vni redeant coquantur et colentur: deinde dissoluantur in ea alkitrans mellis amboꝝ añ. ʒ. iij. castorei serapini oppoponacis collirij quod presertim omnium añ. ʒ. ij. misceant omnia: et dum tepidum est: fiat ex eo enema. et si squibale non extiterit: iteretur clystere donec exire videntur. Hoc namque clystere administrari debet cum res fortissima est et pessima: et in colica mala: et est illa in qua sit nausea valde vehemens et infert nihil egreditur. ¶ Huic preterea egritudine quandoque fetida superuenit eructatio: et

plerūq; sterc^o p^o d^os egredit: qđ cu; hoc accidit: sepe portendit mortem.
Quod si cum ventris dolore non fuerit ipsius strictura: sed infla-
 tio et rugitus ac tensio in ventre existit: confectio de bacca lauri dan-
 da est. ℞. foliorū ruthe siccorū .3. x. ameos csmint nigelle keisin organē
 carui alexandrini: seminis amigdalarū amaraz melanopiperis macro-
 piperis mentastri dauci acori baccharū lauri castorei: omniū. añ. .3. ij. se-
 rapini. .3. iiij. opponacis. .3. iiij. conficiantur cū melle eiusdem ponde-
 ris cuius dosis sit vt auellana vna: aut nabacca multis vicibus cum
 vicia vna vsq; calefacti: aut cum apozimate de radicibus. Hasc enim
 confectioni. in remouenda ventositate et dissoluenda nihil egparatur.
Hoc preterea suppositoium subijctatur: qđ est ventositatis dissolu-
 tiuū. ℞. csmint. foliorū ruthe viridis amboz. añ. .3. i. bucoimartē ar-
 thanite amboz. añ. .3. ij. baurach. .3. i. conficiant ex melle: et supponat^r cū
 spongia vel lana. Hoc enim dissoluit ventositatem et inferius expellit.
Venter quoq; assidue ex panno calido vaporandus est: et eger in tinaz
 mittendus. ¶ Si autem hec non suffecerint: ventosa cum igne imponē-
 da est: et locus donec rubere incipiat fricandus. Post hec vinctio fieri
 conuenit ex oleo rutaceo: et ex alijs oleis calidis: et ex eis clysterizandus
 est eger postq; eis admixta fuerit: castorei euorbij amboz. añ. .3. s. ¶ Hęc
 vero solitus pati egritudinem: dū sanus est caueat ne vinū aqua mixtū
 bibat: nec etiam sumat vinū nisi purū et forte: neq; aquam multaz bibeat
 et abstineat ab herbis et lacte: et omnib^o inflarijs.
Silentium factens illosis cū maximo coartantur dolore: et timetur
 ne sincopis egro superueniat: ventositatem carminat: somnū prouocat
 ℞. piperis ameos foliorū ruthe mentastri castorei baccharū lauri csmi-
 ni omniū. añ. vñ. .1. opij mandragore tusquiami seminis omnium. añ.
 vñ. .5. conficiant cū melle eiusdem quantitatis: detur ex eo pond^o vñ^o
 auret. Hęc quoq; electuario addit plerūq; scamonee vñ. tertia et sit
 tunc medicamen ventris solutiū. ¶ Si autem cum dolore etiam se-
 bis affuerit: cassia fistula in succo endiuie bullito et dispumato disso-
 luta egro est danda: et syrupus volatus in potu est tribuendus et nutri-
 endus est ex tasea cū oleo de amigdalīs dulcibus condita: et ex leni cly-
 steri clysterizandus. ¶ Cum autem locus doloris in ventre apparuerit
 grossus: et apostema habens: eger in principio flobotometur: deinde
 cassia fistula cū succo herbarum sepe danda: et sit cibus eius cuius hęc
 dolor ex consuetudine accidere solet: tasea vinctuosa cum zucchero et
 oleo sisamino: et abstineat a rebus stipticis et acetosis et cibis grossis et
 ventrem stringentibus. ¶ Qui autem cum hoc dolore ventositatem pa-
 ti solitus est: cibetur cum kalagie et mutagenat conditis cum seminib^o:
 et abstineat ab oleribus et lacte: et ab omnibus que inflant. Et bibeat vi-
 nam forte et non viciatam. Aut idromel cum speciebus que pro condi-
 mento ponuntur: vt piper quas dicemus.
Idromellis confectio. ℞. mellis mundi lib. .1. aque lib. vi. misceant
 et coquantur diu et spumentur bene donec fiat ad similitudine; tulep.

Tractatus Novus

Cumq; hoc factum fuerit in vnaquaq; libra ex eo mittantur. 3. ij. piperis puluerizati in panno ligati donec appropinquet finis decoctionis eius: et cum infrigidantur extrahatur pannus et exprimatur: et cum necesse fuerit propinetur.

Confert etiam cui hec passio ex ventositate et grossa superfluitate accidere solet: oleum de cherua recenti cum apozimate de seminibus sumptum. Et Apozima autem de seminibus est hoc. Re. ameos cimini chelidonium carui origani nigelle omnium an. pugillum unum. Istis admisceantur aque libi. iij. et coquantur donec redeant ad libram unam et mediam. De hoc itaq; apozimate sumantur vnc. ij. quibus. 3. iij. olei de cherua addatur: et multis diebus bibant. Et Sed si cui dolor iste cum calore superuenierit pruna. xx. et ficus citrine. v. et passerum enucleatarum. 3. v. sumant et coquantur et colentur: deinde cassia fistula in eo dissoluta coletur: cui oleum amygdalinum admisceat et sumatur: et ex apozimate quod in capitulo de reumatismo diximus in potu tribuatur. Et Venter vero si multum fuerit siccus predicto apozimate addantur polipodii turbiti: amborum. an. 3. ij. et coquantur cum eo: et detur donec venter solvatur. Et Lum autem solutus fuerit remoueatur polipodium et turbiti.

Electuarium quod ventrem soluens inflationem resoluat: et grauedinem Re. turbiti albi fricati et puluerizati. 3. xx. zinziberis. 3. x. zuccari. 3. xxx. huius pulueris. 3. iij. ad bibendum dentur.

Pillule de quibus cum quis ventrem soluere voluerit unam sumere debet: que appetitum excitant et inflationem repugnant et grauedines et cibum digerunt. Re. mastice zinziberis cinamomi garosolorum neheremisk melanopiperis macropiperis scamonee violarum zuccari omnium an. 3. l. fiant ex eis pillule ad magnitudinem cicoris: et sumatur vna: mouet enim semel aut bis.

De fluxu ventris.

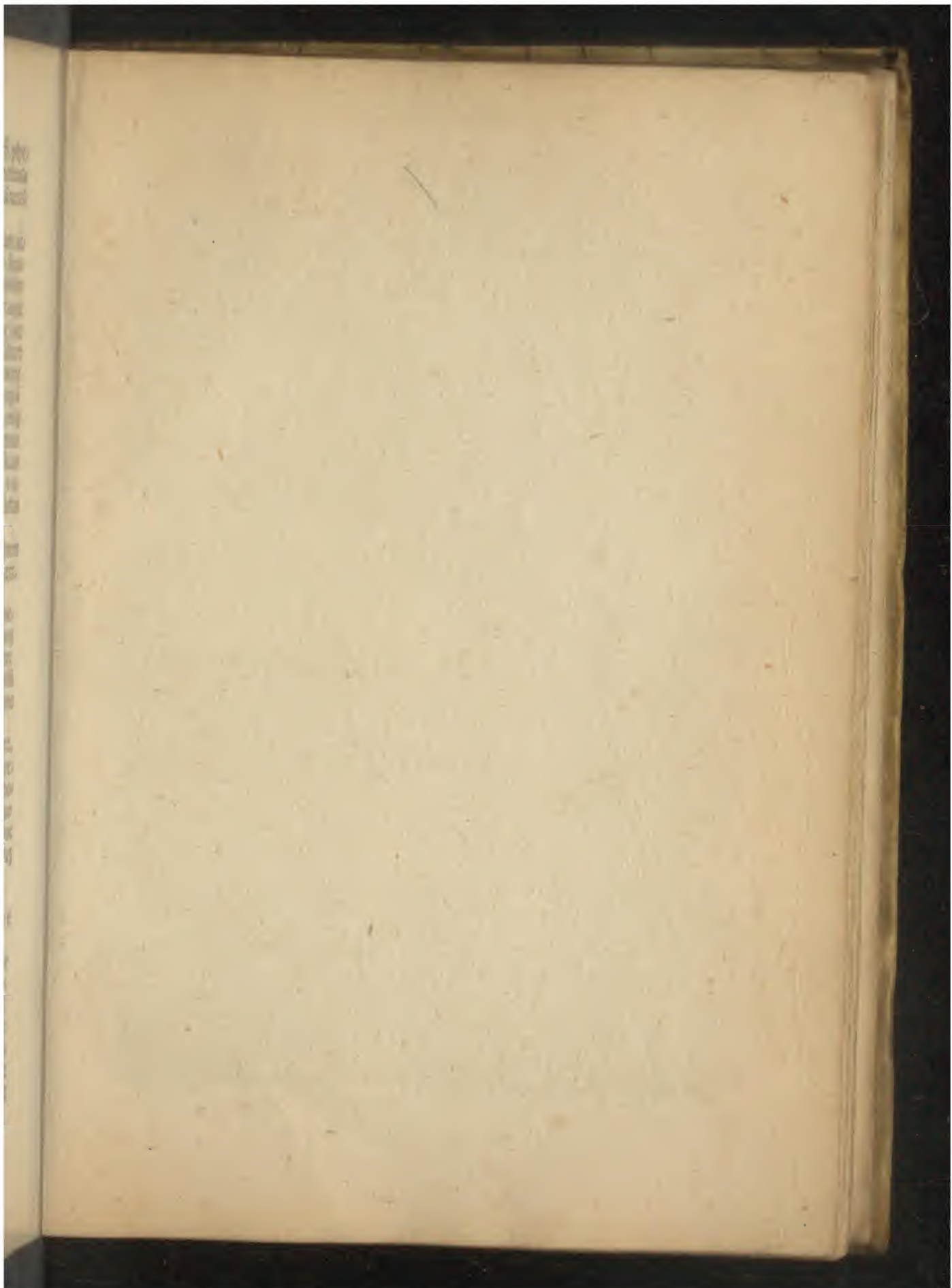
Capitulum. 72.

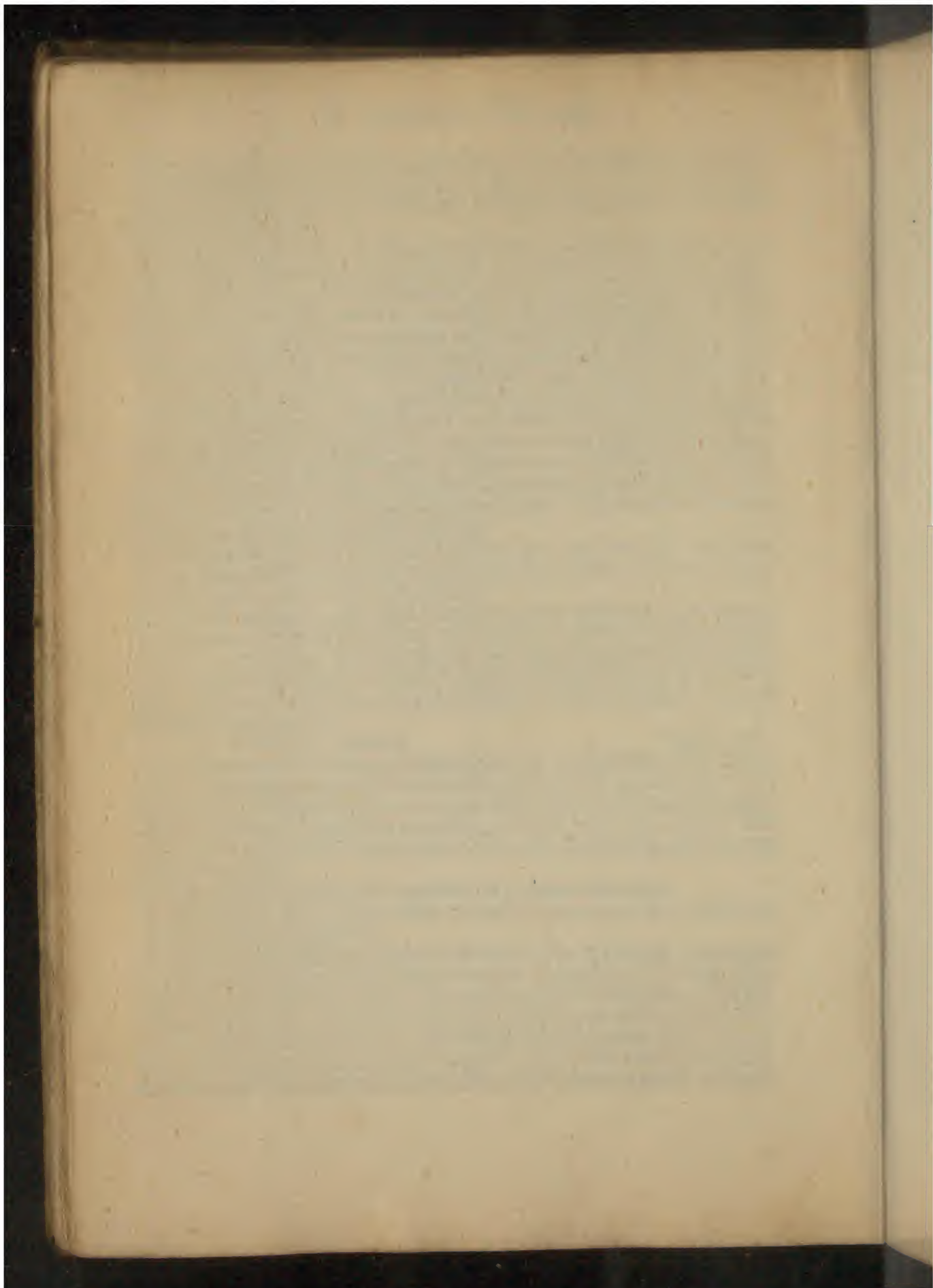
Quamuis cibum in stomacho more solito non moratur: immo citius egreditur non mutatus nisi parum fuerit: cum hoc moridicatio et dolor in ventre et sitis: cum quo etiam plerumque adest ventris fluxus in quo ante comestionem inuenitur purulentum: detur egro rob de succo vuae acerbe aut de succo ribes: aut de succo granatorum cum spodio rosarum amborum an. 3. l.

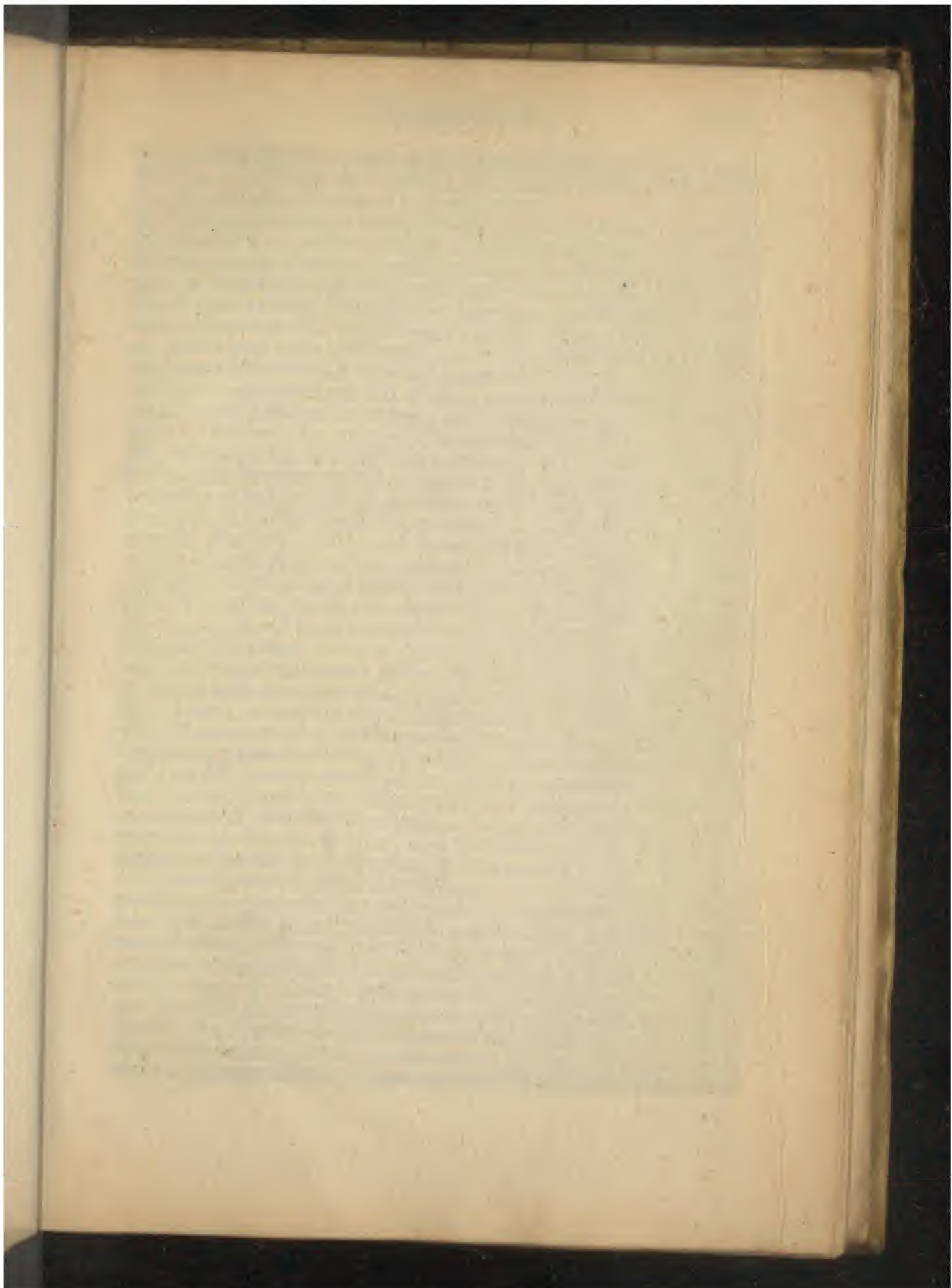
Trocisci quoque de spodio constricti uti idem tribuantur.

Nutriatur vero ex adesia citrina: et pullis cum aceto coctis: et assatis: et in succo vuae acerbe positis.

In potu autem sumat sumach cum aqua rosata: et deinde nutriatur ex cibo: cui admisceatur sumach: qui vocatur sumachia. Et Totumque eius regimen ad hoc perducatur ut infrigidare possit et costringere. Quod si non fuerit cum eo moridicatio in ventre: neque egreditur pus habet admixtum: sed est viscosum: et adest inflammationis paucitas et pauca sitis: et ructus acidus: egro sicla et sinapis et pisces salici tribuantur. Deinde cogatur ea vomere sumendo salem et mel et anetum coctum. Et Que

LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST
1 Euston Road
London, N.W.1 2BE
U.K.
Tel: 020 7611 8800
Fax: 020 7611 8801
www.wellcome-trust.org

si non suffecerint: medicamen quod expellit flegma tribuatur. Quod
 ℞. aloes. 3. l. colloquiti de iterforis. 3. iij. salis ind. 3. iij. turbit. 3. l. Ex
 his fiant pillule: et sufficiunt ad dosim vnam.

¶ Vomitu preterea sepe vtatur: et cibaria quibus vtitur in almuri pro
 intingantur et comedat sulcitra que sale conduntur: et que acrimoniaz
 habent: que appetitum prouocare consueverunt. ¶ Si autem cum hoc
 quod diximus nihil egreditur quod sit superfluū: neque quod expellit aliqd
 purulentum vel flegmaticum habet admixtum: egro vinum purum et
 forte tribuendum est: et diaolibanam dandum: quod. ℞. olibani. 3. x. pipe
 ris ameos spice keisi et anisi nigelle: omnium. an. 3. ij. balauiste. 3. x. mellis
 dispumati quod sufficit ad perficiendum: detur ex hoc in potu: quod stomachus
 calefacit et vehemēter desiccatur. ¶ Apozima quoque de senibus quod in ca
 pitulo colice passionis noiaulimus det et assuescat in potu sumere vinum
 purum. ¶ Si vero cibus non egredit sed res subtilis et alba et aquosa: cum
 qua sunt ea que epatis significant debilitatez: egro tribuat id quod fit de
 scorla et diaolibanum: et trocisci calefacientes. epar quos noiaulimus: et ele
 ctuarium diacalamentum: quod. ℞. folioz ruthe folioz calamenti siccorum:
 ameos carui leuistici zinziberis cinamomi macropiperis: oium partes
 equales: perficiant cum melle cocto: et dent alia medicamina que nomina
 ulimus in caplo epatis: ex his que ipsum calefaciunt et confortant. ¶ Si aut
 cum predicta egritudine non fuerit significatio debilitatis epatis: imo quod
 egredit cum fluxu subtile est et album et fiat in stomacho grauitas: pul
 uis de granatis ad transglutendum dandus est: qui. ℞. ossium grana
 toz acetosoz assatoz tritoz vt alcohol. 3. c. carui se. coriandri: amborum
 aceto acerrimo infusorum: et postea assatorum. an. 3. xx. xilocaracte su
 mach balauiste: omnium. an. 3. x. puluerizentur optime et commisceant
 tur: et detur ex eis puluis ad transglutendum. ¶ Electuarium quoque
 quod dicitur canzi det: quod. ℞. arilloz passerum tritoz vt alcohol lib. 1. mirtill
 loz siccoz puluerizatorum vt alcohol lib. 5. xilocaracte nabati balauiste
 sem. tamarisci ameos omnium. an. 3. x. conficiant cum melle de canna mel
 lis aut cum melle apu optime dispumato: et ex electuario sumat. ¶ Si au
 tem quod egredit cistinum fuerit: et anu mordicat: et eger sit et pariat et febricit
 trocisci constrictul de spodio: et aqua fauce ordei dent. ¶ Trocisci con
 strictul de spodio. ℞. rosaz rubeaz spodium: amborum. an. 3. x. seminis ace
 tose sumach balauiste gummi arabici: omnium. an. 3. v. In formam trocisci
 pondere. 3. ij. quoz vnus cum vnc. de rob citonoz simpliciter sumatur: aqua
 vero fauce ordei qua diximus ita fit. ordeum fractum in aqua ipsum coope
 rante bullat donec aqua inspissetur: deinde colet et bibant ex ea vnc. iij.
 cum tribus. 3. spodium et gummi arabici eadem quantitate. ¶ Quod si ex fluxu
 ventris euenerit excoctio puluis de bolo ad transglutendum detur:
 qui. ℞. psyllij. 3. xx. seminis plataris. 3. x. gummi arabici boli armeni: am
 borum. an. 3. iij. psillum assetur et gummi: et bolum puluerizetur et comi
 sceatur: et sumantur in potu ex eo in mane. 3. iij. cum rob de citonijs et
 circa noctem tantumdem. ¶ Libus vero elus sit palmentum factus qui

Tractatus Nonus

granis granatorum ⁊ passis cum aqua ⁊ aceto ⁊ cibus factus cum succo
coque acerbe ⁊ sumachsa ⁊ tasea admiscetur succus sumach ⁊ his similia
cibaria.

Trocisci de balaustris qui continue conferunt byarise dandi sunt: cum
fluxus fuerit superfluus: siue habeat sanguinem admixtum siue non. **R.**
gallarum siliquarum nabati seminis tamarisci olibani balaustris: omnium
partes equales: opij gummi arabici amboꝝ. an. partem mediam. Infor-
mentur trocisci pondere. 3. ij. ex quibus vnus cum vino sumatur: si ne-
que calor affuerit neque febris. Sed si febris affuerit: cum rob de cytonijs
acetosis sumat: qui tunc dandi sunt cum ventris fluxus superfluus fuerit.

Trocisci ad tenasmon: qui dandi sunt cum caloris absentia fuerit: ⁊
ventositas erit noctua ⁊ sonit⁹. **R.** seminis iusquiami albi: seminis ane-
ti: seminis feniculi omnium. 3. s. ameos. 3. ij. ⁊. s. opij. 3. ij. seminis apij. 3.
fiant trocisci de quibus pondus vnus aurei in potu sumatur.

Confectio de storace que antiquo ventris fluxus conferens ac tenasmo-
ni: cum neque febris neque calor affuerit: sed erit ventositas nociua: danda est
R. castorei opij assari storacis lsg de myrrhe seminis iusquiami nigri thuris
omnium partes equales: mellis quod sufficit ad speciem confectionem:
culus dosis sit. 3. ij. vsque ad tres.

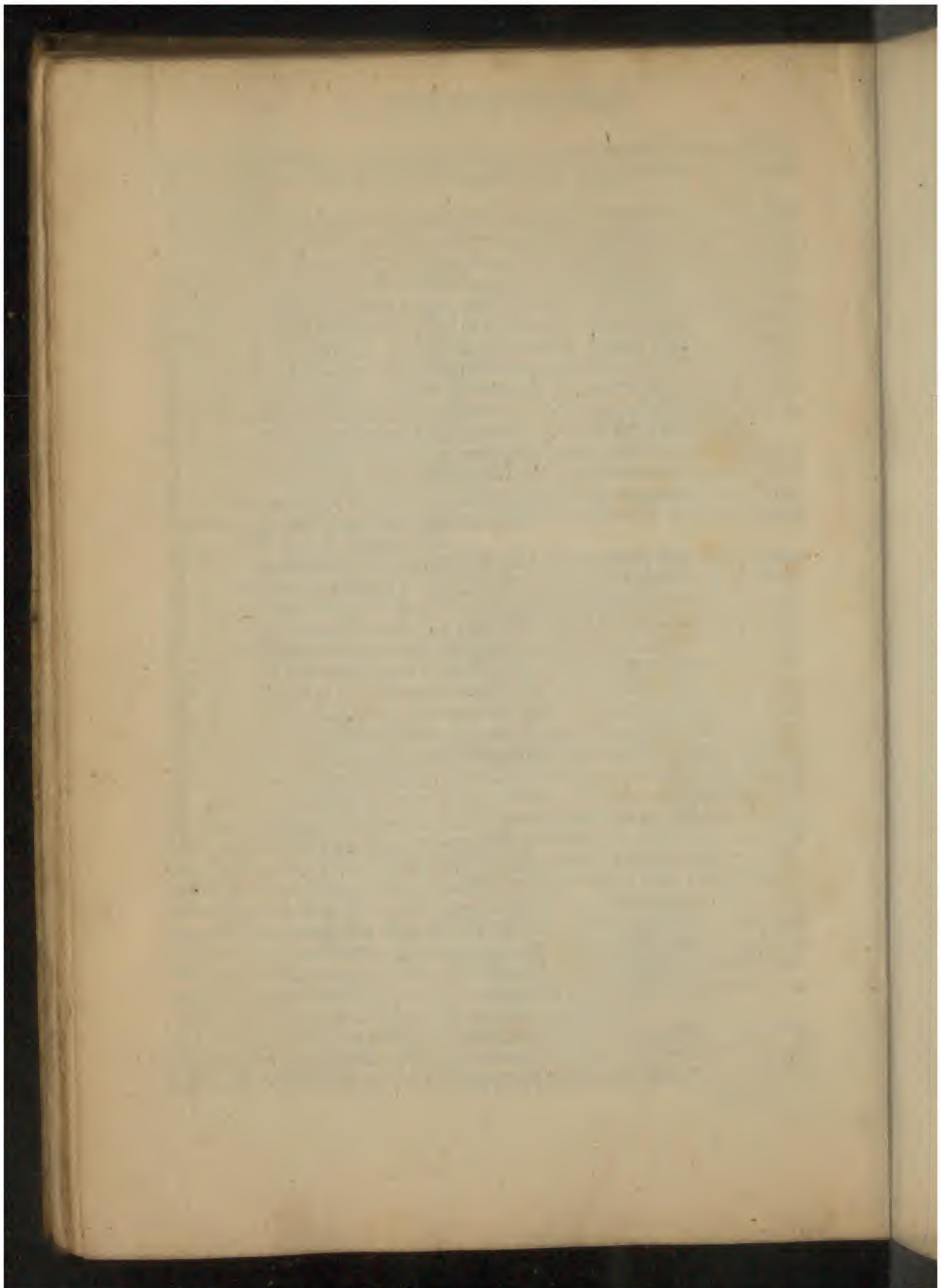
Si autem postquam tenasmon decem transierit dies non visa fuerint medica-
mina perferre: ⁊ eger supra pectus sentit dolorem: redeundum est ad clystere.

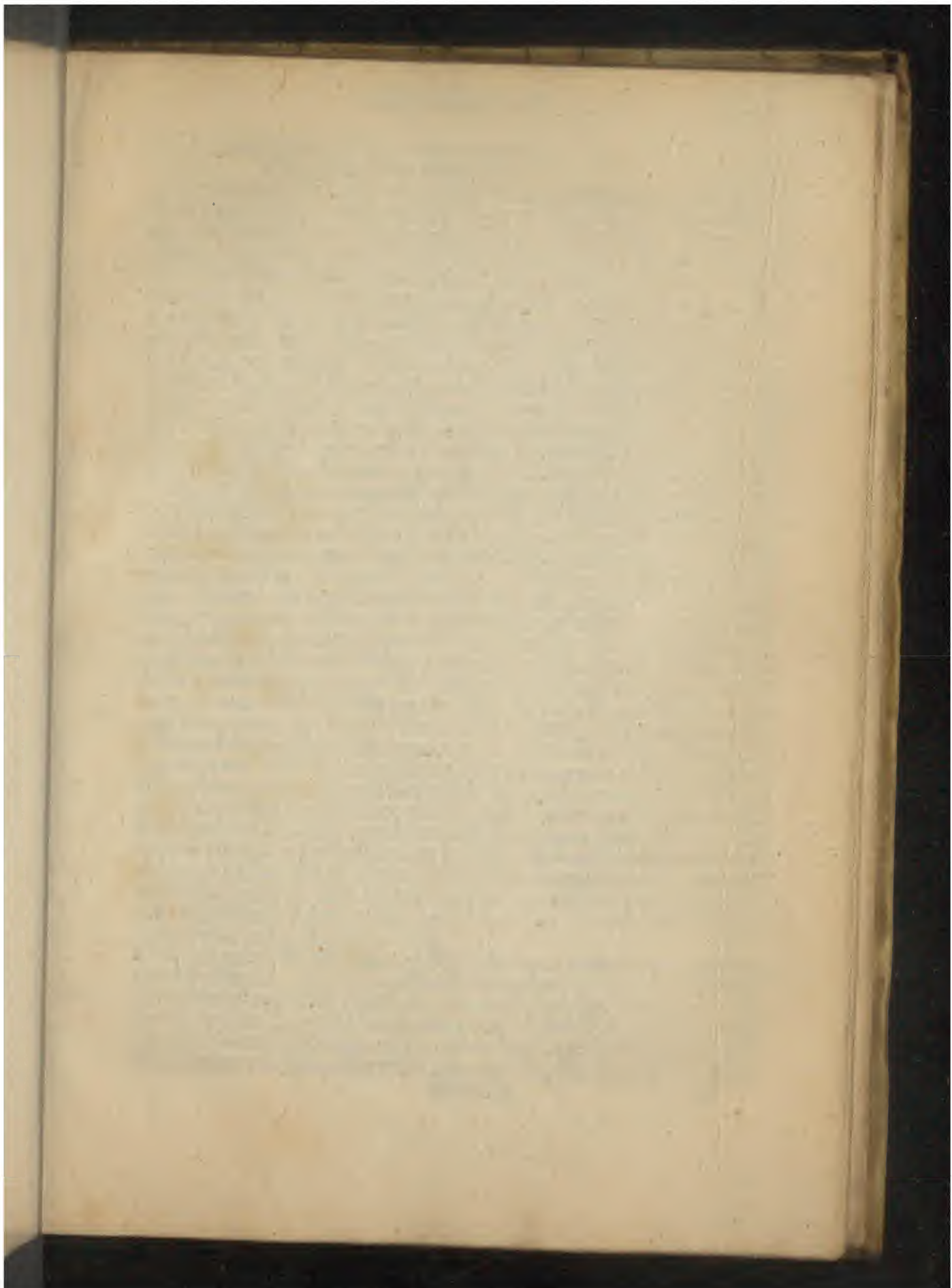
Clystere constrictiuum. **R.** panici ex corticati lentium ex corticatay ro-
sarum siccatay balaustris cupulay glandium omnium. an. ad. 1. omnia in. iij.
lib. aque coquant donec ad libram. 1. ⁊. s. redeant ⁊ colent: deinde su-
mant ceruse cineris papyri babilonici: aut cineris papyri amboꝝ. an.
3. 1. boli arment. 3. s. vitellus oui vnt⁹ assati durus: olei rosei. vnc. 5. Ex
his omnibus in predicto apozimate fricando dissolutis clysterizet eger
semel aut bis. **¶** Quod si tenasmon fuerit longi temporis in quo non egre-
dit sanguis: sed rasura alba mucilagini similis: medicamen putredis
quod in caplo de cura gingiuarum putriday nominauimus dandum est. Ex quo
in apozimate coram quod nominauimus fricando dissoluto clystere semel aut
bis fiat. **¶** Et si ex ventris fluxu in ventre vehemens mordicatio secuta
fuerit: clystere fiat ex oleo roseo tepido. **¶** Si autem nullo modo mordi-
cat: clystere fiat ex illo medicamento: multotiens addatur donec sanet.

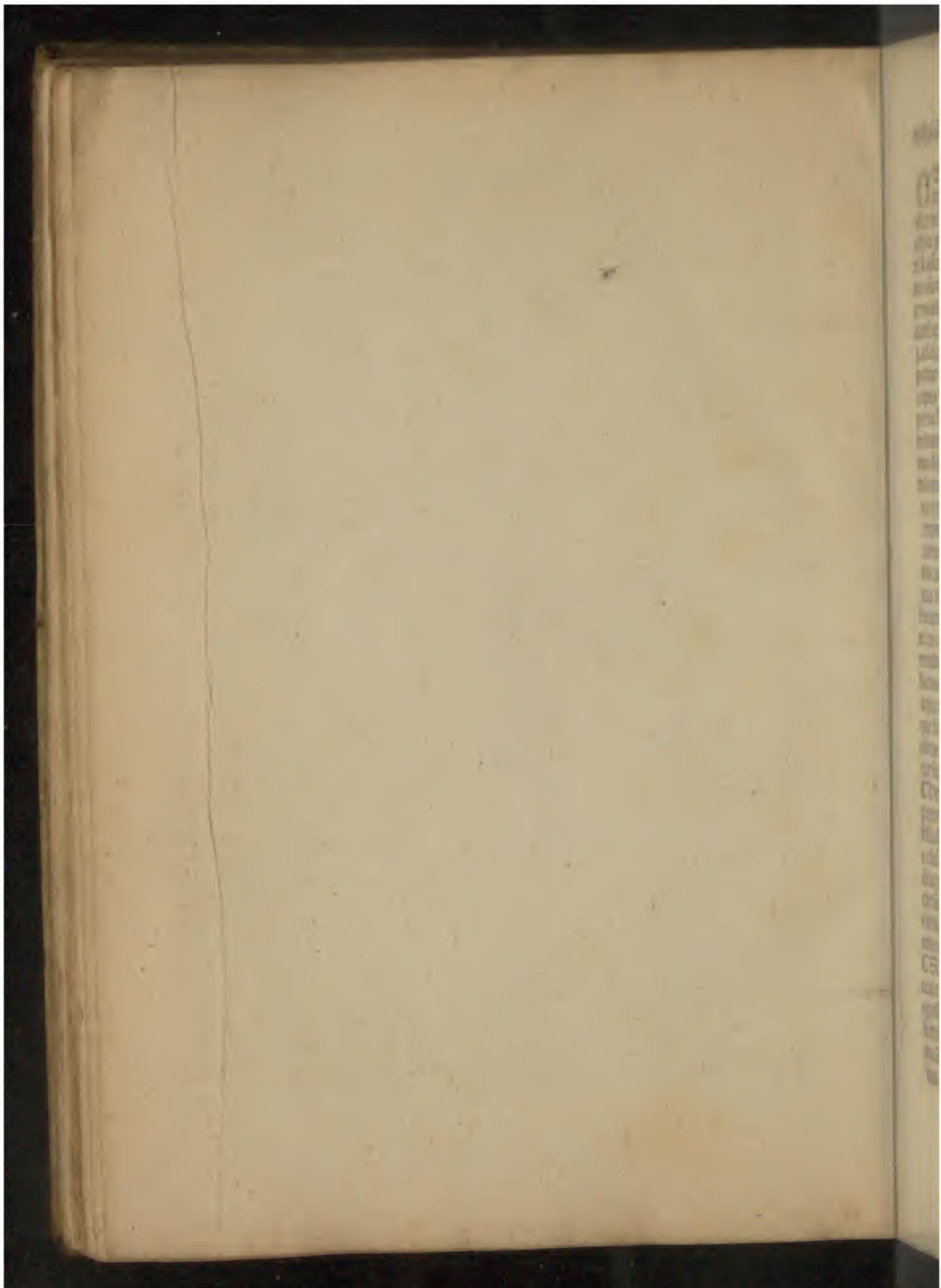
Epithima de quo venter cum fluxus superfluit ⁊ virt⁹ est debilitata
liniendus est. **R.** gallie acacie ciperi myrrhe gallarum cypressi thuris
omnium partes equales. Ex his omnibus vino veteri aut succo citoniorum
consperhis liniat venter. Huic quoque quandoque addit panis biscoctus
de surta. **¶** Si autem cum hac egritudine fuerit calor epithima fieri con-
uenit ex duobus sandalis ⁊ rosis ⁊ bolo armeno ⁊ sausel ⁊ gallis ⁊ pane
biscocto cum succo macianorum ⁊ citoniorum ⁊ myrrhino.

Quod si eger vehementer patiatur tenasmon: ⁊ sepe vadat ad fellam: e-
tamen nihil egredietur: collirium istud subiectat. Est enim mirabile ad
sedandum tenasmon quod. **R.** thuris litij croci gummi arabici: omnium. 3. 1.
opij. 3. ij.

Vertical text on the left edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is faint and difficult to decipher but appears to be a list or index of entries.

opij. 3. ij. infomentur collirita & supponantur.

De difficultate mingendi.

Lap. 73.

Quia vana minuitur aut ex toto retinetur neq; in femore apparet tumor neq; grauitas neq; dolor in renibus sentit; succurrendum est ex medicaminibus vane puocatiua que noiabimus. ¶ Quoz vnū est hoc qd. ꝛ. seminis apij nistri rubee tincrozū olixatri seminis sunipe, ri se. assari ameos sen is senticuli spice amigdalaz amaraz semis melo, nis oium. añ. 3. x. cantaridarum quarū capita & ale absclsa fuerūt. 3. l. armoniaci. 3. li. armoniacū in vino dissoluat; & alte speles ex eo conficiant; ex qbus fiant soume auellantis similes de quibus sumant ab vna 3. ad. iij. 3. hoc enim medicamē valde cōfert corpori cum dissolutionem patitur & laxitatē; & hypofarche & ad expellēda oia accidētia: cā quoz corpus desiccari opz. ¶ Nō si cōtingat mingēdi difficultas ex casu aut percussione in femore: aut in ano aut in eorum circuitu: eger ex basilica minuatur. Deinde aqua calida loco sepe superfundat; & vsq; ad spaciū mediij diei ex oleis fricetur. Eger quoq; precipiat vt vlnam expellere nitatur. ¶ Si autem mingēdi difficultas contingat vesica existēte plena & extensa: & sit hoc post sanguinis aut saniei mictum: medicamina q̄ trumbos sanguinis: aut pus quod in vesica generatur soluere consueuerunt & liquare: danda sunt. ¶ Adedicamen quod trumbos sanguinis aut saniei que in vesica sit dissoluit. ꝛ. cordumeni myrthe rubee, de qua tingitur seminis iuniperi armoniaci assē: omnium partes equales: armoniacum dissoluatur; & infomentur pillule ex alijs speciebus ex eo confectis: de quibus quater in die sumatur cum apozimate de seminibus quod nominauimus. ¶ Syrup' etiam acetosus ex fortis aceto factus multotiens detur. ¶ Per siringam preterea imittatur in vesicā aqua in qua dissolutus fuit sal aut aqua cineris: & ista est cōfectio aque que fit de cinere. ꝛ. cinerē de ilice. cinerē de vitibus cali. calcem: hīs omnibus admisceatur tantum aque vt ex ea cooperiri possint: & dimittantur sic per tres dies: deinde coletur & per siringam in vesicam inieclat. ¶ Herba quoq; croci hortulani & esula cocta superponantur. ¶ Tinaz preterea assidue ingrediat: in qua sit aqua in qua cocta sint camomilla sticados arabicus sansucus sisimbrium: aut in qua extremitates caulū & esula & finus columbinus cocte fuerunt. Eger in decoctōe earum seideat: & ex herbis istis sic coctis fiat emplastruz super femur & partes eius circa discentes. Et dum in tina moratur sumat in potu que vlnē puocatiua existūt. Et si hec omnia nō profuerint: ad instrumentum cū quo vana prouocatur est recurrendum.

¶ Si aut mingēdi difficultas post lapidis signa affuerit: eger supin' iaceat & pedes eius diuersis modis & fortiter quatlēdi sunt. Et si vana nō egressa fuerit oportebit vt cū instrumēto curet per quod membro imissum sit impulsio. Lauendū tamen est ne virge imittatur: cuz est ibi apostemina. Ad difficultatē quoq; valde confert sepe ingredi tinam: & vngere loca ex oleis & medicamina vlnā puocatiua in potu sumere & abstinere.

Articella

00

Tractatus Bonus

re a nutrientibus acetosis & ponticis & grossis.

De lapide.

Lap. 741

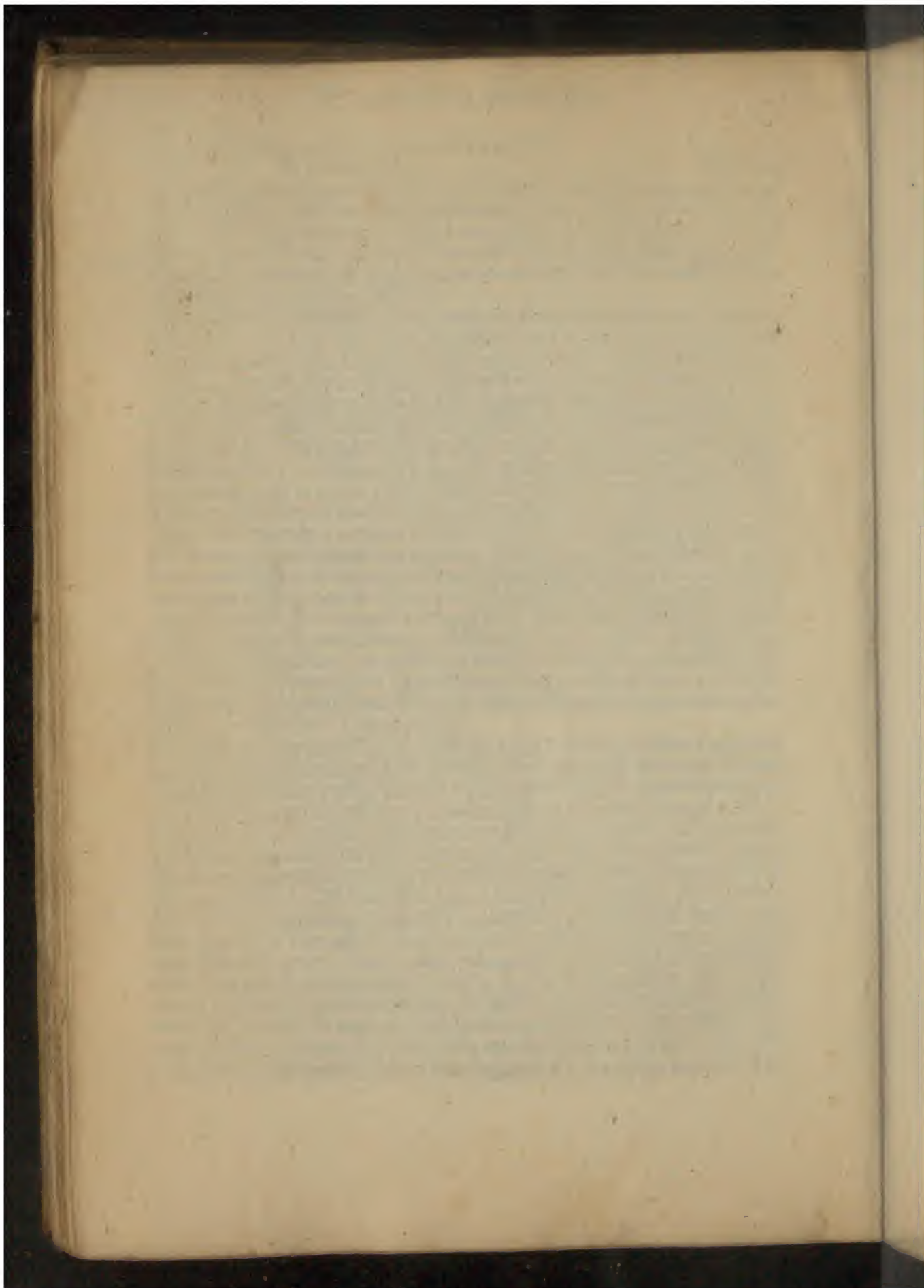
Qum eger virgam sepe fricat & manu tractat. ipsa quoque quadoque erigitur & arescit: & vrina difficulter & cum dolore egreditur: in qua egritudine fortasse etiam longam quandoque exiit. lapis in vesica esse significatur. Si autem eger sentit cum difficultate mingendi vehementem dolorem in renibus: & in emunctoibus: & nausea: & ventris constrictio: in renibus lapis esse monstratur.

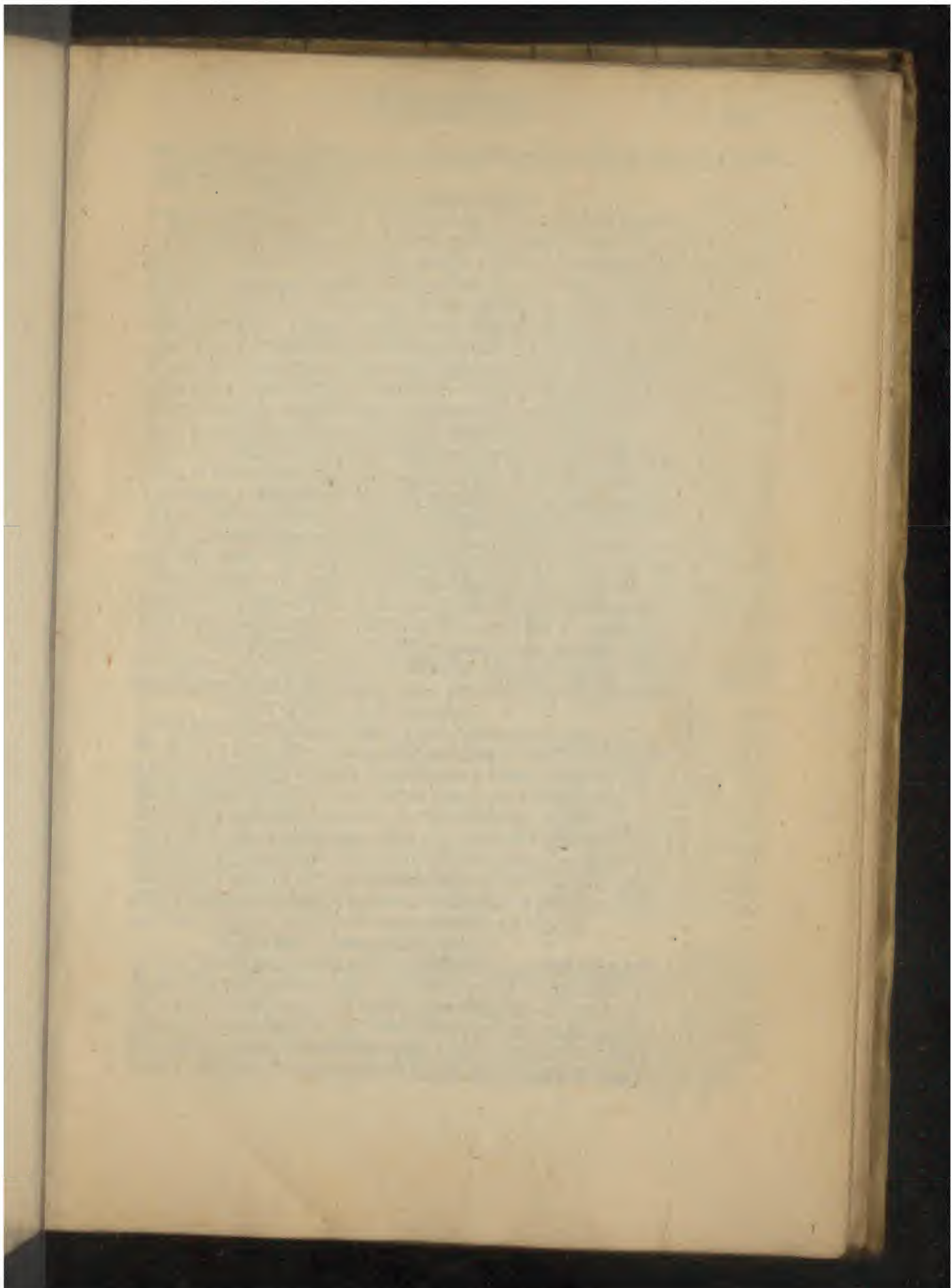
Lapidi vero qui est in vesica confectio ista utilis existit: & est optima ad frangendum lapidem cum vetustus fuerit. Ego quoque iam fregi cum eo magnum lapidem in spatio minore quadraginta dierum. Cuius confectio. ℞. carpobalsami seminis raphani dauciolixatri seminis corticis radicis oppoponacis corticis radicis capparis amigdalorum amararum danocotie squinanti ciperi spice id cassielignee saculo fundurion har mel gentiane aristologie rotunde assari cordumeni armoniaci serapini bdely piperis acoii: oium partes equales: gumme insufficienti balsamo dilute malaxentur: & ex eis alie species conficiantur: ex quibus informentur pillule: & sumatur ex eis in die. i. 3. cum apozimate de seminibus. Quandoque etiam sexta pars. 3. vnus de cinere scorpionum simul cum eis datur.

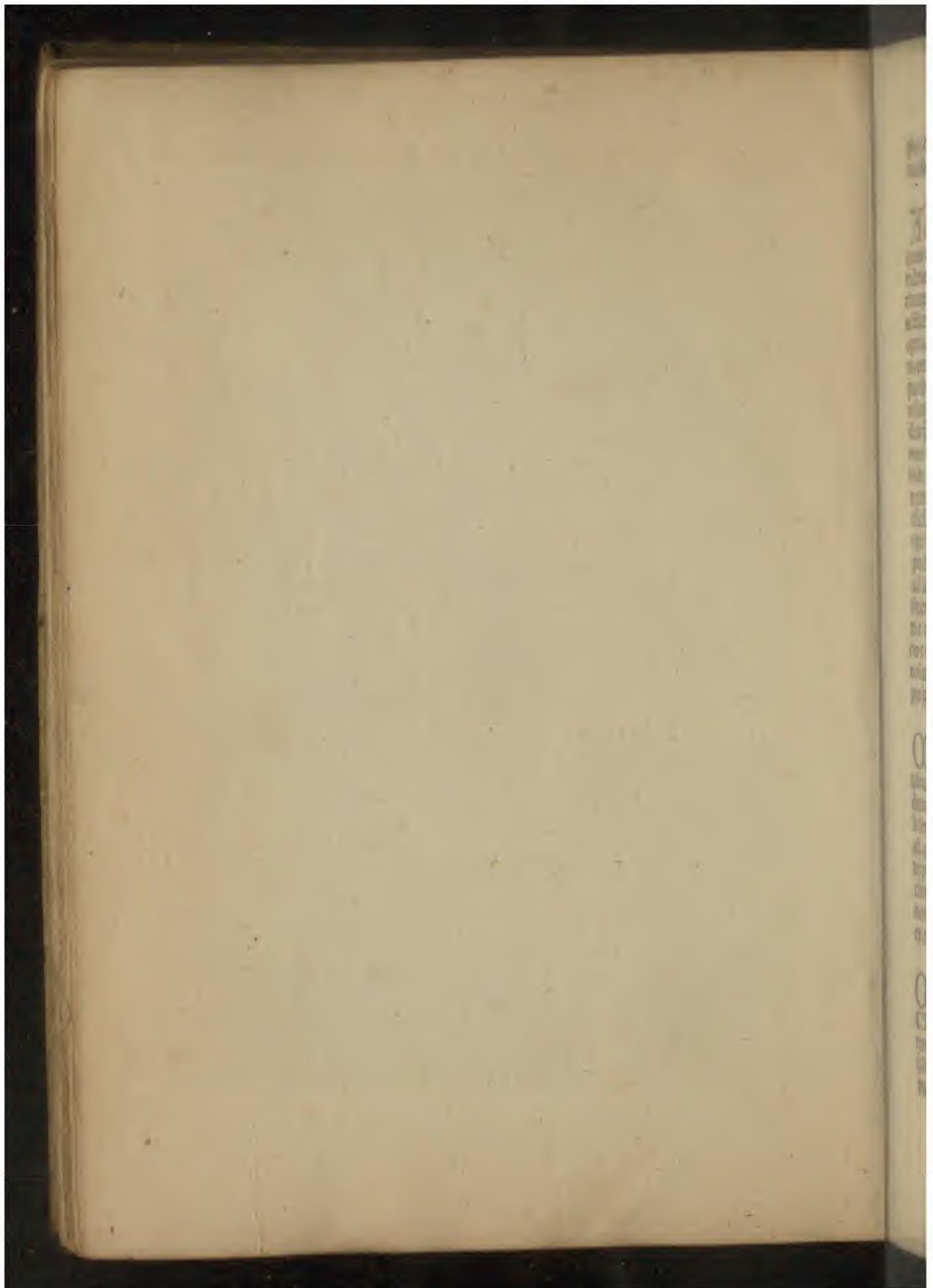
Cinis vero de scorpionibus hoc modo fit. Scorpiones sumantur & in ollas nouam possit os habentem opilatum super lacertulum in furno mittantur: in quo non sit vehemens calor: & sint ibi sex horarum spatios: deinde extracti puluerizentur & reponantur. ℞. Eger vero nutritur ex aqua ciceris & caligie & mutagenat. Et abstineat a lacte & caseo & ab alijs cibis grossis. ℞. Ingrediatur tinax in qua sit aqua in qua cocta sint folia caulium & esula & berengesif & mentastrum & fimus columbini & medulla seminis croci hortulani. ℞. Semur etiam inungatur ex oleo de scorpionibus: & distilletur ex eo in virgam.

Oleum de scorpionibus. ℞. aristologie rotunde gentiane ciperi corticis radicis capparum: omnium. an. vnc. i. Hec omnia in libra vna olei de amigdalis amaris posita ad solem per hebdomadam vnam distillantur & colentur & exprimantur: & pro vnaquaque libra ex eo adiungantur et scorpiones decem: totum in vase cuius os opilatum sit missum ad solem duas septimanas more: deinde coletur & reponatur. Est enim optimum & mirabile: de quo quotidie in virga guttatim fundendus est postquam eger & tina egreditur. ℞. Quod si lapis magnus fuerit: non inuenitur aliud remedium: nisi ut cum incisione extrahatur. De hoc tamen loqui nostri libri huius modum excedit. ℞. Cum autem in renibus fuerit lapis: eger frequenter tinam ingrediatur & renes & illa ex oleis inungatur: & ex eis que locum calefaciunt desuper cum pano ponantur: ut sunt ea que nominauimus. In potu quoque sumantur ea que lapidem frangunt. ℞. Si autem lapis ceciderit in virgam & obstaculum fecerit: aqua calida ab alto distillando ei superfundatur donec rubere videatur: deinde oleum tepidum guttatim superiaceat & fricetur: & si necesse fuerit: ad exteriora sugatur. Ex hoc enim mouebit la-

STYLISH REPRODUCTION OF AN EARLY EUROPEAN BOOK

pls z eribit. Sed si magnus fuerit z difficilis: necesse est vt vtrga, iferi^o incidatur z extrahatur.

¶ De nascentijs renum z vesice.

Cap. 75.

Apostema qd fit in renibus z in vesica comitat febris pmixta que non est vehementis caloris cum qua est horripilatio z rigor: z frequens mictus: z dolor in inferioribus doxi z grauitas: z cum impellit videtur egro qd aliquid ibi suspensum sit. Cum hec itaqz signa vtrsa fuerint: eger ex basilica flobotome^o eius partis in qua dolores sentit: z grauedinem. Loco quoqz emplastra infrigidantia superponantur. Et si egritudo sic dissoluta fuerit bonu erit. ¶ Si aut febris z dolor z grauitas perseverauerint: z vrina minutis z frequenter egreditur: significat pus ibi colligit. Est igitur tuc super dorsum emplm ex camomilla semine lini fursure oleo sisamino conspersis ponendu: z egro vt in rina seadeat pceptendu. ¶ Si autem eger mnterit pus: semina que nominabimus in capitulo de ardore vrine sunt danda donec pus minuatur: deinde detur troiscisci quos in capitulo de mictu sanguinis z sanlet nominauimus. ¶ Apostema vero qd in vesica fit deberet comitari febris conclusa z difficultas mingendi z disuria z femoris z vtrge dolor: z tunc eger ex basilica flobotomadu^o est: z fiat egritudinis cura quea dmo duz predictimus. ¶ Est autem quandoqz renum apostema qd non peruenit ad sanlem: imo transit in durities cu grauitas in renibus sine febre perseverat. Est ergo clysterizandus ex mucillagine fenugreci z seminis lenti z opozimate camomille z cauliu z melliloti z maluaufci ac fursuris z vomat frequeter. ¶ Renibus quoqz superponat emplm ex eis que noiaulm^o. Et si vrina minut vtrcu illo vrina puocatta denf. Hoc quoqz pro paruo no est habendu: qz ex eo peruenitur ad hydropisim.

¶ De ardore qui fit in mictu.

Cap. 76.

Qum eger dum mingit sentit ardorem z punctione in vtrga: a salis z acetosis z acutis abstinen^o est z nutriendus est ex rafeis leuibus z cibrebegi z eorum similibus. ¶ Hoc quoqz medicamen ei dandum est: quod recipit seminis melonis excorticati. 3. xxx. seminis citruli seminis cucurbite seminis portulace seminis albi papaueris: omniu an. 3. ij. seminis susqutami albi. 3. ij. zuechari albilissimi ad podus oiuz: de puluere horum quottdie in potu. 3. ij. in mane: z alie. ij. 3. circa noctem euz vnc. 1. sirupi violati aut iulep sumantur. Nec quoqz egritudo non est paruspendeda: qz cum sit mansua z perseverans: proueniunt ex ea in vesica z in instrumentis vrnalibus vlcera.

¶ De mictu sanguinis z puris.

Cap. 77.

Qum aliquis pp casum aut pcussione sanguine mnterit: ex basilica flobotome^o: z troiscisci qd dicitur troiscisci d charabe i potu tribuat. ¶ Troiscisci de charabe. Recipe charabe gummi tremule arboris: amborum. an. 3. 5. balaustie hypoquistidos: amborum. an. 3. ij. 5. oliban. 3. ij. seminis apij opij: amboruz. an. 3. 1. infontentur troiscisci podere aurei vnius. Ex quibus vnus omni die cum apozimate sumach tribuatur.

Tractatus Bonus

EAd comedendum vero tribuat caro cocta cum sumach & caro cocta cum succo vuae acerbe. Abstineat a cibis acutis & salsis. Loco vero punctionis superponatur emplastrum ex bolo armeno & acatie & aloë & lico confectis cum aceto & aqua. ¶ Si autē sanguinis mictus euenerit post comestionem ciborum acutorum aut potum vini acuti: sicut omet eger & trociscos de karabe in potu sumat & eodem quod predictimus gubernet regimine.

Epus vero si mingit eger trocisci isti dandi sunt: qui. ℞. seminis melionis citrulli cucurbitæ omnium absque cortice. an. 3. xx. boli armeni gummi arabici thuris pinguis sanguinis draconis omnium. an. 3. x. opij. 3. ij. seminis apij. 3. ij. in formam trocisci pōdere. 3. ij. ex quibus omni die vnus cum sirupi de papauere vñ. l. in potu tribuatur. ¶ Urge quoque ex isto collirio trinitatur.

ECollirium de cerusa. ℞. ceruse sarcocolle oliban gummi arabici opij sanguinis draconis oīum partes equales: fiant ex eis colliria & p̄ firringā fiat prius intectio idromellis & mingat eger & post egressionez fiat intectio istius collirij dissoluti in lacte asine.

EDe his qui non possunt retinere vrinam. Cap. 78.

Qui eger multum vrine emittit: & in emissione ardorem non sentit aut mingit in somno neque patitur sitim neque corporis extenuationem incurrit: ea que vrinam constringunt danda sunt.

EMedicamē retinens vrinā. ℞. glandiū. 3. l. oliban. 3. xxx. seminis cornu adri sicci gummi arabici boli armeni omnium. 3. an. 3. x. fiat ex eis puluis de quo in mane. 3. ij. & circa noctes totidē ad trasglutiedū dent. **Q**uod si cum hac egritudine sitis fuerit validissima clamosa & aqua que bibitur cito egreditur: aqua ordei cum psillo detur & nutritur cum succo vuae acerbe & sumach & similibus horum nutritur: & cum cibo que sit de similia ordei & masaliet raib acetosum da ei in potu: & prohibeatur laborare & cum muliere concumbere.

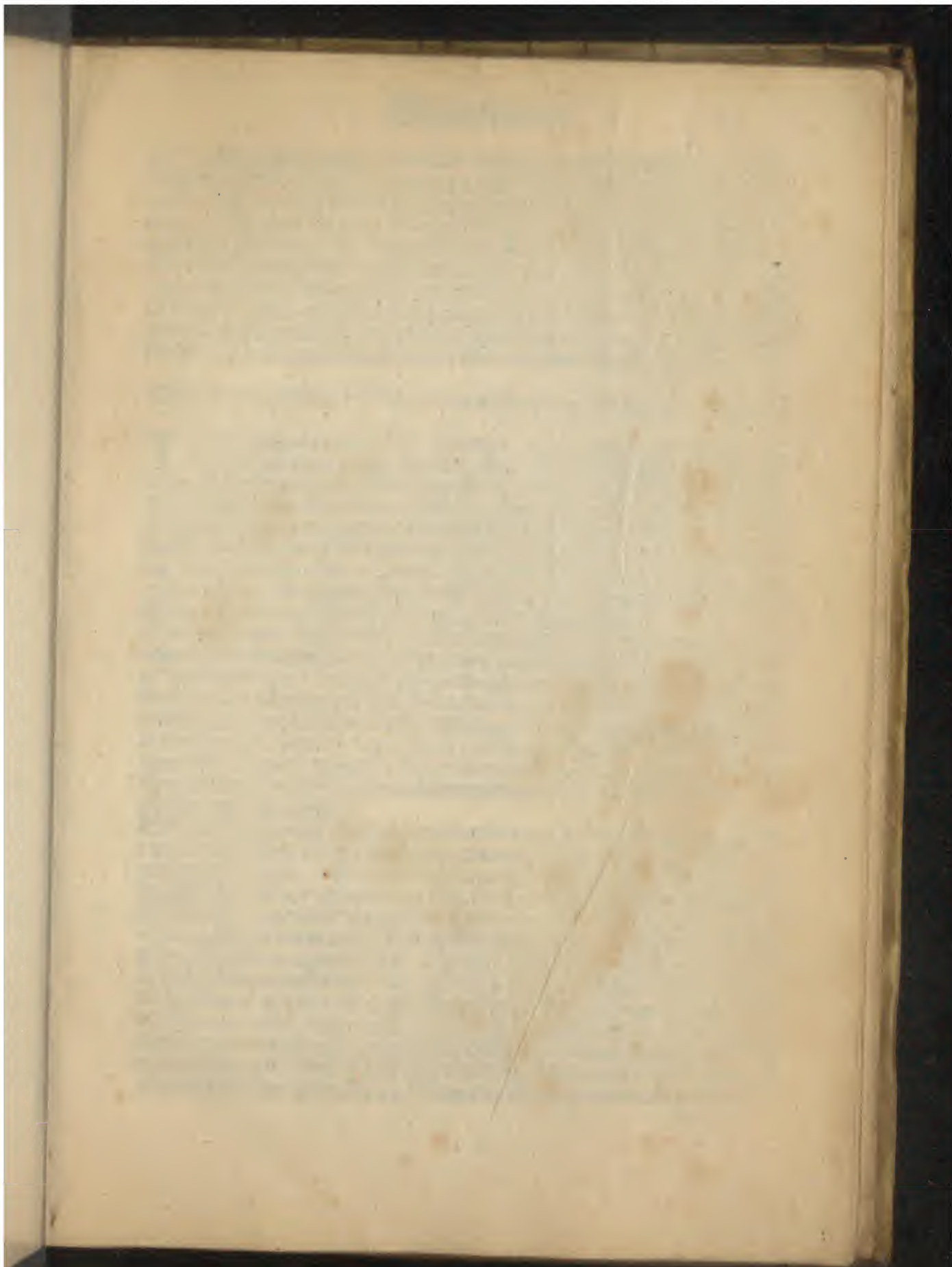
EIsti quoque trocisci in potu sumantur qui. ℞. spodiū. 3. x. lactuce seminis portulace seminis amborum. an. 3. xv. corticis sicci rosarum rubearū boli armeni omnium. an. 3. 5. balaustie. 3. ij. camphore. 3. 5. sumantur in potu cum succo granati acetosi.

EHerbe etiam frigide terantur: & super renes ponantur. Et caueat sibi a cibis calidis & vino: & ab omnibus que vrinam prouocant. Illud autē quod ex magno stolidorum errore prouenit est: quod datur in hac passione egro medicinas calidas unde illico deducunt ipsum ad prius.

EDe lubricis & vermibus que nascuntur in ano & in ventre. Cap. 79.

Qui hoc nocumento solutus est ledit a cibis grossis & vinctuosis sibi cauere debet. & quotidie antequam comedat sumat bucellas aliquas cum sinapi. Hoc enim ipsos generari prohibet. Si vero eos generari cōtingat: non conuenit aliud nisi vt expellantur. ¶ Medicamen ascartides expellens burungi excoctis cum valde famelicus est eger. 3. vij. sumantur.

... ..

LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST
1, Euston Road, London, N1 2TA
Tel: 020 7611 8800
Fax: 020 7611 8801
www.wellcome.ac.uk

C Medicamen magno expellens lumbricos. Re. burungi excocti turbith. seminis nigelle omnium partes equales lupinorum nasturtij canabil omnium añ. partem mediam sumatur ex eo in potu. 3. vi. 7. Putamen bibat eger lac mox vt mulcrũ fuerit per tres dies: 7 deinde quãqz die quarta dietet se 7 de predicto medicamine in lacte adhuc calido vt mulcrũ est dissoluto 7 aceto dum valde famelicus est: bibat. Vermes vero mihuti qui in ano fiunt pro quibus generatur pruritus in eo: 7 id cũ sciscatur anus expelluntur cũ cotũ ex oleo abluto inuolutum immittitur: aut inuolutum oleo de crisomillis aut succo mentastri. Aut inuoluatur ex parua quantitate aloes 7 selle vaccino 7 supponatur.

C De emorroydibus 7 fistulis 7 raga dijs que in ano fiunt. Cap. 50.

D Um sanguis recens sine dolore per inferiorem fluit regionem interpolatam tamen non est constringendus nisi patiens ex eo debilitetur. Et multis enim passionibus exinde liberatur. 7 Si autem debilitetur indiget constrictione: troiscisci de charabe eius succo sumach denf. In comestione quoqz sumat sumachsam: 7 cibum qui cũ succo vite acerbe sit 7 similia his de illis que nutriencia sunt. Si vero multus debilitetur nutriatur cum succo carnis cui plerũqz admiscens succus citoniorum 7 vinus. Vinũ quoqz bibat sipticũ 7 super epar ponatur emplastrus de spica quod in capitulo de epate nominauimus.

C Et si ista non suffecerint confectio de scoria ferri datur: que recipit myrabolanorum nigrorũ bellitricorum emblicorum omnium añ. 3. 5. spice squinantii ciperi zinziberis piperis ameos olibani omnium añ. 3. 7. scione infuse in aceto per hebdomadam vnã: 7 postea torrefacte. 3. xv. conficiantur omnia cum melle dispumato quod fuit: coctum cũ apozimate emblicorum sicut in capitulo de melancolia nominauimus de quo quotidie ad nucla magnitudinem sumatur. Hoc naqz emorroydarum sanguinem 7 menstruorum constringit: fluxui quoqz ventris longi tempore remedium affert.

C Si aut in ano oris aliquid prominens extra ex quo magnus prouenerit dolor: nec fluit ab eo aliquid: succus cepe cũ pauca lana: aut sel vaccini supponatur. 7 Suppositonũ quoqz longũ de ciclamine subijciatur: quod patiens per totã teneat noctẽ: 7 si contingat egredi remittat: donec secunda 7 egrediat sanguis. 7 Cum aut dolor vehementissimus fuerit 7 apostema magnũ in ano flobotometur eger: 7 emplastrũ hoc supponat. Sedat. n. emorroydarũ dolorẽ cũ adest apostema cum eis: quod. Re. mellisorũ camomilla que tãdiu in aqua coquantur donec dissoluantur: deinde sumantur ex aqua decoctionis earũ quantũ manu vna teneri potest: vitellus ouis assatus vnus croci. 3. 1. opij. 3. ij. seminis lini triti fenu greci maluaniscti omnium añ. manipulũ. 1. Conficiantur oia ex rob in quo bdely 3. ij. dissolute fuerunt 7 folia superposita postquam eorum superficies ex oleo sisamino in quo adeps gallinaceus fuit resolutus aut anatis iun.

Tractatus Nonus

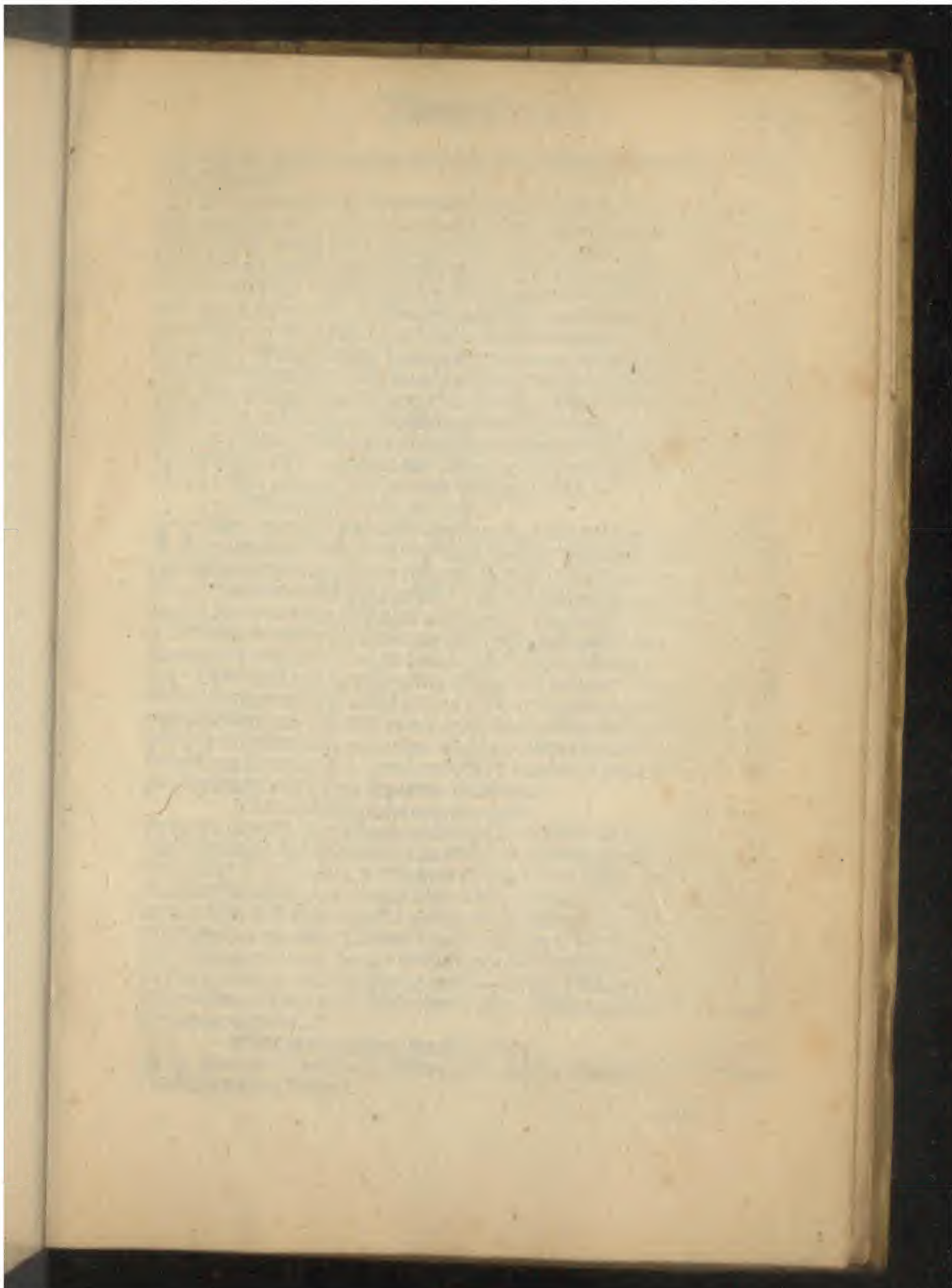
eta fuerit more emplastrī superponatur duz adhuc tepida sunt. ¶ **A**lia confectio dolorem et apostema sedans. Lepe album optime coctū terat et cum butyro vaccino misceatur ut mollescat et tepefactum ano in quo est apostema supponatur. hoc enim dolorem vehementem sedat.

¶ **C**um vero in ano ragadīas habuerit patiens que cū ledunt cū ipsi veter siccus est: pillulis de bdellio sepe utatur: que. ℞. de myrabolania nigris chebulis amborum. añ. 3. x. serapini. 3. ij. nasturtij albi. 3. ij. bdellij mollis et pinguis. 3. xv. dissoluatur bdellium in succo pororum et ex eo conficiantur alia et informantur ex eis pillule et sumantur ex eis frequenter ab vna. 3. ad. ij. Locus vero si adustionem patiat ex vnguento de cerusa inungatur.

¶ **S**i autem non sentitur in eo adustio vngatur ex vnguento quod fit ex adipe qui in gibbo camelli inuenitur et bdellio quod sic fit videlicet vnguentuz de sene. ℞. cere citrine olet sisamini adipis anatis medulle crucis vaccini adipis qui est in gibbo camelli bdellij omniuz partes equalis: bdelliu prius in mucillagine seminis lini dissoluatur: deinde omnia misceatur: hoc enim optimū existit. ¶ **S**i autē eger ragadīas in ano habuerit profundas a quibus fetens virus fluxerit: medicamen acutum quod in capitulo de vlcereb^{us} descripsimus: eis superponat: quod eger per duos patlatur dies. ¶ **E**t si in eis aliquid remaneat quod resudet: medicamen iterum apponatur: quod eo vsqz fiat donec locus siccetur et non resudet si fuerit profunduz. ¶ **Q**uod si ea que ibi sunt eminentia extra et pendentia fuerint: iterum ut arescant et nigrescant butyrum tepidum multotiens superponatur donec nigredo ab eo remoueat. ¶ **S**i autem resudatio reuersa fuerit: medicamen acutum iterum ibi apponatur. **E**t si non resudauerit: ex vnguento de cerusa curetur. **E**st etiam quando eminentes emorroides extra curantur cauterizādo cū ferro. **L**oqui tamen de hoc plus est quā huius nostri libri modus requirat.

¶ **F**istule vero generant in ano velociter quoniam figura eius facit illud esse necessarium que aut penetrantes sunt: aut non penetrantes vtriusque. ¶ **L**uz autē perforate sunt vtriusque stercus egreditur ex eis et ventositas. ¶ **S**i autē non egreditur neque stercus neque ventositas non est penetrans ab vtraque parte. **L**oqui vero de eius cura perfecte plus est quā hic noster liber expectat. **S**ed quia fere homines omnes semper maximum incurrunt errorem in cura huius egritudinis unde maximum sequitur nocumentuz: nos excusabimus eos ad hoc quod huic egritudini congruum erit et ostendemus qualiter a predicto errore se custodiant: et dicemus quod fistula vtriusque perforata cū ab ano remota fuerit: nullo modo ferro est tangenda. **E**x incisioe enim ferri contingit stertus inuoluntarie egredi. ¶ **E**st etiam aliud quare fistula ab vtraque parte perforata ferro tangi non debet. **Q**uia toto tempore vite eger sic permanere poterit: non magnam faciem nocumentum nec pueniet ex ea aliquid nisi resudatio et fluxus. ¶ **S**i autē illud quod ab ea fluxerit fuerit acutum et mordicans et fetidum habuerit odorem: cuius etiam quantitas quoties augeat erit fistula putrida et cū herpete estimo cuius ex medicamine

Vertical text on the left edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is faint and difficult to decipher but appears to be a list or index of entries.

Handwritten text in a Gothic script, oriented vertically along the right edge of the page. The text is mostly illegible due to fading and the angle of the page.

scuto ex eo quod complet omnia succurrendum est antequam dilatetur et magnificetur.

Cum autem non resudauerit nisi parum neque eius quantitas quotidie augetur neque malus odor sibi augmentatus fuerit: non est in ea aliquid quod sit sine duri, nisi resudatio et fluxus. Que medicari potest donec siccat et detur, mescat: et non resudet per longum tempus. **P** Si autem resudatio redierit: medicamen predictum adhibeas: et hoc modo poterit bladders per totum tempus vite egri et non nocebit. **M**odus adhibendi medicamen huic egritudine ex collirio quod in capitulo de fistula oculi nominauimus sumas et optimeteras et fistula premas donec quicquid in ea continet egredias. **E**t si radius ea ingredi poterit inuoluas cito: deinde ex predicto medicamen postquam mollicatum fuerit inunctum in fistulam mittas. **S**i vero minime ingredi in ea radius poterit dissoluas medicamen in aqua et subleues coram egrum supposito puluinarum et eo supino iacere predictum medicamen distillando super fistulam fundatur et fiat hoc in mane et circa noctem per tres dies et sedeat in aqua de curcuma et lauetur ex ea.

De exitu matricis et ani.

Capitulum. S1.

Quia anus extra egreditur apostemate carere: et ita disponit quod si impellat ingreditur: ceruse balaustie gallarum aluminis antimonij osis partes sumantur equales: et redigantur in puluerem: et super anum ex oleo roseo calefacto inunctum puluerizent et anus intromittat et stringatur: quod tamen fieri quoniam postquam eger a sella reuersus fuerit ne cito surgere ad sellam sit necesse. **S**umantur etiam galle balaustie cupule glandium folia myrti et coquantur in aqua donec rubea fiat et sedeant in ea et lauetur ex ea. **Q**uod si anum qui apostemosus est ingredi minime potest eger: aqua calidam frequenter ingredias et in ea sedeat et unget anum ex cera et oleo camomellino aut anetino donec ingredias. **C**umque intromissus fuerit: ex his que nominauimus curetur. **V**ulua preterea si egressa fuerit: similiter erit medicanda. Est tamen necesse ut fortiter ligetur et ut egra semper supina faceat et coxe superius eleuentur.

De constrictione menstruum.

Capitulum. S2.

Pro superfluis menstruis constringendis troscisci de charabe per hebdomadam vna sunt dandi. **Q**ui si non contulerint perfectio de scorla deficiat et fiat mentio ex basilica. **V**entose quoque ad mamillas apponantur et in comestione stipticis vtatur cibis et hoc medicamen egra sibi subiciat: quod est. **R**. olibani balaustie gallarum antimonij acatie aluminis: omnium partes equales. **P**uluis horum optime tritorum cum pauca lana subiciatur: semur vero et dorsum ex epithimatis que in capitulo de fluxu ventris nominauimus epithimentur et sedeat in aqua de curcuma. **Q**uod si ista non contulerint: ex alio pessario acuto fiat immissio et maneat in vulua.

De prouocatione menstruum.

Capitulum. S3.

Quia ex retentione menstruum magna sequitur passio troscisci de myrra dentur.

Tractatus Nonus

Trocisci de mirra. ℞. mirre. ʒ. iij. lupinorum optime tritoruz. ʒ. v. solum horum ruthe metastri pulegij cimini rubee de qua tingitur asse serapi ni opoponack: onium. ana. ʒ. ij. informentur trocisci ponderantes. ʒ. ij. ex quibus detur vnus in die cum aqua in qua semen iuniperi coctum fuerit. Hoc namq; medicamen adeo vehemens existit in puocadis mēstruis: vt etiam fetu excutiat si qua eo sepe vtatur. ¶ Vterose quoq; sub curatura poplitis sunt ponende: et sbotomia ex saphena facienda est. Postremo quoq; ventose femori sunt superponēde.

De fixuris que fiunt in matrice vel vulua. Cap. 84.

Recurande sunt ex medicatione ragadisarum ani: pessartū quoq; ex adipe anatis et ysope ceroto et medulla cruris ceruini mixtis cum cera dissoluta in oleo de lillo aut narcisctno subijciat: si neq; febris neq; acuitas affuerit. ¶ Qd si illud fuerit cum calore et acuitate: oleum roseum adhibeatur. Ex vnguento quoq; de cerusa similiter fiat pessarium. ¶ Si autem calor fuerit vehementior: sumatur succus portulace aut lactuce aut mucilago psilij: et fiat tabula de plumbo similis marmori in quo teruntur colores habens in circuitu labium paruuz et ponat in ea aliquis de predictis succis: et cum pistello plumbeo adeo super ipsam moueatur donec de plumbo multum predicto liquor miscetur et inspissetur succus: ex quo fiat pessarium: postq; oleum roseum ei admixtum fuerit: et supponat. Hoc enim medicamen cancro vulnerato qui est in matrice optimū existit: et alijs ei similibus.

De plagis et cancro qui fiunt in matrice vel vulua. Cap. 85.

Sicut cum apostematibus istis adest calor et febris sbotomia ex basi et ilia: et patiens ex aqua ordet nutriat: et limant renes et semur tu possibile est. ¶ Si vero postq; febris et acuitas quiesuerint: et ex apostemate aliquid remanserit: ex infectionibus liquidis curetur: et mulier in huiusmodi liquidis se deat donec mollescat et maturetur.

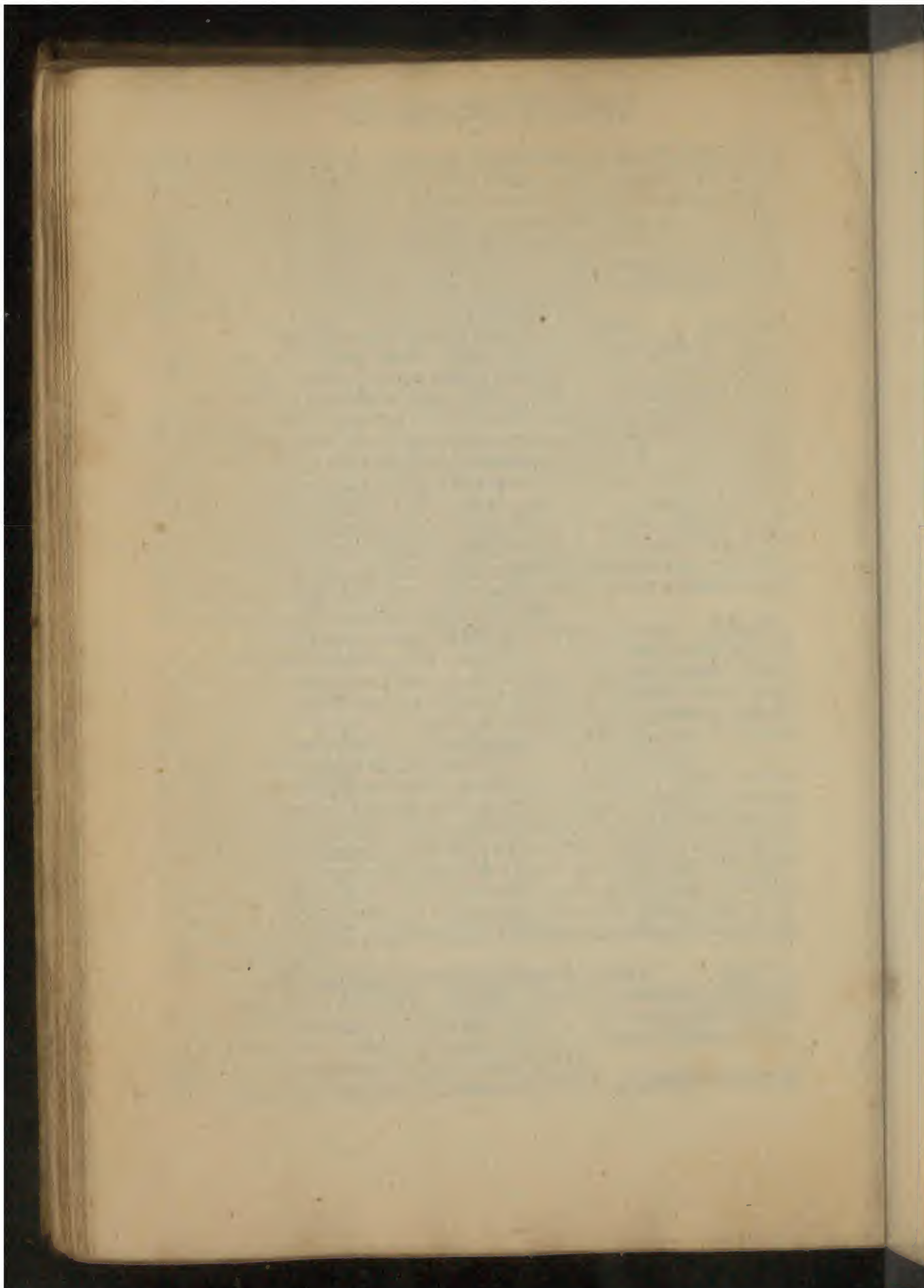
Pessarium mollificans dura apostemata matricis: et conferens doloribus in ea factis et paulatim eos quiescere faciens. Recipe adips anatis medulle cruris ceruini vel vaccini bdelij mollis croci vitelli ouis fati fecis olei de seminibus lini sectis olei de lillo: omnium. ana partes equales dissoluantur in vino aut rob et fiat ex his pessarium. Est enim optimum ad sedandum dolorem et mollificandam duritatem matricis. ¶ Patiens preterea se deat in aqua in qua cocta sint fenugrecum et semen lini et camomilla et mellilotum et caulium extremitates singulatim aut omnia simul.

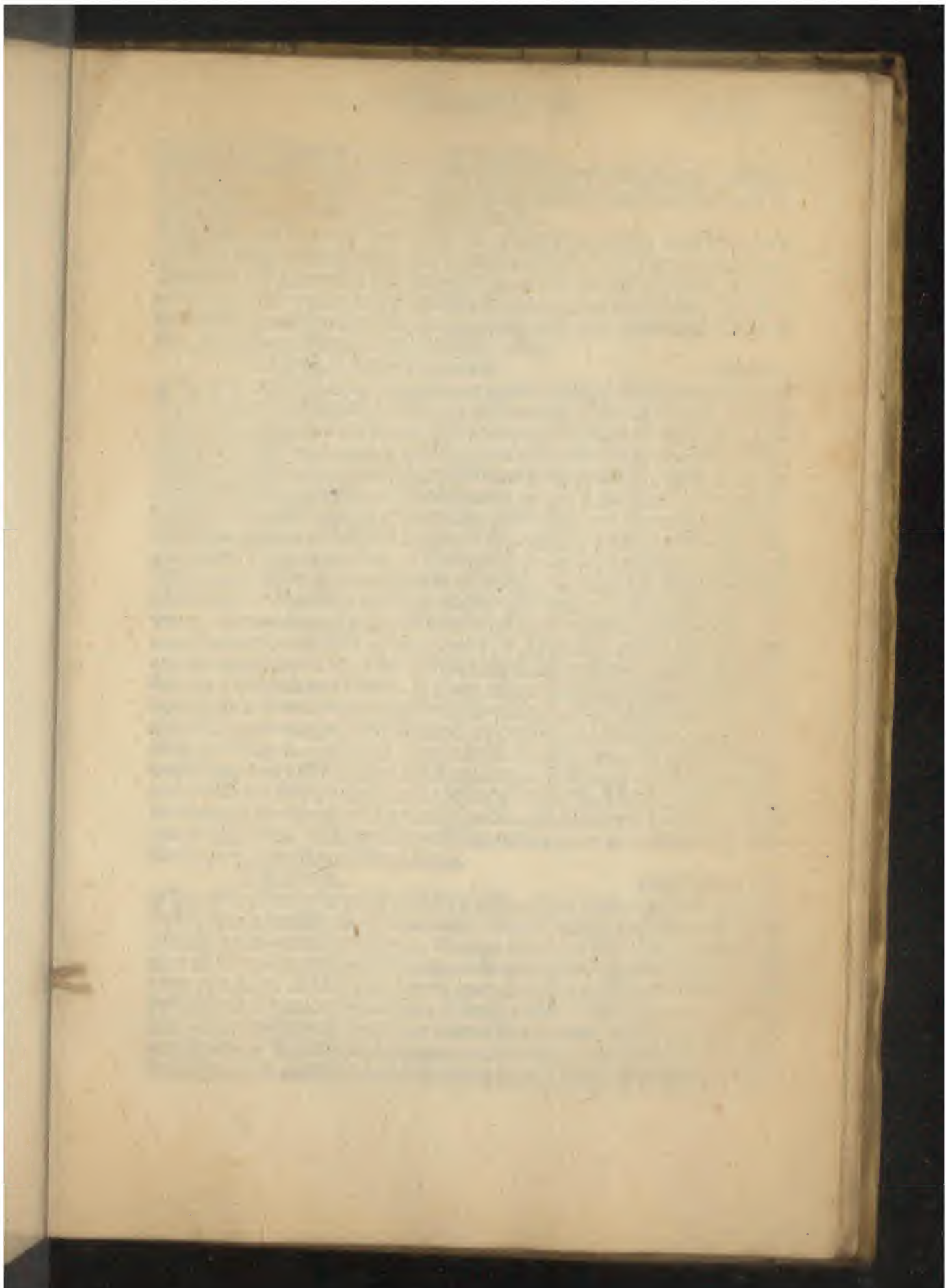
De nascētis que fiunt in matrice vel vulua. Cap. 86.

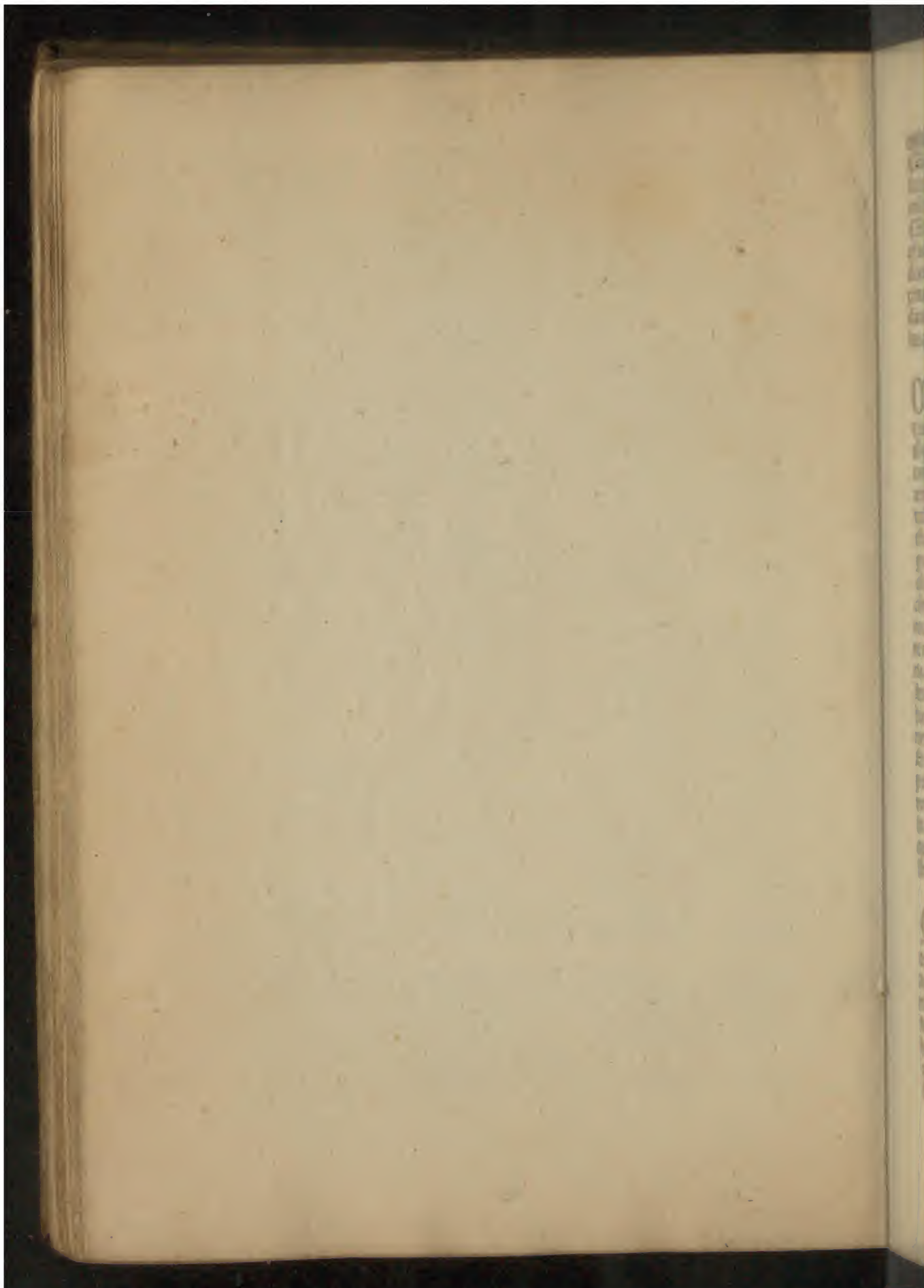
Quia a vulua fluxerit sanies spissa: aut virus tenue: si ex prope quo manat loco: neq; fuerit ibi profunditas fetida neq; putrida: sumenda sunt aloes et mirra et sanguis draconis et sarcocolla atq; olibanum et loco superponenda donec consolidentur.

Si autē ex loco manauerit remoto: ex pessario quod nominauimus in

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

capitulo de sanguine z sane fiat proclixma.

¶ Si autem qđ fluxerit est feridum: odorem habens malum: ex pessaro secundo acuto fiat infectio: postqđ locus mundificatus fuerit: ex aqua z melle infectis per instrumentum ante eam.

¶ Si vero cum hoc qđ fuit affuerint punctio z dolor z apostema dux qđ tactu discernitur: summopere cauendum est ne ex aliquo acuto me dicamine tangatur: sed fiat inunctio ex confricatione plumbi quaz di ximus: aut ex unguento de cerusa: z slobotometur ex basilica. Et custo diatur ab omnibus que coleram gignunt nigraz: z seminsibus z specie bus que pro condimento admiscetur cibis.

¶ De prefocacione matricis.

Cap. 37.

¶ **Q**uam menstrua per longum temporis spaciuz retenta fuerint aut mulier a comixtione viri diu abstinerit: licet valde affectauerit z euenit grauitas z dolor in inferiori parte suminis z senserit quasi aliqd sursum trahi a parte suminis: fortasse post ista superueniet ei sin copis: z quasi mortua cadet. perpedi quoqz vix poterit qđ ipsa attrahat aerez: vel habeat pulsus z forsitan prefocabitur z morietur: z fortasse sa nabitur: laboriose tamen. **¶** Nec itaqz passio illico vt euenit curanda est: cuius curatio est vt pedes foriter fricentur z ligetur z ventosa ma gna suminis superponatur. **¶** Obstreclis quoqz precipiatur vt digitum oleo bene redolente inungat: z in circuitu oris vulue du est intus bene comoueat. **¶** Naribus preterea codisi insuffletur: z circa aures spsius voces clamando proferantur: z nihil qđ bene redoleat olfaciat: imo be ne redolentia z algalia remoueantur. **¶** Et pecten z elus superiora ex eis epithimentur: z naribus malum reddentia odorem applicentur: vt stercus z castoreum z sulfur. **¶** Cum autem sanitati restituta fuerit: ex hac medicacione curetur: ne egritudo redeat. **¶** Qđ si egritudo h post menstruorum euenit restrictiones: ea dentur que mensura prouocant. Et in pedibus fiat minutio z ventose in eis opponantur. **¶** Si autem post logaz viri dissiuetu dine contingat: ex quo et sepius accidit: incipiat vult consuetudinez habere: aut obstetrix iteret illud sepe qđ pdiximus in omni pauco tempore: aut medicamina que minuunt sperma dentur que pdiximus. Et dentur trocisci de mirra quos in capitulo de mens truis prouocandis nominauimus.

¶ De mola.

Capitulum. 38.

¶ **M**ulieribus plerunqz accidit passio ex qua pregnantium disposi tionis similitudine incurrunt. Venter namqz crescit: z discolora te fiunt z retinentur menstrua. Motus tamen qui est in hac egritudine non est vt motus infantis: imo quandoqz de suo mouetur loco cum du rter tangitur. Ad vltimum vero cum angustia z dolore frustuz carnis informe ac si pareret emittunt. Plerunqz vero solamodo ventositas z humorum multitudo emittitur: z deinde minuitur venter: z remouent accidentia. **¶** Postqđ ergo tempus preterierit in quo scitur parum de bere moueri si adesset trocisci de mirra dandi sunt z apostema de semis

Tractatus Nonus

nisbus z oleum de cheisim adhibendum: pessarium ex ruta z mentastro z alia pessaria predicta in capitulo de alleuatione partus sunt imittenda. Doses quoqz de pillulis fetidis frequenter tribuende sunt: cuz hoc enim cito euadent.

¶ De ruptura inguinis.

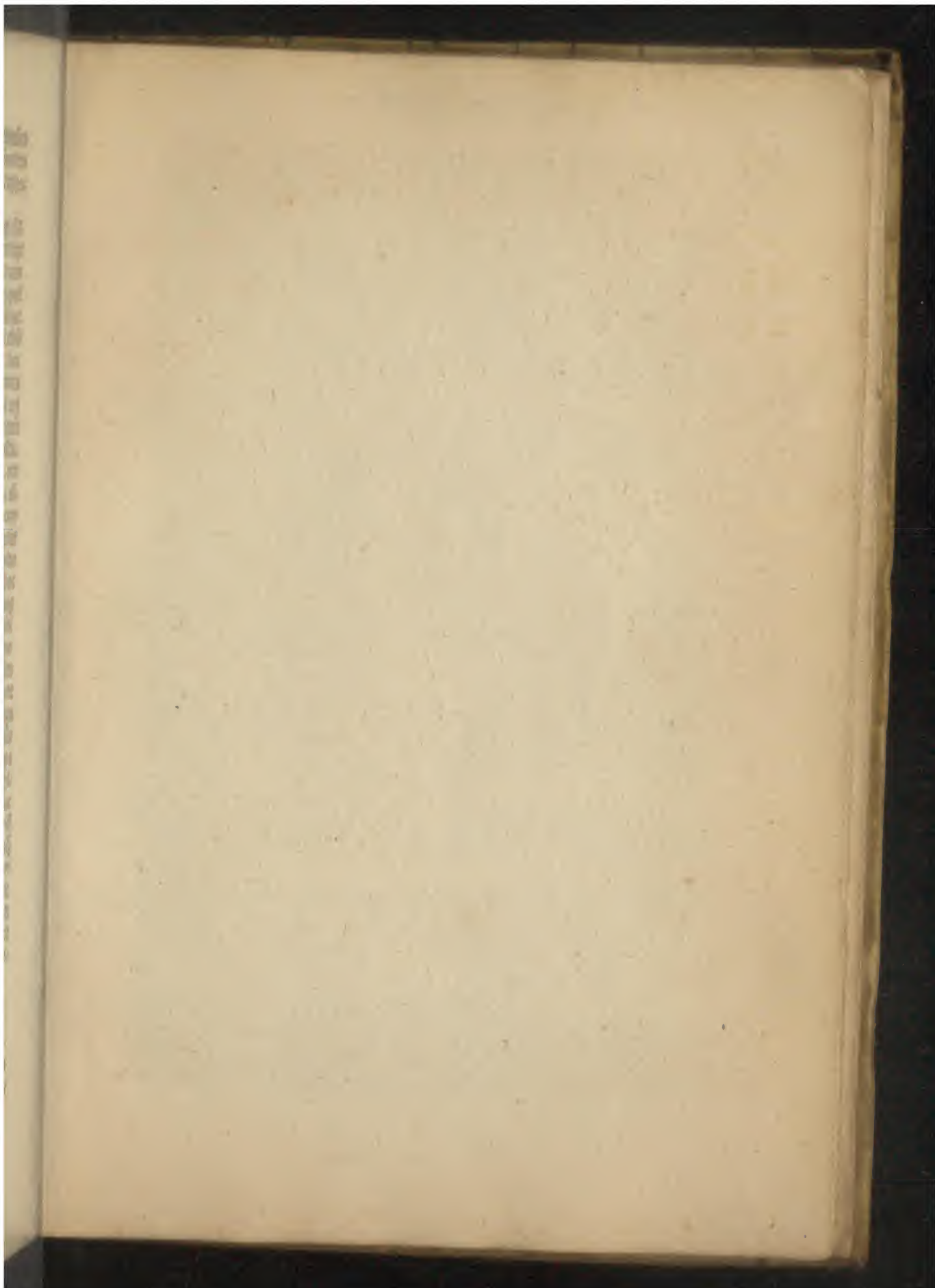
Cap. 89.

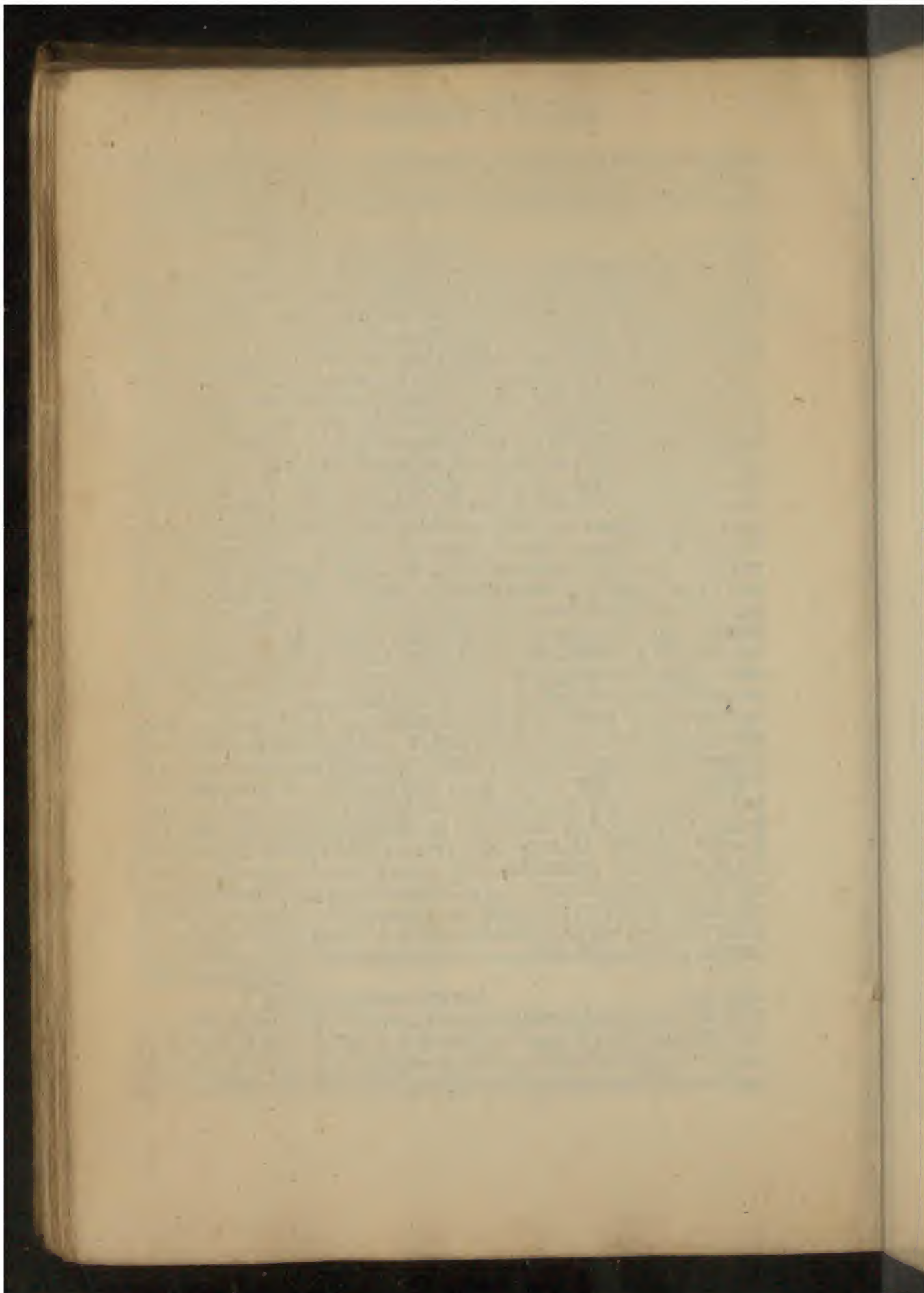
QUam aliquis in mirach ventris habuerit eminentia que cum supf sederit redibit: z locus vngitis cuz pressus fuerit remouetur: z cum sederit redibit: passio adest que ruptura dicitur. ¶ Qui hoc itaqz patitur sibi cauere debet: ne post comessionē moueat: neqz comedat fabas: z hoc precipue: neqz fascolos: neqz lentes: neqz olera: neqz aliquē cibū inflatū. ¶ Studere etiam debet vt eius venter semper mollis sit: hoc namqz regimine possibile est ipsum euadere dolorem. ¶ Loco preterea aliquod superponendum est obstaculum z stringendum z propite cuz se mouere voluerit. ¶ Grossus quoqz si fuerit z ventrē habuerit graue: non debet vti motu nisi vter prius sub vmbilico ampla cingat fascia. ¶ Emplastrum ad rupturam. Recipe gallarum cipressi. partes. ij. misce ciperi sansucti gallarum achatie olibani gummi arabici omnium. an. partem vnam: gumme prius in vino resoluantur z aggregentur cum eis reliqua z super rupturaz egro supino iacente ponant z stringatur locus z non soluaturs vsqz ad sex aut septem dies. Postea egro supino iacente soluaturs z illico reiecto de eo emplastro superponatur. Ex hoc enim prohibeatur amplari. ¶ In ruptura autem testiculorū pellis augmentatur qd fit: aut propter ventositatem: aut propter aquam que ibi congregatur: aut qd intestina descendunt od locū illum. ¶ Si vero propter descensum intestinorum contingat: erit grauis z dolorosus: z sentiet dolorem cum tangentur. Taliter itaqz patiens sicut predictimus regendus est z emplastrum predictum superponendus z locus cum ligatura assidue est astringendus. Ruptura enim cum non stringitur: dilataturs z augmentatur semper. ¶ Si autem causa a qua fiat: locus apparet lucidus z tersus z tensus: huic itaqz confert epithimati ex epithimate quod in capitulo de idropisi nominauimus. Aqua quoqz in hac egritudine plerunqz petit inferiora z fluit inde: vnde eger per aliquod tempus sanus efficiturs: sed preterea redit egritudo. Postquā ergo aq fluxerit curandus est eger ex cauterio z medicamine. Ex hoc enim proz sus curabiturs: nec egritudo redibit. De hoc tamen loqui plus est qd hic noster exigat liber. ¶ Cum autem hec egritudo ventositatis causa contingit locus fricandus est: z ex oleo sambacino in quo castoreū z euforbium dissoluta fuerunt ungendus: z ex eodem intus in virgam guttatam distillandum.

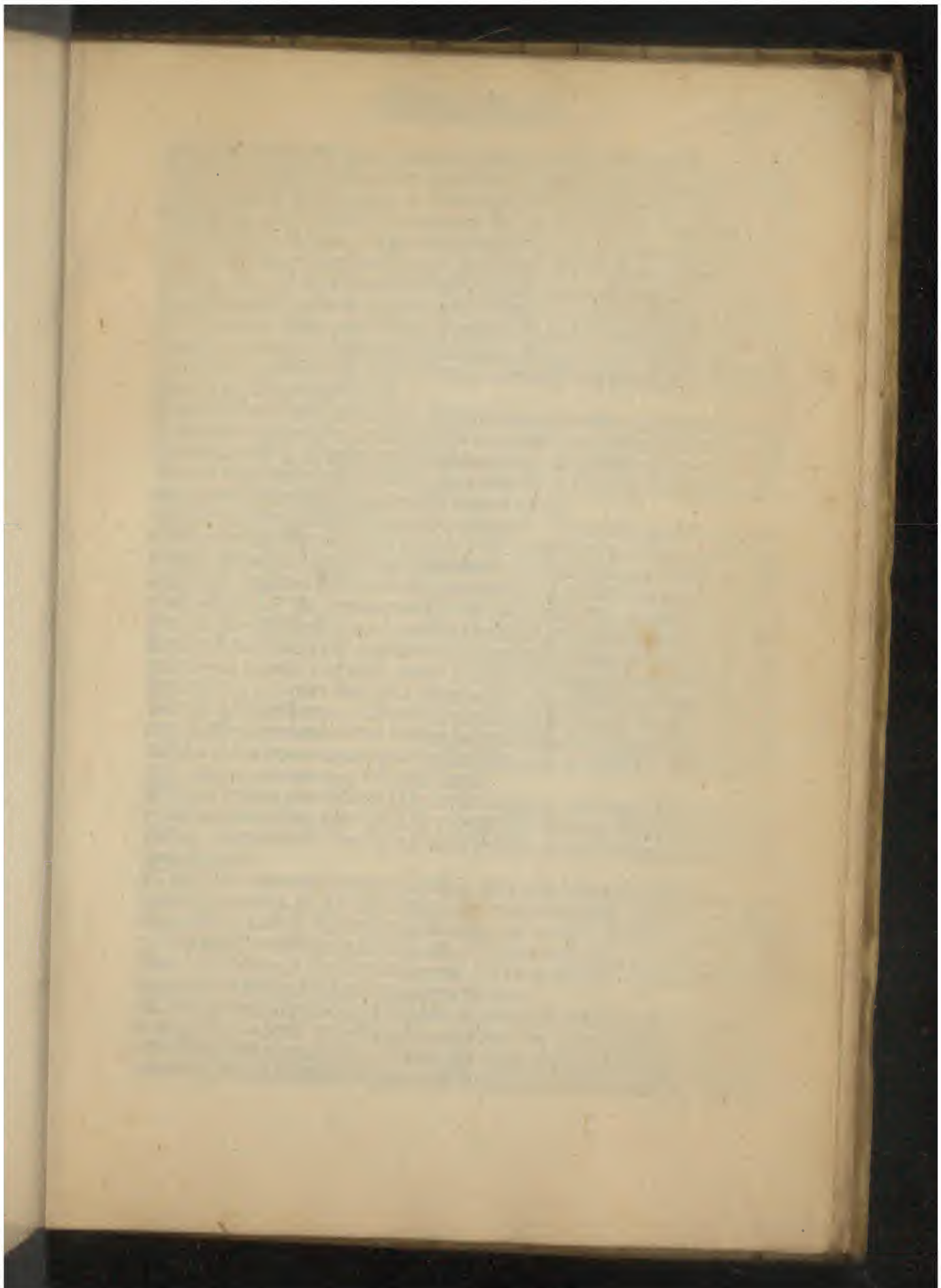
¶ De podagra z sciatuca.

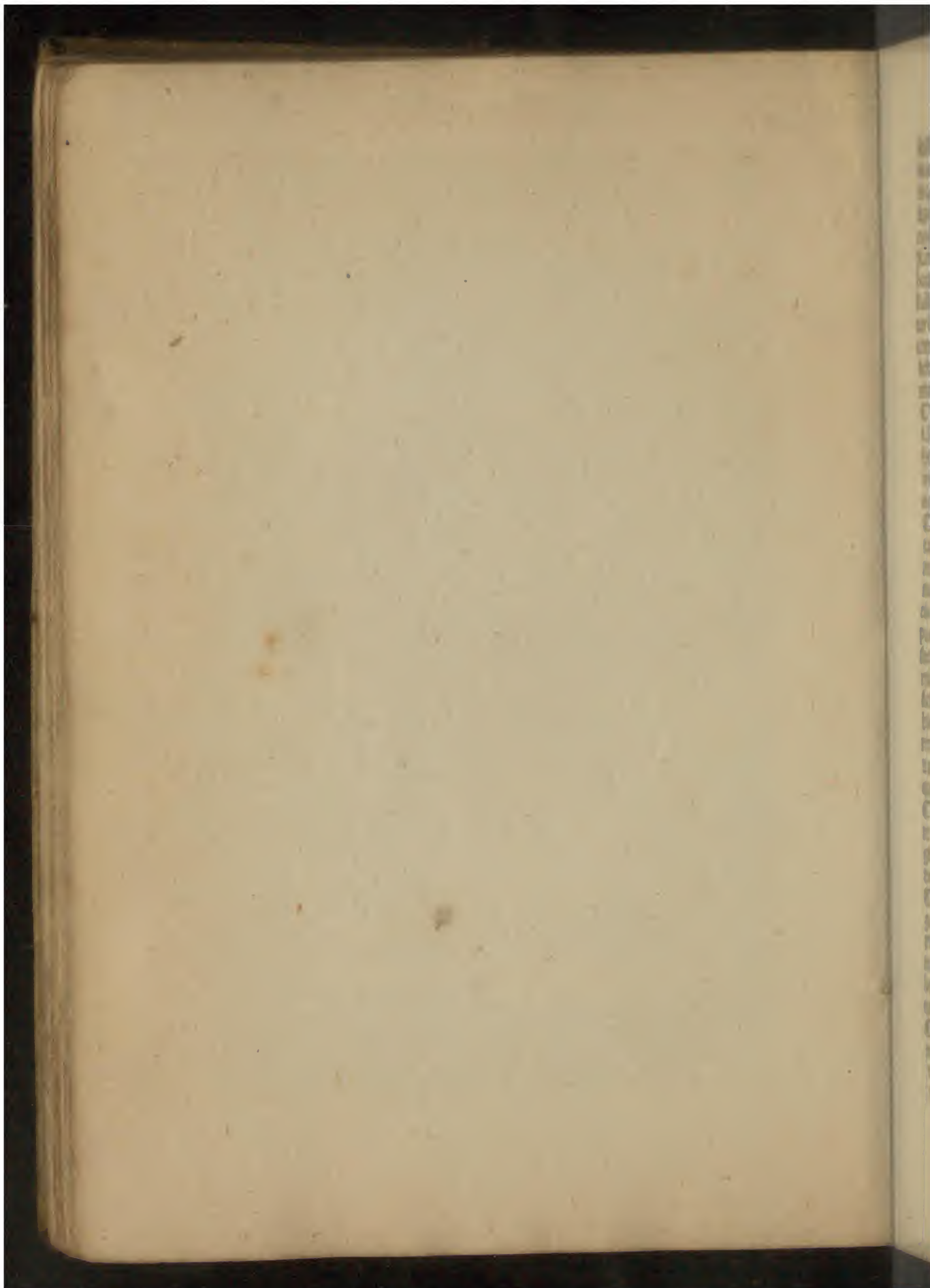
Cap. 90.

QUam in iuncturis fuerit dolor z apostema: z locus cum tangitur fuerit tactu calidus z color rubens: eger si dolet in dextro pede ex dextera manu: z si in sinistro ex sinistra est flobotomandus: z locus ex hoc medicamine lenendus. ¶ Epithima. ꝑ. rosarum rubearum sans

Dali faufel fief memite boliarmenti opij omnium partes equales. Ex istis in aceto et aqua dissolutis fiat epithima. Pilluluz quoque aceto infusus in carta missum superponat et cum tepuerit mutetur: et loco eius aliud superponatur. Venter preterea ex apozimate mirabolanozum et hermodactylis solnatur. Apozima mirabolanozum cum hermodactylis. R. mirabolanozum citrinorum. 3. xv. pulueris turbid fricati polspodij amborum. an. 3. iij. sene seminis sumiterre amborum. an. 3. iij. hermodactyli albi seminis endiule seminis apij rosarum omnium. an. 3. ij. coquantur in tribus libris aque donec ad vnam redeant: deinde manibus fricentur et colentur et bibatur cum zucchari tabarzet. 3. x. Si quis apozima fastidierit: pillulas istas sumat: que non valentes incedere surgere faciunt: et pedibus ambulare.

Pillule que non valentes incedere surgere faciunt: recipiunt aloes. 3. l. scamonee quartam. 3. vulus rosarum rubearum tritaruz sextam. 3. l. hermodactylorum alborum. 3. 5. informantur ex eis pillule que erunt dosis vna. Eger vero nutriatur ex cibis frigidis et siccis et abstineat a vino et confectionibus que ex melle fiunt et carne.

Cum autem apostematis calor quietuerit et eius inflamatio: ex his que calidorum apostematum reliquias resoluunt curetur. Quorum vnum recipit ceram in oleo de lilio resolutam: cui admisceatur mucillago senegreci et seminis lini: deinde terantur simul donec vniantur et fiat ex eis epithima. In tempore autem sue incoluitatis: et proprie circa tempus in quo egritudo eum inuadere consuevit: et que maxime in vere assuescat slobotomia vti et ventris solutione: ex his que coleram expellunt rubeam: et a potu vini abstineat: et a comestione eorum que ex melle conficiuntur et a carne: sint eius cibaria acetosa et siccica et his similia ex his que infrigidant. Membra autem que hanc consueuerunt incurere passionem: minus solito labore pati assuescant: et precipue cum tempus inuasionis timeatur et cum corpus fuerit plenus et vene plene: et fuit potu ex quo neque minutus neque solutus fuerit.

Cum autem cum dolore iuncturarum neque calor neque rubor in colore affuerit: fueritque eger frigide complexibus et locustactu sentitur frigidus: in principio curatiouis eius pillule maiores de hermodactylis dande sunt.

Pillule maiores de hermodactylis. R. hermodactylorum satirton: meli zabara: omnium. an. 3. v. hierepigre. 3. x. colloquintide centauree minoris amborum. an. 3. v. euforbii. 3. ij. turbid. 3. x. scitaragi indi zinziberis sennapis pipere castorei omnium. an. 3. l. Informantur ex eis pillule ex quibus a duabus. 3. 7. 5. ad tres sumant. De namque pillule valde conferunt: quia non valentes surgere incedere faciunt.

Epithima ad podagras frigidam. R. storactis liquide castorei euforbii mirre aloes acatie omnium partes equales. Ex his omnibus vino veteri admixtis fiat epithima. Cumque iste dolor quietuerit succurratur patienti ex distillatione multe aque calide ab alto: et inunctio fiat ex oleo de lilio

Tractatus Nonus

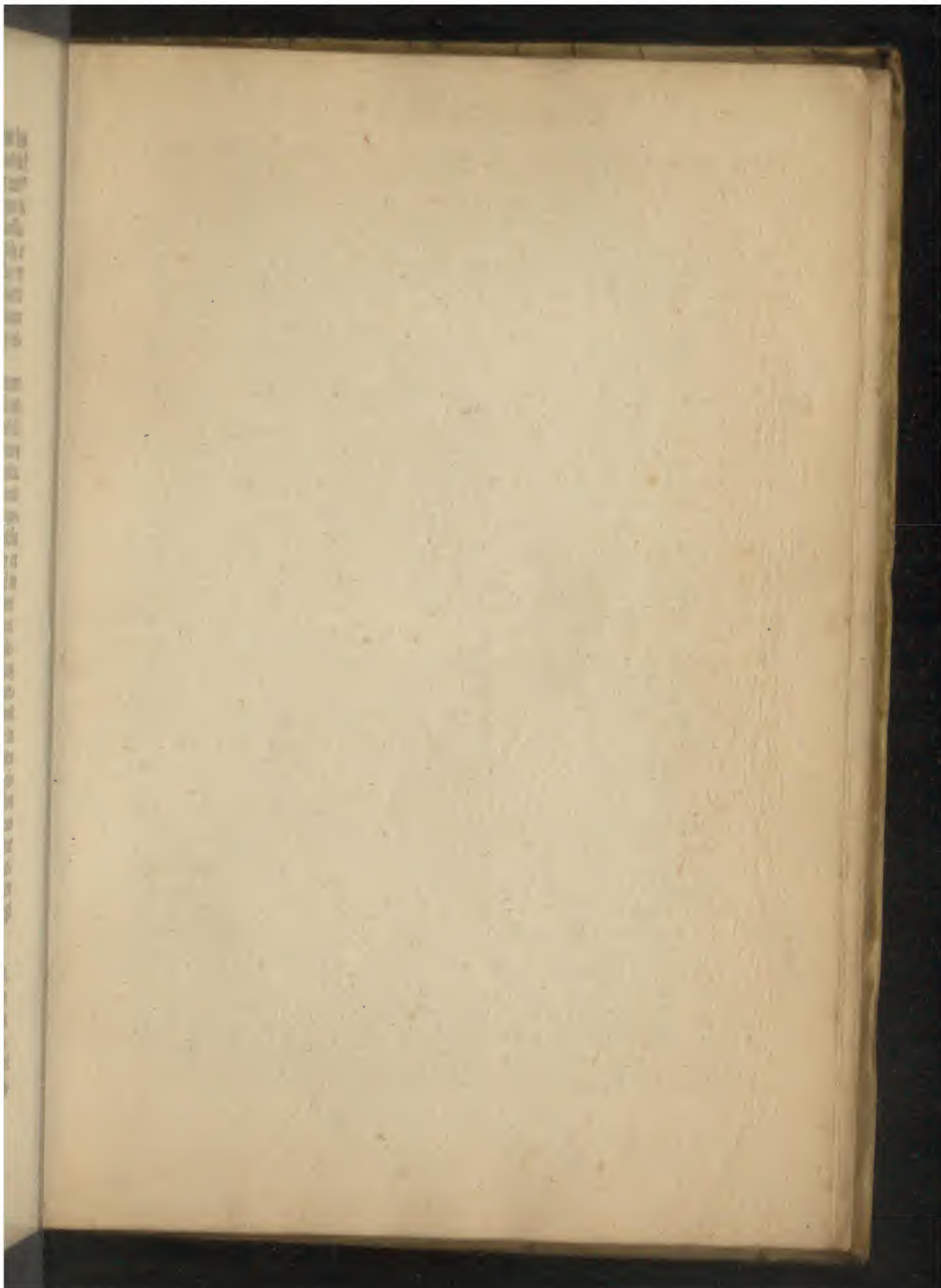
lio et emplastrum ex bdellio molli et storace ac fenugreco et semine sint
et armoniaco superponatur: quod hoc modo conficiat: armoniacum bdellium
illum in vino veteri resoluant et alia omnia eis admiscantur: ex quibus
fiat emplastrum et superponatur. hec namque egritudinis species est que in
lapis duritiam transit: et reddit membra et iuncturas fungis similia.
¶ Quapropter hanc habens passionem a fastidio et ab aqua frigida et
a cibis grossis et a frequenti ebrietate custodiatur: et precipiendum ut
dum sanus est motu utatur: et a coitu abstinere: et precipue cum satur fuerit
neque balneum ingrediat neque exercitetur post comestionem. ¶ Uinum
preterea vetus et purum bibat: eis quoque dum sanus est utatur que vis
nam prouocare consueuerunt.

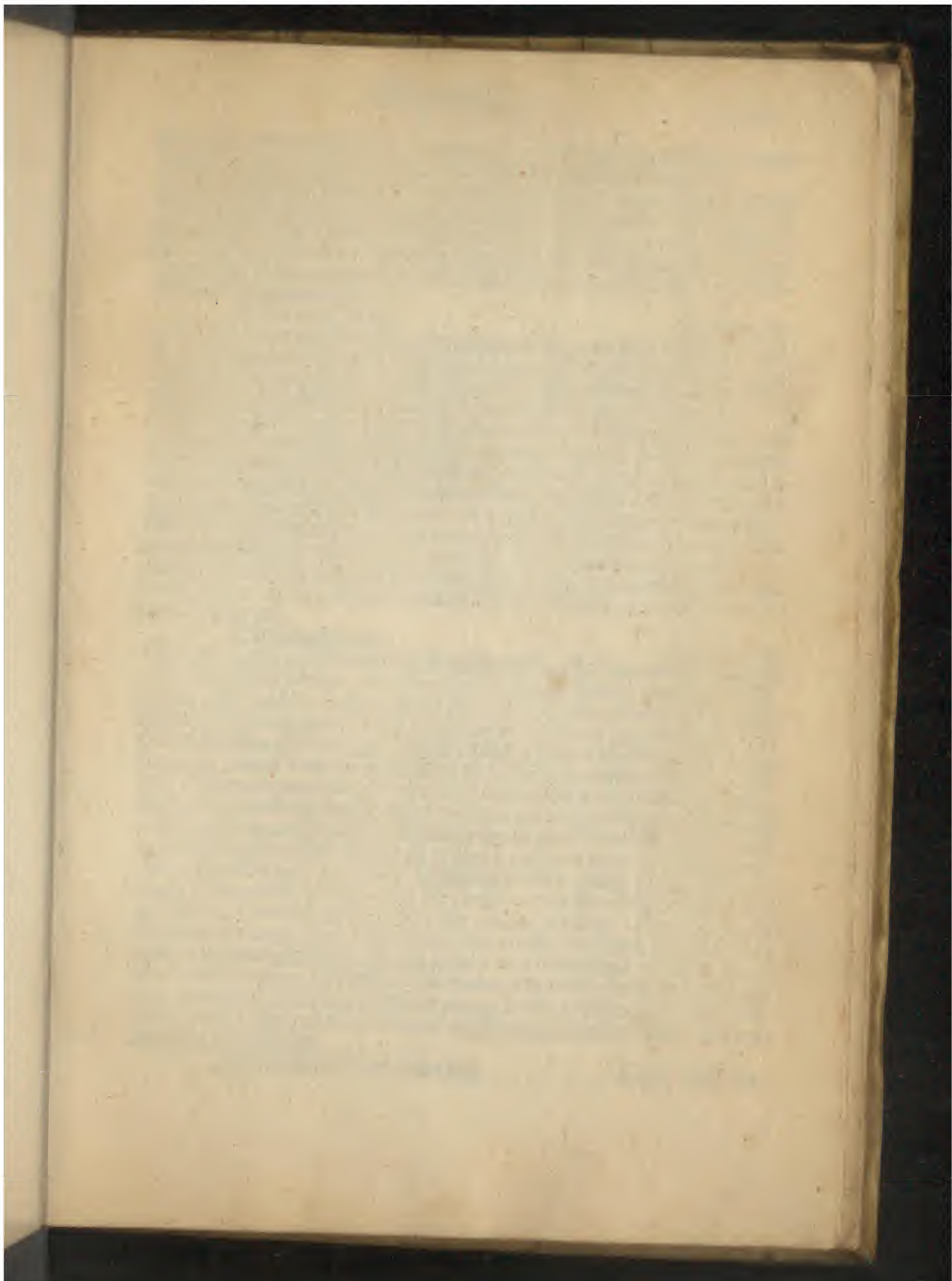
¶ **C**olor vero qui sciaticus vocatur est qui ab ancha per coxam totam
usque ad genu in longitudine protenditur. ¶ Quandoque etiam in longi
tudine ad virge similitudinem extensus per crus usque ad pedes descen
dit: et tunc si in complexionem fuerit caloris dominium et virne tinctura
ex basilica manet usque partis primario minutio facienda est: deinde ex sciatica.
¶ Si autem egritudo complexio frigida fuerit: et color fuscus sepe procan
dus est vomitus ex apozimate raphani cum syrupo acetoso. Coxa quo
que ac pes et crus ex oleo in quo castoreum euforbium et storax sint resolu
ta inungantur assidue. ¶ Quod si dolor in coxa mansiuus fiat: eger ex
ex almuri nabati et baurach elysterizetur: et ex enemate acuto quod in
capitulo de apoplexia nominauimus. ¶ Collirium quoque ex ciclamine
et colloquintida factum supponatur. Que eo usque fieri conuenit donec
eger excoitationem incurrat. Ex ea enim dum accidit: plerumque conse
quitur sanitas. ¶ Si autem passio inueterauerit sinapis sumatur et cum
fimo columbino eiusdem quantitatis teratur: ex apozimate ficuum con
ficiantur ex quibus coxe emplastrum superponatur: quod tam diu dimitt
tatur donec in loco vesice aque fiant: et findantur: et effluat aqua que in
eis est: et vaporetur locus cum aqua calida: deinde eger per aliquot dies
quiescere dimittatur: et si nondum sanitati restitutus fuerit ad hanc ean
dem curam redeundum. ¶ Quod si egritudo valde mansiua fiat et lon
gi temporis et timeatur, ne vertebra profiliat aut egressum fuerit: locus
ex instrumento quod rote assimilatur cauterizandus est: et incendatur
cum coctura caput anche apud caput coxe. Huius tamen rei sermoci
natio istius nostri operis metas transcendit. ¶ Taliter preterea patien
tes in tempore sospitatis vomere consueuerunt: et soluere ventrem regi
men subtiliare: et a cibis grossis et frequenti ebrietate abstinere.

De gibbositate.

Capitulum 91.

Quia gibbositas fieri solet: pillule maiores hermodactilorum dan
de sunt et oleum de chelidonio cum apozimate de seminibus sepe su
mendum. Locus quoque ex oleo sambacino in quo storax liquidus et ca
storeum et euforbium resoluta sint frequenter inungendus: et a cibis fri
gidis et grossis abstinendum. ¶ Aqua etiam calida in qua cocta sint menta

LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST
1, Euston Road, London, N1 2TA
TEL: 020 7611 5555
WWW.WELLCOME-TRUST.CO.UK

Arus et sanucus et sica dos arabicus: ab alto super locū distillanda est: deinde frequens fricatio et inunctio ex oleis calidis facienda est.

Quod si is qui hanc patitur egritudinem puer fuerit: balneus solis modo et inunctiones ex his que predictimus sufficunt. ¶ Si autem cum gibbositas incipit affuerit febribus a predicto regimine omnino abstinendum: sed apozima ex berberis factum cum cassia fistula in potu tribuendum: sicut omnia quoque ex basilica facienda est: et emplastra vehementia loco superponenda.

De varicibus.

Capitulum. 92.

Qum vene grosse et plene et diuerso modo curuatae et vitides in crure apparuerint: egritudo que vitis vocat adesse significatur. hec aut egritudo frequētius accidit his qui multū pedibus laborare consueuerunt et qui cibaria coleram nigra generantia frequenter sumunt.

In principio itaque curationis huius passionis basilicam minuere conuenit: et ventrem ex his que coleram educunt nigram soluere: quorum mentionem fecimus in capitulo de melancholia. hec autem sepe faciēda sunt: et ab omnibus a quibus melancholiam patientes custodiuntur: in hac egritudine abstinenda sunt. ¶ Postquam vero hoc regimen diu adhibitum fuerit: ex venis quas in crure apparuisse diximus: minutio fiat a quibus sanguis tādū fluere dimittat donec quicquid in eis est euacuetur: deinde huiusmodi patiens coleram nigram expellentibus utatur: et minuatur ex basilica: et caueat sibi ab omnibus que coleram generant nigram.

De elephantia.

Capitulum. 93.

Hec passio postquam mansua fit: incurabilis est. Cum autem incipit si ei subuentatur. et ut debet medicata fuerit: aut sanatur: aut manet sic nihil addēs. Cum ergo pedes grossities augeri videntur: et color obscurari: vene quoque que vitis vocantur apparere ceperint: eger assidue cogendus est vomere: et custodiscendus a deambulatione nimia et statione. Et venter vomitu precedente ex pillulis maioribus de hermodactylis soluendus: deinde ad vomitum redeundū post illud. hoc quoque multoties fieri oportet. ¶ Eger preterea a cibis grossis est abstinendus et tibi a calcaneo incipiendo sursum vsque ad genu stringēda: ante tamen constrictionem epithimanda est ex aloē et myrra et acatia et hypoquistidos et alumine cum aceto forti dissolutis. ¶ Ex basilica quoque manū contrarie partis minutio facienda est. Neque erectus stet nisi pes prius stricte ligatus fuerit: neque epithima illo modo dimittat. Vomitu quoque frequenter utatur. Quod si paruum intercessit spacium a precedenti vomitu: et appetit quiescere: vapora ipsum cum seminibus caulium sica dos arabico cinere de vitibus et lupinis et nitro et stercore caprino et farina senugreci: et liniatur etiam ex aqua cineris per spacium vnius diei: aut duorum. Ipsa enim huius egritudinis maximam resolutam partem aut leuorem reddit.

De vulneribus lumborum.

Capitulum. 94.

Tractatus Nonus

QUam aliquis longo tempore supinus super dorsum iacet: loca res-
num plerumque rubent et mala ibi sunt ulcera. Cum ergo loca ista
rubere cum augmento visa fuerint: multum siue panicum aut folia salu-
cia sub eo sternenda sunt: et ipse in die multoties est soluendus: loca
quoque que rubent aqua rosata super niuem infrigidata roxanda sunt:
et flabellanda sunt ipsa. Quod si calor perseverauerit: imponatur epi-
thima de alhubrati quod in capitulo de apostematibus nominabimus.
Et si vesice et ulcera ibi exorta fuerint: ex unguento de cerusa curentur.

Cap. 95.

QUam dolor in manu aut pede fit: eger interrogandus est si ex per-
cussione hoc ei accidit. Aut si aliquid super ipsum membrum cecidit.
Aut si super ipsum diu iacuit. Aut si contingit ex causa extrinseca.
¶ Si autem ab exteriori causa non contigerit: locus dolens consideran-
dus est: an sit magis rubeus quam reliquum corpus: aut non. ¶ Si enim toto
corpore rubescens fuerit: ex calidi apostematis medicamine curandus
erit. ¶ Et si membrum neque fuerit calidum neque rubeum: sed iam quo-
tidie obfuscat: et siccatur: aqua calida ab alto est super ipsum distilla-
da: et ex oleo et cera resoluta inungendum: et dimittendum sic donec do-
lor sedetur. ¶ Quod si locus quasi grossior videatur: et tactu etiam frigi-
dus sentiat: frequenter erit infrigidandus: et aqua calida in qua san-
fucus et camomilla: et sticados arabicus cocta fuerint: ab alto ut diximus
super ipsum erit distillanda: et ex oleo de cheiri citrino inungendus. Re-
gimen quoque eius subtiliandum erit. Ipse vero multo utatur exercitio:
et in balneo sudet. Si autem ista non suffecerint venter ex his solvatur
que humiditatem educunt. ¶ Membrum preterea si tactu sentit frigi-
dum fricetur pilus: et deinde inungatur ex oleo castano et sambacino et
oleo de been tepidis et ex his similibus. Quod si ista non suffecerint ex
unguentis que in capitulo de paralyti nominabimus inungendum erit
donec sanetur.

Finitis Noni Libri Almansoris.

Ossa dentium sunt triginta duo. Quorum quattuor primi vocantur duales.
Et post istos sunt quattuor alij qui dicuntur quadrupli.
Deinde sunt quattuor canini. Et post istos sunt sex decem morales.
Et quattuor ultimi vocantur arabice nequegid vel nehegedib.
Latine vero dentes sensus vel sapientie.

<p>A Os parietale. i. B Os coronale. i. L Os petrosum. i. D Ossa partis. iij. Ossa nasi. ij. Os colatorij. ij. Ossa mandibule superioris. xij. Et inferioris. ij. E Spodiles vere et medose. xxx.</p>	<p>S Os surcule. i. B Os spatule. i. H Os adiutorij. i. I Os focile malus siue arundo mator. i. R Ossa rascete. vij. vno eis addito. Z Ossa pectinis. iij. A Ossa digitorum. xv.</p>
--	---

